gemeente Barneveld

Programmabegroting 2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Aanbieding en inleiding 4
Financieel beeld en beslispunten 10
Financiële begroting 16
Programma 1. Verbondenheid in groeiende gemeenschappen 26
Programma 2. Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen 32
Programma 3. Gezond en weerbaar samenleven 40
Programma 4. Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning 48
Programma 5. Veilig samenleven 55
Programma 6. Gezond en toekomstbestendig Barneveld 61
Programma 7. Prettig leven in vitale dorpen 68
Programma 8. Ruimte voor ondernemerschap 75
Programma 9. Waardevol landelijk gebied 86
Programma 10. Bereikbaar, nu en in de toekomst 91
Programma 11. Besturen, publieke dienstverlening en samenwerken 98
Paragrafen 106
- Paragraaf 1. Lokale heffingen 107
- Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 117
- Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen 132
- Paragraaf 4. Financiering 141
- Paragraaf 5. Grondbeleid 148
- Paragraaf 6. Verbonden partijen 158
- Paragraaf 7. Bedrijfsvoering 174
- Paragraaf 8. Wet open overheid 187

Bijlagen 189
- 1. Begrotingssubsidies 190
- 2. Reserves en voorzieningen 191
- 3. Beleidstoevoegingen 196

4. Berekening EMU-saldo 199
5. Overzicht taakvelden 200
6. Kerngegevens & indicatoren 202
7. Incidentele baten en lasten 204
8. Taakstellingen 207
9. Meerjareninvesteringsplan (MIP) 209
10. Werkprogramma's 210
11. Vergelijking programmastructuur oud/nieuw 214
12. Definitielijst afkortingen 217

Aanbieding en inleiding

Aanbieding

Voor u ligt de Programmabegroting 2027. Het is een bijzondere begroting, omdat deze tot stand komt in het eerste jaar van een nieuwe bestuursperiode. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 is een nieuw college gevormd op basis van een coalitieakkoord op hoofdlijnen. Vervolgens hebben raad en college gezamenlijk gewerkt aan het Bestuursprogramma 2026-2030. Daarin zijn de maatschappelijke opgaven, bestuurlijke ambities en uitvoeringslijnen voor de komende vier jaar samengebracht.

Met deze Programmabegroting zetten wij de volgende stap. Het Bestuursprogramma geeft richting aan de bestuursperiode als geheel. Deze begroting bevat de eerste concrete vertaling daarvan naar activiteiten, middelen en resultaten. Daarmee zetten we de stap van koers bepalen naar realiseren.

Barneveld in beweging

Barneveld is een gemeente met sterke gemeenschappen, een krachtig ondernemersklimaat en een grote betrokkenheid van inwoners. Tegelijkertijd staan wij voor een bestuursperiode waarin veel ontwikkelingen samenkomen.

Onze gemeente groeit door naar ongeveer 80.000 inwoners in 2040. Dat vraagt om woningen, bereikbaarheid, maatschappelijke voorzieningen, een sterke economie en passende ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. Tegelijkertijd hebben we te maken met vergrijzing, netcongestie, schaarste aan ruimte, een krappe arbeidsmarkt en een toenemende afhankelijkheid van regionale, provinciale en landelijke besluitvorming.

Veel van deze vraagstukken hangen met elkaar samen. Woningbouw vraagt om bereikbaarheid en voorzieningen. Economische ontwikkeling vraagt om ruimte en energie. Groei vraagt om sterke gemeenschappen en een leefomgeving waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken en samenleven. Juist daarom kiezen wij voor verantwoorde groei: groei die past bij de identiteit van onze dorpen en wijken en die bijdraagt aan een duurzaam, leefbaar en toekomstbestendig Barneveld.

Van ambitie naar realiseren
De afgelopen jaren is een stevig fundament gelegd met onder andere de Omgevingsvisie Barneveld 2040 en de Visie Sociaal Domein 2040. In deze bestuursperiode verschuift het accent nadrukkelijk naar het realiseren van de ambities die daarin zijn vastgelegd.

Het Bestuursprogramma 2026-2030 vormt daarbij onze bestuurlijke routekaart. Het brengt maatschappelijke opgaven, bestuurlijke ambities en wettelijke verantwoordelijkheden samen en geeft richting aan de keuzes die de komende jaren nodig zijn. Deze Programmabegroting vormt daarvan de eerste uitwerking. Tegelijkertijd blijven wij opereren in een omgeving die voortdurend verandert. Nieuwe ontwikkelingen, financiële inzichten en maatschappelijke vraagstukken kunnen aanleiding geven om accenten te verleggen. Daarom combineren wij een duidelijke koers met bestuurlijke wendbaarheid.

Een begroting met een nieuwe programmastructuur
Deze Programmabegroting is de eerste begroting die is opgebouwd volgens een vernieuwde programmastructuur. De elf begrotingsprogramma's sluiten rechtstreeks aan op de elf maatschappelijke opgaven uit het Bestuursprogramma 2026-2030. Deze indeling zorgt voor meer overzicht en maakt duidelijker welke inzet, activiteiten en middelen bij welke opgave horen. Per programma brengen wij in beeld wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor gaan doen en wat dat kost.

Daarmee versterken wij de verbinding tussen bestuurlijke ambities, uitvoering en verantwoording. Tegelijkertijd wordt uw raad beter in positie gebracht om richting te geven, prioriteiten te stellen en het gesprek te voeren over resultaten, keuzes en de inzet van middelen. De nieuwe programmastructuur vormt daarmee een belangrijke schakel tussen het Bestuursprogramma en de planning- en controlcyclus van de komende jaren.

Investeren en financieel houdbaar blijven
Het Bestuursprogramma 2026-2030 vormt het inhoudelijke vertrekpunt voor deze begroting. De Programmabegroting 2027 zet de volgende stap door deze koers te vertalen naar concrete doelen, activiteiten en middelen voor het komende jaar.

De ambities voor onder meer wonen, voorzieningen, bereikbaarheid, het sociaal domein, duurzaamheid en het landelijk gebied zijn groot. Tegelijkertijd zijn de financiële ruimte, capaciteit en uitvoeringskracht begrensd. Dat vraagt om duidelijke keuzes en prioritering.

We schuiven keuzes daarbij niet vooruit, maar werken bewust stap voor stap van ambitie naar uitvoering. Het Bestuursprogramma bepaalt de koers en de belangrijkste prioriteiten. Deze Programmabegroting vertaalt die naar concrete inzet en financiële kaders. Waar verdere uitwerking nodig is om verantwoord te kunnen kiezen, volgt die in afzonderlijke voorstellen en bij de Kadernota. Zo maken we keuzes op het moment dat de inhoudelijke, financiële en uitvoeringsgevolgen voldoende in beeld zijn.

Tegelijkertijd vraagt de ontwikkeling van de schuldpositie om een financieel verantwoorde koers. De uitdaging voor deze bestuursperiode is daarom helder: blijven investeren in de toekomst van Barneveld én ervoor zorgen dat de financiële positie van de gemeente houdbaar blijft.

In het Bestuursprogramma is vastgelegd dat we voor de komende tien jaar werken met een investeringsplafond van gemiddeld € 35 miljoen per jaar. In een afzonderlijk jaar is een maximale piek van € 45 miljoen mogelijk. Dit draagt bij aan het beheersen van de schuldquote en aan een duurzaam gezonde financiële positie. De lagere kapitaallasten die hierdoor ontstaan, bieden ruimte voor prioriteiten uit het Bestuursprogramma.

De investeringsbehoefte van Barneveld is groter dan binnen dit plafond direct kan worden gerealiseerd. Niet alle investeringen kunnen daarom tegelijkertijd worden uitgevoerd en keuzes zijn noodzakelijk. Daarbij wegen we onder meer maatschappelijke meerwaarde, wettelijke noodzaak, urgentie, uitvoerbaarheid en financiële gevolgen mee.

De inhoudelijke prioritering vindt in stappen plaats. In februari 2027 leggen wij aan uw raad een voorstel voor over de investeringen die in 2027 en 2028 binnen het beschikbare plafond kunnen worden uitgevoerd. Bij de Kadernota 2028-2031 volgt vervolgens een integrale meerjarige afweging. Daarbij beoordelen we ook de investeringen voor de daaropvolgende jaren in samenhang. Ook effecten, consequenties en samenhangen die bij de verdere uitwerking naar voren komen, betrekken we bij deze afweging.

Het college kiest er bewust voor om in de eerste jaren van deze bestuursperiode tijdelijk een negatief begrotingsresultaat te accepteren. Hiermee ontstaat ruimte voor de belangrijkste maatschappelijke prioriteiten uit het Bestuursprogramma en voor de uitvoeringskracht en dienstverlening van de gemeente. Tegelijkertijd werken we toe naar een structureel sluitend meerjarenperspectief. Vanaf 2029 wordt weer een positief begrotingsresultaat voorzien.

Financiële houdbaarheid vraagt daarbij om meer dan het begrenzen en prioriteren van investeringen. Bij de verdere uitwerking kijken we ook naar wat anders, efficiënter of waar mogelijk minder kan. Zo verbinden we de ambities uit het Bestuursprogramma aan de financiële en organisatorische mogelijkheden van de gemeente.

De Kadernota 2028-2031 vormt een belangrijk integraal afwegingsmoment. We bekijken dan in samenhang de voortgang van het Bestuursprogramma, nieuwe en bestaande inzet, de investeringsopgaven, de effecten van het investeringsplafond, de ontwikkeling van de schuldquote en reservepositie en de beschikbare uitvoeringscapaciteit.

Op basis daarvan bepalen we wat nodig en haalbaar is, wat prioriteit krijgt en wat wordt gefaseerd of anders wordt ingevuld. De keuzes die daaruit volgen, krijgen hun meerjarige vertaling in de Kadernota en worden vervolgens uitgewerkt in de eerstvolgende Programmabegroting.

Zo kiezen wij voor een koers die ambitie en realisme verbindt: investeren waar dat nodig is, financieel verantwoord blijven en ruimte houden om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en inzichten.

Samen werken aan de toekomst van Barneveld
De komende jaren vragen om duidelijke keuzes, uitvoeringskracht en vertrouwen in de samenleving. Daarbij kijken we steeds naar wat inwoners, ondernemers en organisaties zelf en samen kunnen en waar inzet van de gemeente nodig is.

Uiteindelijk worden de resultaten van deze begroting niet alleen zichtbaar in beleidsstukken of financiële tabellen, maar vooral in de kwaliteit van leven van onze inwoners: in sterke dorpen en wijken, passende woningen, goede voorzieningen, een gezonde economie en een gemeente waarin mensen naar elkaar omzien.

Met deze Programmabegroting leggen wij u de eerste concrete jaarlijkse uitwerking van het Bestuursprogramma 2026-2030 voor. Daarmee zetten we de stap van richting naar uitvoering. Wij zien uit naar de verdere samenwerking met uw raad om de komende jaren te blijven bouwen aan een gemeente die haar kracht behoudt, kansen benut en zich met vertrouwen blijft ontwikkelen.

Met vertrouwen in de kracht van onze samenleving bouwen wij verder aan een sociaal, leefbaar, ondernemend en toekomstbestendig Barneveld.

Het college van burgemeester en wethouders van Barneveld

W. Wieringa	J. van der Tak
secretaris	burgemeester

Inleiding

Het Bestuursprogramma 2026-2030 vormt het inhoudelijke vertrekpunt voor deze Programmabegroting. In het Bestuursprogramma zijn de maatschappelijke opgaven, bestuurlijke ambities en uitvoeringslijnen voor deze bestuursperiode vastgelegd. Deze Programmabegroting geeft daarvan de eerste uitwerking in activiteiten, prestaties en middelen voor 2027.

De opgaven waarvoor Barneveld staat zijn omvangrijk en vragen om keuzes die zowel ambitieus als realistisch zijn. Daarom is deze begroting opgesteld vanuit drie samenhangende uitgangspunten:

- *Bestuurlijk:* werken aan een gemeente waar de basis op orde blijft en waar tegelijkertijd ruimte wordt geboden aan verantwoorde groei van wonen, voorzieningen, economie en leefomgeving.
- *Financieel:* investeren in maatschappelijke opgaven binnen een financieel houdbaar perspectief, met aandacht voor schuldontwikkeling, uitvoerbaarheid en structurele evenwichten op langere termijn.
- *Organisatorisch:* sturen op uitvoerbaarheid, opgavegericht samenwerken en een realistische inzet van capaciteit, kennis en middelen.

Deze uitgangspunten vormen het kader waarbinnen de keuzes in deze Programmabegroting zijn gemaakt.

Werken vanuit maatschappelijke opgaven

Deze Programmabegroting is de eerste begroting die volledig is opgebouwd volgens de vernieuwde programmastructuur. De elf begrotingsprogramma's sluiten rechtstreeks aan op de elf maatschappelijke opgaven uit het Bestuursprogramma 2026-2030.

Deze indeling zorgt voor meer overzicht en maakt duidelijker welke inzet, activiteiten en middelen bij welke opgave horen. Per programma brengen wij in beeld wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor gaan doen en wat dat kost.

Daarmee versterken wij de verbinding tussen bestuurlijke ambities, uitvoering en verantwoording. Tegelijkertijd wordt de raad beter in positie gebracht om richting te geven, prioriteiten te stellen en het gesprek te voeren over resultaten, keuzes en de inzet van middelen.

Opbouw van de begroting

De begroting bestaat uit verschillende samenhangende onderdelen. De begrotingsprogramma's vormen het inhoudelijke hart van de begroting. Hierin zijn de maatschappelijke opgaven, doelen, activiteiten en middelen uitgewerkt. De paragrafen geven inzicht in de financiële, beheersmatige en organisatorische randvoorwaarden waarbinnen deze programma's worden uitgevoerd.

De Programmabegroting 2027 is als volgt opgebouwd:

- **Financieel beeld en beslispunten**
  Een overzicht van de belangrijkste financiële ontwikkelingen en de besluiten die aan de raad worden voorgelegd.
- **Begrotingsprogramma's**
  De uitwerking van de elf maatschappelijke opgaven, inclusief de doelen, activiteiten en middelen voor 2027.
- **Paragrafen**
  De beleidsmatige, financiële en organisatorische randvoorwaarden voor de uitvoering van de begroting, waaronder lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, weerstandsvermogen, verbonden partijen en bedrijfsvoering.
- **Financiële begroting en bijlagen**
  De financiële uitwerking van de begroting, de meerjarenraming en de aanvullende financiële en beleidsmatige overzichten.

Binnen een begrotingsprogramma werken we met een duidelijke structuur om zowel de inhoudelijke voortgang als de financiële stromen goed te sturen. Daarbij is het belangrijk onderscheid te maken tussen de inhoudelijke programmalijn en de financiële inrichting.

Inhoudelijk is ieder programma opgebouwd uit doelstellingen met daaronder activiteiten. Voor de financiële inrichting werken we daarnaast met zogenoemde thema’s. Deze thema’s zijn financiële categorieën waarin vergelijkbare soorten uitgaven worden gebundeld. Hoewel bij doelstellingen en thema’s dezelfde nummering kan worden gebruikt, bestaat daartussen niet automatisch een inhoudelijke relatie. Een uitgave onder ‘Thema 1’ behoort dus niet automatisch bij ‘Doelstelling 1’.

Financieel beeld en beslispunten

Inleiding

Met de Kaderbrief 2027–2030 zijn de bestuurlijke hoofdlijnen en financiële uitgangspunten voor de Programmabegroting 2027 geschetst. De Kaderbrief was bewust compact van opzet. In een verkiezingsjaar en aan het begin van een nieuwe bestuursperiode is ruimte gelaten voor de uitwerking naar een Bestuursprogramma 2026–2030. In deze Programmabegroting 2027 zetten wij de stap van richting naar uitvoering en is het Bestuursprogramma verder uitgewerkt.

In deze Programmabegroting presenteren wij voor 2027 en 2028 een negatief begrotingsresultaat. In de laatste twee jaren van het meerjarenperspectief is het begrotingsresultaat weer positief. Structureel is de begroting meerjarig sluitend. Wij achten het verantwoord om in de eerste jaren van deze bestuursperiode een tijdelijk negatief begrotingsresultaat te accepteren. Daarmee ontstaat ruimte om uitvoering te geven aan de belangrijkste beleidsambities uit het Bestuursprogramma en tegelijkertijd toe te werken naar een duurzaam gezond financieel perspectief.

De groei van Barneveld en de omvang van de investeringsopgaven vragen daarbij nadrukkelijk aandacht. In het Bestuursprogramma staat de uitvoeringslijn dat we voor de komende tien jaar werken met een investeringsplafond van gemiddeld € 35 miljoen per jaar, met de mogelijkheid van een piek van maximaal € 45 miljoen in een afzonderlijk jaar. Hiermee houden we het investeringsvolume en de ontwikkeling van de schuldpositie beheersbaar. Omdat de totale investeringsbehoefte groter is dan binnen dit plafond kan worden gerealiseerd, zijn keuzes en prioritering noodzakelijk. In deze begroting wordt de financiële vertaling van dit investeringskader verwerkt. De inhoudelijke afweging en prioritering van individuele investeringen vindt in 2027 plaats.

Deze begroting bevat daarnaast de eerste vertaling van de nieuwe programmastructuur naar de P&C-cyclus. Daarmee sluiten wij beter aan bij het Bestuursprogramma en het opgavegericht werken. Per programma maken wij inzichtelijk wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor gaan doen en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. In bijlage 11 treft u eenmalig een vergelijking aan van de oude en nieuwe programmastructuur op het niveau van kosten en baten.

Financieel beeld

De gemeente Barneveld presenteert een meerjarig structureel sluitend financieel perspectief. Wel kiezen we ervoor om in de eerste twee jaar incidenteel extra in te zetten op de belangrijkste beleidsambities uit het Bestuursprogramma. Hierdoor is het resultaat in 2027 en 2028 negatief, met respectievelijk € 2,509 miljoen en € 1,239 miljoen. In de laatste twee jaren van het meerjarenperspectief is het begrotingsresultaat weer positief.

Het bij de Kaderbrief 2027–2030 geschetste meerjarenperspectief vormt het uitgangspunt voor deze Programmabegroting. Daarbij zijn de bekende financiële ontwikkelingen verwerkt. Het gaat onder meer om de doorwerking van de Eerste Tussenrapportage 2026, actuele inzichten in de prijs- en loonontwikkeling, de volumeontwikkeling, de algemene uitkering en de financiële vertaling van het Bestuursprogramma, voor zover deze voldoende concreet en verwerkbaar is. Ontwikkelingen die zich na vaststelling van de Kaderbrief hebben voorgedaan en gevolgen hebben voor het meerjarenperspectief, worden verderop nader toegelicht.

Investeringen

In het Bestuursprogramma is vastgelegd dat we voor de komende tien jaar werken met een investeringsplafond van gemiddeld € 35 miljoen per jaar. In een afzonderlijk jaar is een maximale piek van € 45 miljoen mogelijk. Hiermee geven we invulling aan de ambitie om de gemeentelijke investeringen beheersbaar te houden en de financiële positie van de gemeente duurzaam gezond te houden. De bijbehorende kapitaallasten en rente zijn in deze begroting verwerkt.

De groei van Barneveld brengt tegelijkertijd omvangrijke investeringsopgaven met zich mee, onder andere op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid, onderwijshuisvesting, maatschappelijke voorzieningen, economie, duurzaamheid en het landelijk gebied. De totale beoogde investeringsbehoefte is de komende jaren groter dan binnen het investeringsplafond kan worden gerealiseerd. Dat betekent dat niet alle investeringen direct kunnen worden uitgevoerd en dat keuzes noodzakelijk zijn.

Bij die keuzes wegen we onder meer maatschappelijke meerwaarde, wettelijke noodzaak, urgentie, uitvoerbaarheid en financiële gevolgen mee. Om deze investeringen zorgvuldig en in samenhang te kunnen beoordelen, is meer tijd nodig. Daarom maken we in deze begroting nog geen inhoudelijke keuzes over individuele investeringen. Met deze begroting geven we financieel invulling aan de uitvoeringslijn uit het Bestuursprogramma over het investeringskader.

De inhoudelijke besluitvorming over de prioritering vindt vervolgens in twee stappen plaats. In februari 2027 wordt aan de raad een voorstel voorgelegd voor de investeringen die in 2027 en 2028 binnen het beschikbare plafond kunnen worden uitgevoerd. Bij de Kadernota 2028 volgt een integrale meerjarige afweging, waarbij ook de investeringen voor de daaropvolgende jaren in samenhang worden beoordeeld.

Deze werkwijze biedt ruimte om investeringen zorgvuldig te prioriteren en tegelijkertijd de financiële gevolgen voor de meerjarenbegroting beheersbaar te houden. Aanvullende effecten, consequenties en samenhangen die bij de verdere uitwerking naar voren komen, kunnen zo worden betrokken bij de integrale afweging bij de Kadernota 2028.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen zonder dat dit direct leidt tot aanpassing van beleid of uitvoering. Voor de Programmabegroting 2027 zijn de risico's geactualiseerd en is de beschikbare weerstandscapaciteit opnieuw beoordeeld.

Het weerstandsvermogen moet worden bezien in samenhang met de bredere financiële positie van de gemeente. Daarbij gaat het niet alleen om de omvang van de algemene reserve, maar ook om de solvabiliteit, de netto schuldquote, het investeringsvolume en de mate waarin risico's zich daadwerkelijk kunnen voordoen. Een voldoende weerstandsvermogen blijft noodzakelijk, zeker in een periode waarin de gemeente fors investeert en het meerjarenperspectief onder druk staat.

De beschikbare weerstandscapaciteit maakt onderdeel uit van het eigen vermogen en heeft daarmee invloed op de solvabiliteit. Wanneer middelen uit de algemene reserve worden ingezet, kan dit bovendien gevolgen hebben voor de financieringsbehoefte en daarmee indirect voor de netto schuldquote. Daarom blijven wij terughoudend met het structureel inzetten van incidentele middelen en beoordelen wij voorstellen steeds in samenhang met de totale financiële positie.

Bij een nieuwe nota risicomanagement en weerstandsvermogen kan opnieuw worden bezien welke streefwaarden passen bij de omvang, groei en risicoprofiel van de gemeente Barneveld. Tot die tijd blijft het uitgangspunt dat het weerstandsvermogen voldoende moet zijn om risico's verantwoord op te vangen en tegelijkertijd ruimte moet laten voor noodzakelijke investeringen.

Meerjarenbalansprognose en financiële ratio's

Wij beoordelen de financiële positie van de gemeente Barneveld niet alleen aan de hand van het begrotingsresultaat en het weerstandsvermogen. Ook de solvabiliteit, de netto schuldquote en de ontwikkeling van de meerjarenbalans zijn belangrijke indicatoren voor de financiële houdbaarheid.

De komende jaren staan deze kengetallen onder druk. Dat hangt vooral samen met het investeringsvolume dat nodig is om de groei van Barneveld verantwoord te begeleiden. Een belangrijk deel van deze investeringen zal met vreemd vermogen moeten worden gefinancierd. Daardoor neemt de leningenportefeuille toe en blijft de netto schuldquote een belangrijk aandachtspunt.

De solvabiliteit laat zien in welke mate de bezittingen van de gemeente met eigen vermogen zijn gefinancierd. De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding tussen de schuldenlast en de totale baten van de gemeente. Beide kengetallen moeten in samenhang worden beoordeeld. Een relatief sterke reservepositie kan financiële ruimte bieden. Wanneer investeringen echter leiden tot hogere schulden en kapitaallasten, neemt de structurele druk op de begroting toe.

Voor de schuldquote is de huidige verwachting dat we de komende jaren de streefwaarde blijven overschrijden, ondanks de verlaging van het investeringsplafond. Het is daarom van belang om alle andere indicatoren gezond te houden.

In deze Programmabegroting 2027 sturen we nadrukkelijk op de samenhang tussen investeringen, kasstromen, exploitatielasten en schuldontwikkeling. Voor een nadere toelichting, aanvullende kengetallen en definities verwijzen wij naar de financiële begroting en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Beleidstoevoegingen

De Kaderbrief 2027–2030 bevatte, vanwege het verkiezingsjaar en de start van een nieuwe bestuursperiode, geen breed pakket met uitgewerkte beleidsvoornemens. De afweging van nieuwe beleidsvoornemens vindt plaats bij deze Programmabegroting 2027, mede in het licht van Bestuursprogramma 2026–2030.

In deze begroting zijn de beleidsmatige keuzes opgenomen die voor 2027 noodzakelijk, uitvoerbaar en financieel inpasbaar zijn. Daarbij is steeds gekeken naar de samenhang met de bestuurlijke opgave, de beschikbare financiële ruimte en de uitvoeringskracht van de organisatie.

Met deze beleidstoevoegingen wordt invulling gegeven aan de ambitie om Barneveld bestuurlijk, maatschappelijk en organisatorisch voor te bereiden op een periode van groei en toenemende complexiteit. De structurele middelen versterken blijvend de kwaliteit van voorzieningen en uitvoering, terwijl de incidentele middelen gericht zijn op vernieuwing, ontwikkeling en versnelling. Gezamenlijk dragen zij bij aan een toekomstbestendige gemeente die haar maatschappelijke opgaven effectief kan realiseren en haar dienstverlening op peil houdt.

Een totaalbeeld van de beleidstoevoegingen en de financiële verwerking daarvan is opgenomen in bijlage 3.

Samenhang tussen beleidstoevoegingen en begrotingsprogramma's

De beleidstoevoegingen staan niet op zichzelf, maar ondersteunen de realisatie van de maatschappelijke opgaven die in de elf begrotingsprogramma's centraal staan. Zij maken het mogelijk om nieuwe activiteiten uit te voeren, bestaande inzet te versterken of noodzakelijke ontwikkelingen in gang te zetten.

Deze Programmabegroting is de eerste begroting volgens de vernieuwde programmastructuur. De verdere verbinding tussen doelen, activiteiten in de begrotingsprogramma's en de beleidstoevoegingen is onderdeel van de doorontwikkeling van deze structuur.

In het komende jaar willen we, met het oog op een meer integrale inhoudelijke en financiële sturing, deze samenhang explicieter en directer zichtbaar maken door de beleidstoevoegingen per programma te koppelen aan en toe te lichten bij de betreffende doelen en activiteiten.

Tarieven

Voor de ontwikkeling van belastingen, heffingen en leges sluiten we aan bij de financiële uitgangspunten uit de Kaderbrief 2027–2030. Voor de inflatieontwikkeling van lokale heffingen wordt, conform de bestaande lijn, uitgegaan van het driejaarsgemiddelde van de BBP-ontwikkeling. Voor 2027 is dit percentage bepaald op 2,9%, tenzij wettelijke maximumtarieven, kostendekkendheid of specifieke beleidskeuzes aanleiding geven tot een afwijkend tarief.

In het Bestuursprogramma is opgenomen dat de extra verhoging van de OZB en forensenbelasting van 2,5% per jaar tot en met 2028 wordt gehandhaafd. De extra opbrengsten zijn nodig voor investeringen in onder andere infrastructuur en onderwijshuisvesting en worden gestort in de reserve Verantwoord groeien. De middelen dragen daarnaast bij aan het toekomstbestendig maken van een gemeente met aanzienlijk meer inwoners. Vanaf 2029 zetten wij de extra verhoging van de OZB op 0,0% en hanteren wij hiervoor alleen de inflatiecorrectie.

Bij de tarieven voor rioolheffing, afvalstoffenheffing en omgevingsvergunningen streven wij naar kostendekkendheid, met oog voor een geleidelijke en uitlegbare tariefontwikkeling. Voor overige heffingen en leges wordt per onderdeel beoordeeld welke tariefontwikkeling nodig is om kostenontwikkelingen, wettelijke kaders en beleidsmatige uitgangspunten op te vangen. Een nadere toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Beslispunten

Wij stellen u voor de Programmabegroting 2027 vast te stellen en daarmee:

1. Het college opdracht te geven tot uitvoering van de programma's en de bijbehorende doelstellingen, speerpunten en activiteiten vast te stellen;
2. De bijbehorende budgetten per programma voor 2027 te autoriseren;
3. De voorgestelde aanwendingen en stortingen in reserves en voorzieningen te autoriseren, zoals opgenomen in de betreffende bijlage;
4. Kennis te nemen van het meerjarenperspectief 2028–2030 en de daarin opgenomen financiële ontwikkelingen;
5. Akkoord te gaan met de in deze begroting opgenomen beleidstoevoegingen 2027 en de daarbij behorende baten en lasten zoals opgenomen in de betreffende bijlage; met dien verstande dat het totaal beschikbare bedrag voor de incidentele beleidstoevoegingen binnen programma 11 Besturen, publieke dienstverlening en samenwerken, zoals genoemd in bijlage 3 van de programmabegroting, voor de jaren 2027 en 2028 wordt verlaagd met 25%;

   Het college opdracht te geven om de raad in februari 2027 schriftelijk te informeren over de gemaakte keuzes en de gevolgen voor de uitvoering en waar nodig de raad voorstellen voor aanvullende middelen voor te leggen waarbij per voorstel de noodzaak, de mogelijkheden binnen de bestaande capaciteit, de looptijd, het beoogde resultaat en de financiële dekking wordt onderbouwd;;

6. De lokale belastingen, heffingen en leges voor 2027 vast te stellen conform de voorstellen in deze begroting en paragraaf 1: *Lokale heffingen*;
7. De extra verhoging van OZB en forenzenbelasting van 2,5% voor 2027 en 2028 te handhaven;
8. De mandaten op het gebied van strategische grondaankopen (maximaal € 5 miljoen) en het instellen van voorbereidingskredieten (maximaal € 0,5 miljoen) voor grondexploitatie toe te kennen op basis van de in december 2016 vastgestelde Nota grondbeleid (zie ook paragraaf Grondbeleid).

Financiële begroting

Inleiding

Financiële begroting
De begroting 2027 is opgesteld volgens de reguliere richtlijnen en uitgangspunten, zoals deze zijn opgenomen in de Kaderbrief 2027–2030**.** Daarbij vormt de meerjarenbegroting 2026–2029 de basis voor de actualisatie van het meerjarenperspectief 2027–2030. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

Algemeen

- Structurele doorwerking van effecten uit de Eerste Tussenrapportage 2026;
- Algemene uitkering: circulaires verwerkt tot en met de Meicirculaire 2026;
- Loon- en prijsontwikkeling op basis van de prijsontwikkeling BBP;
- Volumeontwikkeling op basis van de volumeontwikkeling BBP;
- Lokale heffingen, belastingen en rechten indexeren we volgens de bestaande lijn met het driejaarsgemiddelde van de BBP-ontwikkeling;
- Loonontwikkeling van het ambtelijk apparaat op basis van de actuele cao-afspraken gemeenten en de gehanteerde begrotingsuitgangspunten;
- Financiële doorwerking van het Bestuursprogramma 2026–2030 voor zover deze voldoende concreet en verwerkbaar zijn.

Dat betekent voor 2027 voor de loon-, prijs- en volumeontwikkelingen

- Loon- en prijsontwikkeling (derden) en subsidies: +2,5%;
- Volumeontwikkeling voor budgetten die daar geheel of gedeeltelijk gevoelig voor zijn, bijvoorbeeld door bevolkingsgroei: maximaal +1,8%;
- Lokale heffingen, belastingen en rechten: +2,9%;
- De extra verhoging van OZB en forenzenbelasting van 2,5% voor 2027 en 2028 blijft gehandhaafd;
- Loonontwikkeling ambtelijk apparaat: +1,6% per 1 januari 2027 en +0,9% per 1 april 2027.

Verder worden voor de heffingen de tariefontwikkelingen voorgesteld zoals opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat wordt gestreefd naar kostendekkendheid, met oog voor een geleidelijke en uitlegbare tariefontwikkeling. Voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, grafrechten, toeristenbelasting, leges en overige heffingen wordt per onderdeel toegelicht welke aanpassing nodig is op basis van kostenontwikkeling, wettelijke kaders en beleidsmatige keuzes. Voor een uitgebreide onderbouwing verwijzen wij naar de toelichting in de paragraaf Lokale heffingen.

In de financiële begroting worden weergegeven

- Een overzicht van baten en lasten per programma, voor en na resultaatbepaling, inclusief inzicht in de kosten van overhead, algemene dekkingsmiddelen en incidentele begrotingsruimte;
- De meerjarenraming 2028–2030 en een toelichting hierop;
- De financiële verwerking van de nieuwe programmastructuur;
- De belangrijkste mutaties ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting.

Begroting 2027

De Programmabegroting 2027 laat in de eerste jaren van de meerjarenraming een tijdelijk negatief begrotingsresultaat zien. Voor 2027 bedraagt het saldo € 2,509 miljoen negatief en voor 2028 € 1,239 miljoen negatief. Vanaf 2029 herstelt het financiële perspectief zich en laten zowel 2029 als 2030 een positief begrotingsresultaat zien.

Daarnaast is het structurele resultaat in alle jaren positief, waarmee de begroting voldoet aan het provinciale toetsingskader voor structureel begrotingsevenwicht.

Het begrotingsresultaat voor 2027 is ten opzichte van de Kaderbrief 2027 gewijzigd van een voordelig saldo van € 2,969 miljoen naar een nadelig saldo van € 2,509 miljoen. Deze verslechtering wordt voornamelijk veroorzaakt door autonome ontwikkelingen in zowel de lasten als de baten. De positieve effecten van de Meicirculaire 2026 en de lagere kapitaallasten als gevolg van de verwerking van het gemiddeld lagere investeringsplafond waren onvoldoende om deze ontwikkelingen volledig op te vangen.

Daarnaast zijn beleidstoevoegingen opgenomen om uitvoering te geven aan noodzakelijke ambities uit het Bestuursprogramma. Tegelijkertijd is het structurele resultaat ten opzichte van de Kaderbrief in positieve zin bijgesteld, met circa € 2 miljoen in 2028 en € 1 miljoen in 2029.

De tijdelijke negatieve resultaten in 2027 en 2028 hangen samen met de bewuste keuze om maatschappelijke opgaven, dienstverlening en uitvoeringskracht te versterken, terwijl tegelijkertijd wordt vastgehouden aan een financieel houdbare koers.

De opgenomen beleidstoevoegingen richten zich op opgaven waarvoor versterking noodzakelijk is. Zij dragen onder meer bij aan een sterke sociale en culturele basis, een kwalitatief goede leefomgeving, effectieve handhaving, toegankelijke dienstverlening en een toekomstbestendige organisatie. Daarmee wordt niet alleen invulling gegeven aan bestuurlijke ambities, maar worden ook de kwaliteit, continuïteit en uitvoerbaarheid van bestaande taken geborgd.

Om de financiële houdbaarheid op langere termijn te waarborgen zijn tegelijkertijd verschillende beheersmaatregelen getroffen. Zo is uitgegaan van een gemiddeld investeringsplafond van € 35 miljoen per jaar, zijn in de meerjarenraming taakstellingen en ombuigingen verwerkt en worden nieuwe structurele lasten uitsluitend toegevoegd wanneer daar structurele dekking tegenover staat. Hiermee worden de ontwikkeling van de schuldpositie en de structurele druk op de begroting beheerst.

Het begrotingsresultaat wordt mede gerealiseerd doordat in het meerjarenperspectief maatregelpakketten en taakstellingen zijn opgenomen. Deze zijn financieel verwerkt, maar nog niet in alle gevallen concreet ingevuld. Dit vormt een risico voor de realisatie van de begroting. Een nadere toelichting hierop is opgenomen in bijlage 8 Taakstellingen.

Op basis van ervaringen uit het verleden is de verwachting dat toekomstige circulaires en andere financiële ontwikkelingen een positief effect zullen hebben op de financiële positie van de gemeente. Omdat hierover op dit moment nog onvoldoende zekerheid bestaat, zijn deze verwachte voordelen nog niet verwerkt in de voorliggende begroting.

Per saldo kiest deze begroting voor een evenwichtige koers waarin noodzakelijke versterkingen worden gecombineerd met financiële discipline. Door de organisatie, dienstverlening en maatschappelijke voorzieningen tijdig toe te rusten op de groei van Barneveld en de toenemende complexiteit van opgaven, worden grotere maatschappelijke, organisatorische en financiële knelpunten op langere termijn voorkomen. Hoewel in 2027 en 2028 sprake is van een tijdelijk negatief begrotingsresultaat, is geen sprake van een structureel financieel tekort. Het financiële meerjarenperspectief herstelt zich vanaf 2029 en blijft structureel sluitend.

Daarmee voldoet het meerjarenperspectief aan het provinciale toezichtskader. De begroting voldoet aan de eis van structureel en reëel evenwicht, waarbij de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn en rekening is gehouden met loon- en prijsontwikkelingen en de ontwikkelingen binnen de algemene uitkering. Op basis hiervan blijft sprake van een financieel duurzame begroting en vormt het structurele begrotingsevenwicht een solide basis voor repressief toezicht door de provincie.

Overzicht baten en lasten per programma

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.1	**Verbondenheid in groeiende gemeenschappen**	**-9.248**	**404**	**-8.844**
PROGR.2	**Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen**	**-53.038**	**16.053**	**-36.985**
PROGR.3	**Gezondheid, vitaliteit en weerbaarheid**	**-3.918**	**873**	**-3.045**
PROGR.4	**Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning**	**-24.045**	**1.880**	**-22.165**
PROGR.5	**Veilig samenleven**	**-7.164**	**146**	**-7.018**
PROGR.6	**Gezond en toekomstbestendig Barneveld**	**-22.371**	**16.918**	**-5.453**
PROGR.7	**Prettig leven in vitale dorpen**	**-30.603**	**8.864**	**-21.739**
PROGR.8	**Ruimte voor ondernemerschap**	**-2.051**	**2.823**	**772**
PROGR.9	**Waardevol landelijk gebied**	**-1.433**	**153**	**-1.280**
PROGR.10	**Bereikbaar, nu en in de toekomst**	**-14.522**	**426**	**-14.096**
PROGR.11	**Bestuur, organisatie en financiën**	**-39.663**	**157.007**	**117.344**
Gerealiseerd resultaat		**-208.056**	**205.547**	**-2.509**

Meerjarenraming

bedragen x € 1.000

Meerjarenraming	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Begrotingsresultaat Programmabegroting 2026	**204**	**-60**	**-2.541**	**-2.541**
Raadsbesluiten gedurende 2026	2.992	2.550	1.710	1.710
Totaal mutaties Kaderbrief 2027	-227	95	-10	-46
Prognose resultaat per begrotingsjaar bij Kaderbrief 2027	**2.969**	**2.584**	**-841**	**-877**
Meicirculaire 2026 - effect t.o.v. Kaderbrief 2027	1.214	758	805	900
Prognose resultaat per begrotingsjaar na Meicirculaire 2026	**4.183**	**3.342**	**-36**	**23**
Mutaties t.o.v. voorgaand jaar				
Mutaties lasten				
1. Ontwikkelingen Jeugdzorg	-2.100	-2.100	-2.100	-2.100
2a. Overige autonome ontwikkelingen - structureel	-366	-689	-546	-530
2b. Overige autonome ontwikkelingen - incidenteel	-608	-253	-108	-
3a. Beleidstoevoegingen - structureel	-863	-828	-828	-828
3b. Beleidstoevoegingen - incidenteel	-4.548	-3.730	-165	-
4. Kapitaallasten rente - mutatie rentedoorberekening Grex	-81	317	18	-47
5. Verwerking kapitaallasten en rente o.b.v. investeringsplafond € 35 miljoen	2.338	2.890	5.260	4.259
Totaal mutaties lasten	**-6.228**	**-4.392**	**1.531**	**754**
Mutaties baten				
6. Autonome ontwikkelingen - Brede SPUK en IZA vervangen door AZWA	-12	139	276	276
7. Treasury - rentebaten	-190	-190	-190	-200
Totaal mutaties baten	**-202**	**-51**	**86**	**76**
Mutaties reserves en voorzieningen				
8a. Mutaties reserves - incidenteel ter dekking beleidstoevoegingen	380	180	-	-
8b. Mutaties reserves - structureel	-146	-146	-146	-146
9a. Mutaties voorzieningen - incidenteel	-193	-	-	-
9b. Mutaties voorzieningen - structureel	-302	-172	-359	-361
Totaal mutaties reserves	**-261**	**-138**	**-505**	**-507**
Totaal mutaties	**-6.691**	**-4.581**	**1.112**	**323**
Prognose resultaat per begrotingsjaar	**-2.509**	**-1.239**	**1.076**	**346**
Waarvan incidenteel Programmabegroting 2026	-823	339	-1	50
Waarvan incidenteel 1e Turap 2026	-85	-	-	-
Waarvan incidenteel Programmabegroting 2027	-4.969	-3.803	-273	-
Totaal Structureel resultaat	**3.368**	**2.224**	**1.350**	**296**

Toelichting meerjarenraming

Hieronder worden alle ontwikkelingen toegelicht die van invloed zijn op de meerjarenraming 2027-2030. Het vertrekpunt hiervoor is de stand die in de Kaderbrief 2027 werd gepresenteerd.

Effecten Meicirculaire 2026

De Meicirculaire 2026 is op 29 mei verschenen en geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van het Rijk. Deze bevat onder andere informatie over de verdeling van het gemeentefonds per 2027 en de actualisatie van het accres voor volume en loon- en prijsontwikkeling (LPO). Voor een nadere toelichting op de uitkomsten verwijzen we u naar de separate raadsmemo 'Informeren uitkomsten Meicirculaire 2026'. We zien een redelijk positief effect op het meerjarenperspectief (2027: € 1,2 miljoen; 2028: € 0,8 miljoen; 2029: € 0,8 miljoen; 2030: € 0,9 miljoen).

Mutaties lasten:

1. Ontwikkelingen Jeugdzorg

Op basis van de huidige realisatie en prognose van de jeugdhulpkosten voor 2026 verwachten wij dat de uitgaven in 2027 aanzienlijk zullen toenemen. Oorzaken van deze toename van de kosten:

- Hogere lonen en prijzen
- Groei aantal cliënten
- Hogere gemiddelde intensiteit (uren hulp per cliënt)
- Verschuiving van type hulp (naar duurdere jeugdhulp)

Met de hogere lonen en prijzen was bij de Kaderbrief 2027 al rekening gehouden. Voor de indexering van de zorgtarieven worden de door het ministerie van VWS vastgestelde indexcijfers OVA (Overheidsbijdrage in de Arbeidskosten) en PPC (Prijsindexcijfer Particuliere Consumptie) gehanteerd. Gezamenlijk vormen deze het totaalindexcijfer voor de tariefindexering. In de Kaderbrief 2027 was al uitgegaan van een totaalindexcijfer van 5,13%.

De overige oorzaken van de verwachte kostenstijging waren nog niet meegenomen in de Kaderbrief 2027 en worden daarom nu alsnog opgenomen. Om niet volledig uit te gaan van het meest negatieve scenario, is hiervan 60% in de prognose verwerkt.

De stijging van de jeugdhulpkosten is in heel Nederland en ook in Barneveld al jaren een uitdaging. De Jeugdwet is een open einde-regeling en verplicht gemeenten om ouders en jeugdigen te ondersteunen met jeugdhulp als dit noodzakelijk is. Daarmee zijn de kosten voor jeugdhulp dus grotendeels onvermijdelijk. Als gemeente willen we deze kosten monitoren en betaalbaar houden, daarom is in 2025 de Lokale Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Hierin is een structurele besparing van 1,5 mln. opgenomen. Los van deze besparing is echter sprake van stijgende kosten door loon- en prijscompensatie. Zie de bijlage Taakstellingen voor een uitgebreidere toelichting op de Hervormingsagenda.

2a en b. Autonome ontwikkelingen - structureel en incidenteel
Dit betreffen nagekomen autonome ontwikkelingen na het opstellen van de Kaderbrief 2027. Het betreft hier onder andere:

- Kosten voor de bemoeizorg die vanaf 2027 onder verantwoordelijkheid van de gemeenten valt;
- Hogere kosten inzet Veilig Thuis door toename meldingen en adviesvragen;
- Hogere kosten Maatschappelijke opvang door gewijzigde verdeelsystematiek;
- Incidenteel hogere kosten Milieueffectrapportages (MER) vanuit de Roadmap Omgevingsvisie;
- Verlengen meerjarige samenwerkingscontracten Barneveld Tomorrow, Plant Forward en Poultry expertise centre;
- Indexering kosten rondom beheer vastgoed (zoals energie en onderhoud).

3a. Beleidstoevoegingen – structureel
De structurele beleidstoevoegingen bedragen vanaf 2027 jaarlijks € 0,863 miljoen (vanaf 2028: € 0,828 miljoen). De middelen worden ingezet voor het versterken van maatschappelijke voorzieningen, de leefomgeving en de uitvoeringskracht van de gemeentelijke organisatie. Hiermee investeren we in een solide basis voor cultuur, bestaanszekerheid, bereikbaarheid, leefbaarheid, dienstverlening en bedrijfsvoering. De structurele toevoegingen dragen bij aan de continuïteit van gemeentelijke taken en vergroten het vermogen van de organisatie om maatschappelijke opgaven duurzaam te realiseren.

3b. Beleidstoevoegingen – incidenteel + 8a. Mutaties reserves – incidenteel ter dekking beleidstoevoegingen
De incidentele beleidstoevoegingen bedragen € 4,168 miljoen in 2027, € 3,550 miljoen in 2028 en € 0,165 miljoen in 2029. Deze middelen worden ingezet voor tijdelijke ontwikkel- en veranderopgaven op het gebied van dienstverlening, digitalisering, participatie, communicatie en organisatieontwikkeling. Hiermee creëren we ruimte om noodzakelijke verbeteringen door te voeren, de realisatiekracht van de organisatie te versterken en de gemeente voor te bereiden op toekomstige opgaven. Een belangrijk onderdeel van deze incidentele beleidstoevoegingen betreft de verdere ontwikkeling en professionalisering van de organisatie. Om de groeiende en complexer wordende opgaven goed te kunnen blijven uitvoeren, investeren we tijdelijk extra in het versterken van de organisatie.

Organisatieontwikkeling

De afgelopen jaren zijn met het programma Barneveld Groeit! grote stappen gezet in de ontwikkeling van de organisatie. Een organisatie staat echter nooit stil. De groei van Barneveld, nieuwe wettelijke taken, veranderende maatschappelijke opgaven en de uitvoering van vastgesteld beleid doen de komende jaren een blijvend groter beroep op onze organisatie.

We zien ook kwetsbaarheden die de verdere doorontwikkeling in de weg zitten. Dat zit hem niet in structuur en systemen, maar gaat vooral over helder opdrachtgeverschap, rollen en verantwoordelijkheden en het verstevigen van de basis. In een steeds groter wordende organisatie en met steeds complexere opgaven is verdere professionalisering van de organisatie noodzakelijk. Naast het geven van ruimte voor vakmanschap, vertrouwen en verantwoordelijkheid hoort daarbij ook een zakelijke inrichting van de organisatie.

Als onderdeel van de incidentele beleidstoevoegingen geven we de ontwikkeling van de organisatie daarom de komende twee jaar een gerichte, tijdelijke impuls van € 500.000 per jaar. Daarmee versterken we niet alleen waar dat op korte termijn nodig is, maar investeren we vooral in het structureel beter organiseren van het werk.

Beleidstoevoegingen in samenhang

Met deze beleidstoevoegingen – structureel en incidenteel - wordt invulling gegeven aan de ambitie om Barneveld bestuurlijk, maatschappelijk en organisatorisch voor te bereiden op een periode van groei en toenemende complexiteit. De structurele middelen versterken blijvend de kwaliteit van voorzieningen en uitvoering, terwijl de incidentele middelen gericht zijn op vernieuwing, ontwikkeling en versnelling. Gezamenlijk dragen zij bij aan een toekomstbestendige gemeente die haar maatschappelijke opgaven effectief kan realiseren en haar dienstverlening op peil houdt. Een gedetailleerd overzicht van alle structurele en incidentele beleidstoevoegingen vindt u terug in bijlage 3.

4. Kapitaallasten rente - mutatie rentedoorberekening Grex
Dit betreft een actualisatie van de kapitaallasten op basis van de verwachte voorraad GREX.

5. Verwerking kapitaallasten en rente o.b.v. investeringsplafond € 35 miljoen

	2027	2028	2029	2030
a. Treasury - rentelasten	1.405	-403	-1.846	-3.090
b. Kapitaallasten afschrijvingen onderhanden werk door verschuiven uitgaven	683	725	2.037	372
c. Kapitaallasten afschrijvingen aanvulling 2027 + nieuwe jaarschijven	-	-98	-274	-1.690
d. Kapitaallasten stelpost investeringsplafond - afschrijvingen	-	320	950	3.405
e. Kapitaallasten stelpost investeringsplafond - rente	250	2.346	4.393	5.261
	2.338	**2.890**	**5.260**	**4.259**

Indien we geen investeringsplafond van € 35 miljoen zouden toepassen, dan muteren de rentelasten zoals hierboven onder a. vermeld en muteren de afschrijvingslasten zoals hierboven onder b. en c. getoond. Het bedrag onder b. is inclusief het effect van het verlengen van de afschrijvingstermijnen. Het instellen van een jaarlijks investeringsplafond van € 35 miljoen leidt tot een aanzienlijke daling van de afschrijvings- (onder d. hierboven) en rentelasten (onder e. hierboven). Het totale positieve effect bedraagt ongeveer € 2,3 miljoen in 2027, € 2,9 miljoen in 2028, € 5,3 miljoen in 2029 en € 4,3 miljoen in 2030.

Mutaties baten:

6. Autonome ontwikkelingen - Brede SPUK en IZA vervangen door AZWA
Het Rijk heeft in het kader van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van opgaven uit het AZWA op het gebied van preventie, de sociale basis en de verbinding tussen zorg en sociaal domein. Deze middelen vervangen vanaf 2027 het huidige Integraal ZorgAkkoord (IZA) en een deel van de middelen die via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) beschikbaar zijn gesteld via een specifieke uitkering (Brede SPUK). Voor de uitvoering wordt een beleidsmedewerker ingezet.

7. Treasury – rentebaten
Dit betreft een bijstelling van de te ontvangen rente over onze overtollige middelen, omdat de officiële rentetarieven waarop deze rentevergoeding is gebaseerd, de afgelopen periode zijn gedaald.

Mutaties reserves en voorzieningen:

8b. + 9 a. en b. Mutaties reserves en voorzieningen - incidenteel en structureel.
In de Programmabegroting 2027 zijn alle mutaties op reserves en voorzieningen verwerkt op basis van de laatste inschattingen. Deze mutaties laten het effect op het begrotingsresultaat zien ten opzichte van eerdere jaren. Zie bijlage 2 voor een toelichting van de mutaties. Zie bijlage 2 voor een toelichting van alle onttrekkingen en stortingen per voorziening.

Incidentele baten en lasten

De begroting structureel en reëel in evenwicht

In de Gemeentewet en het BBV staat dat onze begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Onze begroting is structureel in evenwicht wanneer we de structurele lasten dekken door structurele baten. Er is een structureel tekort wanneer de structurele baten niet voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Met deze bijlage geven we invulling aan dit voorschrift.
Het BBV schrijft voor dat we voor alle jaren van onze meerjarenbegroting een structureel saldo moeten berekenen. In deze begroting dus voor de jaren 2027 tot en met 2030. In onderstaande tabel maken we de opbouw van het structurele saldo duidelijk. De tabel toont dat onze begroting voor alle jaren in het meerjarenperspectief structureel in evenwicht is.

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten				
Programma lasten	-205.637	-203.669	-199.731	-201.769
Programma baten	203.580	203.738	202.705	204.113
Saldo van baten en lasten	**-2.057**	**69**	**2.974**	**2.344**
Mutatie reserves				
Stortingen reserves	-2.419	-2.440	-2.717	-2.717
Ontrekkingen reserves	1.967	1.132	819	719
Mutatie reserves	**-452**	**-1.308**	**-1.898**	**-1.998**
Resultaat	**-2.509**	**-1.239**	**1.076**	**346**
Af: incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten	-7.264	-4.016	-513	-
Incidentele baten	89	89	89	-
Incidentele stortingen	-50	-50	-50	-50
Incidentele ontrekkingen	1.348	513	200	100
Af: incidentele baten en lasten	**-5.877**	**-3.463**	**-274**	**50**
Totaal structureel resultaat	**3.368**	**2.224**	**1.350**	**296**

Programma 1. Verbondenheid in groeiende gemeenschappen

Inleiding

In een samenleving waarin de vraag naar ondersteuning groeit en maatschappelijke vraagstukken complexer worden, wordt een sterke sociale basis steeds belangrijker. Veel vragen van inwoners vragen niet direct om professionele hulp of zorg. Vaak zijn inwoners geholpen met een sociaal netwerk, plekken om elkaar te ontmoeten en gemeenschappen waarin mensen elkaar kennen en ondersteunen. Verbondenheid vormt daarmee een belangrijke basis voor een gezonde samenleving en is daarom de eerste opgave binnen de Visie Sociaal Domein 2040.

In 2027 zetten we in op het verder versterken van deze sociale basis. We ondersteunen leefbaarheidsinitiatieven van inwoners en verbeteren de ondersteuning van initiatiefnemers.

Ook werken we aan de doorontwikkeling van het Sport- en Beweegakkoord, waarbij we de maatschappelijke waarde van sport, bewegen en cultuur voor ontmoeting, gezondheid en participatie verder versterken. Daarnaast werken we aan een toekomstbestendige ondersteuning van mantelzorgers en vrijwillige inzet, versterken we leefbaarheidsinitiatieven en geven we verder vorm aan een sterke sociale basis in wijken en dorpen.

Wat willen we bereiken?

1.1 Meer inwoners ontmoeten elkaar en ondernemen samen activiteiten
1.2 Er is meer verbinding tussen verschillende groepen in de samenleving
1.3 Het gevoel van veiligheid in wijken en buurten is vergroot
1.4 Meer inwoners weten zich zelfstandig te redden met behulp van hun eigen netwerk
1.5 Er is meer verbinding en vertrouwen tussen inwoners en gemeente

1.1 Meer inwoners ontmoeten elkaar en ondernemen samen activiteiten

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.1 Versterken van leefbaarheidsinitiatieven

We versterken leefbaarheidsinitiatieven van inwoners door de ondersteuning van initiatiefnemers te verbeteren en ruimte te bieden voor nieuwe initiatieven. Met behulp van een provinciale subsidie investeren we in een gebiedsregisseur leefbaarheidsinitiatieven, de doorontwikkeling van de ondersteuningsstructuur en financiële ondersteuning voor initiatieven.

1.1.2 Evaluatie en vervolgaanpak Sport- en Beweegakkoord II

We evalueren de resultaten van het Sport- en Beweegakkoord II en stellen een vervolgaanpak op gericht op gezondheid, vitaliteit, ontmoeting, opgroeien en meedoen. Daarbij bouwen we voort op de bestaande thema's van het akkoord, met aandacht voor zowel sportverenigingen als ondernemende sport- en beweegaanbieders. Ook onderzoeken we hoe sportevenementen en beweeginitiatieven beter kunnen worden ondersteund en nog meer kunnen bijdragen aan een gezonde en betrokken samenleving.

1.1.3 Stimuleren van sport- en beweeginitiatieven via Maatschappelijk Sport- en Beweegfonds

Met het Maatschappelijk Sport- en Beweegfonds ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan gezondheid, ontmoeting en participatie. Sport en bewegen brengen inwoners samen en versterken de sociale samenhang in wijken en dorpen. Zo zetten we sport en bewegen in als middel om maatschappelijke doelen te realiseren.

1.1.4 Versterken van vrijwillige inzet

We stimuleren de doorontwikkeling van het Steunpunt Vrijwillige Inzet van Welzijn Barneveld. Daarbij verbeteren we de ondersteuning van vrijwilligers en organisaties, brengen we vraag en aanbod beter bij elkaar en zetten we in op het werven en behouden van vrijwilligers.

1.1.5 Ontmoeting in wijken en dorpen

We versterken ontmoeting en sociale verbinding in wijken en dorpen. Daarbij werken we samen met inwoners, maatschappelijke partners en verenigingen aan een sterk netwerk van ontmoetingsmogelijkheden en initiatieven.

1.1.6 Nieuwe uitvoeringsagenda Integrale Cultuurvisie 2027-2028

We evalueren de Uitvoeringsagenda Integrale Cultuurvisie 2025-2026 en maken een nieuwe uitvoeringsagenda 2027-2028. De resultaten uit de evaluatie en het behoefte- en participatieonderzoek naar sport, bewegen, cultuur en erfgoed worden meegenomen.

1.1.7 Meegroeien van culturele voorzieningen
In lijn met de Integrale Cultuurvisie zorgen we ervoor dat culturele voorzieningen meegroeien met de groei van Barneveld. Daarbij zetten we onder andere in op het faciliteren van de groei van de muziekschool, zodat deze kan blijven aansluiten bij de groei van het aantal inwoners en leerlingen.

1.1.8 Uitvoering geven aan het meerjarenplan bibliotheekwerk
In 2027 geven we uitvoering aan het meerjarenplan bibliotheekwerk. Hiermee versterken we de maatschappelijke rol van de bibliotheek op het gebied van kennis en informatie, ontwikkeling en educatie, leesbevordering, ontmoeting en debat en kennismaking met kunst en cultuur. De bibliotheek levert daarmee een belangrijke bijdrage aan ontmoeting, ontwikkeling en participatie van inwoners.

1.1.9 Wijkendeal Samen Buiten Barneveld: Sociale Voedseltuin
Samen met bewoners en maatschappelijke partners werken we binnen de wijkendeal Samen Buiten Barneveld aan een Sociale Voedseltuin. Hiermee versterken we ontmoeting en verbondenheid in de wijk en verbeteren we de toegang tot gezonde en betaalbare voeding voor kwetsbare huishoudens.

1.1.10 Ondersteunen van verenigingen
In samenhang met de Integrale Cultuurvisie, het Sport- en Beweegakkoord en de versterking van leefbaarheidsinitiatieven zetten we in op het versterken van sport- en cultuurverenigingen. Zo kunnen zij ook in de toekomst een belangrijke bijdrage blijven leveren aan ontmoeting, participatie en leefbaarheid. Daarbij hebben we aandacht voor ledenwerving, vrijwillige inzet, inclusie, sociale veiligheid en de verdere doorontwikkeling van verenigingsondersteuning.

1.2 Er is meer verbinding tussen verschillende groepen in de samenleving

Wat gaan we daarvoor doen?

1.2.1 Opstellen nieuwe Lokale Inclusieagenda
In 2027 stellen we samen met inwoners, ervaringsdeskundigen en maatschappelijke partners een nieuwe Lokale Inclusieagenda op. Daarbij evalueren we de huidige agenda en bepalen we welke opgaven en kansen er liggen voor de komende twee jaar en welke activiteiten we daarvoor inzetten. De nieuwe agenda richt zich onder andere op het vergroten van ontmoeting en verbinding tussen inwoners en groepen die elkaar in het dagelijks leven minder vanzelfsprekend ontmoeten.

1.2.2 Versterken van samenwerking rond inclusie en ontmoeting
We brengen maatschappelijke partners die actief zijn op het gebied van inclusie, ontmoeting en participatie actief met elkaar in contact. Door kennisuitwisseling en samenwerking stimuleren we initiatieven die bijdragen aan gastvrijheid, toegankelijkheid, vrijwillige inzet en ontmoeting tussen verschillende groepen inwoners. Hiermee versterken we bestaande initiatieven en creëren we ruimte voor nieuwe samenwerkingen.

1.3 Het gevoel van veiligheid in wijken en buurten is vergroot

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.1 Inclusie en sociale veiligheid

Via de nieuwe Lokale Inclusieagenda stimuleren we initiatieven die bijdragen aan een samenleving waarin inwoners zich welkom, gezien en veilig voelen. Daarbij hebben we aandacht voor toegankelijkheid, gelijkwaardige deelname en het tegengaan van uitsluiting en discriminatie.

1.3.2 Ontmoeting tussen verschillende groepen inwoners

In samenhang met de Lokale Inclusieagenda, de buurtgerichte aanpak, het Sport- en Beweegakkoord, de Integrale Cultuurvisie, de versterking van leefbaarheidsinitiatieven en het meerjarenplan van de bibliotheek stimuleren we initiatieven die bijdragen aan wederzijds begrip, respect en contact tussen inwoners met verschillende achtergronden, ervaringen en mogelijkheden. Door ontmoeting en dialoog verkleinen we vooroordelen en versterken we de sociale veiligheid.

1.4 Meer inwoners weten zich zelfstandig te redden met behulp van hun eigen netwerk

Wat gaan we daarvoor doen?

1.4.1 Herijken en doorontwikkelen mantelzorgondersteuning

We herijken en versterken de mantelzorgondersteuning en leggen de doorontwikkeling van het Steunpunt Mantelzorg vast in de subsidieafspraken met Welzijn Barneveld. Daarbij richten we ons specifiek op het beter bereiken van mantelzorgers die nu minder goed in beeld zijn. Zo werken we aan een ondersteuningsaanbod conform de afspraken uit het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO).

1.4.2 Versterken van sociale netwerken

We versterken de sociale netwerken van inwoners door ontmoeting, deelname aan activiteiten en onderlinge verbinding te stimuleren. Hierbij zetten we in op de kracht van de sociale basis, onder andere via Welzijn Barneveld, het CJG, mantelzorgondersteuning, leefbaarheidsinitiatieven en de buurtgerichte aanpak.

1.5 Er is meer verbinding en vertrouwen tussen inwoners en gemeente

Wat gaan we daarvoor doen?

1.5.1 Samenwerken met inwoners

We betrekken inwoners actief bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid, onder andere bij het opstellen van de nieuwe Lokale Inclusieagenda. Door in gesprek te blijven met inwoners, aan te sluiten bij initiatieven uit de samenleving en signalen te vertalen naar concrete acties, werken we aan meer verbinding en vertrouwen tussen inwoners en gemeente. In buurten waar verschillen in gezondheid,

participatie en bestaanszekerheid het grootst zijn, zetten we hier via de buurtgerichte aanpak extra op in.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Door maatschappelijke ontwikkelingen en de financiële positie van gemeenten komt de exploitatie van maatschappelijke partners onder druk te staan. Daardoor ontstaat financiële instabiliteit bij maatschappelijke partners, waardoor doelen en resultaten onder druk komen te staan. De beheersmaatregel hierbij is om duidelijke afspraken te maken over resultaten en de relatie tussen (prioritering van) doelen en beschikbare middelen. Daarnaast voeren we onderzoek uit naar de doelen en inrichting van het preventieve veld.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Visie Sociaal Domein Barneveld 2040

Wat mag het kosten?

Saldo van baten en lasten		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.1	**Verbondenheid in groeiende gemeenschappen**			
TH1.1	**Cultuur: basisvoorzieningen en spreiding**	**-1.661**	**94**	**-1.567**
TH1.3	**Informele zorg en zelfredzaamheid**	**-25**	**0**	**-25**
TH1.4	**Inclusie**	**-30**	**0**	**-30**
TH1.5	**Leefbaarheid en verbinding in de wijk**	**-2.074**	**163**	**-1.912**
TH1.6	**Taal, informatie, ontwikkeling en dialoog (bibliotheekvoorziening)**	**-1.381**	**148**	**-1.233**
TH1.8	**Maatschappelijk werk**	**-4.078**	**0**	**-4.078**
Totaal Verbondenheid in groeiende gemeenschappen		**-9.248**	**404**	**-8.844**
Totaal		**-9.248**	**404**	**-8.844**

Toelichting op Financiële tabel

Thema 1.1 - Cultuur: basisvoorzieningen en spreiding

Dit betreft voornamelijk subsidiebudgetten binnen cultuur: de basisvoorzieningen Museum Nairac en Theater Schaffelaar en budget voor de integrale cultuurvisie en het gemeentearchief.

Thema 1.2 - Sport en bewegen

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 1.3 - Informele zorg en zelfredzaamheid

Dit betreft een ontwikkelbudget Sociaal Domein voor nieuwe initiatieven.

Thema 1.4 - Inclusie

Dit betreft het budget voor het uitvoeren van het inclusiebeleid.

Thema 1.5 - Leefbaarheid en verbinding in de wijk

Dit betreft subsidiebudget op het gebied van sport, (sociaal)- cultuur en jongerenwerk.

Thema 1.6 - Taal, informatie, ontwikkeling en dialoog (bibliotheekvoorziening)

Dit betreft (subsidie)-budget voor de Bibliotheek Barneveld.

Thema 1.7 - Cliëntondersteuning

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 1.8 - Maatschappelijk werk

Dit betreft budget (voornamelijk subsidies) op het gebied van maatschappelijk werk, maatschappelijke dienstverlening, welzijnswerk, ondersteuning vrijwilligerswerk en mantelzorg en slachtofferhulp.

Programma 2. Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen

Inleiding

In 2027 zetten we verder in op het versterken van kansengelijkheid, bestaanszekerheid en participatie voor inwoners. Daarbij staat een preventieve en integrale aanpak centraal, waarbij inwoners zo vroeg mogelijk de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben en de verbinding tussen onderwijs, zorg, welzijn, werk en inkomen verder wordt versterkt.

Voor jeugd en gezinnen ligt de focus op de uitvoering van de lokale Hervormingsagenda Jeugd, het versterken van de samenwerking tussen onderwijs, maatschappelijke partners en jeugdhulp, en het verder ontwikkelen van een doorgaande ontwikkellijn voor kinderen en jongeren. Ook investeren we in een sterke basis voor jeugdgezondheidszorg, Kansrijke Start en cultuureducatie, zodat kinderen veilig en kansrijk kunnen opgroeien.

Daarnaast werken we aan het vergroten van bestaanszekerheid en financiële rust voor inwoners. Via het werkprogramma Bestaanszekerheid, het Meedoenplatform en samenwerking met maatschappelijke partners verbeteren we de toegankelijkheid van ondersteuning en vergroten we de bekendheid van beschikbare voorzieningen.

Tegelijkertijd stimuleren we dat meer inwoners naar vermogen kunnen deelnemen aan de samenleving, via werk, onderwijs, inburgering of andere vormen van participatie. We versterken de verbinding tussen werk, taalontwikkeling en participatie, starten met het Werkcentrum Barneveld en geven uitvoering aan nieuwe wettelijke opgaven rondom participatie en de overgang van school naar duurzaam werk. Ook bereiden we ons voor op maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de opvang van asielzoekers en veranderingen in de ondersteuning van Oekraïense ontheemden.

Wat willen we bereiken?

2.1 De kansengelijkheid tussen wijken en buurten is toegenomen
2.2 Meer kinderen en jongeren groeien op in een kansrijke omgeving
2.3 Meer inwoners ervaren financiële rust
2.4 Meer inwoners hebben financiële zekerheid en minder geldzorgen
2.5 Meer inwoners doen naar vermogen mee op de arbeidsmarkt of via andere

vormen van participatie
2.6 Meer inwoners hebben voldoende ontwikkelkansen

2.1 De kansengelijkheid tussen wijken en buurten is toegenomen

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.1 Doorontwikkeling buurtgerichte aanpak

In 2027 bouwen we voort op de ervaringen met de buurtgerichte aanpak. Samen met inwoners en maatschappelijke partners versterken we de aanpak en bepalen we welke vervolgstappen nodig zijn om de sociale basis verder te versterken en de werkwijze waar passend uit te breiden.

2.2 Meer kinderen en jongeren groeien op in een kansrijke omgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

2.2.1 Lokaal Plan Hervormingsagenda Jeugd

De Landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 heeft als doel de jeugdhulp te verbeteren en financieel duurzaam te maken. De gemeente Barneveld heeft deze agenda vertaald naar het Lokale Plan Hervormingsagenda Jeugd 2025-2028. De uitvoering van de acties uit dit plan wordt in 2027 voortgezet.

2.2.2 Naar een passende ondersteuningsstructuur rondom school

In 2027 wordt binnen het onderwijsproject Gelijke Kansen Alliantie 2 ervaring opgedaan met ondersteuningsstructuren op schoolniveau die de samenwerking tussen onderwijs, maatschappelijke partners en jeugdhulp bevorderen. Een voorbeeld van een ondersteuningsstructuur is een zorgadviesteam (ZAT), waarin zowel professionals van de school als bijvoorbeeld een schoolmaatschappelijk werker en een jeugdarts van de GGD deelnemen. Op basis van deze ervaringen wordt een keuze gemaakt voor de meest passende ondersteuningsstructuur en wordt uitgewerkt wat daarvoor van de betrokken organisaties nodig is.

2.2.3 Samenwerking binnen het Platform Jeugd

Samen met partners binnen het Platform Jeugd geven we verder vorm aan een integrale aanpak gericht op een doorgaande ontwikkellijn voor jeugdigen, vroegtijdige signalering en het voorkomen van thuiszitten. De concrete inzet in 2027 wordt bepaald op basis van de gezamenlijke prioriteiten binnen het Platform Jeugd. Er wordt gedacht aan het verder ontwikkelen van een aanpak om thuiszitten tegen te gaan en aan de implementatie van een gezamenlijk pedagogisch kompas.

2.2.4 Samenwerken aan veiligheid en welzijn rondom scholen

In 2027 versterken we de preventieve samenwerking rondom VO-scholen door de Veilig in en om scholen (VIOS)-overleggen verder te professionaliseren en de gezamenlijke signalering en aanpak van veiligheids- en welzijnsvraagstukken te verbeteren. Samen met scholen en andere partners bepalen we de verdere

invulling, afgestemd op actuele ontwikkelingen en behoeften van jongeren. De concrete acties werken we uit in het uitvoeringsplan VIOS 2027.

2.2.5 Versterking cultuureducatie en samenwerking

Via culturele subsidiepartners en het Convenant Cultuureducatie gemeente Barneveld faciliteren we ook in 2027 cultuureducatie op school en in de vrije tijd. Daarmee bieden we iedereen de kans zich door en met cultuur te ontwikkelen. Met de inzet van cultuurcoaches vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) en OAB-middelen versterken we de samenwerking tussen het onderwijs en cultuuraanbieders.

2.2.6 Sterke Basis Jeugdgezondheidszorg

Samen met de GGD Gelderland Midden werken we via het programma 'JGZ op Koers' in 2027 verder aan het versterken van de basis van de jeugdgezondheidszorg.

2.2.7 Kansrijke Start: tijdige ondersteuning voor kwetsbare gezinnen

Met Kansrijke Start zorgen we ervoor dat (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie tijdig passende zorg en ondersteuning ontvangen, afgestemd op hun behoeften. In 2027 geven we uitvoering aan de lokale werkagenda Kansrijke Start. Een belangrijk onderdeel hiervan is de doorontwikkeling van het multidisciplinair overleg (MDO) Kansrijke Start. We voeren deze acties uit in samenhang met de regionale werkagenda Kansrijke Start van het AZWA.

2.3 Meer inwoners ervaren financiële rust

Wat gaan we daarvoor doen?

2.3.1 Maatschappelijke initiatieven op Meedoenplatform

Via het Meedoenplatform verstrekken we minima-regelingen voor mensen met een laag inkomen. In 2027 zetten we in op het aansluiten van maatschappelijke initiatieven op dit Platform.

2.3.2 Bekendheid met financiële ondersteuning

Er zijn veel maatschappelijke initiatieven en organisaties die een rol (kunnen) spelen bij het wijzen van inwoners op financiële ondersteuningsmogelijkheden. Goede informatie is hierbij van belang. Als gemeente zetten we in op voorlichting/kennisvergroting hierover.

2.4 Meer inwoners hebben financiële zekerheid en minder geldzorgen

Wat gaan we daarvoor doen?

2.4.1 Werkprogramma Bestaanszekerheid

Met het werkprogramma Bestaanszekerheid zetten we in op activiteiten die zorgen voor minder kinderen die de negatieve gevolgen van financiële problemen thuis ervaren, minder inwoners die in financiële problemen komen als gevolg van een life event, meer inwoners die rondkomen en een inkomen op of boven de gehanteerde armoedegrens hebben, minder inwoners die van beginnende naar problematische schulden gaan en minder inwoners die de stress ervaren van beperkte financiële middelen.

We agenderen verbeteringen in landelijk beleid door via regionale en landelijke netwerken aandacht te vragen voor onwenselijke gevolgen van beleid door ervaringen uit lokale pilots, zoals mondzorg en kraamzorg, in te brengen.

De overige activiteiten voor het jaar 2027 die bijdragen aan het vergroten van financiële zekerheid en minder geldzorgen worden opgenomen in de Voortgangsrapportage en Jaarplan Programma Bestaanszekerheid 2027.

2.5 Meer inwoners doen naar vermogen mee op de arbeidsmarkt of via andere vormen van participatie

Wat gaan we daarvoor doen?

2.5.1 Van Sterk naar Werk naar de praktijk

We evalueren de resultaten van Sterk naar Werk en bepalen hoe we succesvolle onderdelen van de aanpak voortzetten binnen de uitvoering van re-integratie en inburgering, zodat ondersteuning rond werk, taalontwikkeling en participatie beter met elkaar worden verbonden.

2.5.2 Passende ondersteuning bij andere vormen van meedoen

We implementeren Participatiewet in Balans in onze verordening en werkwijze. Daarnaast evalueren we enkele bestaande aanpakken gericht op het bevorderen van maatschappelijke participatie voor inwoners voor wie betaald werk niet of nog niet haalbaar is, waaronder de pilot Fit In. Deze inzichten, zoals de inzet van groepsgerichte activiteiten rondom bewegen en voeding voor inwoners met een afstand tot maatschappelijke participatie, benutten we voor de verdere doorontwikkeling van deze ondersteuning.

2.5.3 Start van het Werkcentrum Barneveld

We starten de driejarige pilot Werkcentrum Barneveld en ontwikkelen samen met lokale en regionale partners de samenwerking en dienstverlening rond een goed functionerende en inclusieve arbeidsmarkt. Ook werken we aan de bekendheid en vindbaarheid van het Werkcentrum voor inwoners en werkgevers. We benutten de eerste praktijkervaringen en resultaten om het Werkcentrum stapsgewijs verder vorm te geven.

2.6 Meer inwoners hebben voldoende ontwikkelkansen

Wat gaan we daarvoor doen?

2.6.1 Doorontwikkelen lokale aanpak basisvaardigheden

We evalueren samen met maatschappelijke partners de lokale aanpak van basisvaardigheden, gericht op het bereiken en ondersteunen van inwoners die hun taal-, reken- of digitale vaardigheden willen versterken. Daarbij beoordelen we hoe de effectiviteit van de aanpak en de samenhang met andere leefgebieden, zoals werk en inkomen, verder kunnen worden versterkt. Op basis daarvan bepalen we hoe we de aanpak voortzetten en verder ontwikkelen.

2.6.2 Voorbereiding op beleidswijzigingen Oekraïne

We bereiden ons voor op mogelijke wijzigingen in het rijks- en Europese beleid rond Oekraïense ontheemden. Daarbij volgen we ontwikkelingen in wet- en regelgeving nauwgezet en sluiten we aan op aangepaste regelgeving.

2.6.3 Werk, taal en participatie centraal in inburgering

We geven werk een centralere plek binnen de inburgeringsaanpak en besteden daarbij meer aandacht aan mentale gezondheid als belangrijke voorwaarde voor participatie. Daarnaast bereiden we de aanbesteding van de leerroutes inburgering voor. Ook benutten we de inzichten uit Sterk naar Werk bij de verdere ontwikkeling van een inburgeringsaanpak waarin taalontwikkeling, participatie en werk beter met elkaar worden verbonden.

2.6.4 Klaar voor de komst AZC

We bereiden de komst van het AZC voor. Samen met het COA, lokale partners en inwoners zorgen we voor een goede lokale inbedding, waarbij meedoen centraal staat. Daarbij maken we onder andere afspraken over voorzieningen en sociale ondersteuning.

2.6.5 Jongeren ondersteunen naar duurzaam werk

We implementeren de Wet van school naar duurzaam werk in onze verordening en werkwijze. Daarnaast geven we de afspraken uit het Regionaal Programma Jongeren over signalering, overdracht en begeleiding van jongeren met een ondersteuningsvraag richting werk vorm in onze uitvoeringspraktijk, passend bij de lokale situatie.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's die specifiek binnen dit programma spelen:

- De kosten voor de jeugdhulp nemen toe en staan niet in verhouding tot de rijksmiddelen voor deze voorzieningen. Dit komt o.a. door een toename aan (zorg)vragen. Dat kan leiden tot een tekort op de gemeentebegroting en bijstelling van het benodigde budget. Via de uitvoering van het Lokaal Plan hervormingsagenda jeugd nemen we maatregelen om dit risico te beheersen.
- Doordat de maatstaven, waarop de specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is gebaseerd wijzigen, is er onzekerheid over de hoogte van deze uitkering. Dit brengt een financieel risico met zich mee.
- Landelijke ontwikkelingen zijn sterk van invloed op de bestaanszekerheid van inwoners. Middelen vanuit het Rijk zijn niet altijd toereikend of onzeker. Vanuit het programma Bestaanszekerheid wordt gekeken welke activiteiten bijdragen aan de gewenste impact voor inwoners.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Visie Sociaal Domein Barneveld 2040

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.2	**Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen**			
TH2.1	**Taal, informatie, ontwikkeling en dialoog (basisvaardigheden)**	**-187**	**75**	**-112**
TH2.2	**Publieke gezondheid: Jeugd**	**-2.416**	**10**	**-2.406**
TH2.3	**Preventief jeugdbeleid - onderwijskansen**	**-3.056**	**4**	**-3.052**
TH2.4	**Geïndiceerde jeugdhulp (ambulant)**	**-20.985**	**0**	**-20.985**
TH2.5	**Passend onderwijs**	**-4.680**	**2.275**	**-2.406**
TH2.6	**Schuldhulpverlening**	**-414**	**0**	**-414**
TH2.7	**Armoedebestrijding en inkomen**	**-15.772**	**12.540**	**-3.232**
TH2.8	**Inburgering en integratie**	**-797**	**670**	**-127**
TH2.9	**Werk en participatie**	**-4.731**	**480**	**-4.251**
Totaal Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen		**-53.038**	**16.053**	**-36.985**
Gerealiseerd resultaat		**-53.038**	**16.053**	**-36.985**

Toelichting op financiële tabel

Thema 2.1 - Taal, informatie, ontwikkeling en dialoog (basisvaardigheden)

Dit betreft lasten en baten op het gebied van laaggeletterdheid.

Thema 2.2 - Publieke gezondheid: Jeugd

Dit betreft grotendeels lasten voor jeugdgezondheidszorg. Deze bestaan uit een bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VGGM. Daarnaast gaat het om lasten voor opgroeien in een kansrijke omgeving en het toezicht en handhaving op de kinderopvang.

Thema 2.3 - Preventief jeugdbeleid - onderwijskansen

Dit betreft (subsidie)-budget voor preventief jeugdbeleid.

Thema 2.4 - Geïndiceerde jeugdhulp (ambulant)

Dit betreft voornamelijk lasten voor ambulante jeugdhulp. Daarnaast vallen de lasten voor coördinatie en beleid hier ook onder.

Thema 2.5 - Passend onderwijs

Dit betreft lasten voor leerlingenvervoer en het uitvoeren van de leerplicht. Daarnaast betreft dit baten en lasten voor onderwijsachterstandenbeleid. Bij baten gaat het hierbij om een specifieke uitkering.

Thema 2.6 - Schuldhulpverlening

Dit betreft lasten voor schuldhulpverlening. Grotendeels gaat het om loonkosten.

Thema 2.7 - Armoedebestrijding en inkomen

Dit betreft baten en lasten voor bijstandsverlening, bijstandsverlening aan zelfstandigen, bijzondere bijstand en minimaregelingen.

Thema 2.8 - Inburgering en integratie

Dit betreft baten en lasten voor inburgering. Het grootste deel van de lasten wordt gedekt uit de baten van de specifieke uitkering Wet Inburgering 2021.

Thema 2.9 - Werk en participatie

Dit betreft voornamelijk baten en lasten voor de sociale werkvoorziening en re-integratie. Daarnaast valt hier ook de stimulering van werkgelegenheid onder.

Thema 2.10 - Hervormingsagenda Jeugd: actielijn 2: versterken van de samenwerking tussen onderwijs en ondersteuning

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking

van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 2.11 - Hervormingsagenda Jeugd: actielijn 3: effectieve jeugdhulp / bevorderen door- en uitstroom bij jeugdhulp

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 2.12 - Hervormingsagenda Jeugd: actielijn 4: versterken van de toegang tot geïndiceerde jeugdhulp

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 2.13 - Programma Bestaanszekerheid: Meer inwoners hebben financiële zekerheid en minder geldzorgen

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Programma 3. Gezond en weerbaar samenleven

Inleiding

n 2027 hebben we blijvend aandacht voor de gezondheid en weerbaarheid van inwoners. We zien dat de vraag naar zorg en ondersteuning groeit, terwijl de druk toeneemt. Daarom richten we ons op het voorkomen van gezondheidsproblemen, het bevorderen van een gezonde leefstijl, het ondersteunen van mentale gezondheid en het zo lang mogelijk zelfstandig functioneren van inwoners.

Gezondheid en bestaanszekerheid zijn daarbij onlosmakelijk met elkaar verbonden. Inwoners die voldoende inkomen hebben, passende huisvesting ervaren en kunnen meedoen in de samenleving, hebben over het algemeen meer kansen om gezond te leven en gezond te blijven. Andersom kunnen gezondheidsproblemen leiden tot beperkingen op het gebied van werk, participatie en financiële zekerheid. Daarom werken we vanuit een brede benadering aan het verkleinen van gezondheidsverschillen en het versterken van de veerkracht van inwoners, met extra aandacht voor inwoners in kwetsbare situaties.

Waar mogelijk worden vragen en problemen opgepakt in het dagelijks leven, met hulp van familie, bekenden, vrijwilligers of maatschappelijke organisaties. Niet ieder vraagstuk vraagt om professionele zorg. We hebben daarom aandacht voor samenredzaamheid, herstel en de kracht van de samenleving, terwijl passende ondersteuning beschikbaar blijft voor inwoners die dat nodig hebben.

Daarom werken we samen met zorg- en welzijnspartners aan een betere verbinding tussen het sociaal en medisch domein en geven we uitvoering aan de regionale werkagenda van het AZWA.

Vanuit het AZWA werken we binnen de regionale werkagenda aan de invoering van zogenoemde basisfunctionaliteiten, zoals sociaal verwijzen (via welzijn op recept), mentale gezondheid, kansrijke start, gezonde leefstijl en vitaal ouder worden. Voor Barneveld vraagt deze ontwikkeling extra aandacht vanwege de positie in meerdere regionale samenwerkingsverbanden.

Tot slot besteden we aandacht aan de voorbereiding op crises en rampen, zodat inwoners en gemeenschappen beter bestand zijn tegen onverwachte gebeurtenissen.

Wat willen we bereiken?

3.1 Meer inwoners voelen zich vitaal en gezond
3.2 Meer inwoners voelen zich gezonder
3.3 Meer ouderen functioneren langer zelfstandig
3.4 Problemen worden vaker genormaliseerd en binnen de gemeenschap opgelost
3.5 Inwoners zijn beter voorbereid op crises en rampen
3.6 Inwoners krijgen beter passende en op elkaar afgestemde ondersteuning, doordat het sociaal en medisch domein beter op elkaar aansluiten

3.1 Meer inwoners voelen zich vitaal en gezond

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1 Uitvoering regionale visie publieke gezondheid

In 2027 geven we samen met de GGD Gelderland-Midden en regiogemeenten uitvoering aan de Regionale Visie Publieke Gezondheid 2026-2040. We werken aan gezond en kansrijk opgroeien, het terugdringen van gezondheidsverschillen, mentale gezondheid, vitaal ouder worden en een gezonde leefomgeving. Daarbij besteden we extra aandacht aan het vergroten van de vaccinatiebereidheid, suïcidepreventie en het versterken van de regionale samenwerking rond publieke gezondheid.

3.1.2 Wijkgerichte aanpak vaccineren

Samen met de GGD Gelderland-Midden, RIVM en lokale partners ontwikkelen we een wijk- en doelgroepgerichte aanpak om de vaccinatiebereidheid en vaccinatiegraad in een kern of wijk te vergroten. Deze voeren we in 2027 uit, waarbij we aan de slag gaan met het ontwikkelen en uitvoeren van passende interventies in samenwerking met lokale partners. Daarbij houden we rekening met de keuzevrijheid van inwoners.

3.1.3 Aanpak Suïcidepreventie

In het kader van de lokale aanpak suïcidepreventie zetten we in op het vergroten van kennis en signaleringsvaardigheden van professionals, vrijwilligers en maatschappelijke partners. Daarnaast vergroten we de bewustwording onder inwoners en stimuleren we het gesprek over mentale gezondheid. Hiermee versterken we de vroegsignalering van suïcidaliteit. We brengen daarnaast risicovolle plekken in kaart. Ook werken we samen met de GGD en regiogemeenten aan de verdere ontwikkeling van de regionale aanpak suïcidepreventie.

3.1.4 Versterken van de verbinding tussen cultuur en welzijn

Via de Uitvoeringsagenda Integrale Cultuurvisie 2027-2028 bouwen we aan toegankelijkheid en cultuurparticipatie voor doelgroepen. Daarbij besteden we extra aandacht aan doelgroepen voor wie deelname minder vanzelfsprekend is, met als doel het vergroten van fysiek en mentaal welzijn.

3.1.5 Doorontwikkeling ketenaanpakken gezond gewicht

We voeren de ketenaanpakken Kind naar Gezonder Gewicht en Volwassenen naar Gezonder Gewicht uit en versterken de samenwerking tussen zorg, welzijn, sport, onderwijs en het sociaal domein. We zetten in op vroegtijdige signalering, passende doorverwijzing, begeleiding en deelname aan gecombineerde leefstijlinterventies (GLI's). Voor volwassenen werken we regionaal samen aan doorontwikkeling van het Gezonde Leefstijlloket van Ziekenhuis Gelderse Vallei, dat de doorstroom naar passend lokaal sport- en beweegaanbod ondersteunt. Deze inzet sluit aan bij de werkagenda van het AZWA.

3.1.6 Stimuleren van een gezonde leefstijl

Samen met maatschappelijke partners blijven we werken aan de doelen uit het Gezond Leefstijl Akkoord. Daarbij ligt de nadruk op het bevorderen van een gezonde leefstijl, met aandacht voor een rookvrije generatie, gezonde voeding, voldoende beweging en het voorkomen van problematisch alcoholgebruik. In 2027 besteden we daarbij extra aandacht aan het versterken van ouderbetrokkenheid bij alcoholpreventie.

3.1.7 Versterken van mentale gezondheid en weerbaarheid (WISE)

We continueren de WISE-aanpak. Daarbij verkennen we hoe de aanpak breder kan worden ingezet voor thema's als digitale weerbaarheid en gezond schermgebruik.

3.1.8 Doorontwikkelen van preventieve ondersteuning voor jongerenwerk

We versterken en professionaliseren het jongerenwerk zodat het beter aansluit bij de leefwereld van jongeren op school, online, op straat en in de wijk.

3.2 Meer inwoners voelen zich gezonder

Wat gaan we daarvoor doen?

3.2.1 Werkprogramma Bestaanszekerheid

Vanuit het werkprogramma Bestaanszekerheid zetten we in op activiteiten die bijdragen aan minder inwoners die een drempel tot goede gezondheidszorg en ondersteuning ervaren, meer inwoners die gezondheidsvaardigheden hebben en voldoende kunnen lezen, schrijven, rekenen en zich digitaal redden, meer sociale cohesie (ontmoeten en meedoen) in aandachtswijken en minder gezondheidsverschillen tussen inwoners.

De activiteiten voor het jaar 2027 die bijdragen aan het gezonder voelen van inwoners worden opgenomen in de Voortgangsrapportage en Jaarplan Programma Bestaanszekerheid 2027.

3.3 Meer ouderen functioneren langer zelfstandig

Wat gaan we daarvoor doen?

3.3.1 Hitteplan opstellen

Kwetsbare inwoners, waaronder ouderen, ondervinden steeds vaker de gevolgen van langdurige warmte en hitte. In 2027 stellen we een lokaal hitteplan op waarin

maatregelen en samenwerkingsafspraken worden uitgewerkt om gezondheidsrisico's tijdens warme periodes zoveel mogelijk te beperken. Daarbij besteden we specifiek aandacht aan ouderen en andere kwetsbare groepen.

3.3.2 Doorontwikkeling ketenaanpak Valpreventie

Er worden lokaal valpreventieve programma's en cursussen gegeven aan ouderen. Deze interventies zijn erop gericht om zo lang mogelijk sterk te blijven staan. Daarbij voeren we de ketenaanpak Valpreventie uit en versterken we de samenwerking tussen zorg, welzijn, sport, onderwijs en het sociaal domein. Daarbij richten we ons op signalering, doorverwijzing, begeleiding en nazorg. Deze inzet vindt plaats binnen de werkagenda van het AZWA.

3.4 Problemen worden vaker genormaliseerd en binnen de gemeenschap opgelost

Wat gaan we daarvoor doen?

3.4.1 Versterken van zelfregie en herstel

In 2027 ontwikkelen we de laagdrempelige steunpunten voor zelfregie en herstel verder door. Inwoners kunnen hier terecht voor ontmoeting, ondersteuning door ervaringsdeskundigen en activiteiten gericht op herstel, persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke deelname. Hiermee versterken we zelf- en samenredzaamheid, normaliseren we problemen waar mogelijk en voorkomen we onnodig beroep op specialistische ondersteuning. Deze inzet vindt plaats binnen de werkagenda van het AZWA.

3.4.2 Normaliseren binnen de pedagogische basis

We geven uitvoering aan uitvoeringslijn 1 van de Hervormingsagenda Jeugd: Versterken van de pedagogische basis. Daarbij zetten we verder in op een terughoudende inzet van diagnostiek. We kijken eerst naar wat jeugdigen en gezinnen nodig hebben en welke ondersteuning vanuit hun eigen omgeving mogelijk is. Zo dragen we bij aan normaliseren en voorkomen we onnodige medicalisering.

3.4.3 Implementeren van het Barnevelds Pedagogisch Kompas

Samen met het onderwijs en preventieve jeugdpartners implementeren we het Barnevelds Pedagogisch Kompas. We zorgen ervoor dat lokale partners werken vanuit de gezamenlijk vastgestelde uitgangspunten over opvoeden en opgroeien, waardoor opvoedvragen vaker worden genormaliseerd en ondersteund binnen de pedagogische basis.

3.5 Inwoners zijn beter voorbereid op crises en rampen

Wat gaan we daarvoor doen?

3.5.1 Ontwikkelen van noodsteunpunten

In 2027 werken we samen met veiligheidspartners aan de inrichting van noodsteunpunten in de gemeente Barneveld. Deze locaties kunnen tijdens langdurige uitval van voorzieningen, zoals elektriciteit, drinkwater of

telecommunicatie, worden ingezet als herkenbare plek waar inwoners terechtkunnen voor informatie, ondersteuning en basisvoorzieningen. Hiermee vergroten we de zelfredzaamheid van inwoners en de weerbaarheid van de samenleving.

3.5.2 Versterken van crisisbewustzijn en zelfredzaamheid

We vergroten het crisisbewustzijn van inwoners door voorlichting en communicatie over voorbereiding op noodsituaties. Daarbij stimuleren we inwoners om maatregelen te treffen waarmee zij zich gedurende de eerste periode van een crisis zelfstandig kunnen redden en weten waar zij terechtkunnen voor informatie en ondersteuning.

3.6 Inwoners krijgen beter passende en op elkaar afgestemde ondersteuning, doordat het sociaal en medisch domein beter op elkaar aansluiten

Wat gaan we daarvoor doen?

3.6.1 Doorontwikkelen Welzijn op Recept

We stimuleren sociaal verwijzen via Welzijn op Recept zodat inwoners met niet-medische hulpvragen passende ondersteuning krijgen binnen het sociaal domein. In 2027 richten we ons op de verbreding van de groep verwijzers, het bereiken van nieuwe doelgroepen en het verbeteren van doorstroom naar passend aanbod. Hiermee zorgen we voor de juiste ondersteuning op de juiste plek en ontlasten we de zorg. Deze inzet vindt plaats binnen de werkagenda van het AZWA.

3.6.2 Oprichten Hechte Wijkverbanden

We nemen deel aan de ontwikkeling van Hechte Wijkverbanden in Barneveld, Voorthuizen en Garderen. Binnen deze wijkverbanden werken de gemeente, huisartsen en andere eerstelijnszorgaanbieders samen aan vraagstukken rondom gezondheid en ondersteuning. In 2027 richten we ons op het opbouwen van de samenwerking en het maken van gerichte afspraken per kern over hoe we inwoners met vragen rondom zorg en ondersteuning beter kunnen ondersteunen. Zo leggen we de basis voor ondersteuning die beter aansluit bij de behoefte van inwoners.

3.6.3 Doorontwikkelen Mentaal gezondheidsnetwerk

We werken verder aan het Mentale Gezondheidsnetwerk, waarin het sociaal domein, huisartsenzorg en ggz samenwerken rondom mentale gezondheidsvragen van volwassenen. In 2027 starten we met het Verkennend Gesprek, waarin inwoners samen met een professional onderzoeken welke ondersteuning passend is, zowel vanuit zorg als vanuit welzijn en de sociale basis. Hiermee organiseren we ondersteuning dichter bij inwoners en voorkomen we waar mogelijk een onnodig beroep op specialistische zorg.

3.6.4 Verbinden van cultuur, welzijn en zorg

We bouwen de samenwerking tussen cultuur, welzijn en zorg verder uit. Samen met het Netwerk Dementie, culturele subsidiepartners, welzijnsorganisaties en

zorgpartners werken we aan een toegankelijk aanbod dat bijdraagt aan ontmoeting, welzijn en maatschappelijke participatie.

3.6.6 Uitvoering geven aan de regionale samenwerking sociaal en medisch domein

We geven binnen regionale samenwerkingsverbanden uitvoering aan de IZA-regioplannen en de AZWA-werkagenda. Daarbij werken we regionaal samen met gemeenten, zorgverzekeraars en zorg- en welzijnspartners aan de invoering van basisfunctionaliteiten, zoals sociaal verwijzen, mentale gezondheid, kansrijke start, gezonde leefstijl en vitaal ouder worden, en versterken we de sociale basis die daarvoor nodig is.

3.6.7 Samenwerken in het gezondheidsnetwerk

We geven samen met zorg-, welzijns- en maatschappelijke partners uitvoering aan het Gezondheidsnetwerk Barneveld. Daarmee versterken we de domeinoverstijgende samenwerking tussen de sociale basis, het sociaal domein en het zorgdomein, zodat inwoners tijdig passende ondersteuning ontvangen en zo lang mogelijk vitaal en zelfstandig kunnen blijven. We werken aan thema's zoals laagdrempelige toegang, mentale gezondheid, preventie, vroegsignalering en vitaal ouder worden.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's die specifiek binnen dit programma spelen.

- In het kader van het Aanvullend Zorg- en WelzijnsAkkoord (AZWA) is de gemeente verplicht om deel te nemen aan transformatieplannen met zorgpartners. De middelen voor de transformatieplannen worden door de zorgverzekeraar alleen achteraf toegekend indien KPI's worden behaald. Dit brengt een financieel risico met zich mee. We maken daarom afspraken over risicoverdeling met partners in de regio en werken aan KPI's waarmee we stapsgewijze financiering ontvangen vanuit de zorgverzekeraar.
- Uitbraak besmettelijke ziektes kan leiden tot een verhoogde druk op de publieke gezondheidszorg en verstoringen in gemeentelijke dienstverlening. We werken met een calamiteitenprotocol met als doel om een handvat te bieden voor bestuur en interne organisatie bij calamiteiten.
- Publieke gezondheid en preventie: De effecten van preventie zijn vaak pas op lange termijn zichtbaar. Hierdoor bestaat het risico dat investeringen in preventie niet direct leiden tot een afname van de vraag naar ondersteuning of zorg.

- Samenwerking sociaal en medisch domein: Het realiseren van een betere aansluiting tussen het sociaal en medisch domein vraagt om langdurige samenwerking tussen verschillende organisaties. Verschillen in verantwoordelijkheden, financieringsstromen en werkwijzen kunnen de voortgang beïnvloeden.
- Mentale gezondheid/suïcidepreventie: De vraag naar ondersteuning bij mentale gezondheid neemt toe. Tegelijkertijd staat de toegankelijkheid van passende ondersteuning onder druk door personeelstekorten en toenemende zorgvragen. Hierdoor bestaat het risico dat inwoners niet altijd tijdig de ondersteuning ontvangen die nodig is.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Visie Sociaal Domein Barneveld 2040

Wat mag het kosten

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.3	**Gezondheid, vitaliteit en weerbaarheid**			
TH3.1	**Weerbare samenleving**	**-414**	**-60**	**-475**
TH3.2	**Publieke gezondheid algemeen**	**-2.089**	**766**	**-1.323**
TH3.3	**Cultuur (educatie, participatie)**	**-1.100**	**107**	**-992**
TH3.4	**Sport en bewegen (educatie, participatie)**	**-84**	**0**	**-84**
TH3.5	**WMO domeinoverstijgend samenwerken medisch en sociaal domein**	**-93**	**60**	**-33**
TH3.8	**Programma Bestaanszekerheid: meer inwoners voelen zicht gezonder**	**-138**	**0**	**-138**
Totaal Gezondheid, vitaliteit en weerbaarheid		**-3.918**	**873**	**-3.045**
Gerealiseerd resultaat		**-3.918**	**873**	**-3.045**

Toelichting op financiële tabel

Thema 3.1 - Weerbare samenleving

Dit betreft baten en lasten die betrekking hebben op een weerbare samenleving.

Thema 3.2 - Publieke gezondheid algemeen

Dit betreft lasten voor volksgezondheid. Dit loopt grotendeels via een bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VGGM. Daarnaast valt gezonde leefstijl en middelengebruik hier ook onder.

Thema 3.3 - Cultuur (educatie, participatie)

Dit betreft lasten en baten voor de Muziekschool. Grotendeels is dit subsidiebudget.

Thema 3.4 - Sport en bewegen (educatie, participatie)

Dit betreft voornamelijk subsidiebudget voor sportbeleid en stimulering.

Thema 3.5 - Wmo domeinoverstijgend samenwerken medisch en sociaal domein

Dit betreft baten en lasten die samenhangen met het Aanvullend Zorg- en WelzijnsAkkoord (AZWA). Dit is een specifieke uitkering om de samenwerking tussen zorg en sociaal domein te versterken.

Thema 3.6 - Preventief Jeugdbeleid: opvoeden

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 3.7 - Hervormingsagenda Jeugd actielijn 1: versterken van de pedagogische basis

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 3.8 - Programma Bestaanszekerheid: meer inwoners voelen zich gezonder

Dit betreft lasten voor het programma Bestaanszekerheid. Hiermee wordt extra aandacht besteed aan activiteiten die bestaanszekerheid vergroten.

Programma 4. Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning

Inleiding

De woningnood blijft ook in 2027 een belangrijk aandachtspunt, met name voor jongeren, ouderen en inwoners in een kwetsbare positie. Voor inwoners die ondersteuning of zorg nodig hebben is het vinden van een passende woning vaak extra ingewikkeld. Hierdoor wordt de uitstroom uit onder andere jeugdhulp, Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang bemoeilijkt. Binnen de maatschappelijke opvang neemt de druk verder toe: meer inwoners doen een beroep op ondersteuning en de hulpvragen worden complexer. Hierdoor neemt het belang van een goede aansluiting tussen wonen, zorg en welzijn verder toe. Tegelijkertijd zorgen vergrijzing en het langer zelfstandig wonen voor een toenemende behoefte aan passende ondersteuning dichtbij huis.

In 2027 zetten we daarom in op een betere verbinding tussen wonen, zorg en welzijn. Hierbij geven we onder andere uitvoering aan de woonzorgvisie *Een thuis voor iedereen in gemeente Barneveld* en de bijbehorende actieagenda. We stimuleren inwoners om tijdig na te denken over hun toekomstige woon- en ondersteuningsbehoeften, versterken de ondersteuning en ontmoeting in de wijk en werken samen met partners aan passende woonoplossingen voor verschillende aandachtsgroepen.

Ook binnen de jeugdhulp zetten we de ingezette beweging voort om uithuisplaatsingen van jeugdigen zoveel mogelijk te voorkomen door tijdig passende ondersteuning te bieden in de thuissituatie. Wanneer een uithuisplaatsing toch noodzakelijk is, heeft plaatsing in een gezinsgerichte omgeving, zoals een netwerkpleeggezin, pleeggezin of gezinshuis, nadrukkelijk de voorkeur boven residentiële zorg.

We versterken de verbinding tussen formele en informele ondersteuning en hebben aandacht voor preventie en zelf- en samenredzaamheid, zodat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen in een passende woning en woonomgeving, met de juiste hulp en ondersteuning binnen handbereik.

Wat willen we bereiken?

4.1 Meer inwoners anticiperen tijdig op hun (toekomstige) woon- en ondersteuningsbehoeften
4.2 Meer inwoners kunnen zelfstandig thuis (blijven) wonen met waar nodig ondersteuning, ontmoeting en hulp dichtbij
4.3 De woningvoorraad en woonomgeving zijn beter afgestemd op passende woonkeuzes in elke levensfase
4.4 Meer inwoners hebben de zekerheid van een betaalbare en passende woonruimte

4.1 Meer inwoners anticiperen tijdig op hun (toekomstige) woon- en ondersteuningsbehoeften

Wat gaan we daarvoor doen?

4.1.1 Doorontwikkelen aanpak Woonbewust

We ontwikkelen de aanpak Woonbewust verder door en geven uitvoering aan deze aanpak. Hierbij stimuleren we inwoners om tijdig na te denken over hun toekomstige woonsituatie.

4.2 Meer inwoners kunnen zelfstandig thuis (blijven) wonen met waar nodig ondersteuning, ontmoeting en hulp dichtbij

Wat gaan we daarvoor doen?

4.2.1 Domeinoverstijgende samenwerking

We zetten de verdere ontwikkeling van de domeinoverstijgende samenwerking voort, zodat inwoners passende en toegankelijke ondersteuning ontvangen die aansluit bij hun behoeften. Samen met partners uit zorg, welzijn en wonen werken we aan een samenhangend ondersteuningsaanbod. We bouwen voort op de ervaringen met domeinoverstijgend indiceren en onderzoeken hoe we deze werkwijze verder kunnen uitbreiden.

4.2.2 Laagdrempelige ondersteuning in de wijk

We breiden het laagdrempelige aanbod van ondersteuning in de wijk verder uit, onder andere door het doorontwikkelen van dagactiviteiten voor ouderen in samenwerking met het Netwerk Dementie. Hiermee ondersteunen we inwoners om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen.

4.2.3 Lokale bemoeizorg verder ontwikkelen

Vanuit het Regionaal Actieplan Dakloosheid werken we aan de opgave om bemoeizorg lokaal te organiseren. We werken de lokale bemoeizorg verder door, zodat kwetsbare inwoners die moeilijk bereikbaar zijn voor reguliere hulpverlening eerder in beeld komen en passende ondersteuning ontvangen, met als doel maatschappelijke uitval, dakloosheid en escalatie van problematiek zoveel mogelijk te voorkomen.

4.2.4 Uitvoering van de regionale visie Samen de cirkel van geweld doorbreken

We continueren de uitvoering van de regionale visie Samen de cirkel van geweld doorbreken 2025-2029 en versterken de samenwerking tussen lokale teams, zorg- en veiligheidspartners en regionale samenwerkingsverbanden. Daarbij werken we aan een samenhangende aanpak waarbij signalering, duiding, regie en opschaling bij complexe zorg- en veiligheidsproblematiek beter op elkaar aansluiten.

4.2.5 Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

In lijn met het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming versterken we de rol van lokale teams bij het vroegtijdig signaleren van onveiligheid, het voeren van regie op complexe situaties (ook wanneer er geen hulpvraag is) en het organiseren van passende ondersteuning.

4.2.6 Patronen achter uithuisplaatsingen

We geven uitvoering aan uitvoeringslijn 5 van de Hervormingsagenda Jeugd: Zo thuis mogelijk. In 2027 analyseren we casussen van jeugdigen die niet meer thuis wonen. Deze casussen kennen vaak vergelijkbare kenmerken en omstandigheden. Door deze overeenkomsten te onderzoeken, verkrijgen we inzichten die kunnen bijdragen aan het voorkomen van uithuisplaatsingen.

4.2.7 Herstart Regionaal Veiligheidsteam

Binnen de proeftuin Kind- en Gezinsbescherming in de regio Jeugdhulp Foodvalley (JeugdFV) wordt in 2027 in het Gelderse deel een herstart gemaakt met het Regionaal Veiligheidsteam. Deze inzet is gericht op het versterken van de samenwerking tussen lokale teams, jeugdbeschermingsorganisaties, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming. Hiermee wordt beoogd om sneller en effectiever te handelen wanneer de veiligheid van kinderen en gezinnen onder druk staat.

4.2.8 Kwaliteit en rechtmatigheid van ondersteuning

We borgen de aanpak van kwaliteit en rechtmatigheid van ondersteuning en zetten in op de verdere borging van de aanpak zorgfraude.

4.2.9 Regionaal dashboard Beschermd Wonen/Beschermd Thuis

We ontwikkelen een regionaal dashboard Beschermd Wonen/Beschermd Thuis (BW/BT) voor het monitoren van de regionale middelen en uitvoering.

4.3 De woningvoorraad en woonomgeving zijn beter afgestemd op passende woonkeuzes in elke levensfase

Wat gaan we daarvoor doen?

4.3.1 Verkennen van Wonen Eerst als aanpak voor dakloosheid

Vanuit het Regionaal Actieplan Dakloosheid onderzoeken we de regionale mogelijkheden van Wonen Eerst ten aanzien van doelgroep, passende ondersteuning en variatie in woonaanbod. Wonen Eerst is een aanpak gericht op het duurzaam terugdringen van dakloosheid door mensen zo snel mogelijk te huisvesten, zo nodig met passende ondersteuning, als basis voor herstel.

4.3.2 Werken aan opvang en huisvesting voor asielzoekers, ontheemden en statushouders

We werken aan voldoende opvang- en huisvestingscapaciteit voor asielzoekers, Oekraïense ontheemden en statushouders. Hiervoor verkennen en beoordelen we kansrijke locaties, werken we scenario's uit voor verschillende opvangvormen en realiseren we huisvesting voor statushouders.

4.3.3 Verkennen van alternatieve woonoplossingen voor aandachtsgroepen

We onderzoeken alternatieve woonoplossingen, waaronder de pilot woningdelen voor voormalige Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (ex-AMV'ers), en bieden waar nodig ondersteuning voor een goede landing in de wijk.

4.3.4 Uitvoering geven aan de woonzorgvisie Een thuis voor iedereen

We geven uitvoering aan de woonzorgvisie *Een thuis voor iedereen in gemeente Barneveld* en de bijbehorende actieagenda. Samen met woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en andere partners werken we aan de realisatie van de daarin opgenomen opgaven en maatregelen op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

4.3.5 Regionaal aanbesteden maatschappelijke opvang

Er vindt een aanbesteding plaats voor de Maatschappelijke opvang binnen de regio.

4.4 Meer inwoners hebben de zekerheid van een betaalbare en passende woonruimte

Wat gaan we daarvoor doen?

4.4.1 Werkprogramma Bestaanszekerheid

Vanuit het werkprogramma Bestaanszekerheid zetten we in op activiteiten die eraan bijdragen dat meer inwoners wonen in een passende woning, meer passend woningaanbod voor kwetsbare inwoners en meer doorstroom naar passende woonruimte binnen de wijk.

De activiteiten voor het jaar 2027 die eraan bijdragen dat meer inwoners de zekerheid hebben van een betaalbare en passende woonruimte worden opgenomen in de Voortgangsrapportage en Jaarplan Programma Bestaanszekerheid 2027.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's die specifiek binnen dit programma spelen.

- Aanhoudende schaarste aan betaalbare en passende woningen belemmert uitstroom uit zorg- en opvangvoorzieningen.
- Tekorten op de arbeidsmarkt in zorg en welzijn kunnen druk zetten op de beschikbaarheid van ondersteuning.
- Landelijke ontwikkelingen en wetgeving op het gebied van wonen, zorg, asiel en opvang kunnen leiden tot aanvullende opgaven of financiële onzekerheden.
- Regionale ontwikkelingen zorgen ervoor dat de precieze kostenontwikkeling voor o.a. Geweld in afhankelijkheidsrelaties/ Veilig Thuis, Maatschappelijke Opvang en Bemoeizorg onzeker is. We hebben een zo realistisch mogelijk bedrag opgenomen, maar het kan zijn dat de werkelijke kosten toch hoger uitpakken dan nu is opgenomen.
- De kosten voor Beschermd Wonen en Beschermd Thuis worden in eerste instantie regionaal gedekt door de Integratie-Uitkering die Ede als centrumgemeente ontvangt voor de hele regio. Deze uitkering is echter onvoldoende om de totale kosten te dekken. Ede heeft een regionale reserve gevormd om de jaarlijkse voor- en nadelen mee te verrekenen, maar deze reserve is waarschijnlijk niet meer toereikend waardoor de regiogemeenten zullen moeten bijdragen in dit tekort.
- De kosten voor WMO nemen toe door stijging van de zorgvraag. Enerzijds door aanhoudende krapte op de woningmarkt en dan met name voor aandachtsgroepen. En anderzijds door autonome ontwikkelingen, waaronder het langer zelfstandig thuiswonen en wijzigingen in rijksbeleid op het gebied van o.a. huishoudelijke ondersteuning en de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Hierdoor wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van regionaal georganiseerde voorzieningen als Veilig Thuis en Maatschappelijke Opvang. De gemeente zet via de Omgevingsvisie, de Visie Sociaal Domein 2040 en AZWA in op het verminderen van woningmarktkrapte voor aandachtsgroepen, het versterken van preventie en het stimuleren van de beweging van zorg/ondersteuning naar de samenleving. Het doel hiervan is de groei van de ondersteuningsvraag en de daarmee samenhangende kosten te beperken.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Visie Sociaal Domein Barneveld 2040
- Woonzorgvisie 2025-2029 'Een thuis voor iedereen in Barneveld

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.4	**Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning**			
TH4.2	**Geïndiceerde jeugdhulp (verblijf)**	**-6.684**	**0**	**-6.684**
TH4.3	**Zorg en veiligheid en bemoeizorg**	**-597**	**0**	**-597**
TH4.4	**Vangnetvoorzieningen WMO**	**-16.293**	**1.880**	**-14.413**
TH4.5	**Maatschappelijke opvang**	**-471**	**0**	**-471**
Totaal Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning		**-24.045**	**1.880**	**-22.165**
Gerealiseerd resultaat		**-24.045**	**1.880**	**-22.165**

Toelichting op financiële tabel

Thema 4.1 - Sociaal domein thema's vanuit Woonzorgvisie

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 4.2 - Geïndiceerde jeugdhulp (verblijf)

Dit betreft lasten voor jeugdhulp met verblijf. Hier valt ook jeugdbescherming en -reclassering onder.

Thema 4.3 - Zorg en veiligheid en bemoeizorg

Dit betreft lasten voor de aanpak van huiselijk geweld, zoals Veilig Thuis.

Thema 4.4 - Vangnetvoorzieningen WMO

Dit betreft lasten en baten m.b.t. materiële en immateriële voorzieningen Wmo. Hier vallen ook huishoudelijke hulp en beschermd wonen onder evenals de coördinatie en beleid op dit gebied.

Thema 4.5 - Maatschappelijke opvang

Dit betreft baten en lasten voor de opvang van Oekraïners. Hiervoor ontvangen we een specifieke uitkering ter dekking van de kosten. Daarnaast vallen ook de kosten voor individuele maatschappelijke opvang onder dit thema.

Thema 4.6 - Zorg en veiligheid en bemoeizorg

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 4.7 - Woonbewust en doorstroommakelaar

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 4.8 - Hervormingsagenda Jeugd actielijn 5: zo thuis mogelijk

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 4.9 - Programma Bestaanszekerheid: Meer inwoners hebben de zekerheid van een betaalbare en passende woonruimte

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Programma 5. Veilig samenleven

Inleiding

Veiligheid vormt ook in 2027 een belangrijke basis voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente Barneveld. Inwoners, ondernemers en bezoekers moeten zich veilig voelen om te wonen, werken, ondernemen en recreëren. Hoewel Barneveld een veilige gemeente is met een sterke sociale samenhang, is veiligheid geen vanzelfsprekendheid. Maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe vormen van criminaliteit en veranderende veiligheidsvraagstukken vragen om voortdurende aandacht en inzet.

De gemeente Barneveld vervult hierin een regierol. Zij verbindt partijen, stimuleert initiatieven, zorgt voor samenhang tussen beleidsterreinen en zet bestuurlijke instrumenten in om de veiligheid te waarborgen. Daarbij wordt steeds nadrukkelijker de verbinding gelegd met andere opgaven binnen het sociaal, fysiek en maatschappelijk domein. Door preventie, samenwerking en een integrale aanpak blijft de gemeente Barneveld werken aan een veilige leefomgeving voor iedereen.

De gemeente werkt daarom nauw samen met partners zoals de politie, het Openbaar Ministerie, de brandweer, de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM), maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners. Deze samenwerking is vastgelegd in het Integraal Veiligheidsplan (IVP) en vormt de basis voor een gezamenlijke aanpak van veiligheidsvraagstukken.

Het huidige integrale veiligheidsplan 2024-2027 (IVP) gaat in 2027 haar laatste jaar in. Daarmee vormt 2027 een jaar waarin het nieuwe IVP voor de volgende periode wordt ontwikkeld. Daarnaast wordt op basis van dit IVP-uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan veiligheid (UVP) voor het betreffende jaar.

Wat willen we bereiken?

5.1 Actualiseren Integraal veiligheidsplan met relevante veiligheidsthema's voor 2028-2031
5.2 Een lokale aanpak weerbare samenleving via het integraal veiligheidsplan
5.3 Faciliteren digitaal kwetsbare inwoners in digitale weerbaarheid om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van digitale criminaliteit
5.4 Boa's werken informatie gestuurd en worden op basis van prioriteiten ingezet
5.5 Terugdringen middelengebruik in het openbaar
5.6 Realiseren actueel beeld van de veiligheid
5.7 De gemeente versterkt vrouwenveiligheid en heeft inzicht in gender gerelateerde veiligheidsrisico's, ervaren onveiligheid en het gedrag dat hieruit

voortkomt
5.8 De regie op complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken is versterkt
5.9 Versterkte uitvoering van het evenementenbeleid en afname van ervaren regeldruk
5.10 Realiseren van een integrale en doeltreffende inzet ter bestrijding van ondermijnende criminaliteit
5.11 Blijvende integrale afstemming rondom veiligheid gerelateerde jongerenproblematiek.

5.1 Actualiseren Integraal veiligheidsplan met relevante veiligheidsthema's voor 2028-2031

Wat gaan we daarvoor doen?

5.1.1 Actualiseren Veiligheidsplan

We actualiseren het Integraal Veiligheidsplan voor de periode 2028-2032. Dit doen we In afstemming met politie, OM en maatschappelijke partijen.

5.1.2 Actuele ontwikkelingen

We laten ruimte voor actuele ontwikkelingen en doen inzet daarop.

5.2 Een lokale aanpak weerbare samenleving via het integraal veiligheidsplan

Wat gaan we daarvoor doen?

5.2.1 Lokale aanpak

We ontwikkelen een lokale aanpak weerbare samenleving.

5.2.2 Crisisvoorbereiding inwoners

Inwoners van Barneveld worden geïnformeerd over hoe zij zich kunnen voorbereiden op een calamiteit, en zich kunnen redden gedurende de eerste periode van een crisis.

5.3 Faciliteren digitaal kwetsbare inwoners in digitale weerbaarheid om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van digitale criminaliteit

Wat gaan we daarvoor doen?

5.3.1 Bestaande initiatieven

Bestaande initiatieven worden versterkt en de aanpak wordt doorontwikkeld.

5.3.2 Monitoring

Er vindt monitoring plaats van wat er speelt onder verschillende doelgroepen en passen de aanpak daarop aan.

5.4 Boa’s werken informatiegestuurd en worden op basis van prioriteiten ingezet

Wat gaan we daarvoor doen?

5.4.1 Ervaren team

We werken verder aan een ervaren team dat op elkaar ingespeeld is en bekend is met en bij de inwoners van gemeente Barneveld.

5.4.2 Inzet boa's

Boa's worden ingezet op prioriteiten waarbij preventie voorop staat.

5.5 Terugdringen middelengebruik in het openbaar

Wat gaan we daarvoor doen?

5.5.1 Handhaving

Er wordt gehandhaafd op drugsgebruik in de openbare ruimte.

5.6 Realiseren actueel beeld van de veiligheid

Wat gaan we daarvoor doen?

5.6.1 Halfjaarlijks veiligheidsbeeld

We realiseren een halfjaarlijks veiligheidsbeeld.

5.6.2 Actuele thema's

Het veiligheidsbeeld wordt aangevuld met actuele thema’s.

5.7 De gemeente versterkt vrouwenveiligheid en heeft inzicht in gender gerelateerde veiligheidsrisico’s, ervaren onveiligheid en het gedrag dat hieruit voortkomt

Wat gaan we daarvoor doen?

5.7.1 Inzichten vrouwenveiligheid

Inzichten in vrouwenveiligheid zijn verzameld, geduid en benut voor beleidskeuzes in inrichting in de buitenruimte.

5.7.2 Ontwikkeling gerichte maatregelen

Gerichte maatregelen zijn ontwikkeld met als doel een structurele inbedding van vrouwenveiligheid binnen de gemeentelijke veiligheidsaanpak.

5.7.3 Actielijnen

De concrete uitwerking vindt plaats via de actielijnen in het UVP en IVP.

5.8 De regie op complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken is versterkt

Wat gaan we daarvoor doen?

5.8.1 Resultaten

De concrete uitwerking vindt plaats via de actielijnen in het UVP en IVP.

5.8.2 Aanpak complexe casuïstiek
In algemene zin is er eenduidige regie in de aanpak van complexe casuïstiek. Samen met partners wordt gewerkt vanuit één samenhangende aanpak, met heldere verantwoordelijkheden en opschalingsroutes.

5.8.3 Signalen van onveiligheid
Tegelijkertijd wordt proactief gehandeld bij signalen van onveiligheid, met bijzondere aandacht voor zorgmijders en inwoners in hoog-risicosituaties.

5.9 Versterkte uitvoering van het evenementenbeleid en afname van ervaren regeldruk

Wat gaan we daarvoor doen?

5.9.1 Versterken evenementenbeleid
We versterken de uitvoering het huidige evenementenbeleid.

5.9.2 Waarborgen scheiding begeleiding en beoordeling
Organisatoren van evenementen krijgen een aanspreekpunt voor praktische ondersteuning bij gemeentelijke aanvragen vanuit leefomgeving om scheiding tussen begeleiding en beoordeling te waarborgen.

5.10 Realiseren van een integrale en doeltreffende inzet ter bestrijding van ondermijnende criminaliteit

Wat gaan we daarvoor doen?

5.10.1 Vier prioritaire pijlers
In samenhang met het IVP en het regionale programmaplan Samen Weerbaar werken we aan vier prioritaire pijlers:

- Drugscriminaliteit en witwassen;
- Zorgfraude en zorgcriminaliteit;
- Mensenhandel;
- Ondermijning in het buitengebied.

5.11 Blijvende integrale afstemming rondom veiligheid gerelateerde jongerenproblematiek.

Wat gaan we daarvoor doen?

5.11.1 Doorontwikkeling Veilig in en om school
Er vindt een doorontwikkeling plaats van het Veilig In en Om School-overleg.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's die specifiek binnen dit programma spelen.

- Uitbreken van een crisis of ramp: dit kan leiden tot verminderde slagkracht van de gemeente door acute noodsituaties, extra kosten voor crisisbeheersing en mogelijk verlies van vertrouwen in gemeentelijke respons. We werken met een calamiteitenprotocol met als doel om een handvat te bieden voor bestuur en interne organisatie bij calamiteiten. Voor multidisciplinaire crises of rampen is uitgebreide coördinatie bij de VGGM.
- Ondermijning, overlast en criminaliteit: dit kan leiden tot verminderde veiligheid en leefbaarheid in de samenleving, reputatieschade voor de gemeente en verhoogde kosten voor herstel, preventie, maatschappelijke programma's en handhaving. De gemeente werkt aan bewustwordingsactiviteiten en barrières voor het bestuur, de organisatie, ondernemers en inwoners, zoals opgenomen in het IVP 2024-2027 en jaarlijkse uitvoeringsplannen.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Integraal Veiligheidsplan 2024-2027

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.5	**Veilig samenleven**			
TH5.1	**Veiligheid**	**-7.164**	**146**	**-7.018**
Gerealiseerd resultaat		**-7.164**	**146**	**-7.018**

Toelichting op financiële tabel

Thema 5.1 - Veiligheid

Dit betreft voornamelijk de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VGGM voor het onderdeel veiligheid. Daarnaast betreft overige lasten voor veiligheid en toezicht en uitvoering bijzondere wetten.

Programma 6. Gezond en toekomstbestendig Barneveld

Inleiding

Gezond en toekomstbestendig Barneveld streeft op basis van de omgevingsvisie naar een omgeving die het voor inwoners en bezoekers van de gemeente Barneveld, mogelijk maakt om gezond te leven, werken en recreëren. Daarbij wil de gemeente in het fysieke domein voorbereid zijn op toekomstige ontwikkelingen zoals de groei naar 80.000 inwoners, gevolgen van klimaatverandering, circulaire economie, zorgvuldig grondstoffenbeheer en een nieuw energiesysteem. Versterking en behoud van biodiversiteit, schone lucht en voldoende en kwalitatief goed (drink)water vormen mede de basis voor die ontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

6.1 Besparen, opwekken en opslaan van lokale, bereikbare en betaalbare duurzame energie
6.2 Een groene en gezonde gemeente Barneveld
6.3 Naar een goed beheer en ontwikkeling van waterketen en watersysteem
6.4 Uitvoering van de grondstoffenstrategie
6.5 Ontwikkeling van een werkprogramma Gezonde en toekomstbestendige leefomgeving
6.6 Naar een toekomstbestendig Barneveld

6.1 Besparen, opwekken en opslaan van lokale, bereikbare en betaalbare duurzame energie

Wat gaan we daarvoor doen?

6.1.1 Versterken bestaanszekerheid rondom energie

We verminderen energiearmoede door uitvoering Spuk Lai, advies van energiecoaches en gerichte acties.

6.1.2 Stimuleren netbewust bouwen en netbewust elektriciteitsgebruik

We stimuleren netbewust bouwen en netbewust elektriciteitsgebruik via aanpak netcongestie en geven steun aan netcongestie verzachtende initiatieven zoals in De Glind, Kootwijk en Kootwijkerbroek, en mogelijk ook elders in de gemeente. Intussen verzwaren we geleidelijk het stroomnet wijk voor wijk in samenwerking met Liander.

6.1.3 Bevorderen besparing, duurzame opwek en opslag energie
We bevorderen besparing, duurzame opwek en opslag door het stimuleren van zonne-energie, het mogelijk maken van windenergie op Harselaar, ontwikkeling van de energiehub Harselaar, onderzoek naar monovergisting en initiatieven voor energieopslag.

6.1.4 Faciliteren energiedelen
We faciliteren energiedelen, door steun aan lokale initiatieven en overleg met netbeheerder.

6.1.5 Samenwerken in Regio Foodvalley
We werken samen in Regio Foodvalley in het ambtelijk en bestuurlijk overleg over energie opwek, netcongestie en andere gemeente overstijgende vraagstukken rond energie.

6.2 Een groene en gezonde gemeente Barneveld

Wat gaan we daarvoor doen?

6.2.1 Opstellen beleidsprogramma
We stellen een beleidsprogramma op in samenwerking met relevante stakeholders op basis van de omgevingsvisie.

6.2.2 Uitvoeren biodiversiteitsplan
We werken aan de uitvoering van het biodiversiteitsplan en de Europese natuurherstelverordening.

6.2.3 Uitvoeren klimaatadaptatieplan
We realiseren maatregelen uit het uitvoeringsplan 2025 – 2027 van het Klimaatadaptatieplan en nemen de doelstellingen, die van toepassing zijn op hittestress en groen, van het klimaatadaptatieplan op in Beleidsprogramma Groen en gezond. Water gerelateerde doelen landen in het beleidsprogramma Water (zie 6.3).

6.2.4 Uitvoeren bomenbeleidsplan
We werken aan de hand van het, in 2026 vastgestelde bomenbeleidsplan; maken een afweegkader voor kappen en herplanten van bomen, stellen een bomenbeheerplan vast en evalueren het bomenbeleidsplan.

6.2.5 Ontwikkelen groenbeheerplan
We stellen een groenbeheerplan vast, werken aan de doelstelling 40% biodivers maaien in 2030; werken toe naar volledig maaien in eigen beheer in 2030 en maken het met spelregels eenvoudiger voor bewoners om plantsoenen in zelfbeheer te nemen.

6.2.6 Speelruimte
We nemen de wens voor één grote speelplek in de kern Barneveld op in het beleidsprogramma groen en gezond, evenals de evaluatie van het speelruimtebeleidsplan.

We nemen de wens voor een grote speelplek op in het programma groen en gezond, evenals de evaluatie van het speelruimtebeleid.

6.3 Naar een goed beheer en ontwikkeling van waterketen en watersysteem

Wat gaan we daarvoor doen?

6.3.1 Opstellen beleidsprogramma Water

We stellen een beleidsprogramma water op in samenwerking met relevante stakeholders op basis van de omgevingsvisie.

Het beleidsplan betreft tegelijk de actualisatie van het huidige GRP 2021-2026. Naast de reguliere watertaken van hemelwater, grondwater, afvalwater en oppervlaktewater, wordt ook drinkwater in het beleidsprogramma meegenomen. We nemen de watergerelateerde doelstellingen uit het Klimaatadaptatieplan op in dit beleidsprogramma. Het programma resulteert ook in juridisch bindende regels voor het omgevingsplan.

6.3.2 Uitvoering GRP 2021-2026

We voeren de plannen, activiteiten en (beheer)maatregelen van het gemeentelijk rioleringsplan uit. Bij de begrotingsbehandeling 2027 wordt de raad voorgesteld dit plan met 1 jaar te verlengen. Voor 2027 staan onder meer de reconstructies van de Valkseweg, Molenweg en Hoofdstraat (tussen Verbindingsweg en busstation De Punt) op het programma. Deze reconstructies worden integraal met Verkeer en Wegbeheer opgepakt. De wegen en aanliggende percelen worden afgekoppeld van het gemengd riool. Daarnaast vinden de reguliere beheerwerkzaamheden plaats zoals het reinigen en inspecteren van riolen, het vervangen van riolen en het schonen van watergangen.

6.3.3 Uitvoeren klimaatadoptatieplan

We realiseren de watergerelateerde maatregelen uit het uitvoeringsplan 2025 – 2027 van het Klimaatadaptatieplan.

6.3.4 Samenwerken

De gemeente werkt in het waterbeleid, en de uitvoering daarvan, samen met onder anderen het Waterschap Vallei en Veluwe, Provincie Gelderland, het platform Water, Vallei en Eem en de Regio Foodvalley.

6.4 Uitvoering van de grondstoffenstrategie

Wat gaan we daarvoor doen?

6.4.1 Aanpassen afvalstoffenheffing

Alle huishoudens krijgen een kleine financiële beloning in de vorm van een lagere afvalstoffenheffing als zij minder restafval gaan aanbieden. Deze aanpassing is in voorbereiding, planning is per 1/1/28 in te laten gaan.

6.4.2 Faciliteren scheiden restafval/gft-e voor bewoners appartementen

We faciliteren het scheiden van restafval/gft-e voor bewoners van appartementen: de bewoners van appartementen worden gefaciliteerd in het scheiden van rest- en gft-e afval door het plaatsen van gft-e behuizingen bij de ondergrondse restafvalcontainers. De aanbesteding voor deze gft-e behuizingen is in voorbereiding, planning is in 2027 de behuizingen te plaatsen.

6.4.3 Beperken stortingen restafval voor bewoners appartementen

We beperken stortingen restafval voor bewoners van appartementen: nu kunnen zij nog onbeperkt gebruik maken van de ondergrondse restafval container, na het faciliteren van het scheiden worden zij beperkt in het aantal aanbiedingen van restafval per maand.

6.4.4 Communicatie en implementatie nieuwe afvalregels

In 2027 worden inwoners geïnformeerd over de wijzigingen en worden bij de grondgebonden woningen 240l minicontainers voor restafval desgewenst omgeruild voor 140l. De pasjes voor de ondergrondse restafvalcontainers bij appartementen worden aangepast naar gemaximeerd gebruik. Ook bewoners van appartementen krijgen de keuze om vaak of minder vaak restafval aan te bieden.

6.4.5 Uitvoeren actieagenda Circulaire Economie

We nemen circulariteitsprincipes mee in de openbare ruimte, we borgen circulariteit in vastgoedbeleid, zorgen voor duurzame/circulaire maatregelen in gebiedsontwikkeling en nemen circulariteit standaard mee in inkooptrajecten.

6.5 Ontwikkeling van een werkprogramma Gezonde en toekomstbestendige leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

6.5.1. Onderzoeken werkprogramma Gezonde en toekomstbestendige leefomgeving

De programmatische aanpak van de duurzaamheidsthema’s loopt af. De komende periode worden de ambities, doelen en aanpak voor opgave 6 - een Gezond en Toekomstbestendig Barneveld - verder uitgewerkt. Onderdeel daarvan is de afweging welke vorm van sturing het beste past bij de aard en omvang van de opgave, waaronder de mogelijkheid van een werkprogramma.

6.5.2. Monitoring en Sturing

We monitoren de voortgang van de doelstellingen binnen de gezonde en toekomstbestendige leefomgeving, signaleren ontwikkelingen, kansen en risico's en rapporteren hierover periodiek aan college en raad ten behoeve van de bestuurlijke sturing en verantwoording.

6.6 Naar een toekomstbestendig Barneveld

Wat gaan we daarvoor doen?

6.6.1 Opstellen beleidsprogramma Toekomstbestendig Barneveld

We stellen een Beleidsprogramma Toekomstbestendig Barneveld op als uitwerking van de koers uit de Omgevingsvisie. Daarin krijgen in ieder geval circulariteit en de grondstoffenstrategie een plek en onderzoeken we de verbinding met het energiebeleidsprogramma. Het beleidsprogramma brengt deze opgaven in samenhang en vormt de basis voor verdere uitwerking.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder het belangrijkste risico.

Bodemverontreiniging voormalige stortplaatsen en bodemverontreiniging overige locaties: dit kan leiden tot onvoorziene risico’s ten aanzien van milieu en gezondheid, onvoorziene kosten en vertraging in uitvoering van projecten. Beheersmaatregel is om (waar dat vanuit oogpunt van de locatie noodzakelijk is) als gemeente zelf actualiserende bodemonderzoeken uit te voeren en voor de overige locaties mee te gaan in het nazorgtraject vanuit de Provincie Gelderland.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Omgevingsvisie Barneveld 2040
- Energie Beleidsprogramma
- Klimaatadaptatieplan Barneveld
- Bomenbeleidsplan 2026
- Landschapsplan Gemeente Barneveld
- Groenstructuurplan Barneveld
- Biodiversiteitsplan Barneveld
- Beleidsvisie Beheer en Onderhoud wegen gemeente Barneveld 2017-2026
- Gemeentelijk Verkeer- en VervoersPlan 2018-2021
- Beleidsplan Licht in de openbare ruimte 2020 - 2026

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.6	**Gezond en toekomstbestendig Barneveld**			
TH6.1	**Groen en gezond**	**-793**	**0**	**-793**
TH6.3	**Energietransitie**	**-449**	**0**	**-449**
TH6.4	**Water**	**-5.009**	**6.510**	**1.501**
TH6.5	**Grondstoffen**	**-6.028**	**8.850**	**2.823**
TH6.6	**Openbare Ruimte en Groenbeheer**	**-6.920**	**166**	**-6.754**
TH6.7	**Begraven**	**-1.537**	**1.392**	**-145**
TH6.8	**Werkprogramma**	**-1.635**	**0**	**-1.635**
Totaal Gezond en toekomstbestendig Barneveld		**-22.371**	**16.918**	**-5.453**
Gerealiseerd resultaat		**-22.371**	**16.918**	**-5.453**

Toelichting op financiële tabel

Thema 6.1 - Groen en toekomstbestendig Barneveld

Dit betreffen de kosten gerelateerd aan algemeen milieubeleid.

Thema 6.2 - Toekomstbestendig

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 6.3 - Energietransitie

Dit betreffen de kosten gerelateerd aan energie, energietransitie, warmtetransitie en ook het energieloket.

Thema 6.4 - Water

Dit betreffen de kosten (en opbrengsten vanuit de leges) gerelateerd aan riool en water (GRP) en straatreiniging.

Thema 6.5 - Grondstoffen

Dit betreffen de kosten (en opbrengsten vanuit de leges) gerelateerd aan afvalinzameling, -verwerking en de milieustraat.

Thema 6.6 - Openbare Ruimte en Groenbeheer

Dit betreffen de kosten gerelateerd aan groenbeheer zoals maaiwerkzaamheden, bomen, beplanting, onkruidbestrijding en onderhoud.

Thema 6.7 - Begraven

Dit betreffen de kosten (en opbrengsten vanuit leges) gerelateerd aan het onderhouden van begraafplaatsen en uitvaartcentra.

Thema 6.8 - Werkprogramma

Dit betreffen diverse werkprogramma's binnen het programma, waaronder biodiversiteit, circulaire economie en klimaatadaptieve maatregelen (CDOKE).

Programma 7. Prettig leven in vitale dorpen

Inleiding

Barneveld groeit de komende jaren verder door. Om prettig te kunnen blijven wonen en leven in onze dorpen werken we aan een integrale aanpak waarin woningbouw, leefbaarheid, voorzieningen, maatschappelijk vastgoed en erfgoed in samenhang worden ontwikkeld. Vanuit de Omgevingsvisie Barneveld 2040 zetten we in op voldoende betaalbare en passende woningen, toekomstbestendige voorzieningen en vitale dorpen met ruimte voor ontmoeting, sociale samenhang en een aantrekkelijke leefomgeving.

In 2027 ligt het accent op het vaststellen van het Volkshuisvestingsprogramma, het beleidsprogramma Voorzieningen & Erfgoed (inclusief beleidskader Grip op Vastgoed en erfgoedbeleid), het actualiseren van het grondbeleid en het versterken van de regie op maatschappelijk vastgoed. Daarnaast werken we aan een betere doorstroming op de woningmarkt, de huisvesting van aandachtsgroepen, de ontwikkeling van flexwonen, de actualisatie van de huisvestingsverordening en de uitvoering van projecten die bijdragen aan de leefbaarheid en kwaliteit van onze dorpen, zoals de Groene Slinger en het Centrumplan Voorthuizen.

Wat willen we bereiken?

7.1 Voldoende betaalbare en passende woningen
7.2 Toekomstbestendige voorzieningen
7.3 Erfgoed behouden en benutten
7.4 Meer regie op ruimtelijke ontwikkeling
7.5 Leefbare en aantrekkelijke dorpen

7.1 Voldoende betaalbare en passende woningen

Wat gaan we daarvoor doen?

7.1.1 Realiseren woningbouwopgave

Wij werken (gerekend vanaf 2022) aan de realisatie van circa 8.000 woningen tot 2040 (waarvan 2.400 woningen tot 2030), passend bij de groei van gemeente Barneveld en de ambities uit de Omgevingsvisie Barneveld 2040.

Beoogd resultaat

- Voortgang op de ambitie van circa 2.400 woningen tot 2030 en 8.000 woningen tot 2040.
- Voldoende plancapaciteit voor de woningbouwopgave.
- Evenwichtige verdeling naar prijssegmenten en doelgroepen.
- Bijdrage aan de leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen.

7.1.2 Volkshuisvestingsprogramma

In 2027 stellen wij het volkshuisvestingsprogramma vast. Dit programma vervangt de huidige Herijkte woonvisie en woonzorgvisie en vormt het uitvoeringsgerichte kader voor de volkshuisvestelijke opgave binnen de Omgevingswet. Daarnaast actualiseren wij beleidskaders voor onder andere arbeidsmigranten en spoedzoekers, werken wij aan de juridische doorwerking van volkshuisvestelijke instrumenten in het omgevingsplan en verkennen wij aanvullende sturingsinstrumenten, waaronder financiële verevening.

Beoogd resultaat

- Vastgesteld volkshuisvestingsprogramma.
- Duidelijk sturingskader voor de woningbouwopgave tot 2040.
- Borging van de gemeentelijke volkshuisvestelijke opgaven, inclusief de Wet versterking regie volkshuisvesting.
- Samenhang tussen woningbouw, leefbaarheid, voorzieningen en zorg en ondersteuning.
- Geactualiseerde beleidskaders voor onder andere arbeidsmigranten en spoedzoekers.
- Juridische doorwerking van volkshuisvestelijke instrumenten, waaronder de doelgroepenverordening.
- Inzicht in aanvullende sturingsinstrumenten die bijdragen aan een voldoende betaalbare en evenwichtige woningvoorraad.

7.1.3 Voortgangsrapportage Wonen

Wij actualiseren tweemaal per jaar de provinciale planregistratie en woningbouwmonitor en rapporteren over de voortgang van de woningbouwopgave.

Beoogd resultaat

- Actueel inzicht in de voortgang van de woningbouwopgave evenals andere woondoelen waaronder de uitvoeringsagenda woonzorgvisie.
- Tijdige bestuurlijke bijsturing.
- Transparante verantwoording richting raad en provincie.

7.1.4 Verhuiscoach

Om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen zullen wij de inzet van de provinciale verhuiscoach in 2027 continueren.

Beoogd resultaat

- Het stimuleren van doorstroming onder 55-plussers in de vrije huursector en koopmarkt binnen de gemeente Barneveld.
- Betere benutting van de bestaande woningvoorraad.

7.1.5 Realiseren Flexwoningen

Wij werken aan de realisatie van flexwoningen als onderdeel van de woningbouwopgave en de huisvesting van aandachtsgroepen. In deze bestuursperiode zetten wij in op de ontwikkeling van twee locaties voor flexwonen. In 2027 werken wij een eerste locatie en indien mogelijk een tweede locatie, uit richting besluitvorming en realisatie.

Beoogd resultaat

- Eerste locatie voor flexwonen uitgewerkt en in uitvoering gebracht.
- Versnelling van woonruimte voor spoedzoekers, statushouders en andere aandachtsgroepen.
- Ervaring opgedaan met flexconcepten als onderdeel van de gemeentelijke volkshuisvestelijke aanpak.
- Voorbereiding van een tweede locatie voor flexwonen binnen de bestuursperiode.

7.1.6 Huisvestingsverordening

Wij actualiseren de huisvestingsverordening naar aanleiding van de Wet versterking regie volkshuisvesting en het vastgestelde regionale afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen.

Beoogd resultaat

- Geactualiseerde huisvestingsverordening.
- Regionale verdelingsafspraken geborgd.
- Transparant en juridisch houdbaar systeem voor urgente woningzoekenden; waarbij gewerkt wordt middels een regionale urgentiecommissie met verdeeltafel (om urgenten aan een specifieke gemeente te koppelen).

7.2 Toekomstbestendige voorzieningen

Wat gaan we daarvoor doen?

7.2.1 Beleidsprogramma Voorzieningen & Erfgoed

In 2027 stellen wij het beleidsprogramma Voorzieningen & Erfgoed vast. Hiermee brengen wij voorzieningen, maatschappelijk vastgoed en erfgoed in samenhang.

Beoogd resultaat

- Vastgesteld beleidsprogramma.
- Integrale afweging tussen voorzieningen, leefbaarheid en ruimtelijke ontwikkelingen.
- Toekomstbestendige voorzieningenstructuur per kern.

7.2.2 Maatschappelijk Vastgoed

Wij ontwikkelen het beleidskader Grip op Vastgoed en werken dit uit in integrale huisvestingsplannen voor maatschappelijke voorzieningen.

Beoogd resultaat

- Vastgesteld beleidskader Grip op Vastgoed.
- Meer grip op vastgoedinvesteringen.
- Integrale afweging van huisvestingsvraagstukken.
- Toekomstbestendige ontmoetingsplekken in dorpen en wijken.

7.3 Erfgoed behouden en benutten

Wat gaan we daarvoor doen?

7.3.1 Integraal erfgoedbeleid

Wij stellen een integraal erfgoedbeleid op met aandacht voor instandhouding, zichtbaarheid, beleefbaarheid en benutting van erfgoed.

Beoogd resultaat

- Vastgesteld erfgoedbeleid.
- Actuele beleidskaders passend bij Omgevingswet en Erfgoedwet.
- Meer zichtbaarheid en beleefbaarheid van erfgoed.
- Betere borging van erfgoed binnen ontwikkelopgaven.

7.4 Meer regie op ruimtelijke ontwikkeling

Wat gaan we daarvoor doen?

7.4.1 Strategisch ontwikkelkader en grondbeleid

Wij ontwikkelen een strategisch ontwikkelkader en actualiseren het grondbeleid.

Beoogd resultaat

- Vastgesteld strategisch ontwikkelkader.
- Vastgesteld grondbeleid.
- Meer grip op woningbouwontwikkeling en uitvoering.
- Betere prioritering van gemeentelijke inzet en investeringen.

7.5 Leefbare en aantrekkelijke dorpen

Wat gaan we daarvoor doen?

7.5.1 Groene Slinger en Centrumplan Voorthuizen

Wij werken verder aan de versterking van de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van onze dorpen. Daarbij benutten wij kansen om de Groene Slinger stapsgewijs verder te realiseren binnen lopende en nieuwe projecten. Daarnaast geven wij verdere invulling aan het Centrumplan Voorthuizen.

Beoogd resultaat

- Kansen voor versterking van de Groene Slinger zijn benut binnen lopende projecten.
- Verdere uitwerking van het Centrumplan Voorthuizen.
- Versterking van de ruimtelijke kwaliteit en verblijfskwaliteit van de openbare ruimte.
- Bijdrage aan aantrekkelijke en vitale dorpskernen.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's die specifiek binnen dit programma spelen.

- Onvoorziene risico’s m.b.t. grondexploitaties kunnen het beschikbare weerstandsvermogen van de gemeente aantasten. Kortheidshalve verwijzen wij naar de opgenomen risico’s in de paragraaf Grondbeleid. Daarnaast is conform de IFLO-methode in ons weerstandsvermogen het risico financieel vertaald.

- Door netcongestie en stikstofproblematiek kan vertraging optreden bij ontwikkeling van woningbouw en bedrijvenlocaties en de uitvoering van grote projecten en projecten gericht op renovatie en/of verduurzaming. Daarnaast is er afhankelijkheid van derden zoals netbeheerders bij integrale renovatieprojecten. Beheersmaatregel is om flexibiliteit in de planning in te bouwen en tijdig in gesprek gaan met externe partijen.
- Flora en Fauna i.r.t. uitvoering technisch onderhoud gebouwen of project: technisch onderhoud kan een nadelig effect hebben op aanwezige flora en fauna volgens de natuurbeschermingswetten en dit kan extra kosten en tijd met zich meebrengen. Beheersmaatregel is om goed op de hoogte te zijn van de actuele stand van zaken omtrent natuurwetgeving. Het aan de voorkant incalculeren bij het ontwerpproces voorkomt verrassingen en tijdsdruk. Natuurinclusief ontwerpen kan helpen om hier meer grip op te krijgen.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Omgevingsvisie Barneveld 2040
- Garderen deelvisie woningbouw en supermarkten
- Herijkte Woonvisie Barneveld 2025-2027
- Woonzorgvisie 2025-2029 'Een thuis voor iedereen in Barneveld
- Speelruimteplan 2016-2025

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.7	**Prettig leven in vitale dorpen**			
TH7.1	**Wonen en volkshuisvesting**	**-30**	**20**	**-10**
TH7.2	**Bouwen en vergunningverlening**	**-10.114**	**3.641**	**-6.474**
TH7.3	**Voorzieningen**	**-19.285**	**5.138**	**-14.147**
TH7.4	**Cultuurhistorie en erfgoed**	**-1.173**	**65**	**-1.108**
Totaal Prettig leven in vitale dorpen		**-30.603**	**8.864**	**-21.739**
Gerealiseerd resultaat		**-30.603**	**8.864**	**-21.739**

Toelichting op financiële tabel

Thema 7.1 - Wonen en volkshuisvesting

Dit betreffen de kosten gerelateerd aan huisvesting.

Thema 7.2 - Bouwen en vergunningsverlening

Dit betreffen de kosten (en opbrengsten vanuit de leges) gerelateerd aan vergunningsverlening, bezwaartrajecten, bestemmings- en omgevingsplannen.

Thema 7.3 - Voorzieningen

Dit betreffen de kosten (en huuropbrengsten) van het onderhoud, beheer en exploiteren van de gemeentelijke voorzieningen (bijvoorbeeld onderwijshuisvesting, brandweerkazernes, buurthuizen, bibliotheek, sportaccommodaties en overige sociale voorzieningen).

Thema 7.4 - Cultuurhistorie en erfgoed

Dit thema bevat alles rondom de inzet voor cultuurhistorie, archeologie en monumenten.

Programma 8. Ruimte voor ondernemerschap

Inleiding

Het programma Economie draagt bij aan een sterke en toekomstbestendige economie in Barneveld.
We willen dat Barneveld een gemeente blijft waar ondernemers ruimte krijgen en inwoners voldoende werk kunnen vinden. De Economische Visie Barneveld 2030 vormt hiervoor de basis.

We bouwen voort op de kracht en diversiteit van onze economie, met onder meer agrofood, maakindustrie, bouw, logistiek, dienstverlening en recreatie.

In 2027 werken we aan een nieuw Beleidsprogramma Economie met duidelijke keuzes en concrete acties. We versnellen de ontwikkeling van nieuwe werklocaties en benutten bestaande bedrijventerreinen beter. We helpen ondernemers bij innovatie, digitalisering, verduurzaming en samenwerking. Ook versterken we de aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt en ondernemerschap. We werken aan vitale dorpscentra en versterken het toeristische en recreatieve aanbod van Barneveld.

Dit doen we samen met ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties en partners binnen en buiten de regio.

Wat willen we bereiken?

8.1 We versterken de economische kracht en veelkleurigheid van Barneveld
8.2 We versnellen de ontwikkeling en het beter benutten van werklocaties
8.3 We stimuleren toekomstbestendig ondernemerschap
8.4 We versterken de aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt en ondernemerschap
8.5 We versterken de economische vitaliteit van de dorpskernen
8.6 We versterken de vrijetijdseconomie en het toeristische profiel van Barneveld
8.7 Aanvullende economische opgaven

8.1 We versterken de economische kracht en veelkleurigheid van Barneveld

Wat gaan we daarvoor doen?

8.1.1 Professionaliseren van strategisch accountmanagement

We professionaliseren het strategisch accountmanagement en voeren een CRM-systeem in. In dit systeem houden we contact, afspraken, signalen en vervolgacties bij. Met een accountmanagementplan spreken we af welke bedrijven en sectoren extra aandacht krijgen en wie vanuit de gemeente verantwoordelijk is. Zo kunnen we ondernemers gerichter helpen en kansen en knelpunten sneller opvolgen.

8.1.2 Aanscherpen en uitdragen van het economische profiel

We maken samen met ondernemers en maatschappelijke organisaties duidelijk waar de economie van Barneveld sterk in is. Daarbij bouwen we voort op sterke sectoren zoals agrofood, maakindustrie, bouw, logistiek, dienstverlening en recreatie en toerisme. De in 2026 opgestelde toeristische profilering wordt hierbij benut als bouwsteen voor het bredere economische profiel en programma Economie. Dit profiel helpt ons om keuzes te maken, samenwerking te richten en Barneveld herkenbaar neer te zetten. We stemmen dit af met Regio Foodvalley en relevante toeristische en regionale partners op de Veluwe en trekken waar mogelijk samen nieuwe bedrijven en investeringen aan.

8.1.3 Zichtbaar maken van innovatieve sectoren, bedrijven en werklocaties

We maken aansprekende bedrijven, innovaties, sectoren en werklocaties beter zichtbaar binnen en buiten Barneveld. Dit doen we onder meer via bedrijfsbezoeken, communicatie, bijeenkomsten en regionale netwerken. De voorbeelden laten zien waar de economische kracht van Barneveld ligt en ondersteunen de profilering van de gemeente. Tegelijk stimuleren ze onderlinge herkenning, kennisdeling en nieuwe samenwerkingen tussen ondernemers en partners.

8.1.4 Versterken van economische netwerken en kennisuitwisseling

We versterken de samenwerking binnen en tussen sectoren door ondernemers gericht met elkaar en met onderwijs, kennisinstellingen, overheden en financiers te verbinden. We sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaande netwerken en initiatieven en vullen alleen aan waar dat meerwaarde heeft. Daarmee vergroten we de toegang tot kennis, partners en regionale kansen en stimuleren we gezamenlijke projecten die bijdragen aan een sterke en toekomstbestendige economie. Voor recreatie en toerisme betekent dit onder meer dat we de verbinding tussen ondernemers, toeristische organisaties, dorpskernen en regionale partners versterken.

8.2 We versnellen de ontwikkeling en het beter benutten van werklocaties

Wat gaan we daarvoor doen?

8.2.1 Versnellen van de ontwikkeling van nieuwe werklocaties

We brengen per belangrijke werklocatie in beeld wat de ontwikkeling tegenhoudt. Het kan gaan om ruimte, procedures, wegen, stroom of de organisatie van het project. Medewerkers van economie, grondzaken, ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en andere vakgebieden werken hierbij samen. We volgen de voortgang, leggen grote problemen tijdig voor aan het bestuur en stemmen af met provincie, regio en marktpartijen. Zo werken we aan voldoende passende bedrijfsruimte.

8.2.2 Opstellen en toepassen van een afwegings- en transformatiekader voor werklocaties

We maken duidelijke regels voor nieuwe plannen op bestaande werklocaties. Deze regels geven richting aan beter gebruik van de ruimte, verandering van functies en een nieuwe economische invulling van verouderde of moeilijk bruikbare locaties. We kijken daarbij naar economische waarde, banen, ruimtelijke kwaliteit, ruimte voor bedrijven en gevolgen voor de omgeving. Zo krijgen initiatiefnemers eerder duidelijkheid en kan de gemeente plannen steeds op dezelfde manier beoordelen.

8.2.3 Stimuleren van intensivering en transformatie van bestaande werklocaties

We zoeken samen met eigenaren, ondernemers en ontwikkelaars naar mogelijkheden om bestaande werklocaties beter te gebruiken. Dit kan door compacter te bouwen, ruimte voor meerdere doelen te gebruiken of verouderde gebouwen en terreinen te vernieuwen. We brengen kansrijke locaties en belemmeringen in beeld en helpen initiatiefnemers de juiste kennis en regelingen te vinden. Zo maken we ruimte voor bedrijven zonder alleen nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen.

8.2.4 Faciliteren van toekomstbestendige bedrijventerreinen en collectieve samenwerking

We ondersteunen groepen ondernemers bij gezamenlijke investeringen in duurzaamheid, omgaan met extreem weer, veiligheid, bereikbaarheid en goed gebruik van de ruimte. Goede samenwerking tussen ondernemers is daarvoor nodig. We helpen bij vormen zoals gezamenlijk beheer van het terrein, een ondernemersvereniging en gezamenlijke betaling van maatregelen. Ook wijzen we op kennis en subsidies. De gemeente helpt en verbindt, maar ondernemers blijven zelf verantwoordelijk voor hun gezamenlijke organisatie.

8.3 We stimuleren toekomstbestendig ondernemerschap

Wat gaan we daarvoor doen?

8.3.1 Uitvoeren van de pilot MKB-dienstverlening en een actieplan toekomstbestendig ondernemen

We testen samen met regionale partners hoe we kleine en middelgrote bedrijven beter kunnen helpen. We beginnen bij de vragen van ondernemers en brengen in

beeld welke steun zij nodig hebben. Ook verbinden we het lokale, regionale en landelijke aanbod beter met elkaar. De ervaringen verwerken we in een actieplan voor toekomstbestendig ondernemen. Onderdelen die goed werken, kunnen daarna vaker en ook in andere gemeenten worden gebruikt.

8.3.2 Verbinden van ondernemers aan kennis, begeleiding en financiering

We helpen ondernemers om sneller de juiste ondersteuning te vinden voor innovatie, verduurzaming, digitalisering en bedrijfsontwikkeling. Bedrijfscontactfunctionarissen signaleren vragen en verbinden ondernemers aan relevante experts, netwerken, subsidies en financieringsmogelijkheden. We verbeteren daarnaast de vindbaarheid en samenhang van het aanbod. De gemeente neemt niet de rol van adviseur of marktpartij over, maar zorgt voor een toegankelijke route naar passende ondersteuning.

8.3.3 Meedoen aan projecten voor duurzaamheid, innovatie en slimmer werken

We nemen deel aan projecten die ondernemers praktisch ondersteunen bij toekomstbestendige investeringen en nieuwe werkwijzen. De inzet kan bestaan uit het samenbrengen van partijen, ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak, ontsluiten van financiering of uitvoeren van pilots. We kiezen projecten op basis van aantoonbare ondernemersbehoefte, economische meerwaarde en mogelijkheden voor opschaling. Resultaten en ervaringen worden gedeeld zodat ook andere ondernemers ervan kunnen profiteren.

8.3.4 Stimuleren van grondstoffenbesparing, hergebruik en samenwerking in ketens

We stimuleren ondernemers om minder grondstoffen te gebruiken, materialen opnieuw te gebruiken en afvalstromen van het ene bedrijf als grondstof voor een ander bedrijf in te zetten. We sluiten aan bij regionale kennis en programma's en zoeken naar concrete kansen binnen sterke Barneveldse sectoren. We ondersteunen samenwerking als het delen van materialen, kennis of voorzieningen voordeel oplevert. Zo dragen we bij aan vernieuwing, duurzaamheid en sterke bedrijven.

8.4 We versterken de aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt en ondernemerschap

Wat gaan we daarvoor doen?

8.4.1 Mede-organiseren van de programmering en werkgeversdienstverlening van het Werkcentrum

We dragen bij aan de ontwikkeling van het Werkcentrum als herkenbare plek voor werkgevers, werkenden en werkzoekenden. Vanuit Economische Zaken zorgen we dat de vragen van ondernemers terugkomen in de activiteiten en dienstverlening voor werkgevers. We verbinden het Werkcentrum met ondernemersnetwerken, onderwijs en economische projecten. Daarbij maken we duidelijke afspraken over taken, beschikbare medewerkers, uitvoering en resultaten. Zo wordt de dienstverlening praktisch, toegankelijk en goed georganiseerd.

8.4.2 Opstellen en uitvoeren van een Human Capital Agenda voor voldoende en goed opgeleid personeel

We maken met ondernemers, onderwijs en organisaties op de arbeidsmarkt een plan voor voldoende en goed opgeleid personeel. Dit plan richt zich onder meer op schoolverlaters, mensen die overstappen naar een ander beroep, leren in de praktijk en scholing tijdens de loopbaan. We kiezen samen de belangrijkste onderwerpen en concrete projecten. Ook sluiten we aan bij regionale programma's. Zo helpen we werkgevers om geschikt personeel te vinden en te ontwikkelen.

8.4.3 Versterken van samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid

We brengen scholen, bedrijven en overheden bij elkaar rond concrete vragen over personeel en ontwikkeling. We ondersteunen plannen waardoor opleidingen, stages, leren in de praktijk en informatie over beroepen beter aansluiten op kansrijke sectoren en banen. Daarbij bouwen we voort op bestaande samenwerking en netwerken. De gemeente zet onderwerpen op de agenda, brengt partijen bij elkaar en helpt om gezamenlijke doelen te vertalen naar projecten die uitvoerbaar zijn.

8.5 We versterken de economische vitaliteit van de dorpskernen

Wat gaan we daarvoor doen?

8.5.1 Samenwerken met ondernemers en andere partijen in de dorpscentra

We onderhouden regelmatig contact met ondernemers, ondernemersverenigingen, eigenaren van winkelpanden en andere partijen in de dorpscentra. Samen brengen we kansen en problemen rond voorzieningen, een prettig verblijf, bereikbaarheid, leegstand en samenwerking in beeld. Daarbij kijken we ook naar de kansen die bezoekers en verblijfsgasten bieden voor de economische vitaliteit van de dorpskernen. We brengen waar mogelijk de verbinding tussen recreatieve routes, dag- en verblijfsrecreatie en de dorpscentra sterker in beeld. We bepalen wat ondernemers zelf kunnen doen en wanneer hulp van de gemeente nodig is. Zo ontstaat per dorp een gezamenlijke agenda die past bij het eigen karakter en de aanwezige energie.

8.5.2 Uitvoeren van een aanpak om de organisatiegraad van ondernemers in dorpscentra te versterken

We starten met een scan van de organisatiegraad, energie, draagvlak en ontwikkelbehoefte in iedere kern. Op basis daarvan kiezen we een passende aanpak: direct versterken waar een goede basis aanwezig is of eerst investeren in activering en vertrouwen. De aanpak kan bestaan uit gesprekken, ledenpeilingen, begeleiding en het vormen of vernieuwen van een ondernemerscollectief. We werken gefaseerd en sluiten aan bij de verschillen tussen de kernen.

8.6 We versterken de vrijetijdseconomie en het toeristische profiel van Barneveld

Wat gaan we daarvoor doen?

8.6.1 Tegen het licht houden en actualiseren van beleidskaders voor recreatie en toerisme

We werken aan een aantrekkelijk, toekomstbestendig en samenhangend aanbod van verblijfs- en dagrecreatie. De Visie Recreatie en Toerisme 2030 is in 2020 vastgesteld. Het bijbehorende Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme 2030 is inmiddels grotendeels uitgevoerd en in 2026 opnieuw tussentijds geëvalueerd. De Uitvoeringsagenda Verblijfsrecreatie 2026-2029 vormt het actuele uitvoeringskader voor de verblijfsrecreatie en wordt in 2027 verder uitgevoerd. Tegelijkertijd worden de Visie Recreatie en Toerisme en de samenhang tussen de verschillende beleidskaders voor recreatie en toerisme in 2027 tegen het licht gehouden. Daarbij bepalen we welke onderdelen nog actueel zijn, waar actualisatie of herijking nodig is en hoe de verschillende beleidslijnen zich tot elkaar verhouden. Ook onderzoeken we of het wenselijk en mogelijk is om onderdelen van het beleid voor recreatie en toerisme samen te brengen binnen het programma Economie. Het doel is een samenhangende koers voor de vrijetijdseconomie, met ruimte voor een passende uitwerking van specifieke thema's zoals verblijfsrecreatie.

De in 2026 opgestelde toeristische profilering vormt hierbij een belangrijke bouwsteen. Deze geeft richting aan de gewenste positionering van Barneveld en wordt betrokken bij het bepalen van de toekomstige koers voor de vrijetijdseconomie en de verdere uitwerking van het programma Economie.

De uitkomsten van dit traject bepalen welke beleidsdocumenten worden geactualiseerd, welke onderdelen eventueel worden samengevoegd en welke uitvoeringsopgaven voor de komende jaren prioriteit krijgen.

8.6.2 Uitvoeren van de Uitvoeringsagenda Verblijfsrecreatie

We zetten in op vitale vakantieparken, goed gastheerschap, een herkenbaar toeristisch profiel en een sterkere verbinding tussen verblijfsrecreatie, dagrecreatie, recreatieve routes en de dorpskernen. De Uitvoeringsagenda Verblijfsrecreatie 2026-2029 vormt het actuele uitvoeringskader en wordt in 2027 verder uitgevoerd. Bij het tegen het licht houden van de bredere beleidskaders voor recreatie en toerisme kijken we ook hoe de verblijfsrecreatie hierin het beste kan worden gepositioneerd.
We richten ons onder meer op kwaliteitsverbetering, vitalisering, verduurzaming, een gezond toekomstperspectief en het versterken van samenwerking en kennisdeling binnen de sector.

De vakantieparkregisseur ondersteunt ondernemers en initieert en begeleidt acties die bijdragen aan de vitaliteit en kwaliteit van de verblijfsrecreatie.

8.6.3 Versterken van het toeristische profiel, gastheerschap en de verbinding met dorpskernen

In 2026 hebben we een toeristische profilering van Barneveld opgesteld. Deze profilering vormt vanaf 2027 een belangrijke bouwsteen voor het tegen het licht houden en waar nodig actualiseren of herijken van de Visie Recreatie en Toerisme en voor de verdere ontwikkeling van het toeristische profiel binnen programma Economie.

In 2027 werken we verder aan de herkenbaarheid en vindbaarheid van het recreatieve aanbod en aan goed gastheerschap. We versterken daarbij de verbinding tussen verblijfsrecreatie, dagrecreatie, evenementen, recreatieve routes, dorpscentra en lokale ondernemers.

Een belangrijk aandachtspunt is het beter spreiden en geleiden van bezoekers. We willen bezoekers vanuit verblijfs- en recreatiegebieden stimuleren om ook de dorpskernen en lokale voorzieningen te bezoeken. Daarmee versterken we de economische verbinding tussen recreatie en toerisme en de lokale economie.

We sluiten aan bij de onderscheidende kwaliteiten van Barneveld, de Veluwe en Regio Foodvalley en werken samen met onder meer Visit Regio Barneveld en regionale partners. Daarmee stimuleren we lokale bestedingen en herhaalbezoek.

8.6.4 Ontwikkelen van recreatieve routes en passend recreatief aanbod

We ondersteunen de ontwikkeling en verbetering van fiets-, wandel- en andere recreatieve routes. In 2027 werken we verder aan de actualisatie en verbetering van de fiets- en wandelroutenetwerken en de aansluiting op regionale routestructuren. Daarmee willen we de verbinding versterken tussen dorpskernen, dagrecreatie, verblijfsrecreatie en toeristische voorzieningen.

Ook de ontwikkeling van recreatiegebied en regiopoort Zeumeren en andere toeristische overstappunten biedt kansen om bezoekers beter te spreiden en te geleiden.

Rond kansrijke thema's maken we samen nieuw recreatief aanbod dat past bij het landschap en het profiel van Barneveld. Daarbij zoeken we aansluiting bij agrofood, natuur, cultuur en lokale producten. Zo dragen de routestructuren bij aan een aantrekkelijk recreatief aanbod, bezoekersspreiding en meer lokale bestedingen.

8.7 Aanvullende economische opgaven

Wat gaan we daarvoor doen?

8.7.1 Bijdragen aan een economisch vitaal en toekomstbestendig buitengebied

We dragen vanuit economie bij aan een goed toekomstperspectief voor boeren en andere ondernemers in het buitengebied. Ook werken we aan een brede en sterke economie op het platteland. Daarbij kunnen agrofood, recreatie en toerisme en andere passende economische activiteiten elkaar versterken. We benutten kansen voor verbreding en nieuwe economische functies waar deze passen bij natuur, landschap en leefbaarheid.

De economische contactpersoon helpt ondernemers, brengt kansen en problemen in beeld en verwijst vragen door naar de juiste organisaties. Economische Zaken neemt deel aan de werkgroep Vitaal Landelijk Gebied om economische belangen mee te nemen. De leiding en meeste uitvoering liggen bij dat programma.

8.7.2 Uitvoeren van het Integraal Evenementenfonds

We voeren de subsidieregeling Integraal Evenementenfonds uit. Hiermee ondersteunen we evenementen die bijdragen aan levendigheid, ontmoeting en de aantrekkelijkheid van Barneveld. Vanuit Economische Zaken letten we vooral op economische evenementen en activiteiten in de dorpscentra. Daarbij bewaken we ook de verbinding met de doelen voor vrijetijdseconomie en vitale dorpscentra. We zorgen voor duidelijke aanvraagperioden, een eenvoudige aanvraag en een zorgvuldige toets aan de regels. Het beschikbare geld verdelen we zo goed mogelijk over passende aanvragen.

8.7.3 Uitwerken van een aanpak voor initiatieven rond huisvesting van arbeidsmigranten

We werken een gemeentelijke aanpak uit voor initiatieven rond huisvesting van arbeidsmigranten. De aanpak geeft duidelijkheid over passende locaties, vormen van huisvesting en voorwaarden. Daarbij wegen we het belang voor werkgevers en werknemers af tegen zorgvuldig ruimtegebruik, leefbaarheid en de belangen van omliggende bedrijven en bewoners. Werkgevers blijven in de eerste plaats verantwoordelijk voor goede huisvesting; de gemeente beoordeelt initiatieven en brengt de betrokken beleidsterreinen samen.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

De uitvoering van het economisch programma is mede afhankelijk van economische ontwikkelingen, wet- en regelgeving, beschikbare financiële middelen en capaciteit bij de gemeente en samenwerkingspartners. Veel resultaten komen tot stand in samenwerking met ondernemers, onderwijsinstellingen, regiopartners en andere overheden; de gemeente kan deze daarom niet zelfstandig garanderen. Onvoldoende interne samenhang, beperkte uitvoeringskracht of onvoldoende betrokkenheid van partners kan leiden tot vertraging, een lager bereik of minder effect. Door te prioriteren, periodiek te monitoren en tijdig bij te sturen beperken we deze risico's waar mogelijk. Voor recreatie en toerisme geldt daarnaast dat de uitvoering van de ambities afhankelijk is van een goede balans tussen economische ontwikkeling, bezoekersspreiding, natuur, landschap, infrastructuur en leefbaarheid.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's die specifiek binnen dit programma spelen.

- Knelpunten als netcongestie, stikstofregels, beperkte milieuruimte, bereikbaarheid en lange procedures kunnen de ontwikkeling van werklocaties vertragen.
- Economische, technologische en maatschappelijke veranderingen kunnen sneller of anders verlopen dan verwacht. Daardoor kunnen initiatieven om de dienstverlening naar ondernemers te verbeteren minder goed aansluiten op wat ondernemers echt nodig hebben in de praktijk.
- Onvoldoende geld, ambtelijke capaciteit of uitvoeringskracht bij de gemeente en partners kan leiden tot vertraging, een kleiner bereik of minder resultaat van voorgenomen inspanningen.
- Veel activiteiten zijn afhankelijk van de inzet en samenwerking van ondernemers, onderwijsinstellingen, verenigingen en andere partners. Onvoldoende draagvlak of betrokkenheid kan de uitvoering van het Werkcentrum belemmeren.
- Arbeidsmarktkrapte en een verschil tussen gevraagde en beschikbare kennis en vaardigheden kunnen de groei en continuïteit van bedrijven beperken.
- Voor verschillende onderwerpen werken we aan pilots. Omdat we te maken hebben met nieuwe werkwijzen en dienstverlening leveren deze niet altijd direct het verwachte resultaat op. Daarom blijven monitoring en tijdige bijsturing nodig.
- De groei en ontwikkeling van recreatie en toerisme kan leiden tot extra druk op natuur, landschap, infrastructuur en leefbaarheid. Het realiseren van een goede balans tussen economische ontwikkeling, bezoekersspreiding en de kwaliteit van de leefomgeving vraagt om afstemming met verschillende beleidsterreinen en partners.
- Het actualiseren en eventueel samenbrengen van beleidskaders voor recreatie en toerisme is afhankelijk van beschikbare ambtelijke capaciteit, financiële middelen en de betrokkenheid van ondernemers en regionale partners.

- De keuze over de positionering van onderdelen van de vrijetijdseconomie binnen het programma Economie kan gevolgen hebben voor de benodigde capaciteit, prioritering en financiële inzet.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Omgevingsvisie Barneveld 2040
- Visie toerisme en recreatie 2030
- Visie op Verblijfsrecreatie Gemeente Barneveld
- Economische visie gemeente Barneveld

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.8	**Ruimte voor ondernemerschap**			
TH8.4	**Dorpseconomie, detailhandel en recreatie**	**-2.051**	**2.823**	**772**
Gerealiseerd resultaat		**-2.051**	**2.823**	**772**

Toelichting op financiële tabel

Thema 8.1 - Bedrijvigheid en werklocaties
Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.
Thema 8.2 - Innovatie en economische ontwikkeling
Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.
Thema 8.3 - Verduurzaming van ondernemerschap
Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 8.4 - Dorpseconomie, detailhandel en recreatie
Dit betreffen de kosten (en opbrengsten vanuit reclamebelasting) gerelateerd aan de promotie van economische bedrijvigheid, het bevorderen van toerisme en evenementen.
Motie 25-147 vroeg om het budget voor promotie uit te splitsen in de programmabegroting 2027. De post van ruim € 1,4 miljoen bestaat uit:

- Salarissen (voor ruim € 700.000);
- Reclamebelastingen Harselaar en Barneveld centrum, en de BIZ-afdracht voor Briellaerd (€ 430.000);
- Samenwerkingen binnen de regio, o.a. Barneveld tomorrow (€ 110.000);
- Ruimte voor onderzoeken, inspanningen, cofinancieringen en investeringen m.b.t. economische inspanningen (€ 135.000).

Programma 9. Waardevol landelijk gebied

Inleiding

Het landelijk gebied is nauw verbonden met de agrarische sector en de identiteit van Barneveld. Naast voedselproductie biedt het buitengebied ruimte aan natuur, wonen en recreatie. De landbouwtransitie, de stikstofopgave en de druk op de ruimte vragen om keuzes die het toekomstperspectief van ondernemers verbinden met herstel van natuur, water en bodem en het behoud van landschappelijke kwaliteit.

Vanuit de Omgevingsvisie Barneveld 2040 werken we met het programma Waardevol Landelijk Gebied aan een duurzame en toekomstbestendige landbouw, een gezond natuurlijk systeem en een evenwichtige inrichting van het buitengebied. We verbinden de ondersteuning van ondernemers met de opgaven voor landschap, biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit.

In 2027 bouwen we voort op de uitvoering van het programma. We ondersteunen agrarische ondernemers bij hun toekomstplannen, werken aan landschap en biodiversiteit en dragen bij aan de Aanpak Veluwe en het herstel van het bodem- en watersysteem. Daarnaast ontwikkelen we het beleidsprogramma Landelijk Gebied en nemen we deel aan gebiedsprocessen. Dit doen we samen met ondernemers, inwoners, maatschappelijke organisaties, provincie, waterschap en regionale partners.

Wat willen we bereiken?

9.1 Stimuleren van een duurzame en toekomstbestendige landbouw, in balans met de omgeving, waarin ondernemers de ruimte krijgen om passend te ondernemen

Wat gaan we daarvoor doen?

9.1.1 Ondernemers ondersteunen in landbouwtransitie

We ondersteunen agrarische ondernemers in de omslag naar een toekomstbestendige landbouw, onder meer via de pilot ondernemingsplannen. We begeleiden de uitvoering van de plannen en benutten de ervaringen om de ondersteuning verder te ontwikkelen. Daarbij kijken we naar de samenhang tussen een haalbare bedrijfsvoering, verduurzaming en de opgaven voor natuur, water en bodem. Via kennisnetwerken en praktijkprojecten verbinden we ondernemers met kennis over duurzame landbouw en innovatie. Signalen en knelpunten uit de praktijk gebruiken we om de gemeentelijke ondersteuning en het ruimtelijke instrumentarium beter te laten aansluiten op wat ondernemers nodig hebben.

Wat willen we bereiken?

9.2 Behouden en versterken van waardevolle landschappen, biodiversiteit en de identiteit van het buitengebied

Wat gaan we daarvoor doen?

9.2.1 Versterken landschap en biodiversiteit

We versterken het landschap en biodiversiteit via de Basiskwaliteit Natuur, het landschapsplan en de groenblauwe dooradering. Met de Basiskwaliteit Natuur brengen we in beeld waar versterking van de natuur nodig is en welke maatregelen daarbij passen. We benutten deze inzichten bij ruimtelijke keuzes en werken met grondeigenaren en regionale partners aan projecten die de biodiversiteit verbeteren. Daarbij stimuleren we gebiedseigen landschapselementen en groene en blauwe verbindingen, zoals houtwallen, singels en beken. Het landschapsplan geeft richting aan de landschappelijke inpassing van ontwikkelingen en het behoud van de herkenbare identiteit van het buitengebied.

Wat willen we bereiken?

9.3 Geen toename van emissies uit de veehouderij op en rond de Veluwe

Wat gaan we daarvoor doen?

9.3.1 Emissiereductie veehouderij met partners

Samen met de partners in de Aanpak Veluwe werken we aan emissiereductie in de veehouderij. We verbinden de gemeentelijke inzet met de bedrijfsgerichte en gebiedsgerichte aanpak en ondersteunen ondernemers bij het uitwerken van maatregelen die passen bij hun bedrijf. Daarbij stemmen we af met de provincie Gelderland en de Omgevingsdienst de Vallei over uitvoerbaarheid, vergunningen en de borging van maatregelen. Ook werken we, binnen de geldende kaders en na de benodigde besluitvorming, aan de aanpak van ongebruikte milieuruimte bij niet-actieve bedrijven. Zo dragen we bij aan het voorkomen van emissietoename en aan de bredere opgave voor stikstofreductie en natuurherstel op en rond de Veluwe.

Wat willen we bereiken?

9.4 Een evenwichtiger gebruik van de ruimte met ruimtelijke kwaliteit, waarin landbouw, natuur, wonen, recreatie en leefbaarheid samenkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

9.4.1 Beleidsprogramma en gebiedsprocessen landelijk gebied

We ontwikkelen het beleidsprogramma Landelijk Gebied onder de Omgevingswet en we nemen deel aan de gebiedsprocessen. Het beleidsprogramma vertaalt de Omgevingsvisie en de opbrengsten van het werkprogramma Waardevol Landelijk Gebied naar samenhangende keuzes voor de inrichting en het gebruik van het buitengebied. Daarbij werken we onder meer aan het behoud van waardevolle landbouwgrond en de ruimtelijke borging van landschap, biodiversiteit, water en bodem. Via de gebiedsprocessen GEUS, Ede–Barneveld en Groene Valleilint brengen we lokale doelen, knelpunten en projecten in en stemmen we deze af met partners. De uitkomsten benutten we voor de verdere uitwerking van beleid en, waar nodig, het omgevingsplan.

Wat willen we bereiken?

9.5 Herstellen van het bodem- en watersysteem (in de beekdalen en natte flanken rond de Veluwe)

Wat gaan we daarvoor doen?

9.5.1 Herstel bodem- en watersysteem

We voeren maatregelen uit voor herstel van het bodem- en watersysteem. Samen met Waterschap Vallei en Veluwe, de provincie en grondeigenaren werken we aan beekdalherstel en het versterken van de natte flanken rond de Veluwe. De inzet richt zich op het verbeteren van de waterkwaliteit, het vasthouden van water en het beperken van uit- en afspoeling van voedingsstoffen. We ondersteunen passende agrarische initiatieven en werken de inrichting voor de Esvelderbeek verder uit. De uitvoering stemmen we af op de beschikbare onderzoeken, de benodigde besluiten en de samenhang met landbouw, natuur en ruimtelijke ontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

9.6 Reguliere activiteiten

Wat gaan we daarvoor doen?

9.6.1 Programmasturing, communicatie en participatie

We zorgen voor de programmasturing, monitoring, communicatie en participatie van Waardevol Landelijk Gebied. We bewaken de samenhang tussen de programmalijnen, de gebiedsprocessen en de werkzaamheden van de reguliere organisatie. Via monitoring en voortgangsrapportages maken we resultaten, knelpunten en risico's inzichtelijk en sturen we waar nodig bij. In 2027 evalueren we het programma tussentijds en benutten we de uitkomsten voor de verdere uitvoering. We betrekken agrarische ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties via de klankbordgroep, thematische bijeenkomsten en gesprekken. We koppelen terug hoe hun inbreng wordt gebruikt en informeren college en raad over de voortgang.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder het belangrijkste risico.

Als gevolg van stikstofwetgeving, jurisprudentie en de uitwerking van de Aanpak Veluwe bestaat het risico dat de gemeente wordt geconfronteerd met aanvullende kosten buiten grondexploitaties, zoals extra onderzoeks- en advieskosten, juridische procedures, nadeelcompensatie of planschade, alsmede extra uitvoerings- en handhavingscapaciteit. Het risico wordt beperkt door vroegtijdige beoordeling van de effecten van stikstof bij plannen en vergunningen, uitvoering van relevante inspanningen binnen het Programma Waardevol Landelijk Gebied (o.a. ondernemingsplannen, emissiereductieplannen, aanpak ongebruikte milieuruimte), structurele afstemming met provincie en Omgevingsdienst. De gemeente heeft slechts een beperkte invloed op landelijke wetgeving.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Omgevingsvisie Barneveld 2040

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.9	**Waardevol landelijk gebied**			
TH9.3	**Toekomstbestendige landbouw**	**-30**	**0**	**-30**
TH9.4	**Werkprogramma Waardevol Landelijk gebied**	**-1.403**	**153**	**-1.250**
Totaal Waardevol landelijk gebied		**-1.433**	**153**	**-1.280**
Gerealiseerd resultaat		**-1.433**	**153**	**-1.280**

Toelichting op financiële tabel

Thema 9.1 - Bodem, water en natuur

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 9.2 - Emmisiereductie (stikstof)

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 9.3 - Toekomstbestendige landbouw

Dit thema bevat het gebiedsgericht werken en het Poultry Expertise Centre.

Thema 9.4 - Werkprogramma Waardevol Landelijk gebied

Dit thema omvat alles rondom het werkprogramma ‘Waardevol landelijk gebied en Gebiedsgericht werken’.

Programma 10. Bereikbaar, nu en in de toekomst

Inleiding

Barneveld wil een gemeente zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig, vlot en duurzaam kunnen verplaatsen. Met de verwachte groei van bevolking, woningen en werkgelegenheid neemt de druk op het mobiliteitssysteem toe. Daarom werken we ook in 2027 aan een bereikbare gemeente waarin lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit aantrekkelijker worden, terwijl de auto toegankelijk blijft voor verplaatsingen waarvoor geen goed alternatief beschikbaar is.

We zetten in op een mobiliteitssysteem dat bijdraagt aan leefbare dorpen, verkeersveiligheid, een gezonde leefomgeving en een sterke economische positie. Daarbij verbeteren we de verbindingen binnen de gemeente en met de regio, verminderen we verkeersknelpunten en stimuleren we duurzame vervoerskeuzes. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat nieuwe woningbouw- en werklocaties goed bereikbaar zijn voor inwoners, werknemers en bezoekers.

Ons doel is dat iedereen, ongeacht leeftijd, woonplaats of mobiliteitsbehoefte, zich eenvoudig en veilig kan verplaatsen. Zo versterken we de bereikbaarheid én de leefbaarheid van Barneveld, nu en in de toekomst.

Wat willen we bereiken?

10.1 Verbeterde bereikbaarheid van woningen, bedrijven en voorzieningen
10.2 Minder ongevallen en verkeersslachtoffers
10.3. Hogere leefbaarheid en tevredenheid inwoners
10.4. Een beter klimaat en een gezondere samenleving

10.1 Verbeterde bereikbaarheid van woningen, bedrijven en voorzieningen

Wat gaan we daarvoor doen?

10.1.1 Opstellen Omgevingsprogramma Bereikbaarheid

Het Omgevingsprogramma Bereikbaarheid beschrijft hoe de gemeente Barneveld werkt aan een veilige, duurzame en goed bereikbare gemeente voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Het beleidsprogramma vertaalt de ambities uit de Omgevingsvisie Barneveld 2040 naar concrete maatregelen op het gebied van lopen, fietsen, openbaar vervoer, verkeersveiligheid, deelmobiliteit en autoverkeer.

Het Omgevingsprogramma Bereikbaarheid is de opvolger van het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) uit 2018. Waar het GVVP vooral gericht was op verkeer en vervoer, sluit het nieuwe beleidsprogramma aan bij de Omgevingswet en de bredere ambities voor leefbaarheid, gezondheid, duurzaamheid en ruimtelijke ontwikkeling. Daarmee vormt het programma het actuele beleidskader voor de bereikbaarheid van Barneveld en biedt het richting aan toekomstige investeringen en maatregelen.

10.1.2 Verbeteren ontsluiting snelwegaansluitingen

De huidige vormgeving van de infrastructuur nabij de snelwegaansluitingen van de A30 zijn nu al zwaar belast. Een reconstructie naar een vormgeving met meer capaciteit is nodig om het toekomstige verkeersaanbod af te wikkelen. Voor zowel de de aanpak van de aansluiting A30 Barneveld-Zuid als de aansluiting A30 Barneveld-Noord en de nabijgelegen turborotonde hebben wij een bijdrage vanuit het Rijk toegekend gekregen. De aanpak van de aansluiting A30 Barneveld-Noord moeten wij als gemeente zelf uitvoeren. Voor de aanpak van de aansluiting A30 Barneveld-Zuid moeten wij met de provincie afspraken maken. In 2027 leveren wij een bijdrage aan de planvorming van beide opgaven.

10.1.3 Voorbereiding van de Oostelijke Rondweg Barneveld

Na vaststelling van het voorkeurstracé van de Oostelijke Rondweg vindt in 2027 een nadere uitwerking van het voorkeurstracé plaats en willen wij starten met de ruimtelijke procedure. Concreet betekent dit onder meer dat het voorlopig ontwerp (het VO) voor het voorkeurstracé wordt uitgewerkt, dat het MER 2e fase wordt opgesteld en dat de
wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid. Dit is ook het moment dat ProRail nadrukkelijk betrokken zal zijn bij de nadere uitwerking van de spoorkruising.

10.1.4 Aanpak knooppunten Hoevelaken en A1-A30

In regionaal verband trekken we met diverse andere overheden op om met het Rijk te zoeken naar mogelijkheden om de knelpunten op te lossen waarbij onze inzet in eerste instantie is gericht op capaciteitsvergroting van de knooppunten en de toeleidende wegvakken. Naar verwachting is ook in 2027 een stevige inzet nodig op het gebied van lobby en strategiebepaling. Het is niet ondenkbaar dat

het kabinet de aanpak van de knooppunten nog verder uitstelt. We zullen ons dan moeten beraden met onze partners in de regio hoe we ons tot een dergelijk besluit verhouden.

10.1.5 Inzet binnen de regio's Amersfoort en Foodvalley

In beide regio's werken wij met andere gemeenten, provincies en Rijk samen aan regionale mobiliteitsopgaven, aan de verbetering van weg-, fiets- en OV-netwerken, aan het verduurzamen van mobiliteit en aan de afstemming van groei van wonen en werken met bereikbaarheid. Binnen Regio Foodvalley werken wij ook in 2027 samen aan de werkgeversbenadering, de ontwikkeling van mobiliteitshubs (overstappunten) en aan de verkenning naar de uitbreiding van langparkeerplaatsen voor truckers in combinatie met Clean Energy Hubs. In regio Amersfoort ligt de focus vooral op infrastructurele maatregelen gekoppeld aan de schaalsprong van de gemeente en de regio.

10.2 Minder ongevallen en verkeersslachtoffers

Wat gaan we daarvoor doen?

10.2.1. Aanpak oversteek Burgemeester Kuntzelaan

In 2027 willen wij de aanpak van de oversteek Burgemeester Kuntzelaan verder voorbereiden.

10.2.2 Onderzoek naar risicovolle wegen en kruispunten

Bij verkeersveiligheid werken wij steeds meer risicogestuurd. Dit betekent dat wij niet alleen kijken naar locaties waar ongevallen hebben plaatsgevonden, maar ook naar wegen en kruispunten waar de kans op ongevallen groot is, bijvoorbeeld omdat het werkelijke gedrag door een bepaalde weginrichting te veel afwijkt van het gewenste gedrag. Door verkeersdata, wegkenmerken en signalen uit de samenleving te combineren, kunnen we vaststellen welke wegen een bovengemiddeld risicoprofiel kennen en bij onderhoud of eerder in aanmerking komen voor preventieve maatregelen. Hierbij kan worden gedacht aan onder andere een andere weginrichting of een andere maximumsnelheid. Dit onderzoek maakt deel uit van het opstellen van het Omgevingsprogramma Bereikbaarheid.

10.2.3 Ondersteunen campagnes gericht op verkeersveilig gedrag.

Ook in 2027 willen wij weer de lokale afdeling van VVN ondersteunen in het uitvoeren van diverse maatregelen op het gebied van verkeerseducatie voor de verschillende doelgroepen en leeftijdsgroepen, voorlichting op evenementen en campagnes op straat. Ook de Alcohol Verkeer Cursus en het Programma Jonge Automobilisten willen we continueren. Verder willen we ruimte blijven geven aan de campagnes als MONO, Snelheid, BOB en fietsverlichting en willen we onze snelheidsinformatiedisplays blijven inzetten als middel voor gedragsbeïnvloeding.

10.2.4 Kortetermijnaanpak knooppunt A1-A30 ('botsbocht')

Tijdens het BO MIRT van eind 2024 hebben Rijk en regio diverse nieuwe afspraken gemaakt over dit project. Zo heeft het Rijk € 12 miljoen gereserveerd voor het

verbeteren van de verkeersveiligheid door de aanpak van de ‘botsbocht’. De voorkeursvariant houdt in dat een deel van het eerder vastgestelde totale voorkeursalternatief wordt gerealiseerd. In 2025 is de provincie Gelderland, in overleg met het Rijk, gestart met het uitwerken van de voorkeursvariant tot een uitvoeringsbesluit. De realisatie van deze kortetermijnmaatregel wordt gekoppeld aan het groot onderhoud van de A30 Ede – Barneveld door Rijkswaterstaat in de periode 2027/ 2028. In 2027 verwachten wij enige inzet in tijd ten behoeve van afstemming met de provincie over de voorbereidingen van de werkzaamheden.

10.3. Hogere leefbaarheid en tevredenheid inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

10.3.1 Onderzoek naar de herinrichting van wegen

Ook in 2027 bereiden wij meerdere plannen voor om riolering onder wegen te vervangen of om het wegdek van wegen te vervangen. Hierbij proberen wij van de gelegenheid gebruik te maken om andere opgaven en wensen vanuit participatie mee te nemen. Gedacht kan worden aan het afwaarderen van wegen, het verbeteren van looproutes, het aanbrengen van verkeersremmende maatregelen en het toevoegen van meer groen.

10.4. Een beter klimaat en een gezondere samenleving

Wat gaan we daarvoor doen?

10.4.1 Opstellen fietsnetwerk gemeente Barneveld

Wij werken in 2027 aan een aantrekkelijk fietsnetwerk dat de kernen binnen de gemeente en de regio op een veilige, directe en comfortabele manier met elkaar verbindt. Daarmee stimuleren we fietsgebruik, verbeteren we de bereikbaarheid en dragen we bij aan een gezonde, duurzame en leefbare gemeente. Het opstellen van een fietsnetwerk maakt deel uit van het opstellen van het Omgevingsprogramma Bereikbaarheid.

10.4.2 Ontwerpen Doorfietsroute (DFR) Foodvalley

De Doorfietsroute Foodvalley is een regionale fietsverbinding die bedoeld is om inwoners snel, veilig en comfortabel tussen de belangrijkste kernen in de regio te laten fietsen. Het project maakt deel uit van de ambitie om meer verplaatsingen per fiets te laten plaatsvinden en zo de bereikbaarheid van de regio te verbeteren. Strikt genomen gaat het om twee doorfietsroutes: de route Barneveld – Lunteren – Ede-West – Wageningen en de route Veenendaal – Ede. Voor de beide doorfietsroutes heeft het Rijk € 43,2 miljoen toegekend. De eerste route loopt voor een klein deel door Barneveld. Wij participeren in het project waarvan de provincie trekker is. Naar verwachting wordt op basis van criteria in 2027 de voorkeursligging vastgesteld waarna deze verder wordt ontworpen.

10.4.3. Locatieonderzoek truckparkings en Clean Energy Hubs Regio Foodvalley

Uit onderzoek van de provincie Gelderland blijkt dat er een groot tekort is aan beveiligde en goed gefaciliteerde langparkeerplaatsen voor truckers. Chauffeurs zijn daardoor regelmatig genoodzaakt te parkeren op bedrijventerreinen, in

woonwijken of op andere ongewenste locaties. De provincie zoekt met gemeenten naar geschikte locaties in de nabijheid van de A12, A1 en A30 voor de realisatie van extra langparkeerplaatsen in combinatie met een Clean Energy Hub (CEH). Een CEH is een tank-, laad- of bunkerstation met minimaal twee alternatieve, duurzame energiebronnen, vooral gericht op zwaar goederenvervoer. Vanwege onze ligging bij de A1 en de A30 worden wij ook betrokken.

10.4.4 Uitvoering laadvisie

Ondanks de beperkingen door netcongestie blijven wij ook in 2027 inzetten op de uitbreiding van de openbare laadinfrastructuur. Daarbij werken we samen met netbeheerder en laadpaalexploitanten om beschikbare netcapaciteit zo efficiënt mogelijk te benutten en nieuwe laadvoorzieningen toekomstbestendig te realiseren.

10.4.5 Werkgeversaanpak duurzame mobiliteit

De werkgeversaanpak duurzame mobiliteit is een programma binnen Regio Foodvalley waarmee werkgevers worden ondersteund bij het verduurzamen van het woon-werkverkeer van hun medewerkers. Het doel is om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren, CO2-uitstoot te verminderen en het gebruik van duurzame vervoermiddelen te stimuleren. Ook in 2027 werken wij in regionaal verband samen om werkgevers binnen de gemeente Barneveld te benaderen en te ondersteunen.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's die specifiek binnen dit programma spelen.

- Door netcongestie en stikstofproblematiek kan vertraging optreden bij ontwikkeling van woningbouw en bedrijvenlocaties en de daaraan gekoppelde uitvoering van infrastructuurprojecten.
- Onvoldoende geld, ambtelijke capaciteit of uitvoeringskracht bij de gemeente en partners kan leiden tot vertraging, een kleiner bereik of minder resultaat van voorgenomen inspanningen.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Omgevingsvisie Barneveld 2040
- Gemeentelijk verkeer en vervoersplan (GVVP) (2018)
- Integrale Laadvisie Gemeente Barneveld (2022, herijkt 2025)
- Nota Parkeernormen (2020)

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.10	**Bereikbaar, nu en in de toekomst**			
TH10.2	**Veiligheid in de fysieke leefomgeving**	**-94**	**0**	**-94**
TH10.3	**Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling**	**-2.037**	**1**	**-2.036**
TH10.4	**Verkeer en vervoer/mobiliteit (toegespitst op wijken en dorpen)**	**-12.392**	**426**	**-11.966**
Totaal Bereikbaar, nu en in de toekomst		**-14.522**	**426**	**-14.096**
Gerealiseerd resultaat		**-14.522**	**426**	**-14.096**

Toelichting op financiële tabel

Thema 10.1 - Infrastructuur en bereikbaarheid

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Thema 10.2 - Veiligheid in de fysieke leefomgeving

Onder veiligheid in de fysieke leefomgeving valt het Parkeertoezicht.

Thema 10.3 - Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling

Dit thema bevat de (digitalisering) omgevingswet en plannen, maar ook de verblijfsrecreatie en participatie.

Thema 10.4 - Verkeer en vervoer/mobiliteit (toegespitst op wijken en dorpen)

Hieronder valt alles rondom (beleid van) verkeer, verlichting, wegen en parkeren.

Thema 10.5 - Verkeer en vervoer / mobiliteit (specifiek bedrijventerreinen)

Dit thema is inhoudelijk opgenomen in de begrotingsstructuur, maar kent voor 2027 en latere jaren nog geen geraamde lasten of baten. Bij verdere uitwerking van de beleidsdoelen en ontwikkelingen binnen dit thema kunnen hier in toekomstige begrotingen middelen aan worden gekoppeld.

Programma 11. Besturen, publieke dienstverlening en samenwerken

Inleiding

De gemeente Barneveld houdt de kwaliteit van haar dienstverlening op peil en ontwikkelt deze waar nodig verder om groei op te vangen en mee te bewegen met landelijke ontwikkelingen. Hierbij is het behoud van fysieke loketten uitgangspunt. We zorgen samen met andere overheden dat onze digitale basis toekomstbestendig blijft en zetten technologie bewust en verantwoord in, met oog voor doelmatige inzet van AI en informatieveiligheid. We willen meer grip op inkoop en daarbij sterker sturen op kwaliteit. Tegelijk versterken we de realisatiekracht van de organisatie door focus aan te brengen in grote opgaven, met duidelijke verantwoordelijkheid per opgave en waar passend uitbesteding om sneller resultaat te behalen. De organisatie ontwikkelt zich mee met deze koers en wil een aantrekkelijke werkgever blijven.

Wat willen we bereiken?

11.1 Transparant bestuur
11.2 Samenwerken in netwerken
11.3 Dienstverlening aan inwoners en bedrijven
11.4 Toekomstbestendige organisatie en digitale transformatie
11.5 Financiën

11.1 Transparant bestuur

We versterken de bestuurscultuur door een constructieve (en rolvaste) samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie.

Een constructieve en rolvaste samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie vormt een belangrijke basis voor goed bestuur. De bestuursstijl uit het bestuursprogramma vraagt om openheid, samenwerking, duidelijke rollen en wederzijds begrip. Door met elkaar in gesprek te blijven over ieders verantwoordelijkheden, verwachtingen en ervaringen versterken we het vertrouwen, de voorspelbaarheid en de kwaliteit van de samenwerking.

Wat gaan we daarvoor doen?

11.1.1 Praktijkcasussen

Aan de hand van praktijkcasussen en een voorbereidende opdracht verkennen we hoe we invulling geven aan een open, rolvaste en constructieve samenwerking.

11.1.2 Bestuursstijl

We reflecteren op de bestuursstijl uit het bestuursprogramma en op de samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie vanuit ieders eigen rol en verantwoordelijkheid.

11.1.3 Samenwerkingsreflectie

Deelnemers leren van elkaars perspectief en ervaringen en bespreken kansen voor verdere versterking van de samenwerking.

11.1.4 Gezamenlijke leer- en intervisiebijeenkomst

De bijeenkomst levert gezamenlijke aandachtspunten, aanbevelingen en eventuele werkafspraken op voor de verdere versterking van de bestuurscultuur.

11.2 Samenwerken in netwerken

We versterken de invloed van inwoners en partners door gebiedsgericht te werken en participatie effectief in te zetten, en profileren ons als een zelfbewuste en invloedrijke partner in de regio. Door actief samen te werken aan gezamenlijke opgaven vergroten we onze slagkracht en zichtbaarheid. Daarnaast behartigen we actief de belangen van Barneveld binnen regionale, provinciale, landelijke en Europese samenwerkingsverbanden. Ook willen we structureel meer en beter gebruik maken van mogelijkheden voor cofinanciering om onze ambities en investeringen financieel (meer) haalbaar te houden.

Veel opgaven vragen om samenwerking over organisatie- en gemeentegrenzen heen. Daarom investeren we in sterke netwerken binnen de gemeente, met inwoners en maatschappelijke partners, in regionale samenwerkingsverbanden en in relaties met provincie, Rijk en andere relevante partijen. Zo versterken we onze uitvoeringskracht en behartigen we de belangen van Barneveld effectief. Daarvoor voeren we in 2027 de volgende activiteiten uit:

Wat gaan we daarvoor doen?

11.2.1 Sterke netwerken binnen de gemeente

We versterken de netwerken binnen de gemeente met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners via participatie en gebiedsgericht werken door:

- Het opstellen en uitvoeren van een implementatieaanpak volgens het herijkt participatiebeleid;
- Het instellen van een ‘initiatievenfonds’ (subsidieregeling voor leefbaarheidsinitiatieven van inwoners en maatschappelijke partijen, zoals verenigingen, die hun buurt, wijk, dorp of de gemeente mooier en beter willen maken);
- Het doorontwikkelen van een ondersteuningsstructuur inwonerinitiatieven;

- Het aanstellen van een gebiedsregisseur met aandachtsgebied leefbaarheidsinitiatieven;
- Het ontwikkelen van een gebiedsagenda Garderen;
- Het ontwikkelen van een gebiedsprogramma Stroe en De Glind;
- Het evalueren en herijken van de 'Samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken';
- Het vastleggen van samenwerkingsafspraken met de bewonersgroepen.

11.2.2 Sterke netwerken via regionale samenwerking

We versterken onze netwerken via regionale samenwerking door het opstellen van een interne (positionerings-)strategie op ambtelijk en bestuurlijk voor het samenwerken in de regio (vertegenwoordiging en positionering), met:

- Inzicht in de regionale samenwerking (fysiek en sociaal domein) en hun bijdrage aan gemeentelijke opgaven;
- Afstemming van vertegenwoordiging en inzet in strategische samenwerkingsverbanden en netwerken op maatschappelijke meerwaarde, capaciteit en financiën;
- Het zorgdragen voor herkenbare en invloedrijke positionering binnen strategische regionale samenwerkingen en andere relevante netwerken.

11.2.3 Sterke netwerken provincie, Rijk en andere relevante partijen

We versterken onze netwerken met provincie, Rijk en andere relevante partijen via lobby en public affairs door:

- Het herijken van de lobbyprioriteiten en opstellen van een collegeadvies over actieve lobbydossiers en monitoringsdossiers;
- Het opstellen en uitvoeren van lobbyfiches voor maximaal drie bestuurlijke lobbyprioriteiten;
- Het voortzetten van de politieke monitoring en strategische verslaglegging van Kamerbrieven, wetsvoorstellen, debatten en andere relevante beleidsontwikkelingen;
- Het organiseren en begeleiden van strategische werkbezoeken van bewindspersonen, Kamerleden, topambtenaren en andere relevante stakeholders;
- Het opstellen en coördineren van lobbybrieven en position papers voorafgaand aan bestuurlijke en politieke besluitvormingsmomenten.

11.2.4 Inzicht krijgen in concrete en kansrijke subsidiemogelijkheden

We willen meer en beter gebruik maken van mogelijkheden van cofinanciering om onze ambities financieel meer haalbaar te houden. Dat willen we bereiken door meer inzicht te krijgen in concrete en kansrijke subsidiemogelijkheden voor de korte en middellange termijn en het inrichten van structurele subsidiecoördinatie binnen de gemeente.

11.3 Dienstverlening aan inwoners en bedrijven

We streven een eigentijdse en toegankelijke dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en partners na gebaseerd op de uitgangspunten: vraag centraal, digitaal waar het kan, persoonlijk waar nodig. Daarnaast ontwikkelen we ons verder tot een informerende en luisterende gemeente die op de juiste momenten en op een goede manier de samenleving informeert, betrekt en het gesprek aangaat.

Goede dienstverlening gaat verder dan het afhandelen van aanvragen. Het vraagt om een organisatie die meedenkt, toegankelijk is en initiatiefnemers ondersteunt bij het realiseren van hun plannen. Daarom werken we aan duidelijke ingangen voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en versterken we de persoonlijke begeleiding bij complexe vragen en aanvragen. Om hier verder invulling aan te geven, voeren we in 2027 de volgende activiteiten uit:

Wat gaan we daarvoor doen?

11.3.1 Versterken van gebiedsgericht werken

We versterken het gebiedsgericht werken door de rol van gebiedsregisseurs te verduidelijken, gebiedsteams te verkennen en de verbinding tussen het sociale en fysieke domein te versterken. Hierdoor kunnen signalen uit de samenleving sneller worden opgepakt.

11.3.2 Persoonlijke dienstverlening bij complexe vragen

We verbeteren de begeleiding van initiatiefnemers en organisatoren door heldere ondersteuning, goede afstemming en een herkenbaar aanspreekpunt waar dat passend is.

11.3.3 Vergroten bekendheid ingang initiatieven

We versterken en promoten de bestaande ingang voor vergunningen, evenementen en initiatieven en onderzoeken hoe deze breder kan worden ingezet voor andere aanvragen en doelgroepen.

11.3.4 Verbreding ingang voor subsidieaanvragen

We verkennen en besluiten over de verbreding van deze ingang voor subsidieaanvragen, maatschappelijke organisaties en (sport)verenigingen.

11.3.5 Verbeteraanpak dienstverleningsketens

We stellen een meerjarige verbeteraanpak vast voor de verdere optimalisatie van interne dienstverleningsketens. Deze aanpak bevat concrete maatregelen voor procesverbetering en slimme digitalisering, gericht op een betere dienstverlening aan inwoners en ondernemers. De eerste focus gaat uit naar o.a. de planologische processen, door de continue optimalisatie van bedrijfsvoering processen vergroten we de kwaliteit, snelheid en klanttevredenheid van onze dienstverlening.

.

11.4 Toekomstbestendige organisatie en digitale transformatie

We zijn een wendbare gemeentelijke organisatie met meer (strategische) realisatiekracht om de groei van de gemeente, nieuwe complexe opgaven en veranderende behoeften in de samenleving efficiënt en effectief te kunnen faciliteren. We optimaliseren onze werkprocessen door slimme automatisering en inzet van digitale technologie, zodat repetitief werk afneemt, medewerkers efficiënter kunnen werken en er meer ruimte ontstaat voor waardevol en mensgericht werk en dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

11.4.1 Onderzoek takenpakket en vermindering van regeldruk

We onderzoeken het gemeentelijke takenpakket en de mate van beïnvloedbaarheid van deze taken. We onderzoeken daarbij ook of en hoe gemeentelijke regelgeving onnodig stapelt met het oog op het verminderen van (gemeentelijke) regeldruk.

11.4.2 Versterken van uitvoerings- en realisatiekracht

We richten tijdelijk een hulpstructuur *Barneveld ontwikkelt door* in. Hiermee versterken de uitvoering- en realisatiekracht van de organisatie. We starten daarbinnen onder meer een management development traject en het doorontwikkelen van opgavegericht werken.

11.4.3 Optimaliseren van bedrijfs- en inkoopprocessen

We houden regelmatig onze bedrijfsprocessen tegen het licht en optimaliseren deze waar mogelijk. De optimalisatie van het inkoopproces en-organisatie krijgt prioriteit, waarbij we mede onderzoeken hoe kwaliteit als criterium versterkt kan worden.

11.4.4 Regie op digitale transformatie en informatievoorziening

We zorgen voor een samenhangende aansturing van de digitale transformatie en voeren regie op de continuïteit van bedrijfsprocessen. We bouwen verder aan een moderne, veilige en toekomstbestendige informatievoorziening en leveren een strategisch advies op over cloud, digitale autonomie en soevereiniteit.

11.4.5 Versterken van digitale weerbaarheid en bedrijfscontinuïteit

We versterken de betrouwbaarheid en continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening door te investeren in (regie op) informatiebeveiliging, privacy, digitale weerbaarheid en voorbereiding op verstoringen en crises.

11.5 Financiën

We zijn een financieel gezonde gemeente, nu en in de toekomst. We voeren een solide financieel beleid dat ervoor zorgt dat onze begroting structureel in evenwicht is en onze financiële positie gezond blijft.

Om ook op lange termijn financieel gezond en bestuurbaar te blijven, maken we bewuste keuzes over investeringen, schulden en financiële risico's. De in het Bestuursprogramma opgenomen uitvoeringslijnen vormen hiervoor het

vertrekpunt. In 2027 werken we deze verder uit, zodat de resultaten kunnen worden betrokken bij de Kadernota 2028-2032.

Wat gaan we daarvoor doen?

11.5.1 Financiële afwegingscriteria

We werken de financiële uitvoeringslijnen uit het Bestuursprogramma uit in een financiële afwegingscriteria met beleidsuitgangspunten voor investeringen, schuldontwikkeling, financiële ratio's en weerstandsvermogen.

Risico's

Om de doelstellingen binnen dit programma effectief te realiseren, is een proactieve omgang met onzekerheden essentieel. Ontwikkelingen in de samenleving, wijzigingen in wet- en regelgeving of knelpunten in de uitvoering kunnen de beoogde resultaten beïnvloeden. Wij kijken hierbij verder dan alleen de financiële aspecten; ook de maatschappelijke impact voor onze inwoners en de risico's voor de reputatie en het vertrouwen in de gemeente worden structureel meegewogen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's die specifiek binnen dit programma spelen.

- Identiteitsfraude: gemeentelijke voorzieningen kunnen onrechtmatig gebruikt worden. Dit kan leiden tot misbruik van gemeentelijke diensten en extra kosten voor herstel en strengere beveiliging. We werken conform wettelijke voorschriften met een 4-ogen principe bij het aanvragen, uitreiken en inklaren van de identiteitsdocumenten. Medewerkers volgen een opleiding om de identiteit te kunnen vaststellen en documenten te kunnen herkennen. Jaarlijks vindt er een zelfevaluatie plaats om het proces te evalueren.
- Cyberaanvallen op de digitale omgeving: een geblokkeerde of gehackte digitale omgeving kan leiden tot verstoringen in dienstverlening, herstelkosten en verlies van vertrouwen. We nemen passende maatregelen om een cyberaanval te voorkomen. Dit betreft beveiliging middels een wachtwoord en authenticatiebeleid, netwerkmaatregelen, updates, continu monitoring, back-ups en voorlichting/bewustwording.
- Datalek/privacy schending (AVG) kunnen leiden tot schadeclaims, boetes en imagoschade door het niet naleven van privacyregels en beveiligingsincidenten. De beheersingsmaatregelen die genomen zijn om datalekken en privacy schendingen te voorkomen volgens de AVG omvatten een breed scala aan richtlijnen en maatregelen. Deze vallen onder de verantwoordelijkheid van de Privacy Officer. Het volgen en naleven van landelijke inkoopvoorwaarden om de controle over data en privacy te waarborgen is één van de mitigerende maatregelen.

- Geopolitieke ontwikkelingen kunnen grote gevolgen hebben voor bijvoorbeeld het cloudbeleid van de gemeente of de keuze van leveranciers. Denk aan mogelijke gevolgen voor autonomie, keuzevrijheid en nauwelijks te beïnvloeden verhoudingen tussen grote aanbieders en afnemers. Maatregelen zijn digitale afhankelijkheden expliciet in kaart te brengen, per kritisch proces systemen, leveranciers en risico's te beoordelen, en te sturen op regie, alternatieven en handelingsruimte. Bij nieuwe contracten en leverancierskeuzes worden overstapbaarheid, contractduur, lock-in-risico's en de kosten van migratie of exit expliciet meegewogen.
- Stagnatie personele inzet door o.a. arbeidsmarktkrapte (expertise, vergrijzing) en beperkingen op inhuur vanwege verscherpte DBA-wetgeving (minder instroom).
- Stijgende loon- en prijsontwikkelingen, die onvoldoende worden gedekt uit de algemene uitkering. Daarnaast fluctuaties in de algemene uitkering die kunnen leiden tot budgettaire onzekerheid en noodzakelijke bezuinigingen.
- Ten aanzien van belastingopbrengsten kan door het verminderen van economische welvaart het aantal wanbetalers en faillissementen stijgen. Hierdoor zal er een grotere inspanning moeten worden gedaan om onze inkomsten te incasseren. Daarnaast is het ook mogelijk dat het aantal leegstaande niet-woningen zal toenemen, hierdoor zal o.a. de opbrengst OZB afnemen.

Beleidskaders

Hieronder volgt een overzicht van uitsluitend de door de raad en het college vastgestelde strategische en tactische beleidsstukken opgenomen, waarvan de beleidsdoelen zijn vertaald naar de doelen, resultaten en activiteiten van het betreffende begrotingsprogramma.
Operationele uitvoeringsdocumenten en beleidsstukken zonder directe relatie met de programmadoelen zijn niet opgenomen.

- Participatiebeleid gemeente Barneveld

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
PROGR.11	**Bestuur, organisatie en financiën**			
TH11.1	**Raad en college**	**-4.193**	**315**	**-3.878**
TH11.3	**Communicatie en dienstverlening**	**-30.238**	**1.549**	**-28.688**
TH11.4	**Algemene middelen en belastingen**	**-5.232**	**155.143**	**149.910**
Totaal Bestuur, organisatie en financiën		**-39.663**	**157.007**	**117.344**
Gerealiseerd resultaat		**-39.663**	**157.007**	**117.344**

Toelichting op financiële tabel

Thema 11.1 - Raad en college

De lasten binnen dit thema bestaan vooral uit de ondersteuning van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Hieronder vallen onder andere vergoedingen voor raads- en commissieleden, griffieondersteuning, bestuurskosten en representatie. Daarnaast worden lasten gemaakt voor bestuurlijke bijeenkomsten en deelname aan regionale samenwerkingsverbanden.

Thema 11.2 - Samenwerken in netwerken

In dit thema zijn vooralsnog geen baten of lasten begroot. Regionale samenwerkingsverbanden zijn opgenomen onder het begrotingsprogramma van het betreffende beleidsveld.

Thema 11.3 - Communicatie en Dienstverlening

In de thema zitten de ondersteunende bedrijfsprocessen, ook wel piofach taken genoemd. Dit zijn lasten voor personeel, ict, organisatie, financiën, algemene zaken (o.a. facilitair), communicatie en huisvesting.

Thema 11.4 - Algemene middelen en belastingen

Binnen dit thema vallen veel opbrengsten. Hieronder vallen de rijksbijdrage, OZB, parkeer, honden en reclamebelastingen. Verder vallen de financieringslasten en beleggingsopbrengsten hieronder. En daarnaast ook de stelposten en overige baten en lasten.

gemeente Barneveld

Paragrafen

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Inleiding

Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn de gemeentelijke heffingen (belastingen, leges en rechten) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Deze heffingen zijn de enige inkomstenbronnen waarop de gemeenteraad invloed kan uitoefenen. Met name voor de zuivere belastingen, de heffingen waar geen direct aanwijsbare tegenprestatie van de overheid tegenover staat, is er geen maximumbedrag of opbrengst aangegeven. Voor leges en andere betalingen voor overheidsdiensten is bepaald dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst van de heffing mag dan in totaal niet hoger zijn dan de kosten die de gemeente moet maken om de diensten te verlenen.

De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen zijn geraamd onder de verschillende producten. Het (meerjaren)beleid ten aanzien van de lokale belastingen is opgenomen in de op 13 november 2024 door de raad vastgestelde Nota lokaal belastinggebied 2024- 2027. Voor zover het beleid van specifieke belastingen afwijkt van de in de nota opgenomen uitgangspunten, is dat hieronder bij die belasting aangegeven.

In deze paragraaf komen de volgende zaken aan de orde:

- Het beleid ten aanzien van de verschillende heffingen en de tarieven;
- De lokale lastendruk;
- Gegevens over kwijtschelding

Beleid

Algemeen

Het beleid voor de lokale belastingen is vastgelegd in de verschillende verordeningen en in de Nota lokaal belastinggebied Barneveld 2024-2027. Het tarievenbeleid wordt jaarlijks geformuleerd bij de vaststelling van de begrotingsuitgangspunten in de Kaderbrief. In het bestuursprogramma is ten aanzien van de inflatieontwikkeling aangegeven dat gewerkt wordt met een driejaarsgemiddelde. Voor 2027 is het percentage voor de indexatie vastgesteld op 2,9%.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Voor de OZB betekent dit, afgezien van de groei, een stijging van de opbrengsten met 2,9% inflatie voor eigenaren woningen en voor de eigenaren en gebruikers van niet-woningen. Daarnaast is in de Kadernota 2025-2028 voor “Verantwoord groeien” gekozen om het scenario Verhogen van de OZB toe te passen. Dit betekent dat de OZB naast de indexatie jaarlijks met 2,5% zal worden verhoogd gedurende een periode van vier jaar. Dit komt voor 2027 neer op een OZB-stijging van de opbrengst van 5,4%.

Los van deze OZB-stijging is de hoogte van de opbrengst en het tarief afhankelijk van de uitkomst van de jaarlijkse waardering in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ). Het uitgangspunt van beleid is dat de totale OZB-opbrengst niet zal veranderen als gevolg van een hogere of lagere taxatiewaarde. De opbrengst van deze belastingen is namelijk het resultaat van de waarde en het tarief. Een dalende waarde betekent dat het tarief verhoogd moet worden om de gewenste opbrengst te genereren, terwijl stijgende waardes leiden tot een minder sterke stijging of zelfs tot een daling van de tarieven. De huidige marktontwikkeling van woningen laat zien dat er nog steeds sprake is van een stijgende markt (gemiddeld nu ca. 9%). Na het afronden van de hertaxatie, doen wij een voorstel waarbij de tarieven voor 2027 definitief kunnen worden vastgesteld waarbij ook rekening wordt gehouden met de gemiddelde waardeontwikkeling van de objecten.

In onderstaande tabel van de tarieven staat een tariefstijging van 9%. Deze zijn gelijk aan de tarieven die zijn opgenomen in de belastingverordening die tegelijk met de begroting door raad worden behandeld. Dit betreft het maximale tarief in percentages van de WOZ-waarde. De definitieve tarieven worden in januari 2027 vastgesteld, wanneer de hertaxatie gereed is. De tarieven mogen dan nog wel naar beneden worden bijgesteld, maar niet meer naar boven ten opzichte van genoemde tarieven. Het percentage kan afwijken van bovenstaande 5,4%, omdat de ontwikkeling van de WOZ-waarde wordt gecorrigeerd op het tarief. De ontwikkeling van de WOZ-waarden leidt daarmee niet tot hogere inkomsten OZB.

Afvalstoffenheffing

Vanwege aanpassingen in de kapitaallasten is er geen tariefaanpassing nodig voor 2027. Sinds 2025 is ervoor gekozen om het overhead-percentage van 50% naar 60% te laten stijgen. Voor 2027 blijft het geldende overhead-percentage gelijk (60%). Het vastgestelde percentage voor indexatie wordt niet op deze heffing toegepast.

Rioolheffing

In het in mei 2021 vastgestelde Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) is een jaarlijkse stijging van 4% voorzien om kostendekkend te zijn. De verhoging is ook in 2027 noodzakelijk ter dekking van kapitaalslasten en mede door de ambities om de klimaatadaptatie vorm te geven. Daarnaast vragen wateroverlast en verdroging steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Het huidige VGRP loopt af in 2026, zodoende zal er in 2027 een nieuw programma Water opgesteld worden waarin onder andere een meerjarenbegroting inzake riolering is opgenomen.

Sinds 2025 is ervoor gekozen om het overhead-percentage van 50% naar 60% te laten stijgen. Voor 2027 blijft het geldende overhead-percentage gelijk (60%). Om de kostendekkendheid van de rioolheffing te behouden is in 2027 daarom een tariefstijging van 4% benodigd. Het vastgestelde percentage voor indexatie wordt niet op deze heffing toegepast.

Lijkbezorgingsrechten (grafrechten)

De lasten binnen het product Begraven zijn de laatste jaren toegenomen, dit is voornamelijk het gevolg van de lasten die voortvloeien uit de investeringen. Door tariefstijging in 2026 is de kostendekkendheid toegenomen. Voor 2027 worden de tarieven gelijk gehouden. Het vastgestelde percentage voor indexatie wordt niet op deze leges toegepast.

Sinds 2025 is ervoor gekozen om het overhead-percentage van 50% naar 60% te laten stijgen. Voor 2027 blijft het geldende overhead-percentage gelijk (60%).

Forensen- en toeristenbelasting

Voor de *forensenbelasting* wordt voor 2027 het percentage voor de inflatieontwikkeling van 2,9% toegepast. In de Kadernota 2025-2028 is gekozen voor “Verantwoord groeien” en het scenario van de verhoging van de OZB toe te passen met een jaarlijkse verhoging van 2,5% gedurende een periode van vier jaar. Vanuit de aangenomen motie M24-66 zal deze jaarlijkse verhoging overeenkomstig voor de forensenbelasting worden toegepast. Dit komt voor 2027 neer op een verhoging van 5,4%. In het Coalitieakkoord 2026-2030 wordt de noodzaak om extra te verhogen voor de forensenbelasting onderschreven.

De recreatieve objecten die onder de werking van de Wet WOZ vallen hebben daarnaast ook te maken met de jaarlijkse uitkomst van de herwaardering. Bij een stijgende onroerend goed markt brengt dit een meeropbrengst met zich mede. In de afgelopen jaren was het gebruikelijk om de heffingsmaatstaf aan te passen ter voorkoming van een meeropbrengst waartoe niet besloten is. Ook voor komend jaar zullen wij dit monitoren en indien nodig een wijziging van de heffingsmaatstaf voorstellen.

Voor 2026 is er een differentiatie in de *toeristenbelasting* toegepast. In het tarief per overnachting is onderscheid gemaakt naar hotelovernachtingen en overige overnachtingen. Bij de begrotingsbehandeling van afgelopen jaar is motie 25-149 “Voorspelbaarheid in toeristenbelasting” aangenomen. In deze motie werd gevraagd om de toeristenbelasting voor twee jaar vooruit vast te stellen. Het college heeft hiermee ingestemd om de tarieven voor de toeristenbelasting voor de jaren 2027 en 2028 op te nemen in de Verordening toeristenbelasting 2027. Bij raadsmemo van 30 juni 2026 is de raad geïnformeerd over het voornemen van de tarieven toeristenbelasting 2027 en 2028. Voor wat betreft de toeristenbelasting geldt niet het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid.

Om uitvoering te geven aan de motie stellen wij de volgende tarieven voor:

	Huidig tarief	**Tarief 2027**	**Tarief 2028**
Tarief per overnachting	€ 1,35	€ 1,60	€ 1,60
Hotelovernachting	€ 1,50	€ 1,85	€ 1,85

Waarbij de tarieven eenmalig voor 2027 worden verhoogd en deze voor 2028 uit oogpunt van voorspelbaarheid gelijk te houden. De eenmalige verhoging bestaat enerzijds uit de inflatieontwikkeling en anderzijds uit een verhoging om niet (verder) uit de pas te lopen bij de tarieven van de omliggende gemeenten.

Tevens heeft dit jaar een actualisatie plaatsgevonden van de forfaitaire heffingsmaatstaf voor verblijf op vaste en seizoenplaatsen. Uit controles is namelijk gebleken dat de huidige forfaitaire heffing bij vaste en seizoenplaatsen gedateerd zijn en niet langer aansluit bij het werkelijke verblijfsritme van standplaatshouders. Gelet hierop dienen de forfaits opnieuw te worden bepaald. Het gaat daarbij om het vast bedrag (forfait) per vaste of seizoenplaats dat de komende jaren zal gaan gelden. Het bepalen van het verblijfsritme kan op twee manieren plaatsvinden namelijk het daadwerkelijk onderzoek uitvoeren naar het verblijfsritme van recreanten of door het sluiten van een compromis met de exploitanten waar de forfaitaire heffing van toepassing is. De bepaling van het verblijfsritme heeft gelet op de beperktheid van het aantal exploitanten dat gebruik kan maken van de forfaitaire heffing via compromis plaatsgevonden.

De exploitanten zijn geïnformeerd, bezocht en afspraken gemaakt over de toepassing hiervan en deze zijn vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst toeristenbelasting 2027-2031. De overeenkomst wordt naast de verordening toeristenbelasting gevoerd. Het vastgestelde percentage voor indexatie wordt niet op deze belasting toegepast.

Reclamebelasting centrum en Harselaar

Al jaren wordt er een reclamebelasting geheven in het centrum naar een vast bedrag per vestiging. Vanuit de ondernemersvereniging bestaat de behoefte om enige vorm van differentiatie toe te passen in de uitvoering van deze belasting. Wij zijn hiertoe bereid. Diverse mogelijkheden zijn in ogenschouw genomen maar de voorkeur gaat uit naar een heffing op basis van de WOZ-waarde. Dit wordt nu verder uitgewerkt en wij komen dit jaar nog met een voorstel tot aanpassing van de verordening reclamebelasting.

Sinds dit jaar wordt er een reclamebelasting geheven voor het industrieterrein Harselaar. De opbrengst hiervoor was voor 2026 nog niet meegenomen in de onderstaande tabel, Inkomsten uit heffingen. Voor 2027 is de opbrengst hiervoor meegenomen in het totaal van de reclamebelasting.

Tarieven begrotingsjaar

bedragen x € 1.000

Tarieven lokale heffingen	2025	2026	2027	Tarief stijging
Onroerende zaakbelastingen				
- eigenaren woningen, in % van de waarde	0,0750	0,0730	0,0796	9,0%
- eigenaren niet-woningen, in % van de waarde	0,2125	0,2022	0,2204	9,0%
- gebruikers niet-woningen, in % van de waarde	0,1676	0,1595	0,1739	9,0%
Afvalstoffenheffing				
- éénpersoonhuishoudens	€ 213,80	€ 215,90	€ 215,90	0,0%
- meerpersoonshuishoudens	€ 356,30	€ 359,85	€ 359,85	0,0%
Rioolheffing				
- vastrecht tot 350 m3 afvalwater	€ 224,35	€ 233,31	€ 242,65	4,0%
Hondenbelastingen				
- voor de 1e hond	€ 58,50	€ 60,70	€ 62,50	3,0%
- voor de 2e hond	€ 81,00	€ 84,00	€ 86,50	3,0%
- voor elke volgende hond	€ 100,00	€ 103,80	€ 106,80	2,9%
- kennels	€ 139,50	€ 144,70	€ 149,00	3,0%
Toeristenbelasting				
- per overnachting	€ 1,35	€ 1,35	€ 1,60	18,5%
- per hotelovernachting	€ 1,35	€ 1,50	€ 1,85	23,3%
- per seizoenplaats	€ 252,45	€ 252,45	€ 252,45	0,0%
- per jaarplaats	€ 252,75	€ 252,75	€ 252,75	0,0%
Forensenbelasting				
- bij een WOZ-waarde van € 101.000 of minder	€ 238,50	€ 253,50	€ 267,20	5,4%
- bij een WOZ-waarde van meer dan € 101.000 vermeerderd met 0,93% van het bedrag waamee de heffingsmaatstaf een bedrag van € 101.000 te boven gaat. Met dien verstande dat per woning een maximumbedrag geldt van:	€ 1.168,00	€ 1.241,00	€ 1.308,00	5,4%
- voor woningen/onderkomens waarvoor geen waarde is vastgesteld op grond van de WOZ bedraagt het tarief:	€ 238,50	€ 253,50	€ 267,20	5,4%

Inkomsten uit heffingen

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Belastingen (Algemene dekkingsmiddelen)			
01. Onroerende zaakbelastingen woningen	9.100	9.719	10.419
02. Onroerende zaakbelastingen niet-woningen	8.731	9.290	10.008
03. Hondenbelasting	261	266	274
04. Toeristenbelasting	1.087	1.129	1.162
05. Forensenbelasting	1.468	1.506	1.586
06. Reclamebelasting	124	137	398
Totaal Belastingen (Algemene dekkingsmiddelen)	**20.771**	**22.047**	**23.847**
Rechten (Tariefsgebonden)			
08. Rioolheffing	6.513	6.845	6.708
08. Rioolheffing - kwijtschelding	(133)	(125)	(125)
09. Afvalstoffenheffing	7.468	7.660	8.075
09. Afvalstoffenheffing - kwijtschelding	(171)	(170)	(170)
10. Begrafenisrechten	1.172	1.245	1.320
11. Parkeergelden	988	942	942
12. Parkeerboetes	534	248	248
13. Marktgelden	33	56	61
14. Leges burgerzaken	1.314	1.297	1.297
15. Leges Wabo vergunningen	2.240	2.489	2.489
16. Leges bestemmingsplannen	1.592	1.097	1.097
17. Overige leges	141	184	184
Totaal Rechten (Tariefsgebonden)	**21.691**	**21.768**	**22.126**
Totaal lokale heffingen	**42.462**	**43.815**	**45.973**

Kostendekkendheid

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt hieronder een uitgebreidere kostendekkendheid weergegeven. Gerekend wordt met een opslag van de overhead ten opzichte van de salariskosten die toegerekend worden aan de betreffende heffing (60%).

In de verzameltabel is de kostendekkendheid van de verschillende leges op hoofdlijnen weergegeven en een totaal kostendekkendheidspercentage (rekening houdend met de in deze programmabegroting voorgestelde tariefsaanpassingen).

Afvalstoffenheffing

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2026		Begroting 2027	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten				
Netto kosten product				
Kosten product	6.070	77%	6.276	78%
Inkomsten product, excl. heffingen	- 586	-7%	- 954	-12%
Netto kosten product	**5.484**	**70%**	**5.322**	**66%**
Toe te rekenen kosten product				
Overhead	1.219	16%	1.479	18%
Aandeel straatreiniging (60%)	350	4%	474	6%
BTW	801	10%	800	10%
Toe te rekenen kosten product	**2.370**	**30%**	**2.753**	**34%**
Totale kosten	**7.854**	**100%**	**8.075**	**100%**
Totale opbrengst heffing	**7.660**		**8.075**	
Tekort	**- 132**		**-**	
Dekkingspercentage opbrengsten		**98%**		**100%**

Rioolheffing

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2026		Begroting 2027	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten				
Netto kosten product				
Kosten product	4.719	73%	5.237	78%
Inkomsten product, excl. heffingen	- 44	-1%	- 25	0%
Netto kosten product	**4.676**	**73%**	**5.212**	**78%**
Toe te rekenen kosten product				
Overhead	954	15%	890	13%
Aandeel straatreiniging (40%)	525	8%	316	5%
BTW	272	4%	290	4%
Toe te rekenen kosten product	**1.752**	**27%**	**1.496**	**22%**
Totale kosten	**6.428**	**100%**	**6.708**	**100%**
Totale opbrengst heffing	**6.420**		**6.708**	
Overschot, te verrekenen met voorziening VGRP	**- 8**		**-**	
Dekkingspercentage opbrengsten		**100%**		**100%**

Leges en heffingen

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid heffingen	Lasten taakveld	Overhead incl. rente	BCF /BTW	Totaal lasten	Leges	Andere inkomsten	Dekkings %
Afvalstoffenheffing	6.750	1.479	800	9.029	8.075	954	100%
Rioolheffing	5.553	890	290	6.733	6.708	25	100%
Grafrechten	1.465	387	-	1.852	1.321	-	71%
Leges omgevingsvergunning	6.952	1.286	-	8.238	2.489	-	30%
Leges burgerzaken	2.273	895	-	3.168	1.297	-	41%
	20.603	**5.621**	**1.073**	**27.297**	**20.208**	**681**	**76%**

De kostendekkendheid is in bovenstaande tabel toegelicht. Voor de heffingsproducten Riool en Afval hebben we een egalisatievoorziening ingesteld. De producten zijn daardoor altijd in balans, zij het door een onttrekking uit of een dotatie aan de voorziening. Voor de leges gekoppeld aan grafrechten, omgevingsvergunningen en burgerzaken is er geen egalisatievoorziening ingesteld.

- Grafrechten: doordat vorig jaar een tariefsverhoging van 25% is ingesteld zien we dat de kostendekkendheid stijgt ten opzichte van de vorige begroting. In de PB26 was de kostendekkendheid 57%.
- Leges Omgevingsvergunning: de kostendekkendheid binnen dit product blijft achter. Zoals eerder aangekondigd wordt de komende periode hier nader onderzoek naar gedaan zodat met het opstellen van de PB28 een nieuw voorstel kan worden voorgelegd.
- Burgerzaken: de kostendekkendheid binnen de leges burgerzaken is laag omdat er met wettelijk verplichte maximale tarieven wordt gewerkt.

Lokale lastendruk

Om een indruk te krijgen van de 'lokale lastendruk' wordt berekend wat de huishoudens aan belasting moeten betalen. Daarbij wordt gekeken naar de voor huishoudens gebruikelijke heffingen: de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing.

Door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen wordt jaarlijks een atlas van de lokale lasten opgesteld. Deze atlas geldt voor de VNG als een officiële publicatie die de lokale lasten in beeld brengt.

De bruto woonlasten van meerpersoonshuishoudens lopen, volgens de Atlas voor 2026, uiteen van € 669 tot € 2.279 per jaar. Landelijk gezien bevindt de gemeente Barneveld zich op plaats 126 (plaats 1 heeft de laagste woonlastendruk) van de 342 gemeenten en is Barneveld nog altijd een gemeente met een redelijke gemiddelde lastendruk.

bedragen x € 1.000

Lokale lastendruk	2025	2026	2.027
Barneveld tarieven			
- Barneveld (meerpersoons huishoudens)	€ 1.001	€ 1.038	1.087
Hoogste tarieven			
- Landelijk *	€ 2.117	€ 2.279	
- Gelderland*	€ 1.454	€ 1.559	
Gemiddelde tarieven			
- Landelijk *	€ 1.053	€ 1.086	
- Gelderland*	€ 1.055	€ 1.106	
Laagste tarieven			
- Landelijk *	€ 680	€ 669	
- Gelderland*	€ 727	€ 774	

Bron: COELO Atlas van de lokale lasten (www.coelo.nl/digatlas/index)

* nog niet bekend

Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen voor de aanslag van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de onroerendezaakbelasting. Bij de beoordeling van het verzoek vindt er een toets plaats naar inkomen en vermogen. De gemeente mag alleen kwijtschelding verlenen als het inkomen niet hoger ligt dan 100% van het bijstandsniveau. Mensen die duurzaam een laag inkomen hebben en in aanmerking zijn gekomen voor kwijtschelding hoeven niet jaarlijks een nieuw verzoek om kwijtschelding in te dienen. Ieder jaar wordt onderzocht of hun aanslagen automatisch kunnen worden kwijtgescholden.

Voor 2025 is 713 keer kwijtschelding verleend met een totaalbedrag van € 304.000. Voor 2026 wordt naar verwachting ongeveer 725 keer kwijtschelding gevraagd en het totaalbedrag wordt ingeschat op € 300.000. Voor 2027 wordt van dezelfde aantallen en bedrag uitgegaan.

bedragen x € 1.000

Kwijtscheldingen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Kwijtschelding rioolheffing	-133	-125	-125
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	-171	-170	-170
Totaal	**-304**	**-295**	**-295**

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Om te weten of en in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen, is informatie over het weerstandsvermogen belangrijk. Deze tegenvallers kunnen incidenteel of structureel zijn, maar hebben altijd invloed op de financiële positie van de gemeente. Hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn, is niet precies aan te geven. De benodigde omvang is afhankelijk van de financiële risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk optreden. De flexibiliteit van de gemeentebegroting speelt een belangrijke rol bij de bepaling van het weerstandsvermogen: hoe snel kunnen tegenvallers worden opgevangen door ombuigingen van bestaand beleid, wel of niet in combinatie met belastingverhogingen. Ook de omvang van de vrij aanwendbare reserves is daarbij belangrijk. Vanuit het provinciaal toezicht zijn geen directe normen voor het weerstandsvermogen aangegeven. Wel wordt bewaakt dat de algemene reserve een bepaalde minimum omvang heeft. En er wordt gewerkt met signaalwaardes A, B en C, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol:

	Signaalwaarde A	**Signaalwaarde B**	**Signaalwaarde C**
Weerstandsvermogen	> 1,0	0,8 - 1,0	< 0,8

Begrippenkader

Het weerstandsvermogen is een kengetal, namelijk de verhouding tussen de direct beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit:

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De beschikbare weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om niet begrote kosten de dekken. De benodigde weerstandscapaciteit is het totaal van de financiële gevolgen van alle risico's

waarvoor nog geen maatregelen zijn getroffen. Hierbij wordt gekeken naar de risico's die een belangrijke invloed kunnen hebben op de financiële positie. Voorbeelden van maatregelen zijn het instellen van voorzieningen, het afsluiten van verzekeringen of andere acties die het risico beperken.

Beleid

In de Nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen 2020-2024 staat het beleid over het meten en beoordelen van risico's. Ook staat in deze nota hoe de gemeente de beschikbare weerstandscapaciteit berekent en beoordeelt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een aantal bandbreedtes. Een nieuwe nota risicomanagement 2026-2030 is in voorbereiding. We bepalen het weerstandsvermogen van de gehele organisatie twee keer per jaar: bij het opstellen van de Programmabegroting en bij het opstellen van de Jaarverslaggeving.

Risico's en reserves veranderen voortdurend en daarom is het weerstandsvermogen in deze paragraaf een momentopname. We werken met streefwaarden en bandbreedtes in plaats van met precieze getallen. Op dit moment gelden de volgende bandbreedtes voor het weerstandsvermogen:

Weerstands vermogen	Effect	Maatregel
< 1,0	onder minimale streefwaarde	College neemt maatregelen om binnen twee jaar > 1,0 te komen. Deze zijn gericht op het verlagen van de benodigde weerstandscapaciteit en/of het verhogen van de beschikbare weerstandscapaciteit.
1,0 – 1,2	minimale streefwaarde	College maakt analyse en geeft de meerjarige verwachting aan.
1,2 – 1,6	optimale bandbreedte	n.v.t.
1,6 – 2,0	maximale streefwaarde	College maakt analyse en geeft de meerjarige verwachting aan.
> 2,0	boven maximale streefwaarde	n.v.t.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit laat zien hoeveel niet begrote kosten de gemeente kan dekken door structurele middelen vrij te maken. Een voorbeeld hiervan is het verhogen van de inkomsten, bijvoorbeeld door de belastingen te verhogen. De incidentele weerstandscapaciteit gaat over middelen die eenmalig beschikbaar zijn. In deze paragraaf kijken we alleen naar de incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente. In de tabel hieronder staat een overzicht per periode van deze weerstandscapaciteit.

Toelichting op de tabel

Algemene reserves (1)

Voor de berekening van de weerstandscapaciteit worden alleen de vrij besteedbare reserves meegenomen. Dit zijn de algemene reserves. Bestemmingsreserves zijn geen vrij besteedbare reserves, omdat voor het wijzigen van de bestemming een raadsbesluit nodig is. Voorzieningen zijn niet vrij besteedbaar en horen daarom ook niet tot de weerstandscapaciteit.

Stille reserves (2)

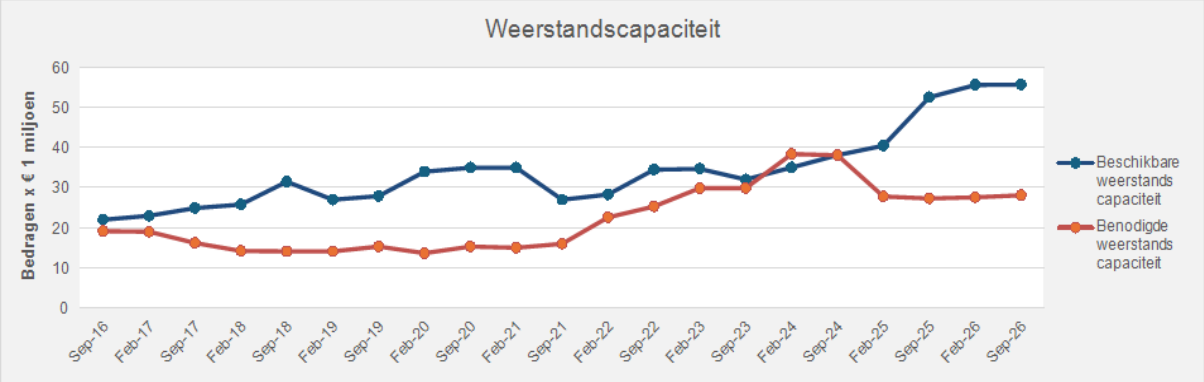
Stille reserves zijn het verschil tussen de marktwaarde en de boekwaarde van de diverse bezittingen van de gemeente, bijvoorbeeld de gemeentelijk panden. De marktwaarde moet bekend zijn en de bezittingen moeten direct te verkopen of te verhandelen zijn. Dit is bij de gemeentelijke bezittingen bijna nooit het geval. Daarom staan de stille reserves als p.m. in de tabel.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	Realisatie ultimo 2023	Realisatie ultimo 2024	Realisatie ultimo 2025	Prognose ultimo 2026	Begroting ultimo 2027
Beschikbare weerstandscapaciteit					
1. Algemene reserves	35.049	40.495	55.644	55.731	55.184
2. Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Beschikbare weerstandscapaciteit	**35.049**	**40.495**	**55.644**	**55.731**	**55.184**
Benodigde weerstandscapaciteit	**38.400**	**27.800**	**27.600**	**28.119**	**28.119**
Weerstandsratio	**0,91**	**1,46**	**2,02**	**1,98**	**1,96**

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico's die de gemeente loopt. Om deze risico's te analyseren, wordt tweemaal per jaar een inventarisatie uitgevoerd, waarbij de kans en de financiële impact van elk risico worden ingeschat. Met behulp van de Monte Carlo-methode, een breed geaccepteerde simulatie, wordt met 90% zekerheid berekend welk bedrag nodig is om de verwachte financiële risico's die zich mogelijk na 2027 voordoen te kunnen opvangen. Voor de begroting van 2027 is dit bedrag vastgesteld op € 28,1 miljoen, terwijl de beschikbare capaciteit € 55,2 miljoen euro bedraagt, wat resulteert in een weerstandsfactor van 1,96.

Deze methode houdt rekening met het feit dat niet alle risico's tegelijkertijd optreden, waardoor de benodigde buffer lager uitvalt dan de som van alle individuele risico's. De berekeningen dienen als hulpmiddel om de financiële buffer te bepalen, maar zijn geen exacte wetenschap. Het is belangrijk om de weerstandsfactor in samenhang met andere financiële kengetallen te beoordelen, en niet als enige indicator van de financiële positie.

Het risicoprofiel is bepaald door te inventariseren welke risico's er bestaan en de financiële effecten in te schatten wanneer ze zich voor doen. Daarbij is voor de waarschijnlijkheid/kans gebruik gemaakt van de volgende indeling:

Risicoscore	
Zeer onwaarschijnlijk	10%
Enigszins onwaarschijnlijk	30%
Niet waarschijnlijk en niet onwaarschijnlijk	50%
Enigszins waarschijnlijk	70%
Zeer waarschijnlijk	100%

Hieronder hebben wij 10 meest impactvolle risico's inclusief de beheersmaatregelen opgenomen:

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Risicoscore	Benodigde capaciteit (x €1.000)
1	Onvoorziene risico's grondexploitaties Deze risico's betreffen de onzekerheid over de ingeschatte nog te maken kosten en de te verwachten opbrengsten (prijzen) van lopende grondexploitaties en het risico van de impact van mogelijke veranderde wetgeving op de grondexploitaties.	Risico's worden gemonitord via projectmonitoring en projectcontrol. Risico's met een grote kans van optreden en waarbij het financieel effect betrouwbaar kan worden ingeschat worden bij de actualisatie van de Meerjarenprognose Grondexploitatie (MPG) financieel verwerkt.	Niet waarschijnlijk en niet onwaarschijnlijk	17.936
2	Netcongestie Beperkte netcapaciteit voor nieuwe nutsaansluitingen voor nieuwbouw, renovatie en/of verduurzaming. Hierdoor kan vertraging optreden.	Intensief overleg met netbeheerder, projectontwikkelaars, woningstichting, provincie en regio over het nemen van maatregelen en ontwikkelen van bouwconcepten om de effecten te verkleinen.	Zeer waarschijnlijk	2.313
3	Bodemverontreiniging Bodemverontreiniging voormalige stortplaatsen en bodemverontreiniging algemeen. Hierdoor kunnen effecten ontstaan op milieu en gezondheid. Daarnaast onvoorziene kosten en risico op vertraging in de uitvoering van projecten.	In kaart brengen van risico's door als gemeente zelf actualiserende bodemonderzoeken uit te voeren en voor de overige locaties mee te gaan in het nazorgtraject vanuit de Provincie Gelderland. Op basis hiervan op deze locaties maatregelen treffen en/of de locaties opnemen in het omgevingsplan.	Enigszins waarschijnlijk	1.236
4	Cyberaanvallen op de digitale omgeving Dit betreft het risico dat de digitale omgeving van de gemeente van buitenaf wordt aangevallen waardoor systemen kunnen uitvallen en hersteloperaties benodigd zijn.	We nemen passende maatregelen om een cyberaanval te voorkomen zoals wachtwoord beleid en authenticatiebeleid, netwerkmaatregelen, updates, continu monitoring, backups en voorlichting/bewustwording. Daarnaast wordt gewerkt aan de implementatie van NIS2, de aangescherpte Europese richtlijn voor cybersecurity.	Niet waarschijnlijk en niet onwaarschijnlijk	931
5	Jeugdhulp De kosten voor jeugdhulp nemen toe en staan niet in verhouding met de rijksmiddelen.	Uitvoering Lokaal Plan hervormingsagenda jeugd.	Zeer waarschijnlijk	892
6	WMO De kosten voor WMO nemen toe door een stijging in de zorgvraag. Enerzijds door aanhoudende krapte op de woningmarkt, vooral voor aandachtsgroepen. Anderzijds door autonome ontwikkelingen, waaronder het langer zelfstandig thuiswonen en wijzigingen in rijksbeleid zoals huishoudelijke ondersteuning en inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Hierdoor wordt er in toenemende mate gebruik gemaakt van regionaal georganiseerde voorzieningen als Veilig thuis, Maatschappelijke Opvang.	De gemeente zet via de Omgevingsvisie, de Visie Sociaal Domein 2040 en AZWA in op het verminderen van woningmarktkrapte voor aandachtsgroepen, het versterken van preventie en het stimuleren van de beweging van zorg/ondersteuning naar de samenleving. Hiermee wordt beoogd de groei van de ondersteuningsvraag en de daarmee samenhangende kosten te beperken.	Zeer waarschijnlijk	668
7	Arbeidsmarktkrapte Gebrek aan specialistische kennis en voldoende bezetting kan resulteren in hoge werkdruk, vertraging of stilstand/ uitstel van taken en projecten en/ of grondexploitaties. Ook is langdurige uitval van medewerkers een groeiend risico vanwege werkdruk die ontstaat door het niet in kunnen vullen van vacatures. Afgeleid risico hiervan is dat inhuur van ZZP'ers vanwege de strengere wetgeving DBA maar zeer beperkt	1. Bied continue training en opleiding aan (Barneveld Academie) 2. Beperken van inzetten van tijdelijke krachten (ZZP'ers) of consultants c.q. het overnemen van deze inhuurkrachten op een rechtstreeks arbeidscontract. 3. Strategische allianties vormen met detacheringsbureaus. 4. Samenwerking zoeken met onderwijs 5. Optimaliseren en digitaliseren van processen waar mogelijk	Zeer waarschijnlijk	580

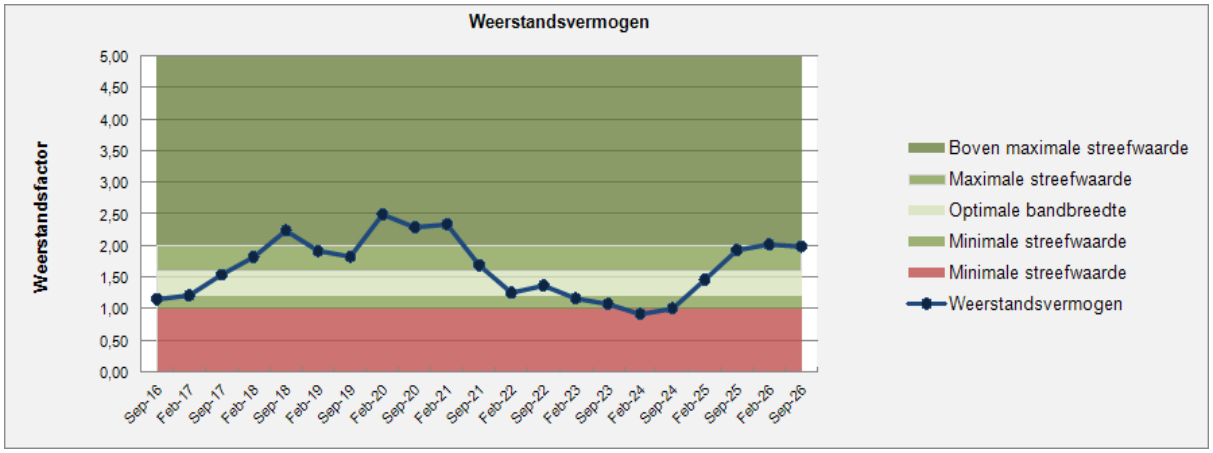
Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Risicoscore	Benodigde capaciteit (x €1.000)
	een juridisch verantwoorde c.q. haalbare oplossing is.	6. Focus op medewerkerstevredenheid om medewerkers te behouden 7. Benut waar het kan regionale samenwerking		
8	Stikstof Als gevolg van stikstofwetgeving, jurisprudentie en de uitwerking van de Aanpak Veluwe bestaat het risico dat de gemeente in 2025 wordt geconfronteerd met aanvullende kosten buiten grondexploitaties, zoals extra onderzoeks- en advieskosten, juridische procedures, nadeelcompensatie of planschade, alsmede extra uitvoerings- en handhavingscapaciteit.	Het risico wordt beperkt door vroegtijdige beoordeling van de effecten van stikstof bij plannen en vergunningen, uitvoering van relevante inspanningen binnen het Programma Waardevol Landelijk Gebied (o.a. ondernemingsplannen, emissiereductieplannen, aanpak ongebruikte milieuruimte), structurele afstemming met provincie en Omgevingsdienst. De gemeente heeft slechts een beperkte invloed op landelijke wetgeving.	Zeer waarschijnlijk	460
9	Loon- en prijsontwikkeling Stijgende loon- en prijsontwikkelingen die onvoldoende worden gedekt uit de algemene uitkering	Realistisch ramen van loon- en prijsstijgingen.	Enigszins waarschijnlijk	394
10	Financiële positie maatschappelijke partners Door maatschappelijke ontwikkelingen en budgettaire krapte, kan de exploitatie van maatschappelijke partners onder druk komen te staan.	Duidelijke afspraken maken over resultaten en de relatie tussen (prioritering van) doelen en beschikbare middelen. Onderzoek doen naar de doelen en inrichting van het preventieve veld.	Zeer waarschijnlijk	348
	Overige risico's Dit betreft onder andere: - Architectuur- en leverancierskeuzes - Toerekening uren aan projecten - Transformatieplannen zorgakkoord - Fluctuatie algemene uitkering - Crisis - Ondermijning			2.361
				28.119

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is: € 55.184.000/ € 28.119.000 = 1,96

Hiermee is het weerstandsvermogen boven de optimale bandbreedte (1,2 - 1,6) en binnen de maximale streefwaarde. Bij de jaarverslaggeving 2025 was het weerstandsvermogen (met de toenmalige risico's) 2,02. De risico's zijn voor de programmabegroting 2027 geactualiseerd en daarmee komt het weerstandsvermogen nu op 1,96. We kunnen een nieuwe afweging over de streefwaarde van het weerstandsvermogen maken bij de nieuwe nota risicomanagement & weerstandsvermogen. Deze wordt op een later moment aan de raad voorgelegd.

Het weerstandsvermogen moet samen met de solvabiliteit en de netto schuldquote worden beoordeeld. De beschikbare weerstandscapaciteit (gelijk aan de algemene reserve) is onderdeel van de solvabiliteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is niet direct een onderdeel van de netto schuldquote. Maar het besteden van middelen uit de algemene reserve kan wel leiden tot het aantrekken van nieuwe leningen en daarmee tot het stijgen van de netto schuldquote. De solvabiliteit bevindt zich boven de minimale streefwaarde (zie hierna). De netto schuldquote is al ruim boven de streefwaarde (zie hierna).

Balansprognose en financiële kengetallen

Onderdeel van de meerjarenraming is het presenteren van een prognose van de begin- en eindbalans van het begrotingsjaar en de drie daaropvolgende jaren. Om meerdere jaren met elkaar te kunnen vergelijken, worden ook de realisatie van het voorgaande boekjaar en de prognose van het lopende boekjaar getoond. Zo geven we meer inzicht in de ontwikkeling van onder andere investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en de financieringsbehoefte. Ook geeft dit informatie over de ontwikkeling van een aantal voorgeschreven kengetallen, zoals de netto schuldquote, de solvabiliteit en de grondexploitatie(quote). Daarnaast worden in dit onderdeel nog drie andere kengetallen opgenomen. Via het meerjarige verloop van de kengetallen, lichten we de ontwikkeling van de gemeentelijke financiële positie toe.

Hieronder tonen we eerst de balansprognose en lichten we de belangrijkste ontwikkelingen daarin toe. Daarna gaan we in op de kengetallen en lichten we de uitkomsten toe.

bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie Ultimo 2025	Prognose Ultimo 2026	Begroting Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029	MJR Ultimo 2030
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.787	2.787	2.787	2.787	2.787	2.787
Materiële vaste activa	307.701	345.912	369.100	390.846	411.789	432.116
Financiële vaste activa	14.765	16.215	15.915	15.615	15.315	15.015
Totaal vaste activa	**325.253**	**364.914**	**387.802**	**409.248**	**429.891**	**449.918**
Vlottende activa						
Voorraden	50.575	55.280	49.057	19.248	12.376	- 3.342
Vorderingen	14.334	14.334	14.334	14.334	14.334	14.334
Liquide middelen	349	350	350	350	350	350
Overlopende activa	28.593	28.593	28.593	28.593	28.593	28.593
Totaal vlottende activa	**93.851**	**98.557**	**92.334**	**62.525**	**55.653**	**39.935**
Totaal activa	**419.104**	**463.470**	**480.136**	**471.773**	**485.543**	**489.853**
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Reserves	127.530	134.974	135.426	136.734	138.632	140.630
Onverdeeld resultaat	10.518	259	- 2.249	- 3.489	- 2.413	- 2.066
Vreemd vermogen						
Voorzieningen	14.294	13.097	13.534	14.002	14.944	15.586
Langlopende schulden	192.038	245.416	263.701	254.802	264.656	265.980
Totaal vaste passiva	**344.380**	**393.746**	**410.412**	**402.049**	**415.819**	**420.129**
Vlottende passiva						
Kortlopende schulden	30.787	25.787	25.787	25.787	25.787	25.787
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Overlopende passiva	43.937	43.937	43.937	43.937	43.937	43.937
Totaal vlottende passiva	**74.724**	**69.724**	**69.724**	**69.724**	**69.724**	**69.724**
	-					
Totaal passiva	**419.104**	**463.470**	**480.136**	**471.773**	**485.543**	**489.853**

Toelichting meerjarenbalans

Voor het opstellen van de prognose van de meerjarenbalans zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Materiële vaste activa: deze nemen toe door het onderhanden werk 2026 en voorgenomen investeringen en deze nemen af door toekomstige afschrijvingen
- Financiële vaste activa: deze zijn ingeschat op hoofdlijnen, op basis van gemaakte afspraken en historisch verloop van de portefeuille
- Voorraden: dit betreft de mutaties in de grondvoorraad op basis van de meest recente Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG)

- Reserves en voorzieningen: voor vaste en incidentele stortingen en onttrekkingen zijn nieuwe inschattingen gemaakt (details in Bijlage 1. Reserves en voorzieningen)
- Onverdeeld resultaat: deze zijn gelijk aan de exploitatiebegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030
- Langlopende schulden: het verloop is gebaseerd op de huidige vaste leningenportefeuille en op een inschatting van aan te trekken nieuwe leningen (financieringsbehoefte)
- Kortlopende schulden: het verloop is gebaseerd op de huidige korte leningenportefeuille en op een inschatting van aan te trekken aanvullende kasgeldleningen; per boekjaar blijft het totale saldo binnen de kasgeldlimiet

Financiële kengetallen

De financiële kengetallen moeten niet los van elkaar worden beoordeeld. De uitkomst van een individuele ratio geeft beperkt inzicht. Daarom moet de hoogte en de ontwikkeling van de financiële kengetallen in samenhang worden bekeken. We tonen de zes meest belangrijke kengetallen. Deze zijn wettelijk voorgeschreven en worden ook door de toezichthouder (de provincie) gebruikt om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën, die aansluiten bij de landelijk afgesproken signaalwaardes. De signaalwaardes zijn A, B en C, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

	Signaalwaarde A	**Signaalwaarde B**	**Signaalwaarde C**
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Kengetal grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Ook door de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt is het goed de financiële kengetallen in beeld te hebben. De ratio's zijn verhoudingsgetallen, die gebaseerd zijn op balans- en/of exploitatiecijfers. Samen met het weerstandsvermogen kunnen we een beeld vormen van hoe de gemeente er financieel voorstaat.

Weerbaarheid: kan de gemeente tegen een stootje?

De volgende vier kengetallen zeggen iets over hoe weerbaar de gemeente is:

Netto schuldquote: Het kengetal netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen de netto schuldenlast en de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldenlast is het totaal van de langlopende en kortlopende schulden, verminderd met het totaal van de langlopende (behalve de verstrekte leningen) en kortlopende vorderingen. Een verhouding van 100% betekent dat de netto schuldenlast even hoog is als de totale baten van de gemeente.

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen: In de netto schuldenlast kunnen leningen zitten die de gemeente heeft afgesloten en vervolgens heeft doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties. Omdat die woningcorporaties op hun beurt jaarlijks aflossen, dekt dit een deel van de rentelasten en de aflossingen in de exploitatie van de gemeente. Dit verlaagt de netto schuldquote. Om te kunnen zien wat het effect is van het doorlenen, is er het kengetal netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.

Solvabiliteit: Dit kengetal is het aandeel van het eigen vermogen in het totaal van het vermogen (balanstotaal). Het geeft aan in hoeverre de gemeente op de lange termijn aan de financiële verplichtingen kan voldoen.

Grondexploitatie: Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de waarde van de grond (de grondpositie) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het laat zien hoeveel de opbrengsten van de grondexploitatie (op termijn) kunnen helpen bij het verlagen van de schuld.

Wendbaarheid: heeft de gemeente ruimte om bij te sturen:

De volgende twee kengetallen zeggen iets over hoe wendbaar de gemeente is:

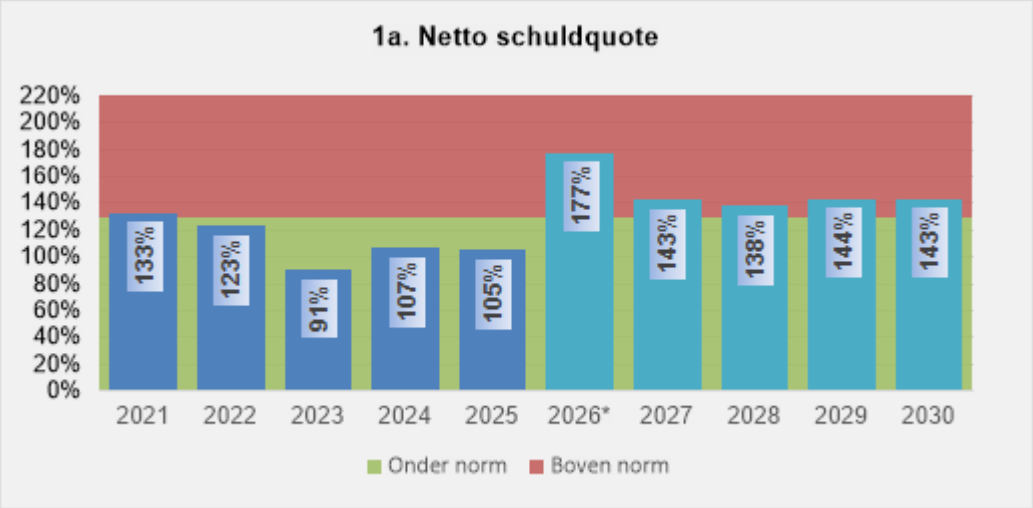
Structurele exploitatieruimte: Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Eerst worden de structurele lasten van de structurele baten afgetrokken. Vervolgens worden structurele toevoegingen aan de reserves van de structurele onttrekkingen aan de reserves afgetrokken. Daarna worden beide uitkomsten bij elkaar opgeteld en dat getal wordt vergeleken met de totale (geraamde) baten van de gemeente zonder rekening te houden met de mutatie in de reserves. Een positief percentage betekent dat de structurele baten genoeg zijn om de structurele lasten de dekken.

Belastingcapaciteit: Het kengetal belastingcapaciteit laat zien hoeveel de belastingen verhoogd kunnen worden om in het begrotingsjaar financiële tegenvallers of hogere lasten door nieuw beleid op te vangen. Deze ruimte wordt vergeleken met landelijk gemiddelde tarieven voor woonlasten. Bij de belastingcapaciteit wordt gekeken naar de hoogte van de gemiddelde woonlasten voor OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De riool- en afvalstoffenheffing hoeven niet kostendekkend te zijn, maar mogen ook lager worden vastgesteld. Dan is er sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt.

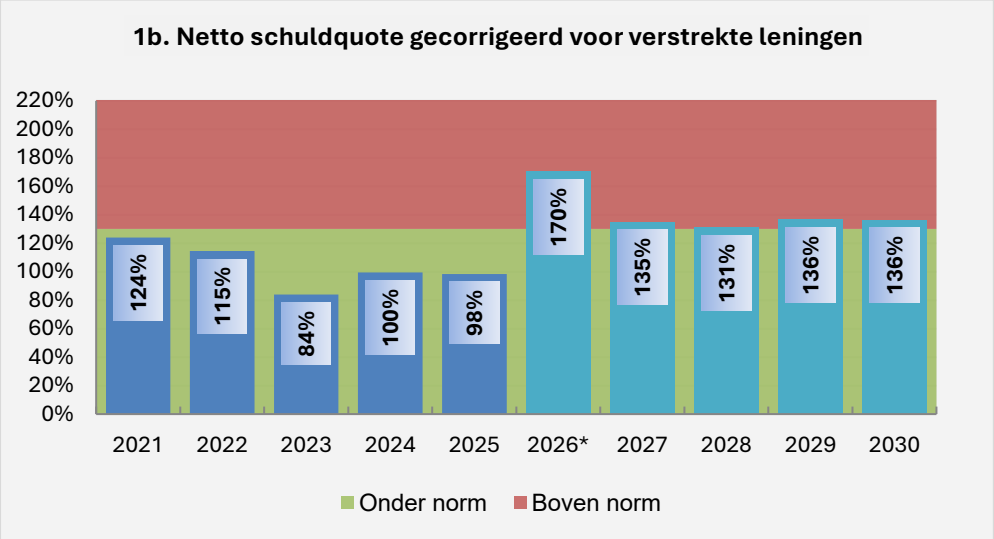
Toelichting financiële kengetallen

De kengetallen zijn berekend met gegevens uit de jaarverslaggeving 2025, het lopende (2026) en komende (2027) begrotingsjaar en de meerjarenraming 2028-2030.

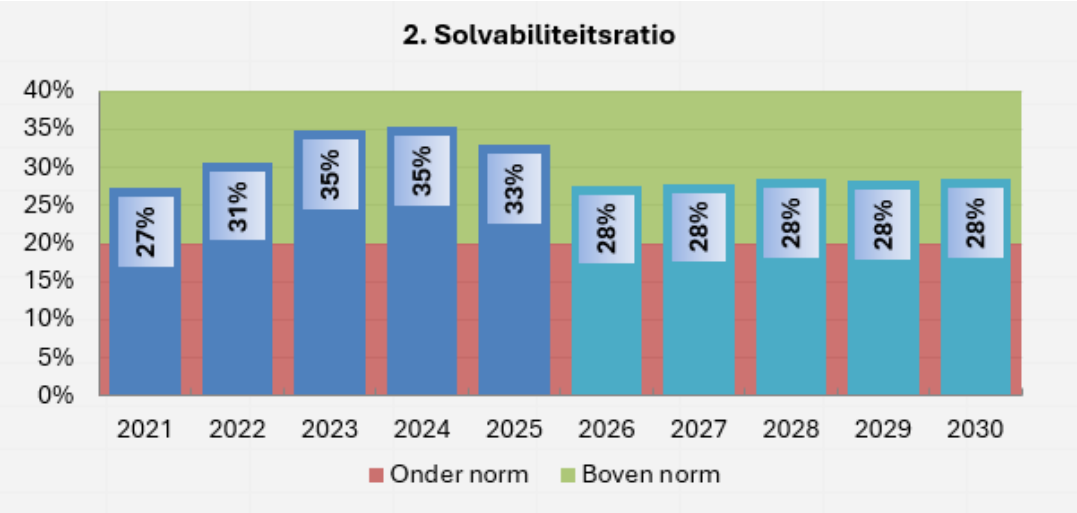
1a. Netto schuldquote: De schuldquote stijgt met name door de stijging van de investeringen. Hierdoor stijgt de financieringsbehoefte en moeten meer leningen afgesloten worden. De prognosebalans laat dan ook een stijging zien van de langlopende en kortlopende leningen. De schuldquote stijgt de komende jaren tot boven de maximale streefwaarde van 130%, op basis van een investeringsplafond van € 35 miljoen per jaar. De schuldquote voor 2026 komt uit de Programmabegroting 2026, waarin nog geen sprake was van een algeheel investeringsplafond. De ontwikkeling van de schuldquote en de solvabiliteit zullen we in de gaten blijven houden en meenemen bij nieuwe besluiten over investeringen (toekomstige MIP's en aparte investeringsbesluiten).

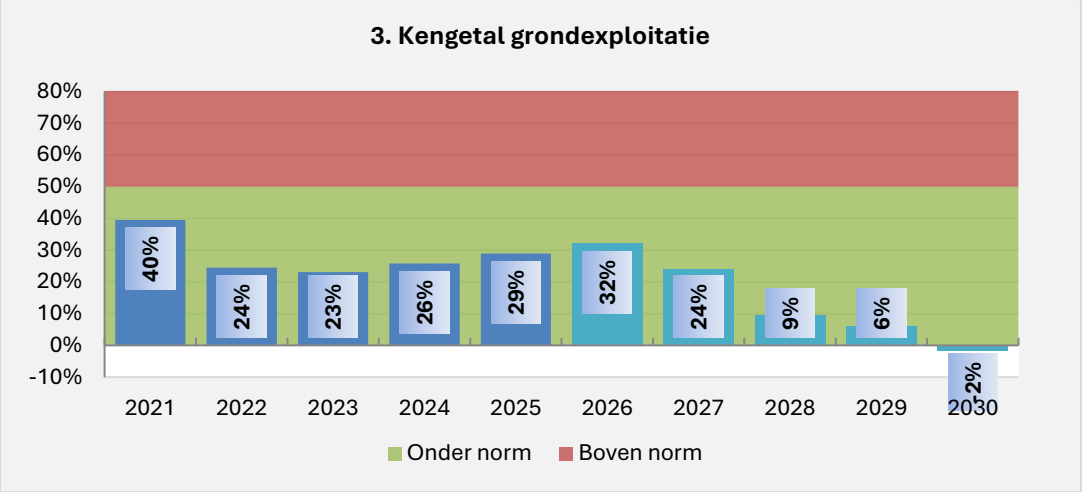
1b. Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Dit kengetal laat zien wat het effect is als alle aan derden verstrekte leningen niet worden meegenomen. Bij dit kengetal zien we dezelfde trend als bij de netto schuldquote onder 1a.

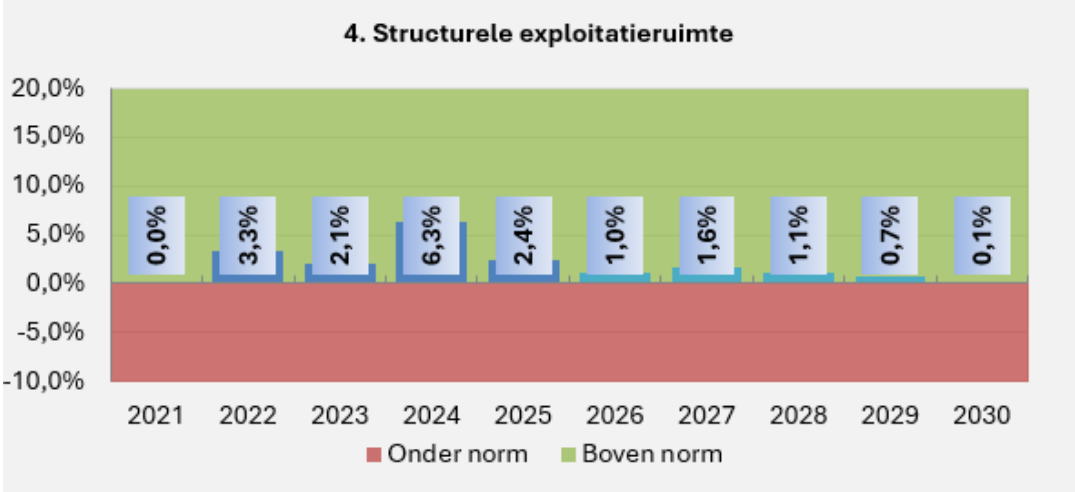
2. Solvabiliteit: De solvabiliteit neem van 33% in 2025 (realisatie) naar 28% in de begroting 2027. Dit komt omdat het vreemd vermogen harder stijgt dan het eigen vermogen. En dat komt weer doordat er veel wordt geïnvesteerd. In de meerjarenraming blijft de waarde gemiddeld 28% door het investeringsplafond van € 35 miljoen per jaar. De waarden in de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 zijn allemaal boven de minimale streefwaarde van 20%. De netto schuldquote stijgt de komende jaren wel naar boven de maximale streefwaarde (zie hiervoor). De netto schuldquote wordt bepaald door de omvang van de leningenportefeuille en de omvang van de begroting, terwijl de solvabiliteit wordt bepaald door het eigen vermogen en het totale vermogen. Daarom moeten we de ontwikkeling van onze reserves (het eigen vermogen) goed in de gaten houden. Grote bestedingen ten laste van reserves hebben dus ook invloed op dit kengetal.

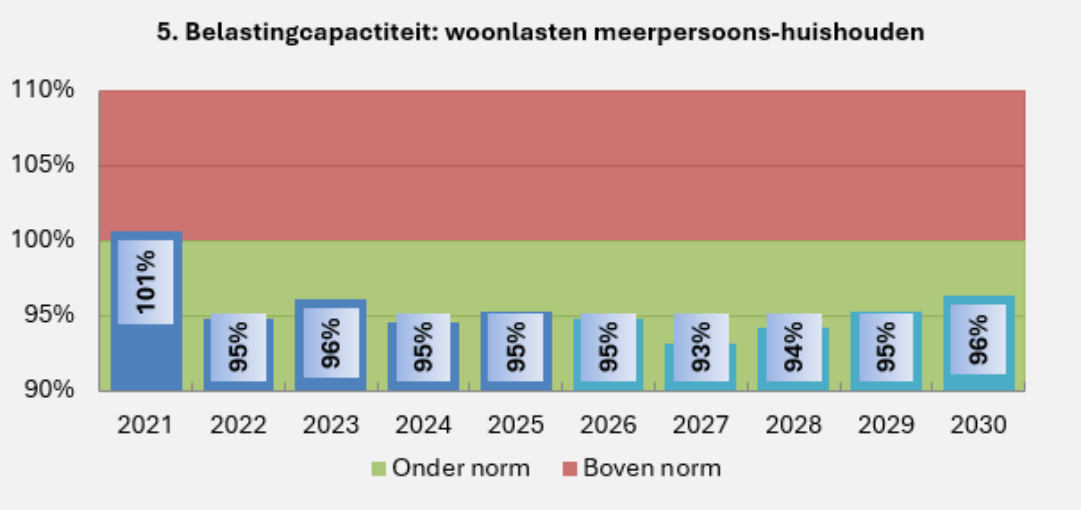
3. Grondexploitatie: Dit kengetal geeft aan hoe groot de waarde van de grond (de grondposities, wel of niet in exploitatie) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Hiermee kan beoordeeld worden hoeveel de gemeente heeft geïnvesteerd in gronden en welke risico's de gemeente daarover loopt. Ook laat het de verwachting zien dat bij verkoop van de grond eventuele schulden kunnen worden afgelost. In het algemeen geldt: hoe lager het kengetal is, hoe lager de risico's zijn bij het terugverdienen van de investeringen in grond. Het kengetal laat eerst een stijging zien van 29% in 2025 (realisatie) naar 24% in de begroting 2027. Vervolgens zal dit kengetal sterk dalen naar 9% in 2028, 6% in 2029 en -2% in 2030. Dit komt omdat vanaf 2028 diverse voorraden bouwgrond in exploitatie zullen worden afgesloten.

4. Structurele exploitatieruimte: Dit kengetal kan door de jaren heen variëren, afhankelijk van de structurele baten en lasten in die jaren. In principe is elke positieve uitkomst goed, maar een te hoog positief percentage kan een indicatie zijn minder realistisch begroten. Voor 2027 wordt een waarde van 1,7% begroot, waarna deze zakt naar1,1% in 2028, 0,7% in 2029 en 0,1% in 2030.

5. Belastingcapaciteit: De gemeentelijke belastingcapaciteit laat de ontwikkeling zien van de lokale belastingen en heffingen voor een gemiddeld gezin, vergeleken met de gemiddelde belastingdruk in Nederland. Bij een score onder de 100% is de belastingdruk in de gemeente lager dan gemiddeld in Nederland. In de begroting 2027 ligt het kengetal onder het landelijk gemiddelde. De stijgingen in de meerjarenraming laten de verwachting zien zonder rekening te houden met inflatie. Geraamde landelijke gemiddelden voor begrotingsjaar 2027 en verder zijn niet beschikbaar. De stijging voor 2027 is berekend door de gemiddelde stijging van de afgelopen 3 jaar te nemen. Vervolgens zijn 2028-2030 gelijk gehouden aan 2027.

Kengetallen	Realisatie					Begroting		MJR		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1a. Netto schuldquote	132,5%	123,1%	90,5%	106,8%	105,3%	177,5%	142,5%	138,0%	143,6%	143,3%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	124,0%	114,5%	83,9%	99,5%	98,4%	170,1%	134,7%	130,4%	136,1%	135,9%
2. Solvabiliteitsratio	27,2%	30,6%	34,8%	35,3%	32,9%	27,6%	27,7%	28,2%	28,1%	28,3%
3. Grondexploitatie	39,5%	24,4%	23,1%	25,8%	29,0%	32,1%	24,1%	9,4%	6,1%	-1,6%
4. Structurele exploitatieruimte		3,3%	2,1%	6,3%	2,4%	1,0%	1,7%	1,1%	0,7%	0,1%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	100,6%	94,8%	96,0%	94,6%	95,2%	94,8%	93,2%	94,2%	95,2%	96,3%

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Het onderhoud van kapitaalgoederen heeft een groot effect op de begroting. Deze kapitaalgoederen zijn ingedeeld in de volgende categorieën: wegen, riool, groen, gebouwen en water. Deze paragraaf behandelt het beleidskader, de beheerplannen en de financiële gevolgen daarvan. De gemeenteraad stelt in de beheerplannen de kaders vast voor het onderhoud van de kapitaalgoederen. Het onderhoudsniveau en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn cruciaal voor het niveau van voorzieningen en de jaarlijkse kosten. Door de programmabegroting goed te keuren, geeft de raad het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid om uitgaven te doen uit de onderhoudsvoorzieningen.

Wegen

Beleidskader

Doel: wat willen we bereiken en binnen welke kaders?

Het beleidskader is vastgelegd in de Beleidsvisie beheer en onderhoud wegen 2017-2026. Het belangrijkste doel is om op korte termijn een gemiddeld kwaliteitsniveau Basis te bereiken, zodat wegen veilig begaanbaar zijn. Onder ‘wegen’ vallen ook fietspaden, voetpaden en andere verhardingen. In november 2022 is het Beheerplan wegen 2023-2027 goedgekeurd. Daarin is uitgewerkt hoe dit gemiddelde kwaliteitsniveau Basis wordt bereikt. Begin 2026 vond de laatste kwaliteitsmeting plaats. Daaruit blijkt dat het gemiddelde kwaliteitsniveau Basis is behaald.

Inhoud: wat doen we om het vastgestelde kwaliteitsniveau te behouden?

Het beheer van de gemeentelijke wegen bestaat uit drie onderdelen. Daarmee houden we de wegen veilig begaanbaar en op gemiddeld kwaliteitsniveau Basis.

- Kleinschalig onderhoud om onveilige situaties te voorkomen en te verhelpen.
- Grootschalig planmatig onderhoud om wegen in stand te houden. Het college stelt jaarlijks een uitvoeringsplan voor groot onderhoud vast en legt dit ter informatie voor aan de raad.
- Investeringen voor het vervangen van verouderde wegen, levensduur verlengend onderhoud (LVO) en de aanleg van bermbeton. De uitvoering gebeurt zoveel mogelijk binnen projecten. De raad stelt jaarlijks een uitvoeringsplan voor investeringen vast.

Monitoren kwaliteitsontwikkeling

Om het jaar stelt het college een rapportage kwaliteitsontwikkeling vast en legt deze ter informatie voor aan de raad. De rapportage beschrijft het actuele kwaliteitsniveau van de gemeentelijke wegen en vergelijkt dit met de vorige meting. In de tussenliggende jaren wordt een prognose van de verwachte kwaliteitsontwikkeling gegeven. In de prognose van 2025, onderdeel van het Uitvoeringsplan onderhoud wegen 2025, was de verwachting dat eind 2025 gemiddeld kwaliteitsniveau Basis zou worden bereikt. De uitgevoerde kwaliteitsmeting (weginspectie) bevestigt dit. De resultaten staan in de Rapportage kwaliteitsontwikkeling wegen 2026, waarmee het college in februari 2026 heeft ingestemd.

Financiën: hoe wordt het beheer gefinancierd?

- Kleinschalig onderhoud wordt rechtstreeks betaald vanuit de exploitatie.
- Grootschalig onderhoud wordt gefinancierd via structurele stortingen en onttrekkingen vanuit de exploitatie in de voorziening onderhoud wegen, gebaseerd op het Beheerplan wegen. De onderstaande tabel toont het verwachte financiële verloop van de voorziening wegen in de komende jaren.
- Investeringen lopen via het Meerjaren Investeringsplan (MIP). Per investering of project is krediet beschikbaar.

Risico's

Het grootste risico is dat het gemiddelde kwaliteitsniveau Basis niet kan worden vastgehouden. Dit niveau is de ondergrens voor verantwoord wegbeheer en is nodig om te voldoen aan onze wettelijke zorgplicht als wegbeheerder. Een lager kwaliteitsniveau leidt tot onaanvaardbare veiligheidsrisico's en maakt het moeilijk om de veilige begaanbaarheid van gemeentelijke wegen te waarborgen. Daardoor neemt de kans toe op schade aan voertuigen, ongevallen, letsel en aansprakelijkheid van de gemeente. De kans dat het gemiddelde kwaliteitsniveau Basis niet kan worden behouden, is aanzienlijk. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Financiën: onvoorziene extra onderhoudskosten door:
    - Minder geld voor (integrale) investeringen in instandhoudings- en vervangingsopgaven binnen het fysieke domein. Hierdoor neemt de vervangingsachterstand toe en is langer onderhoud nodig aan wegen waarvan vervanging wordt uitgesteld.
    - Ombuigingsmaatregel 48: 30 km/uur-wegen worden pas aangepast naar klinkers wanneer het asfalt ‘op’ is. Omdat deze aanpassing gemiddeld 20 jaar wordt uitgesteld, is tussentijds onderhoud nodig om het asfalt in stand te houden.
    - Prijsstijgingen, vooral door hogere kosten voor brandstoffen en olieafhankelijke producten zoals asfalt.
- Capaciteit: door de krappe arbeidsmarkt is het lastig om goed personeel te werven en te behouden.

- Tijd: de beschikbare periode voor onderhoud wordt steeds beperkter. Dit komt door het grote aantal projecten, andere wegwerkzaamheden en werkzaamheden aan kabels en leidingen door derden, waarbij gelijktijdige uitvoering niet mogelijk is. Daarnaast verkort de nieuwe richtlijn voor lage-temperatuurasfalt de uitvoeringsperiode. Geadviseerd wordt om dit asfalt na oktober niet meer te verwerken, terwijl dit voorheen tot eind december gebeurde.
- Bereikbaarheid: door het toenemende aantal projecten en wegwerkzaamheden, in combinatie met de groeiende verkeersintensiteit door de groei van Barneveld, wordt het steeds lastiger om de gemeente bereikbaar te houden.

bedragen x € 1.000

Voorziening Groot onderhoud wegen	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Stand per 1 januari	**140**	**345**	**725**	**1.106**
Toevoeging	3.205	3.380	3.380	3.380
Onttrekking	- 3.000	- 3.000	- 3.000	- 3.000
Stand per 31 december	**345**	**725**	**1.106**	**1.486**

Water en Riolering

Doel: wat willen we bereiken en binnen welke kaders?

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2026 is het beleids- en financiële kader waarin we uitvoering geven aan onze wettelijke watertaken en zorgplichten voor hemelwater, afvalwater en grondwater. Dit GRP is op basis van de huidige kaders met 1 jaar verlengd tot eind 2027. De opvolger van het GRP wordt het Beleidsprogramma Water. Dit programma wordt in 2026-2027 opgesteld en zal naar verwachting ingaan vanaf 1 januari 2028.

Het GRP vormt de basis voor het beheer en onderhoud voor de vrijverval- en drukriolering, drainage, infiltratievoorzieningen en watergangen. Hier horen onder meer ook ecozones, moerassen, sloten, paddenpoelen én oppervlaktewater(bodems) bij en zijn hier ook de civieltechnische watergerelateerde werken bij inbegrepen, zoals beekriolen, duikers, beschoeiingen en fonteinen (in watergangen). Daarbij is er ook aandacht voor klimaatadaptatie, duurzaamheid en samenwerking.

De ambitie is: het water- en rioleringssysteem op orde brengen en houden; met de (water)partners de water gerelateerde opgaven oplossen door zoveel mogelijk voor ruimtelijke oplossingen te kiezen waarbij het water tegelijk een rol kan spelen in het vergroenen en verkoelen van de stad. Samen met het waterschap wordt gewerkt aan een verdere verduurzaming van de afvalwaterketen. Een reguliere taak is het dagelijks beheer en groot onderhoud van de riolering door vervanging en reparatie. Binnen het programma worden diverse projecten uitgevoerd.

Inhoud: wat doen we om het vastgestelde kwaliteitsniveau te behouden?

Jaarlijks wordt via het MIP een investeringsoverzicht aan de raad gegeven van de uit te voeren maatregelen. De belangrijkste zijn: maatregelen tegen wateroverlast, waterkwaliteitsmaatregelen, groot onderhoud/vervanging, verbeteringen in de riolering, beekherstel en diverse afkoppelprojecten.

Financiën: hoe wordt het beheer gefinancierd?

Inkomsten en uitgaven voor riolering en water worden toegelicht in Programma 6: Gezond en toekomstbestendig Barneveld. Alle uitgaven voor de hierboven genoemde watertaken en zorgplichten mogen voor het merendeel geheel of in sommige gevallen deels (bijvoorbeeld straatreiniging en watergangen) worden doorberekend in de rioolheffing. De begrote inkomsten en uitgaven voor riolering en water zijn met elkaar in evenwicht. Een eventueel voor- of nadeel in een jaar wordt verrekend via de voorziening riolering.

bedragen x € 1.000

Egalisatievoorziening riolering GRP	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Stand per 1 januari	**2.502**	**3.069**	**3.465**	**4.036**
Toevoeging	567	396	571	728
Onttrekking	-	-	-	-
Stand per 31 december	**3.069**	**3.465**	**4.036**	**4.764**

Groen

Doel: wat willen we bereiken en binnen welke kaders?

In februari 2026 heeft de raad het Bomenbeleidsplan vastgesteld. Het bevat een visie voor de komende 50 jaar over het behouden, beschermen en ontwikkelen van (waardevolle)bomen en boomstructuren. Gemeente Barneveld wil haar 34.000 straat- en parkbomen, en daarnaast de particuliere bomen en bomen in bossen, op een goede en toekomstgerichte manier beheren en op die manier de bomen duurzaam te behouden. Daarnaast investeren we in groeiplaatsverbetering, herplant en nieuwe aanplant van bomen.

Het Biodiversiteitsplan uit 2021 heeft als doel om planten en dieren meer ruimte te geven in de gemeente. Hierbij wordt onder anderen ingezet op een uitbreiding van ecologisch beheer en monitoring van de biodiversiteit.

Inhoud: wat doen we om het vastgestelde kwaliteitsniveau te behouden?

Om het bomenbeleidsplan tot uitvoering te brengen, wordt momenteel een bomenbeheerplan opgesteld. In het MIP zijn daarnaast verschillende uitbreidingen en vervangingen van het boombestand opgenomen.

Een deel van de uitvoering van het Biodiversiteitsplan wordt vastgelegd in het nog vast te stellen groenbeheerplan. Hierin wordt ingezet op het stimuleren van biodiversiteit voor een leefbare gemeente. Om de biodiversiteit te bevorderen gaan we bijvoorbeeld het gras anders beheren. In de komende jaren gaan we 40% van de bermen en grasvelden minder frequent maaien. In diverse wijken is het groen toe aan vervanging. Groenrenovaties voeren we waar mogelijk door in combinatie met riool- en/of wegreconstructies. Is dit niet mogelijk? Dan voeren we noodzakelijke groenreconstructies uit, waarbij een doelmatige aanpak het uitgangspunt is.

Financiën: hoe wordt het beheer gefinancierd?

De financiële aanpassingen die nodig zijn voor de uitvoering van het bomenbeleidsplan, worden in het beheerplan inzichtelijk gemaakt. Hiervoor is bij het vaststellen van het beleid al een incidentele toevoeging gedaan. De aanpassingen in het maaibeheer worden binnen het huidige exploitatiebudget doorgevoerd.

Gebouwen

Doel: wat willen we bereiken en binnen welke kaders?

Het in eigendom hebben en beheren van vastgoed is voor de gemeente geen doel op zich. Gemeentelijk vastgoed moet bijdragen aan een maatschappelijk of strategisch doel, zoals de uitvoering van gemeentelijke taken, het realiseren van maatschappelijke voorzieningen of het ondersteunen van gebiedsontwikkelingen. Vastgoed is daarmee een middel om gemeentelijke beleidsdoelen te realiseren.

Het strategisch vastgoedbeleid vormt de schakel tussen de ruimtevraag vanuit de verschillende beleidsvelden en de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Door vraag en aanbod met elkaar in balans te brengen, wordt de bestaande en toekomstige vastgoedportefeuille zo doelmatig en efficiënt mogelijk ingezet.

Bij de inzet en ontwikkeling van de vastgoedportefeuille wordt rekening gehouden met het vastgestelde gemeentelijke beleid, de financiële kaders en de geldende wet- en regelgeving, waaronder de eisen op het gebied van duurzaamheid.

Het Vastgoedbeleid vormt het overkoepelende beleidskader voor de integrale huisvestingsplannen en biedt richting aan de ontwikkeling, het beheer en de inzet van het gemeentelijk vastgoed.

Inhoud: wat doen we om het vastgestelde kwaliteitsniveau te behouden?

Technisch beheer

Door het gemeentelijk vastgoed in een goede staat van onderhoud te houden en te voldoen aan de technische kwaliteitseisen op het gebied van veiligheid en gezondheid, wordt de levensduur van het vastgoed verlengd en blijft de waarde ervan behouden.

Het technisch beheer en onderhoud van het vastgoed vormt daarom een kerntaak van team Vastgoed.

Binnen het technisch onderhoud wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. Planmatig onderhoud (meerjarig onderhoud);

2. Niet-planmatig onderhoud (jaarlijks onderhoud), bestaande uit correctief, preventief en overig onderhoud.

Voor het gemeentelijk vastgoed wordt als minimale onderhoudskwaliteit conditiescore 3 conform NEN 2767 gehanteerd. Dit is het laagste kwaliteitsniveau waarbij geen sprake is van achterstallig onderhoud en de technische staat van het vastgoed op een verantwoord niveau blijft.

De NEN 2767 onderscheidt de volgende conditiescores:

Conditiescore	Omschrijving
1	Uitstekende conditie – nieuwbouwkwaliteit of nagenoeg nieuw.
2	Goede conditie – geringe veroudering, incidentele gebreken.
3	Redelijke conditie – normale veroudering, plaatselijke gebreken, geen achterstallig onderhoud.
4	Matige conditie – duidelijke gebreken, onderhoud is noodzakelijk om verdere achteruitgang te voorkomen.
5	Slechte conditie – ernstige gebreken, functieverlies dreigt en ingrijpend onderhoud is noodzakelijk.
6	Zeer slechte conditie – technisch einde levensduur bereikt of vrijwel bereikt; ingrijpende renovatie of vervanging is noodzakelijk.

Door het hanteren van conditiescore 3 als ondergrens wordt het vastgoed op een verantwoord kwaliteitsniveau gehouden, waarbij de veiligheid, functionaliteit en waarde van de gemeentelijke vastgoedportefeuille worden geborgd en kapitaalvernietiging wordt voorkomen.

Vastgoedportefeuille

De gemeente Barneveld heeft medio 2026 140 maatschappelijke vastgoed (deel)objecten, waarvan voor 55 (deel)objecten het economisch eigendom is overgedragen aan scholen, buurthuizen of verenigingen. Voor 85 (deel)objecten wordt het planmatig onderhoud gedekt uit de Voorziening Onderhoud Gebouwen. Dit betreft objecten voor onder andere gemeentelijke diensten, kleedruimten op buitensportcomplexen, binnensportaccommodaties, zwembaden, de Veluwehal, buurthuizen, opstallen bij begraafplaatsen, monumentale kerktorens, bibliotheek, museum, parkeergarage (Transferium Noord) en brandweergarages waaronder het hulpverleningscentrum.

Financiën

Kleinschalig onderhoud zoals preventief en correctief jaarlijks onderhoud wordt rechtstreeks betaald vanuit de exploitatie. Groot onderhoud (MJOP) wordt gefinancierd via een structurele storting vanuit de exploitatie in de voorziening onderhoud Gebouwen en het jaarplan van het betreffende dienstjaar wordt vervolgens onttrokken uit de voorziening.

Voorziening Onderhoud Gebouwen

De Voorziening Onderhoud Gebouwen voorziet in een dekking (en egalisering) van kosten over de eerste 20 jaar, 2026-2045.

Conform de bepalingen in de *Nota reserve en voorzieningen*, wordt over de eerste 10 jaar een dekking van 100% aangehouden en voor de volgende jaren een dekking van 75%. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening toereikend is om het planmatige onderhoud van komende jaren te kunnen dekken. Op basis van het uitvoeringsplan per object wordt bepaald welke onderhoudsactiviteiten de komende 20 jaar uitgevoerd gaan worden. Deze onderhoudsplanning wordt jaarlijks herzien en geactualiseerd. De jaarlijkse kosten van de uit te voeren activiteiten vormen de onttrekking aan de voorziening. Op basis van de onttrekkingen en de stand van de voorziening per 1-1 wordt bepaald welke jaarlijkse storting minimaal benodigd is om te voldoen aan de gestelde norm van in de ”nota reserve en voorzieningen”. (100% dekking eerstvolgende 10 jaar).

Risico’s onderhoud kapitaalgoederen gebouwen

Het gemeentelijk vastgoed vertegenwoordigt een aanzienlijke maatschappelijke en financiële waarde. Het niet tijdig en adequaat uitvoeren van onderhoud kan leiden tot risico’s ten aanzien van de veiligheid, functionaliteit, beschikbaarheid en financiële waarde van de gebouwen. De belangrijkste risico’s zijn:

1. Achterstallig onderhoud en verslechtering van de technische kwaliteit
Wanneer onderhoudswerkzaamheden niet tijdig worden uitgevoerd, bestaat het risico dat de technische staat van gebouwen verslechtert. Dit kan leiden tot versnelde veroudering van bouw- en installatieonderdelen, hogere herstelkosten en een afname van de waarde van het vastgoed. De technische kwaliteit wordt gemonitord door middel van periodieke conditiemetingen conform NEN 2767. De gemeente hanteert hierbij als uitgangspunt een gemiddelde conditiekwaliteit 3 (redelijke conditie).

2. Financiële risico's door prijsstijgingen en marktontwikkelingen
De kosten voor onderhoudswerkzaamheden zijn afhankelijk van ontwikkelingen in de bouw- en installatiemarkt, waaronder prijsstijgingen van materialen, energie en personeel. Hierdoor kunnen de werkelijke onderhoudskosten afwijken van de ramingen in het Meerjaren onderhoudsplan (MJOP). Indien deze ontwikkelingen niet tijdig worden verwerkt, kan dit leiden tot budgetoverschrijdingen of het uitstellen van noodzakelijk onderhoud.

3. Onvoldoende beschikbare middelen voor instandhouding
Het uitvoeren van planmatig onderhoud vraagt om structurele financiële dekking. Een onvoldoende gevulde onderhoudsvoorziening of onvoldoende structurele middelen kan ertoe leiden dat onderhoudswerkzaamheden moeten worden doorgeschoven. Dit vergroot het risico op hogere toekomstige kosten en mogelijke veiligheids- of gebruiksrisico's.

4. Veiligheids- en gezondheidsrisico's
Gebouwen moeten voldoen aan wettelijke eisen en normen op het gebied van veiligheid, gezondheid en gebruik. Onvoldoende onderhoud kan risico's veroorzaken met betrekking tot onder andere brandveiligheid, elektrische veiligheid, binnenklimaat, legionellabeheer en constructieve veiligheid. Het niet voldoen aan wet- en regelgeving kan leiden tot aansprakelijkheid en beperkingen in het gebruik van gebouwen.

5. Beschikbaarheid en continuïteit van maatschappelijke voorzieningen
Gemeentelijke gebouwen ondersteunen belangrijke maatschappelijke functies, zoals onderwijs, sport, cultuur en dienstverlening. Storingen of gebreken aan gebouwen en installaties kunnen leiden tot tijdelijke uitval van voorzieningen, verstoring van activiteiten en maatschappelijke impact.

6. Verduurzamingsopgave en veranderende regelgeving
De verduurzamingsopgave en veranderende wet- en regelgeving kunnen gevolgen hebben voor de instandhouding en exploitatie van gemeentelijk vastgoed. Het risico bestaat dat aanvullende investeringen noodzakelijk zijn om gebouwen toekomstbestendig te maken of te laten voldoen aan nieuwe eisen rondom energiegebruik, klimaatadaptatie en circulariteit.

7. Onzekerheid door veranderende vastgoedbehoefte
Wijzigingen in demografie, beleid en maatschappelijke behoeften kunnen leiden tot een veranderende vraag naar huisvesting. Hierdoor bestaat het risico dat onderhoudsinvesteringen worden gedaan in gebouwen die op langere termijn mogelijk een andere functie krijgen, worden afgestoten of herontwikkeld.

Beheersmaatregelen
De gemeente beperkt deze risico's door:

1. Het uitvoeren van periodieke conditiemetingen conform NEN 2767
2. Het uitvoeren van scope- inspecties en andere wettelijke keuringen
3. Het opstellen en actualiseren van een integraal Meerjarenonderhoudsplan (MJOP)
4. Het planmatig uitvoeren van onderhoud op basis van prioriteit, risico en beschikbare middelen
5. Het reserveren van financiële middelen via de onderhoudsvoorziening
6. Het monitoren van wettelijke verplichtingen en technische ontwikkelingen
7. Het integraal afwegen van onderhoud, verduurzaming en toekomstig gebruik van vastgoed.
8. Het opstellen van integraal vastgoedbeleid.

bedragen x € 1.000

Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Stand per 1 januari	**4.049**	**3.568**	**3.720**	**4.221**
Toevoeging	1.641	1.641	1.641	1.641
Onttrekking	- 2.122	- 1.489	- 1.140	- 1.765
Stand per 31 december	**3.568**	**3.720**	**4.221**	**4.097**

Paragraaf 4. Financiering

Inleiding

Met financiering bedoelen we het aantrekken van leningen. Dit doen we om het mogelijk te maken om investeringen of lasten te betalen. Als de inkomsten van de gemeente (uit de algemene uitkering en de belastingen) niet gelijklopen met de uitgaven, wordt bijvoorbeeld zogenaamd kort vreemd vermogen geleend. Dat worden kasgeldleningen genoemd en deze leningen hebben een looptijd korter dan of gelijk aan 1 jaar. Daarnaast leent de gemeente zogenaamd lang vreemd vermogen, meestal om langlopende investeringen te betalen. Dat zijn langlopende leningen met een looptijd langer dan 1 jaar.

Deze paragraaf beschrijft het beleid, de kansen en de risico's bij financiering. De basis voor het beleid is het treasurystatuut. Hierin heeft de gemeente de regels over treasury opgenomen. Deze regels zijn onder andere gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido).

In de Wet Fido staan regels voor het beperken van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en op de vaste schuld (renterisiconorm). We lichten dit hieronder verder toe. Renterisico's kunnen ook met derivaten worden afgedekt, maar de gemeente Barneveld maakt daar geen gebruik van. Daarnaast kan sprake zijn van kredietrisico van aan derden verstrekte leningen.

Beleid

Wij bepalen onze financieringsbehoefte zoveel mogelijk op basis van totaalfinanciering. Dat wil zeggen dat we kijken naar de totale geldbehoefte en dat we op basis daarvan leningen aantrekken of geld stallen bij de schatkist. De totale financieringsbehoefte wordt onder andere bepaald door de investeringen die op korte en lange termijn plaatsvinden.

Bij het financieringsbeleid hebben we de volgende doelstellingen:

- We zorgen op elk moment voor voldoende financiering op de korte en lange termijn, zodat we altijd aan onze betalingsverplichtingen kunnen voldoen;
- We beheersen de financiële risico's zoveel mogelijk, zoals het renterisico en het kredietrisico;
- We beperken de rentelasten van de leningen zoveel mogelijk;

- We houden de interne en externe verwerkingskosten zo laag mogelijk;
- We krijgen en houden toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities, zoals prijs en leveringssnelheid.

De gemeente heeft een klankbordgroep Treasury, die periodiek de Treasury activiteiten evalueert en verder ontwikkelt. Het bespreken van de financieringsbehoefte is een vast agendapunt.

Wij beheren de financiering van de gemeente als geheel. Daarom werken wij met een product 'Treasury', waarop de kosten (rentelasten) en opbrengsten (rentebaten) worden begroot en geboekt. We gebruiken een gemiddeld rentepercentage over de leningenportefeuille om de rentelasten zo goed mogelijk te begroten. Hier trekken we de rentelasten vanaf die aan onder andere de grondexploitaties moeten worden doorberekend. Ook brengen we de ingeschatte rentebaten hierop in mindering. Als we het resterende bedrag aan rentekosten delen op de totale materiële vaste activa, dan krijgen we de zogenaamde omslagrente. Het BBV schrijft voor om deze rentekosten aan de taakvelden toe te rekenen.

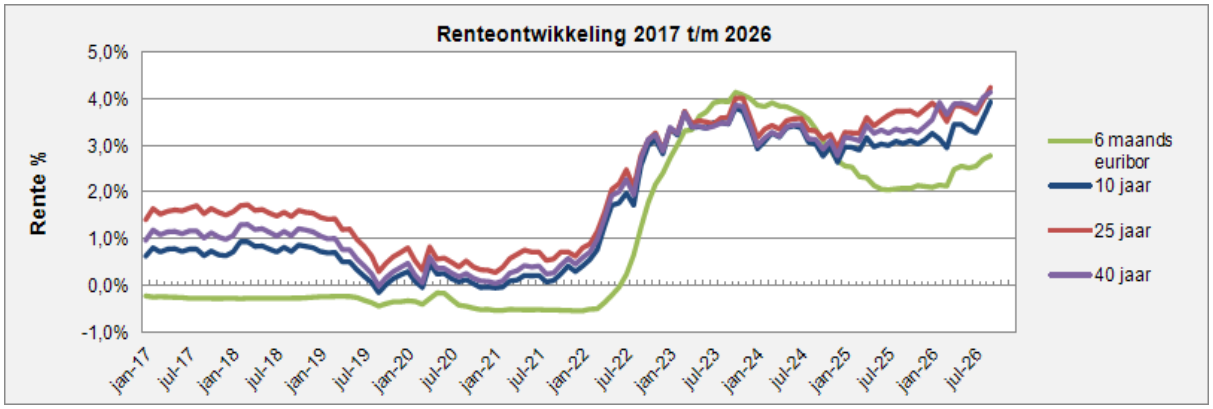
Renteontwikkelingen

Rentevisie

De Europese Centrale Bank (ECB) gebruikt rente als instrument om de inflatie op een acceptabel niveau te houden om economische groei te stimuleren. Dit wordt de beleidsrente genoemd. De hoogte van deze beleidsrente heeft invloed op de rente die de gemeente Barneveld moet betalen over kortlopende en langlopende leningen. En op de rente die de gemeente over het saldo op de schatkist ontvangt. De ECB heeft in 2026 de (beleids)rente lange tijd stabiel gehouden op 2,00%, en vanaf juni verhoogd naar 2,25%. Dat komt door de gestegen energieprijzen en hogere inflatie. De financiële markten houden rekening met een mogelijke volgende renteverhoging later in het jaar.

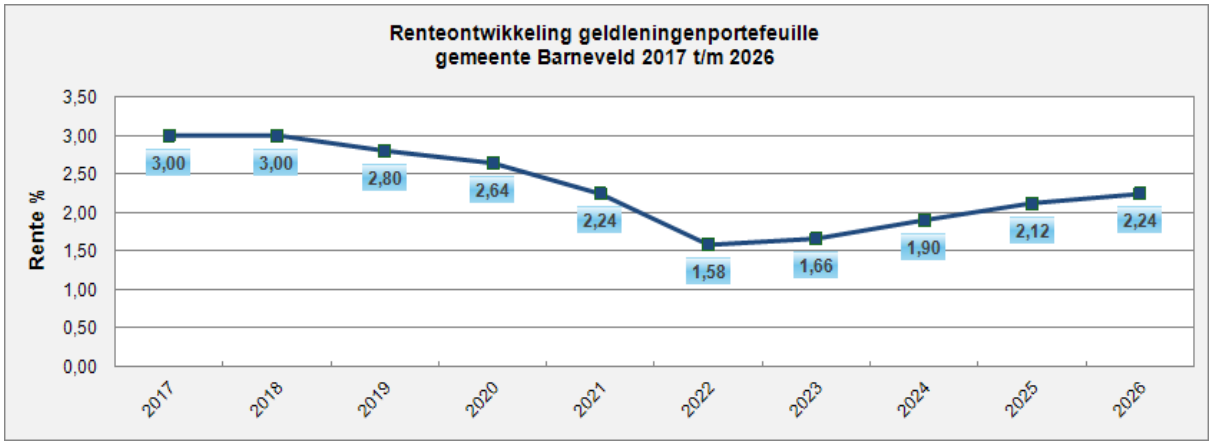
De langetermijnrente wordt vooral bepaald door vraag en aanbod van langlopend geld. Daarbij spelen de verwachtingen over economische groei, inflatie, het beleid van centrale banken en de staat van de overheidsfinanciën een belangrijke rol. Maar ook de geopolitieke situatie.

De grafiek Renteontwikkeling 2017 t/m 2026 laat de ontwikkeling van de 6-maands Euribor en een drietal lange rentes zien over een periode van tien jaar. Na een periode van lage rentestanden is de rente vanaf 2022 fors opgelopen. Na een pas op de plaats in 2025 zien we in het afgelopen jaar een licht oplopende trend.

Renteontwikkeling leningenportefeuille

De algemene renteontwikkeling zien we ook terug in de gemiddelde rente die we over onze leningenportefeuille betalen. De rente daalde tot midden 2022 en stijgt sindsdien weer. Het gemiddeld gewogen rentepercentage voor 2026 is op dit moment 2,24% en daarmee terug op het niveau van 2021. Omdat de rentes in 2026 zijn gestegen, verwachten wij dat ook in 2027 het gemiddeld gewogen rentepercentage van onze leningenportefeuille verder zal stijgen. Dit is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille en de nieuw aan te trekken leningen. Wij denken in 2027 voor ongeveer € 40 miljoen nieuwe leningen te gaan afsluiten. Hier zit ook herfinanciering bij van afgeloste leningen, zie ook de tabel Financieringsbehoefte. Verder hebben wij rekening gehouden met het aantrekken van een kasgeldlening van maximaal € 17 miljoen.

Renteschema

We verantwoorden het begrote saldo van rentelasten en rentebaten op het taakveld Treasury. Naast rentelasten op onze leningenportefeuille, hebben we ook rentebaten op de leningen die we zelf hebben verstrekt en op het positieve saldo bij de schatkist. Dit renteresultaat moet aan de grondexploitaties en overige taakvelden worden toegerekend om een goed beeld te krijgen van de totale kosten van de overige taakvelden. Dit wordt de renteomslag genoemd. Het renteschema laat zien hoe deze door- en toerekening gebeurt, voor de actuele begroting (voorcalculatie) en voor de rekening (nacalculatie). In de programmabegroting nemen we de voorcalculatie op. De renteomslag wordt

uitgedrukt in een omslagrentepercentage, dat als volgt wordt berekend: het begrote saldo van rentelasten en rentebaten wordt gedeeld door de begrote boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die bij de taakvelden horen en de voorraad gronden (vlottende activa). Voor 2027 komen we op een omslagrentepercentage van 1,50%.

bedragen x € 1.000

Renteschema		Begroting 2027
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(+)	7.121
b. Externe rentebaten (idem)	(-)	343
Saldo rentelasten en rentebaten		**6.779**
		-
c1. Rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	(-)	-
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(-)	-
c3. Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	-
		-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**6.779**
d1. Rente over eigen vermogen	(+)	-
d2. Rente over voorzieningen	(+)	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**6.779**
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	6.309
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		**- 469**

Financieringsbehoefte

bedragen x € 1.000

Financieringsbehoefte	Begroting 2027
Stand van de opgenomen leningen per 1 jan.	245.416
Aflossingen in de loop van het jaar	21.661
Aan te trekken nieuwe leningen	39.946
Stand van de opgenomen leningen per 31 dec.	**263.701**

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is dat gemeenten hun leningenportefeuille op zo'n manier samenstellen, dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid. Bij herfinanciering en renteherziening van geldleningen speelt namelijk het risico van hogere rente. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (op dit moment 20%) te delen op de totale begroting (= totale lasten, inclusief stortingen in reserves). Het volume van de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen moet binnen de norm blijven. De renterisiconorm bedraagt in 2027 € 41,6 miljoen, ruim boven de begrote aflossingen van € 21,7 miljoen. Ook in de meerjarenraming blijven we ruim binnen de voor die jaren berekende norm. Bij de begrote aflossingen houden we rekening met de aflossingen op de bestaande leningen en de aflossingen op nieuw af te sluiten leningen.

Wij kunnen ons renterisico sturen door bijvoorbeeld leningen met een langere (rente)looptijd af te sluiten. De mogelijkheden hiervoor hangen af van hoe lang onze financieringsbehoefte is, maar ook van de actuele rente.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Renterisico op vaste schulden				
Renteherziening o/g	-	-	-	-
Renteherziening u/g	-	-	-	-
Netto saldo herziening	**-**	**-**	**-**	**-**
Aflossingen	21.661	23.473	23.619	25.105
Renterisico vaste schulden	**21.661**	**23.473**	**23.619**	**25.105**
Toegestane renterisiconorm				
Omvang begroting (= grondslag)	208.056	206.109	202.448	204.486
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimumbedrag (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	**41.611**	**41.222**	**40.490**	**40.897**
Toets renterisiconorm				
Onderschrijding renterisiconorm	**19.951**	**17.749**	**16.871**	**15.792**
Overschrijding renterisiconorm				

Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Deze norm bepaalt welk deel van onze financieringsbehoefte we maximaal met kort geld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hiermee worden de renterisico's op de korte termijn zoveel mogelijk beperkt. De kasgeldlimiet wordt berekend door een vastgesteld percentage (op dit moment 8,5%) te delen op de totale begroting (= totale lasten, inclusief stortingen in reserves). Het volume van de kortlopende leningen mag niet meer dan twee kwartalen op rij hoger zijn dan deze limiet. Als dat wel gebeurt, dan moet de gemeente een plan maken om weer binnen de limiet te komen. Dat kan bijvoorbeeld door kortlopende leningen om te zetten in langlopende leningen. Door de vast rente op dit soort leningen wordt het renterisico beperkt.

De tabel hieronder laat de berekende kasgeldlimiet voor 2027 en de jaren erna zien. We verwachten dat de gemeente in 2027 binnen de kasgeldlimiet blijft en benutten deze zo optimaal mogelijk. Op dit moment is de rente op kortlopende leningen namelijk vrijwel altijd lager dan die op langlopende leningen. Gedurende het jaar verwachten wij wel schommelingen in de stand. Dit heeft onder andere te maken met de onvermijdbare ongelijke verdeling over het jaar van betalingen en ontvangsten.

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting (=grondslag)	208.056	206.109	202.448	204.486
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	**17.685**	**17.519**	**17.208**	**17.381**

Garantieverplichtingen

De gemeente verstrekt in principe geen garanties, tenzij de gemeenteraad besluit om hiervan af te wijken. Dit kan zij doen om een publiek doel te dienen, waarbij aan voorwaarden moet worden voldaan. Dit staat beschreven in het Treasurystatuut 2025.

Ontwikkeling garantstellingen

Begin 2026 stond de gemeente garant voor een bedrag van ongeveer € 144 miljoen. Voor 2027 verwachten we een daling, omdat er wordt afgelost op de leningen waarvoor we garant staan. Hierbij is geen rekening gehouden met eventueel nieuw te verstrekken garanties.

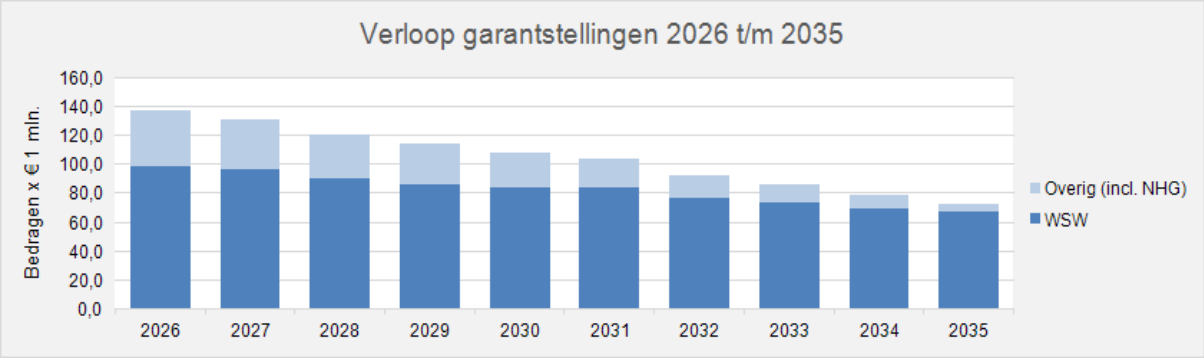
Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw is een onafhankelijke organisatie die ervoor zorgt dat woningbouwcorporaties tegen gunstige rentetarieven geld kunnen lenen. Dit doet zij door garanties te verstrekken aan de financiers van de woningcorporaties. Bij een eventuele claim door deze financiers op het fonds, zullen de gemeente en het Rijk als derde worden aangesproken. Als eerste wordt de woningbouwcorporatie aangesproken en als tweede de borgstellingsreserve van het fonds.

Overige garantstellingen

Het bedrag 'Overig' in onderstaande grafiek bevat garantstellingen voor overige leningen en voor woninghypotheken afgesloten met Nationale Hypotheek Garantie (NHG) . Voor deze laatste categorie staat de gemeente 50% garant voor NHG-claims op woninghypotheken die in de gemeente tot 2011 zijn afgesloten. Voor woninghypotheken met NHG afgesloten vanaf 2011, staat het Rijk 100% garant.

Onderstaande grafiek laat voor de komende jaren het globale verloop van de garantstellingen zien. Het is een momentopname, omdat vooral vanuit het WSW er kans is dat nieuwe garanties worden afgegeven.

Paragraaf 5. Grondbeleid

Inleiding

In de vigerende Nota Grondbeleid zijn de kaders gesteld waarbinnen de gemeente werkt. Actief en behoedzaam zijn daarin de kernbegrippen. Dat betekent dat de gemeente enerzijds zelf ontwikkelt maar ook ruimte biedt aan zelfrealisatie door derden en deze faciliteert. Om sturing te kunnen geven aan de gewenste invulling van projecten en waar mogelijk te kunnen delen in de winsten van ontwikkelingen, blijven eigen grondposities voor de gemeente van belang. De baten en lasten van de gemeentelijke grondexploitaties, worden verantwoord onder programma 7 en 8 (respectievelijk 'Prettig Leven in vitale dorpen' en 'Ruimte voor ondernemerschap'). Een nadere toelichting is opgenomen in de actuele Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG 31 december 2025). Dit MPG is gelijktijdig met de jaarverslaggeving 2025 aan de raad aangeboden en vastgesteld in de raadsvergadering van 8 juli 2026.
Een grondexploitatie wijkt qua verantwoordingssystematiek af van de overige producten in het ‘gemeentelijke huishoudboekje’. Toekomstige lasten en baten op een grondexploitatie worden meegenomen in een saldo op eindwaarde. De baten en lasten worden geactiveerd en in de balans opgenomen onder ‘voorraden’. Op basis van BBV-regelgeving wordt gedurende de looptijd van de grondexploitatie bepaald of er een winst of verlies in het begrotingsresultaat moet worden verwerkt. Het definitieve (restant) resultaat wordt vervolgens bij de afsluiting van de grondexploitatie in het begrotingsresultaat van het afsluitjaar verantwoord.

De afgelopen jaren zijn diverse projecten waar de gemeente zelf gronden in eigendom heeft verder ontwikkeld en in uitvoering genomen.
Woningbouwlocatie Bloemendal neemt hierbij een prominente plaats in.

Ontwikkelingen/ toekomstperspectief

De woningmarkt blijft onder druk staan. Ondanks een toename van het aanbod door de uitponding van huurwoningen, blijft de krapte groot en zet de prijsstijging door. De verwachting is dat woningprijzen verder stijgen, al neemt het tempo op de middellange termijn af. Regionale verschillen worden kleiner: in randgebieden stijgen de prijzen relatief sterk, terwijl in de Randstad extra aanbod door uitponding de groei enigszins tempert. Opvallend is dat grondgebonden woningen harder in prijs stijgen dan appartementen, door een mismatch tussen vraag en aanbod. De eisen aan betaalbaarheid en binnenstedelijk bouwen zijn terug te zien in het aanbod: het aantal appartementen neemt toe, terwijl het aantal grondgebonden woningen terugloopt (Bron: Outlook 2026; Metafoor).

De bouwkosten in de woningbouw blijven stijgen, vooral door oplopende personeelskosten. De krapte op de arbeidsmarkt houdt aan, waardoor aannemers hun prijzen verhogen en vakbonden forse loonstijgingen eisen. Nieuwe cao-afspraken zorgen bovendien voor extra personeelskosten in 2026 en 2027. Materiaalprijzen stijgen door aanhoudende oorlogen en geopolitieke spanningen. De aanbestedingsindex bleef onder de bouwkostenindex, wat duidt op aanhoudende prijsdruk en concurrentie in de bouwsector (Bron: Kwartaalbericht Q2-2026; Metafoor). De nieuwbouwprijzen, evenals de bouwkosten, blijven stijgen, maar in een gematigder tempo. Na een periode van sterke groei stijgen de grondwaarden nog steeds, zij het minder hard dan in 2025. Duurdere segmenten kennen een sterkere stijging dan gereguleerde segmenten, terwijl voor appartementen de grondwaardestijging beperkt blijft door hoge bouwkosten en prijsdruk.

De ECB verhoogde de beleidsrente naar 2,4% in het tweede kwartaal 2026. De inflatie liep op tot 3,1%, vooral door hogere energieprijzen als gevolg van geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten. De onzekerheid over de verdere rente- en inflatieontwikkeling blijft groot (Bron: Kwartaalbericht Q2-2026; Metafoor).

De wereld van gebiedsontwikkeling is al jaren flink in beweging: het stikstofdossier blijft een onzekere factor in combinatie met het ontwikkelen van projecten. Afgelopen jaren is duidelijk geworden dat ook de aanlegfase stikstofruimte vereist. De gemeente heeft een taskforce stikstof opgericht om de ontwikkelingen op het stikstofdossier nauwgezet te volgen en hierop adequaat te kunnen anticiperen. Ook de aanwezigheid van bedrijvigheid met een milieucontour[1] in de nabijheid van te ontwikkelen woningbouwlocaties zorgt voor onzekerheid in projecten. En daarbij is de afgelopen jaren het probleem van netcongestie gekomen (het te vol geraken van het elektriciteitsnetwerk), waardoor de realisatie van toekomstige projecten flinke vertraging kan oplopen. Middels de gemeentelijke taskforce netcongestie wordt de impact zo goed mogelijk in beeld gebracht en gaan we ook capaciteit inzetten om dit risico daar waar het mogelijk is te beheersen. Begin 2025 is het ‘Uitvoeringsplan Netcongestie’ opgesteld door de taskforce waarin de aanpak van netcongestie bij de gemeente Barneveld wordt beschreven. De invloed van netcongestie op de resultaten van projecten is op dit moment nog niet in cijfers uit te drukken.

[1] *Een milieucontour (onderdeel van een milieuzonering) is een afgebakend gebied rondom een bedrijf of industrieterrein waarbinnen bepaalde milieueffecten, zoals geluid, geur, stof of gevaar, merkbaar kunnen zijn. Deze contour geeft aan tot welke afstand van het bedrijf de milieuhinder is gereduceerd tot een acceptabel niveau.*

Verplaatsing binnenplanse investeringen

Zoals beschreven in het MPG 31-12-2025 zijn vijf binnenplanse investeringen van het NBI2025 verschoven naar de grondexploitaties. Het gaat om de volgende verschuivingen bij de projecten: Thorbeckelaan-Noord, Voorthuizen-Zuid, Bloemendal (Barneveld-Noord), Verbindingsweg en Oostbroek. Voornoemde verplaatsing van deze binnenplanse investeringen betekent een correctie van o.a. de boekwaarden in enkele grondexploitaties en het saldo van de reserve bovenwijks.

Verliesvoorziening

Het actieve maar behoedzame grondbeleid van de afgelopen jaren heeft de gemeente mogelijkheden verschaft om actief sturing te geven op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Niet elk project sluit af met een positief resultaat. Een ontwikkeling kan om diverse redenen een negatief resultaat kennen, waaronder het behalen van andere (maatschappelijke) doelstellingen, het ondervinden van tegenvallers zoals de kosten voor een bodemsanering of een historische boekwaarde die hoog is als gevolg van (dure) verwervingen en planwijzigingen in het project. Indien een project verlieslatend is wordt hiervoor een verliesvoorziening getroffen. De verliesvoorziening zal bij het afsluiten van een project vrijvallen ter dekking van het tekort. Het saldo van de verliesvoorziening per 1 januari 2026 bedroeg afgerond € 7,5 miljoen. Bijstelling van de verliesvoorziening vindt éénmaal per jaar plaats in de P&C cyclus middels de actualisatie van de grondexploitaties in het MPG bij de jaarrekening. Indien er tussentijds aanleiding is om de verliesvoorziening bij te stellen zal hiervoor separate besluitvorming gevraagd worden. De eerstvolgende doorkijk op de verliesvoorziening wordt opgesteld in 2027 als onderdeel van het MPG 31-12-2026.

Beleid

Grondbeleid gemeente Barneveld

De gemeente Barneveld hanteert situationeel grondbeleid. Afhankelijk van de situatie en context kiest zij de meest passende vorm van grondbeleid om optimaal te kunnen sturen op de ruimtelijke doelen en ambities. Concreet betekent dit actief waar het moet en faciliterend waar het kan. Een actief grondbeleid betekent kort gezegd, dat de gemeente de benodigde gronden verwerft, bouw- en woonrijp maakt en uitgeeft. In dit beleid is veelal sprake van een actief grondaankoopbeleid en zo nodig het vestigen van een voorkeursrecht of onteigening. Actief grondbeleid maakt sturing door de gemeentelijke overheid op realisatie, de categorisering van woningen en de wijze van exploiteren van terreinen en gebouwen eenvoudiger.

Bij een passief (= faciliterend) grondbeleid laat de gemeente de gewenste ruimtelijke ontwikkeling over aan de markt. Voor ontwikkellocaties waar de gemeente niet alle gronden in eigendom heeft, zoals Harselaar-Zuid, Thorbeckelaan-Noord, Bloemendal, Holzenbosch II, Verbindingsweg en Oostbroek is het van belang dat deze grote gebieden integraal worden ontwikkeld om een goede ruimtelijke ordening te borgen.

Monitoring van de woningbouwmarkt is van belang om na te gaan of het aanbod voldoende aansluit bij de behoefte om alert (bij) te kunnen sturen. Hiermee wordt ook rekening gehouden met woningtrends. De resultaten zijn meegenomen in de in 2025 vastgestelde herijkte Woonvisie Barneveld 2025-2027 'Wonen voor jong & oud' en vertalen we door naar prestatieafspraken met Woningstichting Barneveld. In de komende periode blijven we ons inzetten op de huisvesting van kwetsbare groepen, starters en senioren met een accent op sociale huur en middeldure huur in overeenstemming met gemaakte afspraken vastgelegd in de Woondeal Foodvalley.

Daarnaast richten we ons, als het om bedrijventerreinen gaat en gelet op de blijvende dynamiek en de vraag van de markt, op een versnelde ontwikkeling van de bedrijventerreinen Harselaar-Zuid Fase 1B en 2 (Barneveld), Tolnegenweg West (Stroe) en ook Verbindingsweg (o.a. woon-werk kavels te Voorthuizen). Dit leidt ook tot samenwerking met marktpartijen, daar waar dat gewenst c.q. noodzakelijk is. Randvoorwaarde bij dit beleid is dat terughoudend wordt aangekocht in gebieden waarvoor nog geen omgevingsplanprocedure is gestart, tenzij sprake is van een strategische noodzaak of kans. De verantwoording voor strategische verwervingen vindt plaats op grond van de vastgestelde kaders uit de Nota Grondbeleid 2016 en besluitvorming door de raad in 2026 om WvG te vestigen op diverse gronden.

Bovenwijkse investeringen

Een bovenwijkse investering is een investering in het openbaar gebied waarvan alle gebiedsontwikkelingen in Barneveld mede de oorzaak zijn en profiteren. Juist omdat dit kosten betreft die noodzakelijk zijn vanwege alle Barneveldse gebiedsontwikkelingen tezamen, willen we borgen dat ook alle Barneveldse gebiedsontwikkelingen op eenduidige en transparante wijze bijdragen aan de kosten. De kosten, die de gemeente hiervoor maakt, worden verhaald op de betrokken ontwikkelaars van de deellocaties (en dus ook deels ten laste van de gemeente voor haar aandeel van de gronden) op basis van de wettelijke kaders zoals gesteld in de Omgevingswet. De NBI 2026 beschrijft daarvoor de aanpak. De kosten van de bovenwijkse voorzieningen op het schaalniveau van de stad worden nooit volledig in rekening gebracht bij gebiedsontwikkelingen. De wet schrijft namelijk voor dat het profijt ook toegerekend moet worden aan de bestaande stad. Alleen de "Harselaar-projecten" – waaronder ook de Rondweg Oost – staat nog als een bovenwijkse investering in het NBI 2026. Bij de jaarrekening 2025 hebben we de overige bovenwijkse investeringen verplaatst naar de gemeentelijke grondexploitaties (als binnenplanse investeringen/kosten) en zijn nu dus onderdeel van de begrotingen van de grondexploitaties.

Naast voornoemde bovenwijkse investering (de "Harselaar-projecten") maken ook de bijdragen voor kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving onderdeel uit van het NBI 2026. Een nadere uitwerking van de vastgestelde Omgevingsvisie en het Landschapsplan - later dit jaar - zal mogelijk input geven om de inhoudelijke onderbouwing van de bijdrage voor kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving te heroverwegen en te actualiseren.

Faciliterende ontwikkelingen (AOK's)

Faciliterende ontwikkelingen zijn ruimtelijke initiatieven van particuliere ontwikkelaars/grondeigenaren waarbij de gemeente in een toetsende en publiekrechtelijke rol zit met name gericht om de beoogde bestemmingsmutatie inhoud te geven. In anterieure overeenkomsten (AOK's) worden o.a. afspraken vastgelegd over het kostenverhaal van de gemeentelijke kosten via een bijdrage van de private partij aan de gemeente.

De gemeente Barneveld is bezig om de totstandkoming van de AOK's (en de daaruit voortkomende contractafspraken) beter te structureren en de verantwoordelijkheid voor het opstellen en de financieel administratieve vastlegging en naleving van de contracten beter te beleggen. Ook willen we een beter inzicht en grip op de gemeentelijke kosten en opbrengsten in deze trajecten. De gemeente Barneveld streeft daarmee een zo optimaal mogelijk kostenverhaal na binnen de mogelijkheden die de wet ons biedt.

Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG)

Sinds 2015 wordt jaarlijks een Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) opgesteld. Deze wordt tegelijk met de jaarverslaggeving aan de raad aangeboden. In de jaarrekening, onder de toelichting op de voorraden, vindt u het jaarlijks overzicht grondexploitaties. Deze sluit aan op het MPG. In het MPG vindt u een uitgebreid overzicht van alle grondexploitaties, inclusief visualisaties, risico's en een korte beschrijving van de projecten. De grondexploitaties zoals aangeboden bij de jaarrekening 2025 zijn voor de programmabegroting 2027 grotendeels ongewijzigd. Alleen bij de projecten Thorbeckelaan-Noord, Holzenbosch II, Puurveense Veld en Harselaar-Zuid Fase 1A voorzien we momenteel wijzigingen, die worden toegelicht in de 2e tussenrapportage van 2026. Het effect van de wijzigingen in deze vier grondexploitaties op het totaalresultaat (net als mogelijke mutaties in deze en alle overige grondexploitaties die nu nog niet bekend zijn) wordt als onderdeel van de gebruikelijke actualisatie van de Meerjarenprognose Grondexploitaties begin 2027 inzichtelijk en besluitvormend voorgelegd bij de jaarrekening 2026.

Financiële aspecten

Algemeen

Jaarlijks wordt bij het opmaken van de programmabegroting bezien of na vaststelling van de jaarrekening en de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) er nieuwe inzichten zijn die bij deze begroting meegenomen kunnen worden.

Af te sluiten en nieuwe grondexploitaties

In de loop van 2026 kan naar verwachting het project Holzenbosch I worden afgesloten met een positief resultaat. Het mogelijk afsluiten van het project Harselaar-Zuid Fase 1A is nog in onderzoek, zoals toegelicht bij de 2e tussenrapportage 2026. Indien deze projecten volgens prognose (financieel en einddatum) worden afgesloten komt het positieve resultaat ten gunste van het jaarrekeningresultaat. Op dit moment is nog geen zicht op het openen van nieuwe grondexploitaties.

Tussentijdse winstneming grondexploitaties

Naast een resultaat uit af te sluiten projecten met een positief eindresultaat zijn er ook doorlopende projecten met een positief resultaat op eindwaardedatum, waarbij tussentijds winst genomen dient te worden op basis van de wet- en regelgeving vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten. Voor de programmabegroting worden geen tussentijdse winstnemingen voor de grondexploitaties doorgerekend. Voorafgaand aan of uiterlijk bij het aanbieden van de jaarrekening zal op basis van nacalculatie en de actuele boekwaarden (geboekte kosten en opbrengsten) het definitieve eindresultaat van deze projecten via een afzonderlijk raadsvoorstel of bij de jaarrekening worden aangeboden aan de gemeenteraad. Hierbij zal ook een voorstel worden gedaan voor de (tussentijdse) resultaatbestemming.

Actualisatie verliesvoorziening

Indien een resultaat verlieslatend is, is voor de betreffende grondexploitatie een verliesvoorziening opgenomen. Vooralsnog zijn er geen wijzigingen bekend ten opzichte van de stand van de verliesvoorziening bij de jaarrekening. Bij de jaarrekening 2025 is een verliesvoorziening vastgesteld van afgerond € 7,5 miljoen. De verliesvoorziening dient ter afdekking van de grondexploitaties met een negatief resultaat. De verliesvoorziening is opgenomen op eindwaarde. In de onderstaande tabel zijn de verlieslatende grondexploitaties opgenomen per 31 december 2025. Deze verliesvoorziening passen we bij de programmabegroting niet aan. Definitieve doorrekening van nieuwe eindresultaten vindt plaats bij de komende jaarverslaggeving.

bedragen x € 1.000

Verlieslatende projecten	Resultaat op eindwaarde	Eindwaarde datum
Bedrijventerrein		
Thorbeckelaan Zuid	- 2.543	31/12/2028
Thorbeckelaan Noord	- 1.336	31/12/2032
Woningbouw		
Holzenbosch II	- 261	31/12/2030
Verbindingsweg	- 2.800	31/12/2030
De Eendracht	- 598	31/12/2030
Totaal	**- 7.538**	

Risicomanagement

Risicomanagement

Risico's en beheersmaatregelen

In de loop der jaren heeft de gemeente door het ingezette grondbeleid een grondportefeuille van substantiële omvang verkregen. De risico's die gepaard gaan met het bezit van gronden en de ontwikkeling daarvan worden door de gemeente onderkend.

Risico's

De belangrijkste risico's, in algemene zin, die kunnen worden onderscheiden zijn:

- Renteschommelingen (het risico is: stijgingen) op de leenportefeuille;
- Afname marktbehoefte. Dit komt tot uitdrukking door kostenverhogingen verband houdend met plan- en programma aanpassingen, lagere opbrengsten en/of verlate opbrengsten.
- Toename kosten door tegenvallende resultaten bij de uitvoering van werken en werkzaamheden. Dit kan betrekking hebben op een aanbesteding en/of de omvang van een bodemsanering (grond, grondwater, asbest).
- Aanwezigheid van belemmerende milieucirkels en/of richtlijnen door bestaande en/of veranderende wet- en regelgeving. Het ontwikkelpotentieel komt hiermee onder druk te staan (deelgebied zit op slot)
- De aanwezigheid van derden die niet geïnteresseerd zijn in de beoogde gebiedsontwikkeling. Dit kan resulteren in oplopende (rente)kosten op de gemeentelijke grondpositie en verlate opbrengsten. Door de verschuiving van een actieve naar een faciliterende grondpolitiek wordt dit risico belangrijker.

- Niet komen tot een privaatrechtelijke overeenkomst om kostenverhaal en daarmee de betalingsverplichting vast te leggen. Als het niet lukt om tot een privaatrechtelijke overeenkomst te komen met een particuliere partij is het mogelijk om in het publiekrechtelijk spoor het kostenverhaal te regelen maar dit vraagt – aanvullend op de tijd om te komen tot privaatrechtelijke contractering – extra tijd en inzet.

In zijn algemeenheid geldt dat indien de kans van optreden van een projectrisico groter of gelijk is aan 50%, deze in zijn geheel meegenomen is in de grondexploitatie (bijv. een kostenpost is verhoogd of toegevoegd of de einddatum is opgeschoven).

Beheersmaatregelen

Om genoemde risico's te beperken zijn diverse beheersmaatregelen getroffen:

- De gemeente Barneveld kiest afhankelijk van de situatie en context de meest passende vorm van grondbeleid en bijbehorend instrumentaria om optimaal te kunnen sturen op de ruimtelijke doelen en ambities. Concreet betekent dit actief waar het moet en faciliterend waar het kan. In de praktijk betekent dit per project of locatie bekeken wordt of actief wordt ingezet op verwerving van gronden of dat er juist ontwikkelafspraken met grondeigenaren gemaakt kunnen worden. Dat laatste komt vaker voor dan voorheen het geval was met als inzet om te komen tot overeenkomsten met deze grondeigenaren. De behoedzame houding komt tot uitdrukking in de boekwaarden van de grondportefeuille. Deze neemt al sinds 2009 substantieel af. Het totaal van de opbrengsten (voornamelijk verkopen) overstijgt het totaal van de kosten (waaronder de kosten voor grondverwerving). De blootstelling van de gemeente aan de risico's die kleven aan grondbezit nemen hierdoor ook af.
- De gemeente volgt de renteontwikkelingen op de voet teneinde voor de gehele leenportefeuille een aantrekkelijke meerjarige rente te realiseren.
- Rondom het ontwikkelen van de gemeentelijke grondposities is een projectorganisatie ingericht. Hiermee kan effectief en efficiënt gehandeld worden.
- Grondeigenaren worden in een vroeg stadium benaderd om deel te nemen aan een ontwikkeling.
- Marktpartijen worden in een vroeg stadium benaderd om deel te nemen aan een ontwikkeling.
- Specialisten van de gemeente houden zich bezig met het monitoren van de behoefte voor woningbouw en bedrijventerreinen.
- Specialisten van de gemeenteonderzoeken omgevingsaspecten (geluid, geur, verkeer, archeologie, flora en fauna, bodemkwaliteit, etc.) in relatie tot de beoogde planologische regeling.

Ondanks de geïmplementeerde beheersmaatregelen is dit geen garantie dat de genoemde risico's niet optreden. Om de financiële gevolgen hiervan af te dekken maakt de gemeente gebruik van verliesvoorzieningen en vrije reserves. Deze houden verband met voorzienbare respectievelijk onvoorziene risico's. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Voorzienbare risico's

De voorzienbare risico's zijn meegenomen bij het actualiseren van de grondexploitaties. Het gaat daarbij om voorzienbare tegen- en meevallers met betrekking tot kosten en opbrengsten en de fasering hiervan in de tijd. De meest recente inzichten met betrekking tot planologie en planvorming (voorbereidingsprocedure en omgevingsaspecten) spelen hierbij ook een rol. De omvang van de voorzienbare risico's worden in overleg met de projectleider en de overige betrokken interne vakdisciplines bepaald en verwerkt in de grondexploitatie. Het saldo op eindwaarde van een specifiek project kan hierdoor positief of negatief wijzigen. Een verdienlocatie kan overgaan in een verlieslocatie (of andersom). Voor zover sprake is van een verlieslocatie (en een bijbehorend voorzienbaar tekort) wordt, conform de systematiek uit het 'Besluit begroting en verantwoording' (BBV), een verliesvoorziening getroffen. Deze verliesvoorziening wordt eenmaal per jaar, met de jaarrekening, aangepast aan de geactualiseerde eindwaarde. De verliesvoorziening dient ter dekking van het tekort op het moment dat het project wordt afgesloten.

Onvoorziene risico's

Naast de beschreven voorzienbare risico's zijn er ook onvoorziene risico's (onbenoemde en onbekende risico's). Bij het bepalen van het saldo van een grondexploitatie is hier nog geen rekening mee gehouden. Om de onvoorziene risico's af te dekken maakt de gemeente gebruik van haar reserves, hetgeen onderdeel is van het beleid.

De onvoorziene risico's van de (gehele) grondportefeuille zijn geïntegreerd bij het bepalen van het risicoprofiel voor het totaal van activiteiten van de gemeente. Hiervoor wordt tweemaal per jaar een risico-inventarisatie uitgevoerd. Het benodigd weerstandsvermogen wordt bepaald en afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Bij het bepalen van het beschikbare weerstandsvermogen wordt gekeken naar de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen om financiële tegenvallers, die niet zijn begroot, op te vangen. Deze werkwijze is inmiddels enige jaren operationeel. Jaarlijks wordt hierover gerapporteerd in de programmabegroting en jaarverslaggeving. Geschetst beleid is vastgelegd in de 'Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2020-2024' (collegebesluit B-4.23, d.d. 15 september 2020).

Ten behoeve van de risicoparagraaf in de programmabegroting 2027 wordt de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen voor het afdekken van de onvoorziene risico's die gemoeid zijn met de grondportefeuille via de IFLO-

methode geactualiseerd. Bij deze actualisatie wordt rekening gehouden met de balanswaarde en nog te maken kosten van alle grondexploitaties (10% wordt meegenomen voor het benodigde weerstandsvermogen).

Kaderstelling/ beslispunten

Het grondbeleid is uitgewerkt in de Nota Grondbeleid. Dit beleid is door de raad op 14 december 2016 vastgesteld. Momenteel wordt er gewerkt aan een geactualiseerde Nota Grondbeleid welke in het najaar van 2026 aan de gemeenteraad ter vaststelling zal worden aangeboden.

Samenvattend zijn in de Nota Grondbeleid twee beslispunten opgenomen die jaarlijks door de raad worden geactualiseerd en het college machtigen tot uitgaven:

1. *Voorbereidingskredieten (Kaders Procesgang grondexploitaties 2016).*
   Het college is door de raad gemandateerd om in het jaar 2027 voorbereidingskredieten in te stellen tot een maximum van € 500.000 per complex. Het gaat hierbij om complexen die op de nominatie staan om binnen korte tijd in exploitatie te worden genomen.
2. *Strategische grondaankopen (nota Grondbeleid 2016).*
   Het college is door de raad gemachtigd om in het jaar 2027 grond aan te kopen tot een bedrag van maximaal € 5 miljoen ten behoeve van strategische verwervingen.

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de relaties van de gemeente met haar verbonden partijen. Verbonden partijen dienen een publiek belang. De raad ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen uit de programma's.

Definities

Verbonden partij: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang: zeggenschap via een vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Als geen sprake is van bestuurlijke zeggenschap, worden eventuele risico's in de paragraaf weerstandsvermogen beschreven en is geen sprake van een verbonden partij.

Financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Er zijn twee soorten verbonden partijen:

1. Publiekrechtelijk: de gemeenschappelijke regeling. Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt wel een rechtspersoon in het leven geroepen, dan is sprake van verlengd lokaal bestuur;
2. Privaatrechtelijk: rechtspersoon, zoals een vennootschap (bv, nv of cv), stichting of vereniging.

Beleid

De gemeente wil de afgesproken doelen uit de Kadernota en Programmabegroting zo goed mogelijk realiseren. In een sommige gevallen is hiervoor een samenwerking met andere partijen zinvol, hiervoor dienen de voordelen van de samenwerking op te wegen tegen de nadelen. De visie en kaders van verbonden partijen moeten geen belemmering zijn, maar een werkbaar en helder instrument. De afweging van voor- en nadelen is slechts beperkt in geld uit te drukken. De beoordeling en weging van factoren is iets wat bij elke verbonden partij zorgvuldig dient te gebeuren. Voor het aangaan van een verbinding met een partij zijn kaders geformuleerd in de nota Verbonden Partijen (uit 2018). Daarnaast worden de adviezen en stellige uitspraken, geformuleerd in de notitie verbonden partijen (2025) van de commissie BBV, waar mogelijk toegepast.

Onderstaande tabel bevat een overzicht met de verbonden partijen, geclusterd per vorm van belang. Op het moment van opstellen hebben veel verbonden partijen nog geen begrotingsdocument over 2027 opgesteld. Zodoende worden er voor deze partijen geen cijfers weergegeven in de tabel. Dit is in lijn met het nieuwe advies van de commissie BBV in de nota verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

bedragen x € 1.000

Financiële gegevens verbonden partijen	Eigen vermogen 01/01/2027	Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 01/01/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat 2027
Gemeenschappelijke regelingen					
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	10.833	10.127	52.590	56.401	-
Valleihopper	-	-	-	-	-
Leisurelands	g.n.b*	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b
Regio de Vallei	76	63	-	-	- 13
Omgevingsdienst de Vallei (OddV)	524	524	1.091	648	-
Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe	-	-	-	-	-
Jeugdhulpregio JeugdFV	-	-	-	-	-
Regio FoodValley	6.960	6.622	16.084	15.200	0
Vennootschappen en coöperaties					
Coöperatie Parkeerservice UA	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b
Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken (OMVV)	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b
Gemeente Barneveld Ontwikkeling (GBO)	- 350	- 380	2.100	1.300	- 30
PPS De Burgt	g.n.b.	g.n.b.	g.n.b.	g.n.b.	g.n.b.
Muziektheater Barneveld	4.571	4.482	159	159	- 89
BNG Bank	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b
Alliander	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b	g.n.b
Stichtingen en verenigingen					
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten	g.n.b.	g.n.b.	g.n.b.	g.n.b.	g.n.b.
Overige verbonden partijen					

*g.n.b staat voor gegevens niet bekend

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	
Openbaar belang	De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) voert voor de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar wettelijke taken uit rond brandweerzorg, publieke gezondheid, rampen en crisis. VGGM levert een bijdrage aan het behalen van gemeentelijke doelstellingen op meerdere programma's.

Financieel belang	Barneveld zal in 2027 € 8.367.000 als inwonersbijdrage betalen (8,8% van de inbreng van gemeenten).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur van VGGM wordt de gemeente Barneveld vertegenwoordigd door de burgemeester. De burgemeester neemt deel aan de bestuurscommissie veiligheid en wethouder de Heer neemt deel aan de bestuurscommissie gezondheid. De besluiten in het Algemeen Bestuur worden genomen met gewone meerderheid van stemmen (één stem per gemeente). Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Besluiten over de begroting en de jaarrekening, net als de aan de begrotingen ten grondslag liggende beleidsplannen worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij de gemeente Barneveld (op basis van het inwoneraantal) 3 stemmen heeft.
Risico's	De risico's zijn beperkt en liggen voor een belangrijk deel op het terrein van bedrijfsvoering. Daar waar ook de komende jaren in geïnvesteerd gaat worden bij VGGM. We signaleren geen risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van Barneveld.

Valleihopper

Valleihopper	
Openbaar belang	De Valleihopper verzorgt het geïndiceerd Wmo-vervoer voor de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen. Het vervoer wordt verzorgd in opdracht van de deelnemende gemeenten. De organisatie is ondergebracht in de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Valleihopper. Voor de drie Utrechtse gemeenten wordt in opdracht van de Provincie Utrecht nog het aanvullend openbaar vervoer verzorgd.

Financieel belang	De bijdrage voor 2027 zal ongeveer € 450.000 bedragen. Eventuele voor- en nadelen worden verrekend met de aangesloten gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging vanuit alle colleges in het bestuur van BVO Valleihopper.
Risico's	Geen.

Leisurelands

Leisurelands	
Openbaar belang	Leisurelands beheert 19 recreatiegebieden in Gelderland (en één in Limburg), waaronder Zeumeren. De inzet van Leisurelands is gericht op het verbeteren en exploiteren van de verschillende terreinen. De recreatiebranche is de afgelopen jaren in beweging. De consument wordt veeleisender en investeringen in de sector staan onder druk. Recreatieterrein Zeumeren is de komende jaren een proeftuin voor Leisurelands als het gaat om de toepassing van alternatieve energie (zonnepanelen en biovergassingsinstallatie) op recreatieterreinen. Tevens zet Leisurelands in op een kwalitatieve verbetering van het recreatiegebied en wordt onderzocht of er een Veluwse ontvangstlocatie ontwikkeld kan worden.
Financieel belang	De gemeente Barneveld is samen met nog 22 andere gemeenten aandeelhouder van Leisurelands. De gemeente Barneveld heeft op basis van haar inwoneraantal 4,6% van de aandelen in bezit. De gemeente Barneveld verstrekt aan Leisurelands geen subsidie en Leisurelands keert geen dividend uit over de aandelen.
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder toerisme (economie) is gemandateerd om in de aandeelhoudersvergaderingen namens de gemeente Barneveld het woord te voeren en stemrecht uit

	te brengen op de door de gemeente Barneveld gehouden aandelen in het kapitaal van Leisurelands.
Risico's	Niet van toepassing.

Regio de Vallei

Regio de Vallei	
Openbaar belang	Regio De Vallei is een samenwerkingsverband op regionaal niveau dat bestaat uit de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. Binnen deze regio worden twee hoofdactiviteiten uitgevoerd: het beheren van het contract voor de inzameling van huishoudelijk afval en het gezamenlijk coördineren van beleid en inkoop op het gebied van GFT, PMD en huishoudelijk afval.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Barnveld in 2027 bedraagt circa € 10.905 (gebaseerd op inwoneraantal 01-01-2025). De verdeling kan iets anders worden, omdat de inwoneraantallen kunnen wijzigen.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Groen en Openbare Ruimte vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van Regio De Vallei.
Risico's	Het wijzigen of stopzetten van de GR kan juridische en/of financiële consequenties hebben. In de GR is voorzien in de mogelijkheid van uittreding. Daartoe moet het college een uittredingsplan opstellen en de regio moet worden gecompenseerd voor het nadeel dat de andere deelnemende gemeente lijden door het uittreden van een lid. De raad moet het uittredingsplan goedkeuren.

Omgevingsdienst de Vallei

Omgevingsdienst de Vallei (OddV)	
Openbaar belang	De Omgevingsdienst de Vallei is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Ede, Barneveld, Scherpenzeel, Nijkerk, Wageningen en de provincie Gelderland. De gemeenschappelijke regeling voert voor de deelnemers de taken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving op grond van de Omgevingswet uit met als doel een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving.
Financieel belang	De deelnemersbijdrage van Barneveld voor 2027 is € 5.607.867.
Bestuurlijk belang	Wethouder is tijdelijk lid van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur. De definitieve keuze voor het Dagelijks Bestuur wordt 15 oktober 2026 gemaakt. De taak vergunningverlening valt in de portefeuille van wethouder RO en het toezicht en de handhaving in de portefeuille van wethouder T&H.
Risico's	Het weerstandsvermogen op 1 januari 2026 bedroeg € 500.000 en is voldoende om de risico's op te vangen.

Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen

Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe	
Openbaar belang	De Centrumregeling Meten en Monitoren legt de samenwerking vast tussen de gemeente Barneveld, diverse andere gemeenten in de regio en het Waterschap Vallei en Veluwe voor het verzamelen en valideren van data over de afvalwaterketen, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en het grondwater. Een uitvoeringsteam (UVT) voert de taken uit. De gemeente is verplicht om het functioneren van ons rioolstelsel, oppervlaktewater en grondwater te monitoren. Data, inzicht en advies zijn belangrijk voor een goed inzicht in de systemen en om onderbouwde keuzen te maken voor maatregelenpakketten en strategieën. Ook als de omstandigheden wijzigen door bijvoorbeeld klimaatverandering. De gemeenschappelijke regeling staat garant voor kwaliteit, continuïteit, duurzaamheid en innovatie van de informatievoorziening tegen lage kosten. In opdracht wordt ook aanvullend advies door het UVT uitgebracht. De Centrumregeling levert een bijdrage aan de hoofopgave Gezond en toekomstbestendig.
Financieel belang	Het Waterschap draagt een derde van de kosten. De gemeenten dragen twee derde van het totaal waarbij elke gemeente een vast bedrag van € 2.000 bijdraagt vermeerderd met een percentage van de resterende som naar rato van haar inwoneraantal. De Barneveldse bijdrage voor 2025 bedroeg ca. € 60.000 (nr 6060) en bestond uit de vaste bijdrage en de kosten van specifieke (aanvullende) verzoeken voor de gemeente Barneveld.
Bestuurlijk belang	De deelnemende gemeenten en het waterschap behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (Art 2 lid 6 van de Centrumregeling). Er moet nog een nieuwe voorzitter van het bestuurlijk overleg worden gekozen. Wethouder Bos is

	lid van dat overleg, dat ten minste tweemaal per jaar plaatsvindt.
Risico's	De financiële gevolgen en risico's zijn beperkt. De gemeente Barneveld levert vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) een bijdrage aan deze Centrumregeling.

Regio FoodValley

Regio FoodValley	
Openbaar belang	Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband van meerdere gemeenten dat zich richt op regionale samenwerking en het realiseren van gemeenschappelijke beleidsdoelstellingen. Deze samenwerking omvat diverse programma's en projecten die bijdragen aan de strategische agenda van de regio.
Financieel belang	De bijdrage van Barneveld aan Regio Foodvalley in 2027 bedraagt € 775.000.
Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiging in het bestuur van Regio Foodvalley wordt verzorgd door de portefeuillehouder Regionale samenwerking Foodvalley.
Risico's	De ondersteuning door de gemeente Ede aan Regio Foodvalley wordt intensiever door de toenemende complexiteit van werkveld, regelgeving en processen. De dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) zijn geactualiseerd en de ontwerpbegroting 2027-2030 van de Regio Foodvalley is weergegeven in de cijfers.

Jeugdhulpregio JeugdFV

GR Jeugdhulpregio FoodValley	
Openbaar belang	De regeling GR Jeugdhulpregio JeugdFV (oprichtingsdatum 1 november 2025) is getroffen voor gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers (Ede, Barneveld, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel en Veenendaal) in het kader van de uitvoering van hun bedrijfsvoeringstaken over het regionaal contracteren of subsidiëren van de jeugdhulp en gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.
Financieel belang	De verdeling van de totale kosten vindt plaats op basis van het aantal inwoners. Dit komt voor Barneveld neer op ongeveer € 617.000 in 2027; dit is 18% van het totaal van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang	Namens de gemeente Barneveld is wethouder sociaal domein lid van het bestuur. Besluitvorming vindt plaats op basis van twee derde meerderheid van de geldig uitgebrachte voor- en tegenstemmen, tenzij in de GR-regeling anders is bepaald. Elk bestuurslid heeft 1 stem (op het totaal van 7 bestuursleden).
Risico's	Niet van toepassing

Coöperatie Parkeerservice UA

Coöperatie Parkeerservice UA	
Openbaar belang	Ondersteuning bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid, zonder winstoogmerk. De deelnemende gemeenten (leden) zorgen samen voor inkoopkracht, schaalvoordeel en bundeling van kennis.

	Coöperatie Parkeerservice UA ondersteunt de gemeente Barneveld in de uitvoering van het parkeerbeheer. Op projectbasis wordt gewerkt aan het realiseren van activiteiten en maatregelen uit het Parkeerplan. De gemeente Enkhuizen is in 2026 toegetreden tot de coöperatie Parkeerservice. Tevens is het uitbreiden van het pakket aan diensten bij bestaande leden een belangrijk speerpunt.
Financieel belang	De bijdrage voor het afsluiten van het raamcontract (beheer en onderhoud 'straatparkeerapparatuur', één Slagboomterrein, één Cameraparkeerterrein en nacalculatie geleverde diensten zoals beheer parkeervergunningen) wordt conform opdracht gefactureerd.
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder verkeer vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene Leden Vergadering (ALV).
Risico's	Uitgangspunt van Coöperatie Parkeerservice UA is om kostendekkend te opereren. Er wordt gewerkt met een overeenkomst die jaarlijks wordt vastgesteld. Het lidmaatschap wordt daarmee jaarlijks verlengd. Voor opzegging geldt een opzegtermijn van één kalenderjaar.

Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV)

Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken (OMVV)	
Openbaar belang	Soms lopen lokale ontwikkelingen vast door complexe eigendomssituaties en/of problemen met de financiering. Als de markt het niet oplost en voor gemeenten het publiekrechtelijke spoor doodloopt, kan stevig ingrijpen nodig zijn. De elf Veluwse gemeenten en de provincie Gelderland, verenigd in het programma Vitale

	Vakantieparken, hebben daarvoor gezamenlijk de besloten vennootschap (bv) OMVV opgericht. In overleg met de betrokken gemeente kan de OMVV een rol spelen bij het aankopen en/of (tijdelijk) beheren van parken.
Financieel belang	€ 2.959 aan aandelen. Dat is 6,58% van de aandelen.
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder financiën is gemandateerd om de gemeente in de aandeelhoudersvergadering te vertegenwoordigen.
Risico's	De risico's zijn beperkt, omdat het aandeel van de gemeente Barneveld relatief klein is.

Gemeente Barneveld Ontwikkeling

Gemeente Barneveld Ontwikkeling (GBO)	
Openbaar belang	Het participeren in ontwikkelingen in de regio en met name de woonwijk De Burgt.
Financieel belang	De gemeente heeft een geldlening uitstaan op GBO BV. Deze is grotendeels afgelost. Er staat nog voor € 0,4 miljoen uit. Daarnaast heeft de gemeente kosten voorgeschoten middels een rekening-courantverhouding. Deze vordering op GBO BV is momenteel € 2,1 miljoen. Over beide bedragen wordt een rente in rekening gebracht aan GBO BV. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000; hiervan is €18.151 geplaatst en volgestort.

Bestuurlijk belang	De Gemeente Barneveld is aandeelhouder en bestuurder.
Risico's	GBO B.V. is een 100% dochteronderneming van de gemeente en dient slechts als hulpstructuur tot participatie. Zodoende zijn de risico's nihil.

PPS De Burgt

PPS De Burgt	
Openbaar belang	Het ontwikkelen van nieuwbouwwijk de Burgt.
Financieel belang	De gemeente heeft geen direct financieel belang. Het financiële belang loopt via GBO BV. De financiële resultaten vertalen zich jaarlijks in de jaarrekening van GBO BV.
Bestuurlijk belang	De Gemeente Barneveld is aandeelhouder en bestuurder van de beherende vennoten.
Risico's	De risico’s worden beperkt ingeschat als gevolg van afspraken rondom De Burgt die door de raad bekrachtigd zijn.

Muziektheater Barneveld

Muziektheater Barneveld	
Openbaar belang	Het beschikbaar stellen van vastgoed om openbaar toegankelijke culturele voorstellingen en evenementen mogelijk te maken.

Financieel belang	Deelneming in geplaatst maatschappelijk kapitaal van € 6,1 miljoen. Het aandeel van de gemeente is 78,25%. De exploitatie van het Muziektheater is in handen van MTB BV.
Bestuurlijk belang	College van B&W is samen met Stichting Fonds 1845 eigenaar van het theatergebouw. Beide maken deel uit van de Algemene vergadering van aandeelhouders MTB BV. Wethouder cultuur vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	MTB BV heeft één huurder, te weten Schaffelaartheater BV. Aankomende jaren zal in beeld worden gebracht of meer onderhoud van het vastgoed nodig is. De bijdrage in de VVE is al verhoogd.

BNG Bank

BNG Bank	
Openbaar belang	Lage tarieven, laagdrempelige toegang tot de geld- en kapitaalmarkt, dividend en overige bancaire faciliteiten.
Financieel belang	24.570 aandelen van totaal 55.690.720 aandelen, in casu 0,04%.
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Onder voorwaarden zou het aandeelbezit vervreemd kunnen worden.
Risico's	BNG Bank voldoet aan de Europese minimumeis ten aanzien van de zogenoemde leverage ratio van 3%. Deze ratio is in 2025 (volgens de meest recente jaarrekening) 14%.

Alliander

Alliander	
Openbaar belang	Zorgen voor een betrouwbaar en bestendig netwerk ten behoeve van transport energie.
Financieel belang	Begin 2026 bezat de Gemeente Barneveld 557.962 aandelen in bezit van de in totaal 136.795.000 (0,41% van het totaal). Eind december heeft Alliander een converteerbare obligatielening omgezet (van €600.000) naar aandelen. Hierdoor is het aantal aandelen hoger geworden maar is het belang in Alliander gelijk gebleven voor de Gemeente Barneveld.
Bestuurlijk belang	College treedt namens de raad op bij onder andere de aandeelhoudersvergaderingen. Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Onder voorwaarden zou het aandelenbezit vervreemd kunnen worden.
Risico's	Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Onder voorwaarden zou het aandelenbezit vervreemd kunnen worden.

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten	
Openbaar belang	Zorgen voor de verbetering van de kwaliteit van de volkshuisvesting en de gebouwde omgeving in brede zin. Doelstelling wordt nagestreefd door het verstrekken van leningen. De gemeente heeft via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) lopen: - garantstelling Woningstichting Barneveld; - VROM-starterslening; - duurzaamheidslening /stimuleringsregeling toekomstbestendig wonen.

Financieel belang	Het saldo van de uitstaande leningen (uitgaven minus inkomsten) was per 31 december 2023 € 6,141 miljoen voor 538 starters- en 326 duurzaamheidsleningen en 393 Toekomst Bestendig Wonen Leningen (TBWL)
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van gemeente
Risico's	Op 31 december 2023 bedroeg het SVn-vermogen 69 miljoen. Een deel daarvan reserveert SVn sinds 2014 voor het 10% eigen risico op verliezen bij NHG-hypotheken voor startersleningen. SVn neemt dit risico over van gemeenten, provincies en samenwerkingspartners en belast deze bij eventuele verliesdeclaraties niet door. De niet door NHG gegarandeerde verliesdeclaraties op de combinatielening (die samen met de starterslening wordt verstrekt) bekostigt SVn tijdens deze periode eveneens uit het SVn-vermogen. Ook SVn-plusleningen (€ 0,1 miljoen) en de eerste honderd verzilverleningen (€ 1,3 miljoen) financierden we uit het SVn-vermogen. Deze voldoen echter beide aan de voorwaarden van NHG. SVn betaalt de 10%.

Paragraaf 7. Bedrijfsvoering

7.1 Inleiding

Bedrijfsvoering als fundament

Bedrijfsvoering is alles wat de organisatie nodig heeft om haar werk te doen: personeel, informatievoorziening en ICT, data, informatieveiligheid en privacy, inkoop en contractmanagement, huisvesting en facilitaire zaken, juridische kwaliteit en de sturing via planning en control. Het is ondersteunend werk. Het gaat er niet specifiek om hoe de bedrijfsvoering op zichzelf is, maar of onze programma's hun doelen halen. Naarmate de gemeente groeit en de opgaven complexer worden, telt de kwaliteit van die ondersteuning zwaarder.

Deze paragraaf is verplicht op grond van artikel 14 BBV. Per thema benoemen we een doel op raadsniveau, wat we ervoor doen en, waar dat kan, een meetbaar resultaat. Zo kan de raad sturen op hoofdlijnen. De bestuurlijke doelen over besturen, dienstverlening en samenwerking staan in programma 11.

7.2 Waar we staan en waar we naartoe werken

Koers voor de bedrijfsvoering

Het bestuur kiest voor uitvoering en realisme, voor duidelijke keuzes binnen krappe middelen, en voor meer regie met ruimte om werk uit te besteden waar dat beter of goedkoper kan. De uitwerking loopt via het bestuursprogramma 2026–2030 en de opeenvolgende kadernota's en begrotingen. Vier uitgangspunten vormen de rode draad:

- **Wendbaar en opgavegericht:** Werken rond opgaven, met minder hiërarchie en teams die elkaar opzoeken;
- **Organisatie en personeel:** Investeren in leiderschap, cultuur, vakmanschap en hybride werken;
- **Digitalisering en data:** De digitale transformatie versnellen en datagedreven werken, met oog voor ethiek, veiligheid en privacy;
- **Meerjarig sturen:** Beheer- en ontwikkelopgaven over de jaren heen plannen, prioriteren en volgen.

Hoe we sturen

- **Bestuursprogramma en P&C**
  De prioriteiten van de bedrijfsvoering werken we uit in het bestuursprogramma 2026–2030 en verankeren we in de planning-en-control cyclus, zodat keuzes, uitvoering en verantwoording aan elkaar vastzitten.

- **Vergelijken en efficiënter werken**
  We brengen in kaart waar het efficiënter kan en laten de organisatie alleen gericht meegroeien. Om dat te onderbouwen vergelijken we ons met andere gemeenten via openbare bronnen: het dashboard Gemeentefinanciën op waarstaatjegemeente.nl (op basis van de Iv3-cijfers aan het CBS) en de Personeelsmonitor van het A&O-fonds Gemeenten.
- **Samen organiseren**
  Waar het kan volgen we de collectiveringsagenda van de VNG en gebruiken we diensten uit het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU), in plaats van alles zelf te bouwen.

7.3 Doelen, inzet en resultaten per thema

Leeswijzer bij de thema's en indicatoren

Hieronder werken we zes thema's uit: wat we willen bereiken, wat we ervoor doen en waar we aan het eind van deze periode staan. De indicatoren waarmee de raad de voortgang kan volgen, staan gebundeld in 7.4.

Waar een nulmeting nog ontbreekt, vullen we die bij de eerstvolgende actualisatie in vanuit de jaarrekening 2025, het HR-dashboard, de Personeelsmonitor van het A&O-fonds en waarstaatjegemeente.nl.

A. Organisatie en personeel

Doel. Een gezonde, wendbare organisatie met genoeg vakbekwame en betrokken medewerkers om de opgaven en de groei van Barneveld aan te kunnen.

De groei van de gemeente betekent meer en complexer werk. Tegelijk is de arbeidsmarkt krap en gaat de komende jaren een deel van onze medewerkers met pensioen. En met de financiële opgave kunnen we niet onbeperkt in formatie meegroeien. De opgave is dus om de juiste mensen op het juiste moment op de juiste plek te hebben en het werk zo te organiseren dat het behapbaar blijft. Het hybride kunnen werken draagt hieraan bij met meer autonomie, regelmogelijkheden en flexibiliteit in het werk.

Wat we doen. We brengen met strategische personeelsplanning meerjarig in beeld welke formatie, functies en kwaliteiten we nodig hebben. Onze werving, leren & ontwikkelen, en retentie van personeel zijn daarop gericht. We blijven een aantrekkelijke werkgever, met extra aandacht vanuit leidinggevenden voor het werken waar je nodig bent, duurzame inzetbaarheid en snelle invulling van onze vacatures. Externe inhuur beheersen we door het structureel werk in principe met eigen medewerkers te doen en inhuur tijdelijk in te zetten en te beperken tot het noodzakelijke. We richten onze personeelsplanning, werving en onboarding hierop in.

De grote opgaven pakken we aan in tijdelijke werkprogramma's met één duidelijk aanspreekpunt en programmamanagers die mandaat krijgen om door te pakken met inzet van middelen en medewerkers, en het stellen van prioriteiten. Daarmee borgen we bestuurlijke focus, vergroten we de uitvoeringskracht en voorkomen we versnippering van capaciteit en aandacht.

Daarbij hoort ook rust in de organisatie: door scherp te prioriteren en hierop te sturen, primair vanuit het CT, zorgen we voor een gezonde werkdruk en we blijven investeren in duurzame inzetbaarheid en hybride werken.

Resultaat. De bezetting groeit gericht mee met de gemeente en kritieke functies zijn vervuld. Het ziekteverzuim blijft op of onder het niveau van vergelijkbare gemeenten, de inhuur blijft binnen een met de raad afgesproken bandbreedte en de betrokkenheid van medewerkers blijft op peil (Bronnen: Benchmark uit Medewerkersonderzoeken intern, de Personeelsmonitor A&O-fonds). Leidinggevenden van onze organisatie blijven door leiderschapsontwikkeling hierop toegerust.

B. Digitalisering, informatievoorziening en data

Doel: Een betrouwbare, veilige en moderne informatievoorziening, waarmee we inwoners en ondernemers goed helpen en steeds meer datagedreven werken.

Inwoners en ondernemers verwachten dat ze hun zaken snel en digitaal kunnen regelen. De digitalisering moet dus gelijke tred houden met de ontwikkeling van de dienstverlening (programma 11). Als groeigemeente kunnen we niet alles zelf bouwen en onderhouden; we maken bewuste keuzes over wat we zelf doen enerzijds en wat we afnemen van of samendoen met derden anderzijds.

Informatie wordt in verschillende vormen vastgelegd, bijvoorbeeld in brieven, e-mails, foto's, verslagen en video's. Om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen, is het essentieel dat informatie volledig, betrouwbaar, toegankelijk en begrijpelijk is. Dit vraagt om een informatiehuishouding die op orde is. Door de toenemende digitalisering staan overheidsorganisaties voor grote uitdagingen op dit gebied. Het thema informatiehuishouding op orde is een fundamenteel onderdeel van een efficiënte bedrijfsvoering. Daarbij is niet alleen aandacht nodig voor processen en systemen, maar ook voor de ontwikkeling van een sterke informatiecultuur. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een transparante en effectieve dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Wat we doen

Het structureren van onze informatiehuishouding doen we onder andere door zaakgericht te werken. Dit is een manier van werken waarbij alle informatie, documenten, taken en besluiten die horen bij een werkproces worden vastgelegd en beheerd binnen één zaak. Hierdoor ontstaat meer grip op processen, betere inzicht in de voortgang van werkzaamheden en een uniforme dienstverlening aan inwoners en ondernemers. De basis van zaakgericht werken is binnen gemeente Barneveld gerealiseerd. De komende periode richten we ons op verdere adoptie, borging en kwaliteitsverbetering door processen en zaaktypen verder in te richten in het zaaksysteem en relevante vakapplicaties, gebruikers te ondersteunen en de kwaliteit van uitvoering te monitoren.

We optimaliseren en standaardiseren onze processen en bouwen datagedreven werken verder uit, zodat we keuzes onderbouwen met bruikbare stuurinformatie. Waar het kan en toegevoegde waarde heeft, sluiten we aan op collectieve voorzieningen (Common Ground, de collectiviseringsagenda van de VNG en het GGU-fonds).

We bouwen het zaakgericht werken verder uit en borgen dit als onderdeel van onze reguliere bedrijfsvoering. Daarbij werken we aan een eenduidige werkwijze, betere procesondersteuning, een betrouwbare informatiehuishouding en betere sturingsinformatie. De regisseur zaakgericht werken ondersteunt teams bij de verdere inrichting, adoptie en doorontwikkeling van zaakgericht werken en bewaakt de samenhang tussen processen, systemen, informatiebeheer en dienstverlening.

Omdat we steeds afhankelijker worden van digitale systemen, maken we een strategie voor de continuïteit van onze bedrijfsvoering en dienstverlening, waarin we ook de afhankelijkheid van techleveranciers en partners onder ogen zien. AI zetten we gericht in waar het werk sneller of beter maakt, met de veiligheid van gegevens goed geregeld en heldere afspraken over verantwoord gebruik.

Resultaat

Onze digitale dienstverlening is meer geïntegreerd en blijft minstens op het niveau van vergelijkbare gemeenten, meer van de meest gevraagde producten zoals paspoorten en rijbewijzen zijn volledig digitaal af te handelen, en er ligt een vastgesteld en in de praktijk toegepast kader voor verantwoord gebruik van data en AI.

Zaakgericht werken is verder verankerd in de organisatie en ondersteunt een uniforme werkwijze, betere dienstverlening, betrouwbare sturingsinformatie en een informatiehuishouding die beter aansluit bij wettelijke en organisatorische eisen.

C. Informatieveiligheid en privacy

Doel: We beschermen onze informatie en de persoonsgegevens van inwoners aantoonbaar, voldoen aan de normen en zijn weerbaar tegen digitale dreiging.

De gemeente verwerkt veel gevoelige gegevens, zeker in het sociaal domein. De digitale dreiging neemt toe, en één incident kan het vertrouwen van inwoners en de continuïteit van de dienstverlening raken. Veiligheid is deels een kwestie van techniek, maar vooral van gedrag: de meeste incidenten beginnen bij een menselijke fout.

Wat we doen

We voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en leggen daarover jaarlijks verantwoording af via ENSIA. De naleving van de AVG borgen we in een vaste kwaliteitscyclus, onder meer met het borginginstrument van VNG Realisatie, met de rollen van FG, CISO en Privacy Officer stevig belegd. En we blijven investeren in het veiligheidsbewustzijn van medewerkers, met periodieke phishing- en awarenesstests — juist nu we AI en nieuwe technologie gaan gebruiken.

Resultaat

De ENSIA-verantwoording is elk jaar op tijd rond en voldoet aan de normen, de volwassenheid op informatieveiligheid en privacy stijgt aantoonbaar ten opzichte van de nulmeting, en medewerkers herkennen dreigingen beter.

D. Inkoop en contractmanagement

Doel

Meer grip op inkoop, gericht op rechtmatig en doelmatig inkopen. Daarbij ligt de nadruk op kwaliteit, duurzaamheid, social return, kostenbeheersing en beter presterende contracten.
Er ligt een taakstelling op contractmanagement om te zorgen voor minder uitgaven en betere prestaties. Goed contractmanagement biedt mogelijkheden om kosten te beheersen en waar mogelijk te besparen, doordat afspraken beter worden gevolgd, prestaties inzichtelijker zijn en tijdig kan worden bijgestuurd op prijs, kwaliteit en looptijd.

Wat we doen

We versterken de beheersing van het inkoopproces, met bijzondere aandacht voor opdrachten onder € 100.000, waar teams meer zelfstandig handelen en het risico op afwijkingen groter is. Dit doen we door processen, informatievoorziening en verantwoordelijkheden verder te verduidelijken en te borgen.
Contractmanagement versterken we door meer zicht te houden op belangrijke contracten, prestaties en looptijden, zodat tijdig kan worden bijgestuurd op prijs, kwaliteit en resultaat. De lijn van maatschappelijk verantwoord inkopen zetten we voort, met aandacht voor duurzaamheid, social return en het lokale mkb, en we blijven de impact daarvan meten.

Resultaat. Een groter deel van de uitgaven valt onder actief contractmanagement, duurzaamheidscriteria zitten in vrijwel alle relevante aanbestedingen en de afgesproken social return wordt volledig ingevuld.

E. Huisvesting en facilitair

Doel: Duurzame, gezonde huisvesting en facilitaire dienstverlening die past bij hybride werken en meegroeit met de organisatie.

De aanpassing van het stadshuis en de gemeentewerf is eind 2026 afgerond. Nu gaat het om goed gebruik en verdere verduurzaming, en om huisvesting die meebeweegt met een groeiende organisatie en met hybride werken — een beperkt aantal vaste werkplekken per medewerker, meer flexibele en gedeelde ruimtes. Deze inrichting past bij de nieuwe werkstijl van ‘werken waar je nodig bent.

Wat we doen

We nemen de aangepaste huisvesting in beheer en stemmen het gebruik af op hybride werken. We verduurzamen de eigen gebouwen verder, in lijn met de landelijke klimaatafspraken en onze eigen duurzaamheidsdoelen. En we laten de facilitaire dienstverlening doelmatig meebewegen met de groei van de organisatie; dit in samenhang met HRM en I&A. Zo zorgen we ervoor dat houding en gedrag, digitale faciliteiten en de fysieke werkomgeving met elkaar in evenwicht blijven.

Resultaat

De eigen huisvesting haalt de gestelde duurzaamheidsambitie en de werkplekcapaciteit past bij hybride werken en bij de groei van de formatie.

F. Sturing: planning en control

Doel. Een planning-en-controlcyclus die de raad op tijd en in begrijpelijke taal laat zien hoe het staat met doelen, prestaties en middelen.

Goede sturing begint bij helder inzicht. De raad moet kunnen zien of doelen gehaald worden en wat ze kosten. Met de financiële opgave vanaf 2028 wordt scherp kiezen en de voortgang volgen alleen maar belangrijker.

Wat we doen

We gaan door met het versterken van de financiële functie waarbij wij ons richten op het versterken van de sturing, beheersing en advisering binnen de organisatie, zodat bestuur en management tijdig beschikken over betrouwbare informatie voor besluitvorming. Zo is in het voorjaar van 2026 de visie op control intern vastgesteld, waarbij onder andere de ambities op het gebied van risicomanagement, processen, interne controle en informatievoorziening zijn beschreven.

In de komende periode besteden we aandacht aan het verder optimaliseren van onze meest kritische processen. Daarnaast werken we aan een verdere doorontwikkeling van onze sturing- en verantwoordingsinformatie zodat we naast financiële informatie ook gericht kunnen sturen op de uitkomsten en kwaliteit van onze belangrijkste doelstellingen en activiteiten.

We ontwikkelen de P&C-cyclus verder door doelen, activiteiten en middelen steviger aan elkaar te koppelen (de drie W-vragen) en begroting, tussenrapportages en jaarstukken op elkaar te laten aansluiten. Het bestuursprogramma 2026–2030 laten we aansluiten op die cyclus, en we maken objectieve spelregels om investeringen af te wegen en te prioriteren. We maken gebruik van een nieuwe P&C tool Pepperflow die helpt de P&C producten op een efficiënte wijze door het besluitvormingstraject te leiden. Ook gaan we de aanbesteding doen voor ons financieel systeem.

Tot slot sturen we meer datagedreven, met heldere en meetbare indicatoren — ook in deze paragraaf.

Resultaat

Een groter deel van de doelen in de begroting heeft een meetbare indicator met streefwaarde, en de P&C-producten liggen op tijd bij de raad.

7.4 Kernindicatoren voor de raad

Leeswijzer bij de kernindicatoren

Dit zijn de indicatoren waarop de raad stuurt: per thema een beperkte, betekenisvolle set. De streefwaarden zijn richtinggevend; de nulwaarden komen uit de jaarrekening 2025, interne informatie, de Personeelsmonitor van het A&O-fonds Gemeenten en waarstaatjegemeente.nl.
Aanvullende indicatoren voor sturing en beheersing staan in het managementdashboard (7.5). Over de realisatie rapporteren we in de tussenrapportages en de jaarstukken.

A. Organisatie en personeel

Indicator / resultaat	Nulmeting (2025)	Streven 2027	Streven 2030	Bron
Externe inhuur (jaarlijkse afname 1-2 % van loonsom + inhuur)	28,13%	binnen bandbreedte	binnen bandbreedte	Jaarrekening
Ziekteverzuim (kleiner of gelijk aan 6,5%)(referentiegroep gemeenten 50.000-100.000 inwoners A&O fonds)	5,4%	≤ referentie-groep	≤ referentie-groep	A&O-fonds
Uitnutting opleidingsbudget (100%)	98%	≥ 95%	≈ 100%	HR
Bezetting t.o.v. formatie (90-95%)	88,22%	90-95%	90-95%	Dashboard Mens, Werk, Geld

B. Digitalisering, informatievoorziening en data

Indicator / resultaat	Nulmeting (2025)	Streven 2027	Streven 2030	Bron
Woo-verzoeken binnen wettelijke termijn (%)	62	≥ 90%	≥ 90%	Woo-registratie
Informatiehuishouding op orde (%)	PM	op koers	op orde	I&A / DIV
Primaire processen zaakgericht/digitaal (%)	PM	toename	verdere toename	Eigen registratie

C. Informatieveiligheid en privacy

Indicator / resultaat	Nulmeting (2025)	Streven 2027	Streven 2030	Bron
ENSIA-verantwoording (BIO)	jaarlijks	voldoet	voldoet	ENSIA
Meldingsplichtige datalekken (aantal)	PM	laag	laag	FG-registratie
Weerbaarheid phishing (%)	PM	verbetering	verbetering	Awarenesstest

D. Inkoop en contractmanagement

Indicator / resultaat	Nulmeting (2026)	Streven 2027	Streven 2030	Bron
Uitgaven onder contractmanagement (%)	Nulmeting 2025 niet beschikbaar. Cijfers vanaf 2026	toename	verdere toename	Inkoop-registratie

Indicator / resultaat	Nulmeting (2026)	Streven 2027	Streven 2030	Bron
Social return ingevuld (% van verplichting)	Nulmeting 2025 niet beschikbaar. Cijfers vanaf 2026	stijgend	100%	Inkoop-registratie
Aanbestedingen met duurzaamheidscriteria (%)	Nulmeting 2025 niet beschikbaar. Cijfers vanaf 2026	≥ 80%	≈ 100%	Inkoop-registratie
Afname % onrechtmatigheid uitgaven m.b.t. Europese aanbestedingen	Nulmeting 2025 niet beschikbaar. Cijfers vanaf 2026	Afname	Kleiner dan 1%	Spendanalyse

E. Huisvesting en facilitair

Indicator / resultaat	Nulmeting (2025)	Streven 2027	Streven 2030	Bron
CO2-reductie eigen organisatie (% t.o.v. basisjaar)	PM	op koers	ambitie gehaald	Vastgoed
Bezettingsgraad werkplekken (%)	Nulmeting nog niet beschikbaar. De bezettingsgraad van werkplekken wordt na oplevering van de verbouwing gemeten, zodat een	passend	passend	Facilitair

Indicator / resultaat	Nulmeting (2025)	Streven 2027	Streven 2030	Bron
	representatieve nulmeting kan worden uitgevoerd die aansluit bij de nieuwe werkomgeving en het hybride werken.			

F. Planning en control

Indicator / resultaat	Nulmeting (2025)	Streven 2027	Streven 2030	Bron
Realisatiegraad MIP	PM	>2025	PM	Jaarrekening
Interne controles (VIC) uitgevoerd (%)	100%	100%	100%	VIC / three lines
P&C-producten op tijd	100%	100%	100%	P&C-planning
Kernprocessen beschreven en uitgevoerd conform (%)	PM	≥ 90%	≥ 90%	Procesregistratie

7.5 Managementdashboard

Overheadberekening

De totale overheadkosten stijgen licht ten op zichten van de begroting 2026 en jaarrekening 2025 (rond de €26, €27 mln). Ook de verhouding van de totale lasten en het percentage van de totale salariskosten t.o.v. de 2026 begroting blijven stabiel (respectievelijk rond de 70% en 13%). P&O en Directie laten een grotere stijging zien t.o.v. eerdere jaren dan andere onderdelen. Dit heeft te maken met het feit dat op die gebieden een aantal beleidstoevoegingen worden aangevraagd in deze programmabegroting (voor een bedrag van ongeveer € 5 ton per onderdeel, zie bijlage beleidstoevoegingen). In de tabel is een stelpost opgenomen voor de begroting 2027 van € 481.750. Dit is gedaan op basis van het aangenomen amendement 26-67 waarbij de incidentele beleidstoevoegingen voor programma 11 met 25% worden verlaagd. In 2027 volgt een voorstel voor de verdere verdeling.

bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Organisatiekosten			
Directie, management (inclusief ondersteuning)	-4.688	-4.514	-4.987
Personeel & Organisatie	-3.246	-3.027	-3.768
Informatie & Automatisering	-6.854	-7.337	-7.801
Financieel economische dienstverlening	-2.509	-2.322	-2.285
Huisvesting	-1.594	-1.636	-1.571
Facilitaire diensten	-1.446	-1.376	-1.472
Overige organisatiekosten	-6.897	-6.699	-6.712
Stelpost	-	-	482
Totaal Organisatiekosten	**-27.233**	**-26.914**	**-28.114**
Toerekening overhead			
Doorbelaste kosten naar grondexploitaties	439	670	67
Doorbelaste kosten naar investeringsprojecten	-301	241	823
Totaal Toerekening overhead	**139**	**911**	**890**
Totaal overheadkosten	**-27.094**	**-26.003**	**-27.224**
Begrotingstotaal (totaal lasten excl. toevoegingen aan reserves)	195.789	193.310	205.637
Overhead in % van het begrotingstotaal	**13,6%**	**13,5%**	**13,2%**
Totale salariskosten begroting (excl. taakveld overhead)	- 31.465	- 37.216	- 37.869
Overhead in % van totale salariskosten (excl. taakveld overhead)	**84,9%**	**69,9%**	**71,9%**
Begrotingstotaal (totaal lasten excl. toevoegingen aan reserves)	195.789	193.310	205.637
Overhead in % van het begrotingstotaal	**13,6%**	**13,5%**	**13,2%**
Totale salariskosten begroting (excl. taakveld overhead)	- 31.465	- 37.216	- 37.869
Overhead in % van totale salariskosten (excl. taakveld overhead)	**84,9%**	**69,9%**	**71,9%**

7.6 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het boekjaar 2023 is het college verantwoordelijk voor het afgeven van een oordeel over het financieel rechtmatig handelen van de gemeente via de rechtmatigheidsverantwoording. Deze verantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening en biedt inzicht in de mate waarin baten en lasten tot stand zijn gekomen binnen de door de gemeenteraad vastgestelde wettelijke en financiële kaders.

De gemeenteraad heeft de verantwoordingsgrens vastgesteld op 2% van de totale lasten, exclusief mutaties in de reserves. Onrechtmatigheden die gezamenlijk deze grens overschrijden, worden opgenomen en toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Ter onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording wordt gedurende het jaar interne controles uitgevoerd conform het interne controleplan en het normenkader wat door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De uitkomsten hiervan worden besproken in de organisatie en gerapporteerd aan het college en de auditcommissie en vormen een belangrijk onderdeel van de interne beheersing. De accountant maakt hier bij zijn controle en oordeelsvorming gebruik van, zodat geen dubbele controles plaatsvinden.

De gemeente werkt aan de verdere versterking en borging van de rechtmatigheidsverantwoording binnen de organisatie volgens het three lines-principe. Vanuit de visie op control (Voorjaar 2026) werken we aan verdere doorontwikkeling van de verbijzonderde interne controles en de beheersing in de primaire en ondersteunende processen. Accent hierbij ligt op het verbeteren van begrotingsrechtmatigheid, rechtmatigheid op inkoop/Europese aanbestedingen en verminderingen van onzekerheden in het sociaal domein (WMO/Jeugd).

Paragraaf 8. Wet open overheid

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) verplicht bestuursorganen om in de jaarlijkse begroting stil te staan bij hun beleidsvoornemens ten aanzien van de uitvoering van de wet. Deze paragraaf geeft daar invulling aan. De Woo rust op drie pijlers: de actieve openbaarmaking van bepaalde categorieën overheidsinformatie (artikel 3.1 en 3.3 Woo), de passieve openbaarmaking naar aanleiding van een verzoek (Woo-verzoeken) en het op orde brengen van de informatiehuishouding als noodzakelijke randvoorwaarde voor beide vormen van openbaarmaking. Voor de gemeente Barneveld vormt een toegankelijke en herkenbare informatievoorziening een wezenlijk onderdeel van het vertrouwen tussen inwoners, ondernemers en het gemeentebestuur.

Actieve openbaarmaking

Artikel 3.3 Woo bevat een limitatieve opsomming van zeventien informatiecategorieën die eigener beweging openbaar moeten worden gemaakt. De inwerkingtreding van deze verplichting gebeurt gefaseerd, in vier tranches, telkens door middel van een koninklijk besluit. De eerste tranche is op 1 november 2024 in werking getreden en betreft onder meer wetten en algemeen verbindende voorschriften, overige besluiten van algemene strekking en informatie over de organisatie en werkwijze van de gemeente. Barneveld voldoet aan deze verplichting: de betreffende informatie is raadpleegbaar via de Woo-index en, voor zover van landelijke aard, via Overheid.nl.

Voor de tweede en derde tranche geldt een indicatieve planning die inmiddels landelijk is uitgewerkt in werkdefinities per informatiecategorie. Het gaat hierbij onder meer om raads- en collegebesluiten, adviezen, jaarplannen en jaarverslagen, vergaderstukken en – met ingang van de derde tranche voor decentrale overheden – de Woo-verzoeken en de daarop genomen besluiten zelf. De gemeente heeft deze categorieën inmiddels ondergebracht in de daarvoor geschikte zaaksystemen en bereidt de ontsluiting ervan via het gemeentelijke publicatieplatform voor. De vierde en laatste tranche, die onder andere beschikkingen betreft, is voorzien vanaf 2027.

Voor de begrotingsjaren tot en met 2027 is het uitgangspunt dat de gemeente Barneveld de wettelijke fasering volgt en waar mogelijk vooruitloopt op de landelijke termijnen. Concreet betekent dit dat de gemeente in 2027 de actieve openbaarmaking van alle informatiecategorieën operationeel wil hebben ingericht, ook voor zover de rijksplanning voor de vierde tranche nog niet formeel is bekrachtigd. Dit sluit aan bij de ambitie die het Rijk voor de volledige

implementatie van de actieve openbaarmaking voorstaat en voorkomt dat de gemeente bij de definitieve inwerkingtreding van latere tranches alsnog een inhaalslag moet maken. De opgave die hiermee gemoeid is, is niet louter technisch van aard. Zij vraagt vooral om een andere manier van werken: medewerkers moeten bij het opstellen van documenten voortaan rekening houden met de vraag of, en zo ja op welke wijze, deze openbaar gemaakt moeten worden. Deze verandering krijgt de komende begrotingsperiode nadrukkelijk aandacht, onder meer via interne instructies en het aanwijzen van vaste aanspreekpunten binnen de organisatie.

Passieve openbaarmaking

Naast de actieve openbaarmaking blijft eenieder op grond van artikel 4.1 Woo het recht behouden om een verzoek om informatie in te dienen. Het aantal Woo-verzoeken en de complexiteit daarvan zijn de afgelopen jaren toegenomen, een beeld dat overigens ook bij andere gemeenten wordt herkend. De afhandeling van deze verzoeken vindt plaats binnen de wettelijke termijnen van artikel 4.4 Woo, waarbij vroegtijdig contact met de verzoeker wordt gezocht om de vraag achter de vraag te achterhalen en het verzoek zo nodig af te bakenen. Waar de Woo hiertoe ruimte biedt, wordt van deze mogelijkheid gebruikgemaakt, mede met het oog op een zorgvuldige en tijdige besluitvorming.

Informatiehuishouding op orde

Zowel de actieve als de passieve openbaarmaking staan of vallen met een informatiehuishouding die op orde is: informatie moet volledig, vindbaar en toegankelijk zijn op het moment dat zij nodig is. De gemeente Barneveld werkt hier structureel aan, onder meer door de digitalisering van werkprocessen en het onderbrengen van documenten in daarvoor geschikte zaaksystemen.

Wat gaan we doen in 2027

De ambitie voor 2027 is dat de actieve openbaarmaking binnen de gemeente Barneveld volledig is geïmplementeerd, zodat alle daarvoor in aanmerking komende informatiecategorieën structureel en tijdig via de daarvoor bestemde kanalen worden ontsloten. Deze ambitie is niet vrijblijvend: zij vloeit voort uit de wettelijke opdracht van de Woo en sluit aan bij de koers die het Rijk voor de volledige implementatie van de wet uitzet. De voortgang hierop wordt gemonitord en zal in de jaarstukken worden verantwoord.

gemeente Barneveld

Bijlagen

1. Begrotingssubsidies

Overzicht begrotingssubsidies

Organisatie	Subsidiebedrag*
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	€ 2.307.060
Stichting Welzijn Barneveld	€ 2.189.000
Stichting Bibliotheek Barneveld	€ 1.457.255
Stichting Connect	€1.108.767
Stichting Muziekschool Barneveld	€ 906.496
Stichting Museum Nairac	€ 411.195
Stichting Schaffelaar Theater Barneveld	€ 339.013
MEE Veluwe	€ 326.746
Muziek Theater Barneveld B.V. (MTB)	€ 242.233
Stichting Ons Bedrijf	€ 96.200
Stichting Stadsring (SJS)	€ 86.416
Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V.	€ 78.902
Zwembad De Glind	€ 40.000
Iriszorg	€ 35.604
Slachtofferhulp Nederland	€ 25.037
Stichting Buurtkamer Zuid III	€ 11.998
Stichting De Klup	€ 4.773
Stichting ASRO	€ 2.000

Dit overzicht is opgesteld op basis van de structurele subsidiebedragen die de betreffende subsidieontvangers in 2026 hebben ontvangen. De bedragen voor 2027 zijn daarom indicatief en exclusief indexatie en exclusief eventuele (beperkte) wijzigingen in subsidietaken of de gemeentelijke begroting.

2. Reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

bedragen x € 1.000

Reserves*	Saldo 1-1-2027	Stortin-gen	Onttrek-kingen	Saldo 31-12-2027
Algemene reserve				
Reserve Algemene reserve	55.731	-	- 547	55.184
Totaal Algemene reserve	**55.731**	**-**	**- 547**	**55.184**
Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)				
Reserve Sociaal Domein	28	-	-	28
Reserve budgetoverhevelingen	591	-	- 358	233
Reserve Verkeersmaatregelen	748	-	- 100	648
Reserve bovenwijks	2.540	-	-	2.540
Reserve Ontw platteland	1.067	50	-	1.117
Reserve Verantwoord groeien	50.792	2.369	-	53.161
Reserve opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin	7.069	-	- 343	6.726
Totaal Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)	**62.834**	**2.419**	**- 801**	**64.452**
Bestemmings reserve (lasten activa)				
Reserve Kapitaallasten	14.587	-	- 554	14.033
Bestemmingsreserve Flying Bikes	1.821	-	- 65	1.756
Totaal Bestemmings reserve (lasten activa)	**16.408**	**-**	**- 619**	**15.789**
Totaal	**134.974**	**2.419**	**- 1.967**	**135.426**

Algemene reserve

Een deel van de algemene reserve wordt in 2027 gebruikt voor het incidenteel dekken van een aantal incidentele beleidstoevoegingen. Dat betreft de uitvoeringsagenda woonzorgvisie (apart raadsbesluit), een kwartiermaker uitvoerings- en realisatiekracht, omgevingsmanagement, en planning en portfoliobeheer. De laatste drie kunnen gedekt worden uit de in 2026 ontvangen Realisatiestimulans.

Reserve Budgetoverhevelingen

De onttrekking heeft betrekking op de budgetoverhevelingen 2025. Het grootste deel daarvan was overgeheveld naar 2026, maar een klein deel is overgeheveld naar 2027 e.v.

Reserve Verantwoord Groeien

De storting betreft het voor 2027 begrote bedrag uit het aanvullend pakket aan maatregelen, gecorrigeerd voor de lasten die hieruit gedekt worden. Het gaat dus om een gesaldeerd bedrag.

Reserve Opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin

Deze reserve muteert onder andere doordat de loonkosten van de locatiebeheerder hieruit gedekt worden. Daarnaast worden hier ook enkele andere incidentele kosten uit gedekt welke betrekking hebben op de ondersteuning van nieuwkomers.

Reserves kapitaallasten en bestemmingsreserve Flying Bikes

De onttrekkingen hebben betrekking op het dekken van kapitaallasten afschrijvingen.

Overzicht voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen*	Saldo 1-1-2027	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027
Voorzieningen (verplichting risicos)				
Voorziening pensioenen B&W	3.250	193	-193	3.250
Voorziening Verlofsparen	125	20	-15	130
Voorziening Wachtgeld gewezen Wethouders	-	71	-71	-
Voorziening EnergieWEB	136	-	-	136
Totaal Voorzieningen (verplichting risicos)	**3.511**	**284**	**-279**	**3.516**
Voorzieningen (egalisatie lasten)				
Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen	4.049	1.641	-2.122	3.568
Voorziening groot onderhoud wegen	140	3.205	-3.000	345
Totaal Voorzieningen (egalisatie lasten)	**4.188**	**4.846**	**-5.122**	**3.912**
Voorzieningen (gelden derden spec bestem.)				
Egalisatievoorziening riolering GRP	2.502	567	-	3.069
Voorziening Afvalstoffenheffing	2.895	141	-	3.036
Totaal Voorzieningen (gelden derden spec bestem.)	**5.397**	**708**	**-**	**6.105**
Totaal	**13.097**	**5.838**	**-5.401**	**13.534**

Voorziening pensioenen B&W

Op basis van de huidige inschattingen wordt er een dotatie gedaan tot en met 2027 van € 193.000 om de voorziening op niveau te houden om deze voorziening op 1 januari 2028 aan het ABP over te dragen.

Voorziening Verlofsparen

De stortingen en onttrekkingen worden gebaseerd op een jaarlijkse analyse. Op basis van de analyse is er geen reden om de jaarlijkse storting van € 20.000 en jaarlijkse onttrekking van € 15.000 aan te passen.

Voorziening Wachtgeld gewezen Wethouders

Op basis van de huidige informatie verwachten we een benodigde storting en onttrekking van € 71.000.

Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen en Voorziening groot onderhoud wegen

De mutaties in deze voorzieningen worden uitgebreid toegelicht in de paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen.

Verloop reserves

bedragen x € 1.000

Reserves*	Saldo 1-1-2026	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2026	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2028	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2029	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2030
Algemene reserve																
Reserve Algemene reserve	55.644	1.148	1.061	55.731	-	547	55.184	-	180	55.004	-	-	55.004	-	-	55.004
Totaal Algemene reserve	**55.644**	**1.148**	**1.061**	**55.731**	**-**	**547**	**55.184**	**-**	**180**	**55.004**	**-**	**-**	**55.004**	**-**	**-**	**55.004**
Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)																
Reserve Sociaal Domein	305	-	278	27	-	-	27	-	-	27	-	-	27	-	-	27
Reserve Verkeersmaatregelen	848	-	100	748	-	100	648	-	100	548	-	100	448	-	100	348
Reserve bovenwijks	2.540	-	-	2.540	-	-	2.540	-	-	2.540	-	-	2.540	-	-	2.540
Reserve Ontw platteland	1.017	50	-	1.067	50	-	1.117	50	-	1.167	50	-	1.217	50	-	1.267
Reserve Verantwoord groeien	39.932	10.860	-	50.792	2.369	-	53.161	2.390	-	55.551	2.667	-	58.218	2.667	-	60.885
Reserve opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin	7.450	-	381	7.069	-	343	6.726	-	100	6.626	-	-	6.626	-	-	6.626
Reserve budgetoverhevelingen	2.850	-	2.259	591	-	358	233	-	133	100	-	100	-	-	-	-
Totaal Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)	**54.942**	**10.910**	**3.018**	**62.834**	**2.419**	**801**	**64.452**	**2.440**	**333**	**66.559**	**2.717**	**200**	**69.076**	**2.717**	**100**	**71.693**
Bestemmings reserve (inkomensfunctie)																
Reserve Kapitaallasten	15.142	-	554	14.588	-	554	14.034	-	554	13.480	-	554	12.926	-	554	12.372
Bestemmingsreserve Flying Bikes	1.802	80	61	1.821	-	65	1.756	-	65	1.691	-	65	1.626	-	65	1.561
Totaal Bestemmings reserve	**16.944**	**80**	**615**	**16.409**	**-**	**619**	**15.790**	**-**	**619**	**15.171**	**-**	**619**	**14.552**	**-**	**619**	**13.933**

bedragen x € 1.000

(inkomensfunctie)																		
Bestemmingsreserve (lasten activa)																		
Saldo van de Rekening	10.518	-	10.518	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Bestemmingsreserve (lasten activa)	**10.518**	**-**	**10.518**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal	**138.048**	**12.138**	**15.212**	**134.974**	**2.419**	**1.967**	**135.426**	**2.440**	**1.132**	**136.734**	**2.717**	**819**	**138.632**	**2.717**	**719**	**140.630**		

Verloop voorzieningen

Voorzieningen	Saldo 1-1-2026	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2026	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2028	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2029	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2030
Voorzieningen (verplichting risicos)																
Voorziening pensioenen B&W	3.250	193	193	3.250	193	193	3.250	-	-	3.250	-	-	3.250	-	-	3.250
Voorziening Verlofsparen	120	20	15	125	20	15	130	20	15	135	20	15	140	20	15	145
Voorziening Wachtgeld gewezen Wethouders	-	72	72	-	71	71	-	66	66	-	33	33	-	38	38	-
Voorziening EnergieWEB	136	-	-	136	-	-	136	-	-	136	-	-	136	-	-	136
Totaal Voorzieningen (verplichting risicos)	**3.506**	**285**	**280**	**3.511**	**284**	**279**	**3.516**	**86**	**81**	**3.521**	**53**	**48**	**3.526**	**58**	**53**	**3.531**
Voorzieningen (egalisatie lasten)																
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	5.642	1.641	3.235	4.048	1.641	2.122	3.567	1.641	1.489	3.719	1.641	1.140	4.220	1.641	1.765	4.096
Voorziening groot onderhoud wegen	110	3.030	3.000	140	3.205	3.000	345	3.380	3.000	725	3.380	3.000	1.105	3.380	3.000	1.485
Totaal Voorzieningen (egalisatie lasten)	**5.752**	**4.671**	**6.235**	**4.188**	**4.846**	**5.122**	**3.912**	**5.021**	**4.489**	**4.444**	**5.021**	**4.140**	**5.325**	**5.021**	**4.765**	**5.581**
Voorzieningen (gelden derden spec bestem.)																
Egalisatievoorziening riolering GRP	2.186	674	358	2.502	567	-	3.069	396	-	3.465	571	-	4.036	728	-	4.764
Voorziening Afvalstoffenheffing	2.849	45	-	2.894	141	-	3.035	-	196	2.839	-	235	2.604	-	99	2.505
Totaal Voorzieningen (gelden derden spec bestem	**5.035**	**719**	**358**	**5.396**	**708**	**-**	**6.104**	**396**	**196**	**6.304**	**571**	**235**	**6.640**	**728**	**99**	**7.269**
Totaal	**14.293**	**5.675**	**6.873**	**13.095**	**5.838**	**5.401**	**13.532**	**5.503**	**4.766**	**14.269**	**5.645**	**4.423**	**15.491**	**5.807**	**4.917**	**16.381**

Structurele onttrekkingen en toevoegingen

bedragen x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Structurele onttrekkingen reserves				
Bestemmingsreserve Flying Bikes	- 65	- 65	- 65	- 65
Reserve Kapitaallasten	- 554	- 554	- 554	- 554
Totaal Structurele onttrekkingen reserves	**- 619**	**- 619**	**- 619**	**- 619**
Totaal Structurele toevoegingen en onttrekkingen	**- 619**	**- 619**	**- 619**	**- 619**

3. Beleidstoevoegingen

Beleidstoevoegingen structureel

Beleidstoevoegingen Structureel	Meerjarenraming structureel				
	Jaar	2027	2028	2029	2030
1. Verbondenheid in groeiende gemeenschappen		**90**	**90**	**90**	**90**
Exploitatieregeling culturele organisaties	2027	90	90	90	90
2. Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen		**-**	**-**	**-**	**-**
3. Gezond en weerbaar samenleven		**-**	**-**	**-**	**-**
4. Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning		**-**	**-**	**-**	**-**
5. Veilig samenleven		**160**	**125**	**125**	**125**
Lokale aanpak weerbare samenleving capaciteit	2027	110	75	75	75
Lokale aanpak weerbare samenleving werkbudget	2027	30	30	30	30
Vrouwenveiligheid	2027	20	20	20	20
6. Gezond en toekomstbestendig Barneveld		**51**	**51**	**51**	**51**
Medewerker rouwcentrum (0,4 fte)	2027	72	72	72	72
Medewerker rouwcentrum - dekking	2027	- 72	- 72	- 72	- 72
Data-advies team Beheer	2027	50	50	50	50
Doorontwikkeling buitendienst bedrijfsbureau	2027	178	178	178	178
Doorontwikkeling buitendienst bedrijfsbureau - dekking	2027	- 178	- 178	- 178	- 178
Manager Buitendienst	2027	128	128	128	128
Manager Buitendienst - dekking	2027	- 128	- 128	- 128	- 128
7. Prettig leven in vitale dorpen		**45**	**45**	**45**	**45**
Regio Archeoloog	2027	45	45	45	45
8. Ruimte voor ondernemerschap		**70**	**70**	**70**	**70**
Accountmanager Vakantieparken	2027	70	70	70	70
9. Waardevol landelijk gebied		**107**	**107**	**107**	**107**
Beleidsadviseur Natuur en Landschap	2027	107	107	107	107
10. Bereikbaar, nu en in de toekomst		**-**	**-**	**-**	**-**
11. Besturen, publieke dienstverlening en samenwerken		**340**	**340**	**340**	**340**
Data-engineer	2027	50	50	50	50
Reiskosten vergoeding	2027	160	160	160	160
Capaciteit team KCC	2027	130	130	130	130
Beleidstoevoegingen Structureel		**863**	**828**	**828**	**828**

bedragen x € 1.000

Beleidstoevoegingen incidenteel

De afgelopen jaren zijn met het programma Barneveld Groeit! grote stappen gezet in de ontwikkeling van de organisatie. Een organisatie staat echter nooit stil. De groei van Barneveld, nieuwe wettelijke taken, veranderende maatschappelijke opgaven en de uitvoering van vastgesteld beleid doen de komende jaren een blijvend groter beroep op onze organisatie. In een steeds groter wordende organisatie en met steeds complexere opgaven is verdere professionalisering van de organisatie noodzakelijk. Naast het geven van ruimte voor vakmanschap, vertrouwen en verantwoordelijkheid hoort daarbij ook een zakelijke inrichting van de organisatie.

Als onderdeel van de incidentele beleidstoevoegingen geven we de ontwikkeling van de organisatie daarom de komende twee jaar een impuls. Daarmee versterken we niet alleen waar dat op korte termijn nodig is, maar investeren we vooral in het structureel beter organiseren van het werk.

bedragen x € 1.000

Beleidstoevoegingen Incidenteel	Meerjarenraming incidenteel				
	Jaar	2027	2028	2029	2030
1. Verbondenheid in groeiende gemeenschappen		**155**	**125**	**-**	**-**
Inclusie	2027	30	-	-	-
Versterken en professionaliseren jongerenwerk	2027	125	125	-	-
Versterken leefbaarheidsinitiatieven	2027	163	163	-	-
Versterken leefbaarheidsinitiatieven - dekking	2027	- 163	- 163	-	-
2. Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen		**325**	**200**	**-**	**-**
Uitvoering bestuursopdracht doorontwikkeling uitvoering sociaal domein	2027	125	-	-	-
Capaciteit gespreksvoerders Jeugd	2027	200	200	-	-
3. Gezond en weerbaar samenleven		**-**	**-**	**-**	**-**
4. Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning		**-**	**-**	**-**	**-**
5. Veilig samenleven		**-**	**-**	**-**	**-**
6. Gezond en toekomstbestendig Barneveld		**465**	**465**	**115**	**-**
Adviseur stikstof	2027	115	115	115	-
Tijdelijke uitbreiding formatie 1 fte tactisch adviseur water en riolering	2027	100	100	-	-
Tijdelijke uitbreiding formatie 1 fte tactisch beheerder groen	2027	100	100	-	-
Tijdelijke uitbreiding formatie 1 fte tactisch beheerder wegen	2027	100	100	-	-
Strategisch data analist beheer	2027	50	50	-	-
7. Prettig leven in vitale dorpen		**610**	**710**	**-**	**-**
Formatie Projectleider II	2027	115	115	-	-
Omgevingsmanagement	2027	120	120	-	-
Omgevingsmanagement - dekking	2027	- 120	- 120	-	-
Planning en portfoliobeheer	2027	60	60	-	-

		bedragen x € 1.000			
Planning en portfoliobeheer - dekking	2027	- 60	- 60	-	-
Groot Onderhoud Zelfstandige Dorpshuizen	2027	85	190	-	-
Kwartiermaker uitvoerings- en realisatiekracht	2027	200	-	-	-
Kwartiermaker uitvoerings- en realisatiekracht - dekking	2027	- 200	-	-	-
Beleidsondersteuner Wonen	2027	90	90	-	-
Roadmap Omgevingsvisie	2027	320	315	-	-
8. Ruimte voor ondernemerschap		**420**	**180**	**50**	**-**
Cofinanciering Actieplan Toekomstbestendig MKB	2027	30	30	30	-
Receatieve routenetwerken Regiopoort Zeumeren	2027	25	-	-	-
Regiodeals: Pauzepark en Energie op eigen kracht	2027	90	-	-	-
Revisie Fietsnetwerk	2027	70	70	-	-
Herijking Visie Recreatie en Toerisme	2027	30	-	-	-
Herijking Visie Verblijfsrecreatie	2027	30	-	-	-
Uitvoeringsagenda verblijfsrecreatie 2026-2029	2027	145	80	20	-
9. Waardevol landelijk gebied		**584**	**584**	**-**	**-**
(verlengen) Programma Waardevol Landelijk Gebied	2027	584	584	-	-
10. Bereikbaar, nu en in de toekomst		**164**	**114**	**-**	**-**
Beleidsadviseur Ruimtelijke Ontwikkeling	2027	114	114	-	-
Verkeerskundige	2027	50	-	-	-
11. Besturen, publieke dienstverlening en samenwerken		**1.445**	**1.172**	**-**	**-**
Organisatie ontwikkeling	2027	500	500	-	-
Inkoopadviseur IT & Bouw	2027	100	100	-	-
Medewerker educatie gemeente archief	2027	50	-	-	-
Bestuurssecretariaat	2027	40	-	-	-
Regisseur Leefbaarheidsinitiatieven	2027	40	40	-	-
Regisseur Leefbaarheidsinitiatieven - dekking	2027	- 40	- 40	-	-
Businessprojectleider	2027	95	95	-	-
Procesanalist ter ondersteuning van 'de business' bij IV-gerelateerde veranderingen	2027	80	80	-	-
AI compliance officer	2027	55	55	-	-
HR ondersteuning	2027	40	40	-	-
Organisatiedeskundige	2027	127	127	-	-
Strategisch advies cloud en digitale autonomie & soevereiniteit	2027	50	-	-	-
WOZ gegevensbeheer incidenteel	2027	80	80	-	-
Werkbudget strategie en netwerken	2027	50	50	-	-
Adoptie en veranderkracht	2027	20	-	-	-
BCM coordinator	2027	15	-	-	-
Kabinetszaken	2027	25	-	-	-
Opdrachtnemer management en stuurinformatie	2027	65	65	-	-
Trainees Foodvalley	2027	150	150	-	-
Uitvoeren PAGO (Periodiek Arbeidsdeskundig Onderzoek)	2027	90	-	-	-
Capaciteit team Dienstverlening (om visie in praktijk te brengen)	2027	120	120	-	-
Doorontwikkeling monitoring (o.a. sociaal domein)	2027	100	100	-	-
Werkbudget dienstverlening KCC	2027	75	-	-	-
Verlaging incidentele beleidstoevoegingen programma 11 *	2027	- 482	- 391	-	-
Beleidstoevoegingen Incidenteel		**4.168**	**3.550**	**165**	**-**
* Conform amendement 26-67 Eerst keuzes maken					

4. Berekening EMU-saldo

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die in een begrotingsjaar plaatsvinden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze waarop de landen in de Eurozone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken zijn gemaakt. In het bestuurlijk overleg tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken, VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en IPO (Interprovinciaal Overleg) is afgesproken dat het Rijk en de lokale overheden gezamenlijk werken aan het beheersen van het EMU-tekort.

Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het is wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het ‘gemodificeerde stelsel van baten en lasten’. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave.

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)			Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	- 1.280	- 2.057	69	2.974	2.344
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	73.659	23.188	21.746	20.943	20.328
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	- 1.980	437	468	942	642
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 1.378	- 6.223	- 29.809	- 6.873	- 15.718
5.	(-)	Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo			**- 75.541**	**- 18.586**	**8.599**	**- 10.154**	**- 1.624**

5. Overzicht taakvelden

Taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
TV0.1	0.1 Bestuur	-4.171	315	-3.856
TV0.2	0.2 Burgerzaken	-2.279	1.297	-982
TV0.3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-2.592	698	-1.894
TV0.4	0.4 Overhead	-27.958	252	-27.706
TV0.5	0.5 Treasury	-742	793	51
TV0.61	0.61 OZB woningen	0	10.419	10.419
TV0.62	0.62 OZB niet-woningen	0	10.009	10.009
TV0.63	0.63 Parkeerbelasting	0	1.191	1.191
TV0.64	0.64 Belastingen overig	-1.452	866	-586
TV0.7	0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-1.538	129.732	128.195
TV0.8	0.8 Overige baten en lasten	1.064	19	1.083
TV0.10	0.10 Mutaties reserves	-2.564	2.113	-451
TV1.1	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-4.717	0	-4.717
TV1.2	1.2 Openbare orde en veiligheid	-3.512	596	-2.916
TV2.1	2.1 Verkeer en vervoer	-12.297	420	-11.878
TV2.2	2.2 Parkeren	-547	6	-541
TV3.1	3.1 Economische ontwikkeling	-486	4	-482
TV3.3	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-61	61	0
TV3.4	3.4 Economische promotie	-1.946	2.762	817
TV4.1	4.1 Openbaar basisonderwijs	-75	0	-75
TV4.2	4.2 Onderwijshuisvesting	-7.006	324	-6.682
TV4.3	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-5.607	3.048	-2.559
TV5.1	5.1 Sportbeleid en activering	-84	0	-84
TV5.2	5.2 Sportaccommodaties	-7.778	2.902	-4.876
TV5.3	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-2.284	107	-2.177
TV5.4	5.4 Musea	-787	94	-693
TV5.5	5.5 Cultureel erfgoed	-395	65	-330
TV5.6	5.6 Media	-1.381	148	-1.233
TV5.7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-6.232	100	-6.132
TV6.1	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-11.218	997	-10.221
TV6.22	6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-1.581	0	-1.581
TV6.3	6.3 Inkomensregelingen	-16.324	12.540	-3.784
TV6.4	6.4 WSW en beschut werk	-3.488	475	-3.013
TV6.5	6.5 Arbeidsparticipatie	-1.821	5	-1.816
TV6.60	6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-2.804	210	-2.594
TV6.712	6.712 Begeleiding (WMO)	-447	430	-17

Exploitatie		Primitieve begroting 2027		
		Lasten	Baten	Saldo
TV6.714	6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-10.560	0	-10.560
TV6.752	6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-17.295	0	-17.295
TV6.753	6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-177	0	-177
TV6.762	6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-5.481	0	-5.481
TV6.763	6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-381	0	-381
TV6.791	6.791 PGB WMO	-256	0	-256
TV6.792	6.792 PGB Jeugd	-305	0	-305
TV6.811	6.811 Beschermd wonen (WMO)	-1.160	1.240	80
TV6.812	6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-242	0	-242
TV6.821	6.821 Jeugdbescherming	-770	0	-770
TV6.822	6.822 Jeugdreclassering	-52	0	-52
TV6.91	6.91 Coördinatie en beleid WMO	-616	0	-616
TV6.92	6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-1.602	0	-1.602
TV7.1	7.1 Volksgezondheid	-5.479	765	-4.714
TV7.2	7.2 Riolering	-4.880	6.510	1.630
TV7.3	7.3 Afval	-6.028	8.850	2.823
TV7.4	7.4 Milieubeheer	-2.660	0	-2.660
TV7.5	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1.537	1.392	-145
TV8.1	8.1 Ruimte en leefomgeving	-5.536	1.296	-4.240
TV8.2	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0
TV8.3	8.3 Wonen en bouwen	-7.928	2.494	-5.434
Resultaat		-208.056	205.547	-2.509

6. Kerngegevens & indicatoren

Kerngegevens & indicatoren

Beleidsindicator		Eenheid	Bron	2023	2024	2025	2026
0. Bestuur en ondersteuning							
0.01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	*	9,1	9,4	9,6
0.02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	*	9,3	8,7	8,7
0.03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	*	423	437	
0.04	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	26,0	21,6	21,5	18,6
0.05	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	12,6	13,6	13,6	13,3
1. Veiligheid							
1.01	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	12,0	8,0	9,0	gnb
1.02	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,9	1,6	1,3	gnb
1.03	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3	2,2	2,5	gnb
1.04	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,1	1,1	1,0	gnb
1.05	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,0	3,2	3,0	gnb
2. Verkeer en vervoer							
-	-	-	-				
3. Economie							
3.01	Functiemenging	%	LISA	61,8	61,8	61,7	gnb
3.02	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15 - 64 jaar	LISA	199	206	207	gnb
4. Onderwijs							
4.01	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,5	1,9	0,5	gnb
4.02	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	41	46	44	gnb
4.03	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,9	1,9	2	gnb
5. Sport, cultuur en recreatie							
5.01	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	gnb	47,2	gnb	gnb
6. Sociaal domein							
6.01	Banen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	LISA	1008	1022	1026	gnb

Beleidsindicator		Eenheid	Bron	2023	2024	2025	2026
6.02	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut (Kinderen in Tel)	1	gnb	gnb	gnb
6.03	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut (Kinderen in Tel)	3	3	gnb	gnb
6.04	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	77,9	78,1	78,3	gnb
6.05	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut (Kinderen in Tel)	1	1	gnb	gnb
6.06	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	164	167	125	gnb
6.07	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	154	175	182	gnb
6.08	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	9,9	11,1	10,5	gnb
6.09	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1	0,8	0,8	gnb
6.10	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 - 23 jaar	CBS	gnb	0,1	0,2	gnb
6.11	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	460	430	440	gnb
7. Volksgezondheid en milieu							
7.01	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	RWS	112	116	gnb	gnb
7.02	Hernieuwbare elektriciteit	%	-	31,8	38	gnb	gnb
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing							
8.01	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	434	453	480	523
8.02	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	24	12,3	7,9	gnb
8.03	Demografische druk	%	CBS	83,4	84,0	84,7	85,8
8.04	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	784	806	859	894
8.05	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	915	940	1001	1038

7. Incidentele baten en lasten

		MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Incidentele lasten					
	PB 2024: Incidentele beleidstoevoegingen	- 404	-	-	-
	KN 2025: BT Onderwijshuisvesting	- 75	-	-	-
	KN 2025: BT Veiligheidsdag (iedere vier jaar)	- 50	-	-	-
	KN 2025: BT Formatie Duurzaamheid CDOKE Kadernota 2025 (+4 FTE S / + 2 FTE I)	- 169	-	-	-
	KN 2025: BT Dekking uit CDOKE middelen	169	-	-	-
	Toekomstbestendige IV Organisatie 0.2	- 50	-	-	-
	Lasten leerlingenvervoer en locatiebeheerder ten laste van reserve Opvang	- 343	-	-	-
	Invulling basispakket incidenteel	475	-	-	-
	1e Tussenrapportage 2025	- 258	-	-	-
	KN26 Incidentele autonome ontwikkelingen	- 110	30	- 140	-
	KN26 Incidentele beleidstoevoegingen	- 490	70	-	-
	1e tussenrapportage 2026	- 85	-	-	-
	BW woonzorgvisie	- 167	-	-	-
	Budgetoverheveling 2025 > 2027, 2028 en 2029	- 358	- 133	- 100	-
	Dotatie voorziening wethouderspensioenen	- 193	-	-	-
	PB 2027; autonome ontwikkelingen	- 608	- 253	- 108	-
	PB 2027; incidentele beleidstoevoegingen	- 4.548	- 3.730	- 165	-
Totaal incidentele lasten		**- 7.264**	**- 4.016**	**- 513**	**-**
Incidentele baten					
	Onttrekking egalisatievoorziening riolering GRP	8	8	8	-
	Onttrekking voorziening afvalstoffenheffing	81	81	81	-
Totaal incidentele baten		**89**	**89**	**89**	**-**
Incidentele toevoegingen reserves					
	Reserve Ontwikkelfonds Platteland	- 50	- 50	- 50	- 50
Totaal incidentele toevoegingen reserves		**- 50**	**- 50**	**- 50**	**- 50**
Incidentele onttrekkingen reserves					
	Algemene reserve - woonzorgvisie, BT kwartiermaker, BT omgevingsman., BT planning en portfoliobeheer	547	180	-	-
	Reserve Verkeersmaatregelen	100	100	100	100
	Reserve Opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin	343	100	-	-
	Reserve Budgetoverhevelingen	358	133	100	-
Totaal incidentele onttrekkingen reserves		**1.348**	**513**	**200**	**100**
Totaal incidentele baten en lasten		**- 5.877**	**- 3.463**	**- 274**	**50**

Toelichtingen

In deze toelichting op de incidentele baten en lasten worden alleen de wijzigingen toegelicht die voortkomen uit de programmabegroting. Incidentele baten en lasten die al in eerdere jaren zijn opgenomen en toegelicht, worden hier niet opnieuw inhoudelijk behandeld. De onderbouwing daarvan is terug te vinden in de eerder vastgestelde cyclusdocumenten, zoals de betreffende begrotingen, tussenrapportages en tussentijdse wijzigingen.

INCIDENTELE LASTEN

Uitvoeringsagenda woonzorgvisie

In de raadsvergadering van 12 maart 2026 heeft de raad besloten om voor de periode 2026 – 2027 een bedrag van € 334.500 beschikbaar te stellen (2026 € 167.250 en 2027 € 167.250) voor de realisatie van de uitvoeringsagenda Woonzorgvisie en dit te dekken uit de algemene reserve.

Budgetoverheveling 2025 > 2027, 2028 en 2029

Vanuit de budgetoverheveling 2025 is een aantal bedragen van 2025 overgeheveld naar 2027, 2028 en 2029. Dit betreft incidentele budgetophogingen in die jaren. Deze worden gedekt vanuit een onttrekking uit de bestemmingsreserve budgetoverheveling.

Autonome ontwikkelingen en Beleidstoevoegingen

Autonome ontwikkelingen zijn financiële ontwikkelingen die voortkomen uit bestaand beleid, wettelijke verplichtingen of externe omstandigheden waarop de gemeente slechts beperkt invloed heeft. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om loon- en prijsontwikkelingen, areaaluitbreiding, wijzigingen in aantallen of gebruik, of effecten van landelijke regelgeving.

Beleidstoevoegingen zijn financiële mutaties die voortkomen uit nieuwe beleidskeuzes of uit een uitbreiding, intensivering of aanpassing van bestaand beleid. In tegenstelling tot autonome ontwikkelingen gaat het hierbij om ontwikkelingen waarbij bestuurlijke afweging en besluitvorming aan de orde zijn. Door beleidstoevoegingen afzonderlijk inzichtelijk te maken, wordt duidelijk welke begrotingsmutaties samenhangen met nieuwe keuzes en welke financiële consequenties deze keuzes hebben voor de begrotingsjaren.

Deze ontwikkelingen worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt, zodat duidelijk is welk deel van de begrotingsmutaties voortkomt uit onvermijdelijke of eerder vastgelegde ontwikkelingen en welk deel samenhangt met nieuwe beleidskeuzes. Een overzicht is terug te vinden in de bijlage 3. Beleidstoevoegingen.

INCIDENTELE ONTTREKKINGEN RESERVES

Algemene reserve
Het totale bedrag voor nieuwe beleidstoevoegingen bestaat uit een samenstelling van verschillende specifieke beleidsmaatregelen. Uit de bijlage 3. Beleidstoevoegingen. blijkt dat een aantal beleidstoevoegingen neutraal verwerkt konden worden, dan wel door uitgaven elders af te ramen, inkomsten te verhogen of door een onttrekking aan de algemene reserve. Deze regel bevat alle Beleidstoevoegingen die worden gedekt uit een reserve. Een overzicht is terug te vinden in de bijlage 3. Beleidstoevoegingen.

Reserve budgetoverhevelingen

Zoals hierboven aangegeven heeft een aantal incidentele lasten te maken met budgetoverhevelingen 2025. De dekking vanuit de bestemmingsreserve budgetoverhevelingen is hier weergegeven.

8. Taakstellingen

Basispakket plus - Grip op arbeidskosten

In het kader van het sluitend maken van de meerjarenbegroting is een structurele taakstelling op de arbeidskosten opgenomen van € 1.000.000 vanaf 2026. Genomen maatregelen zijn het gericht laten vervallen van vacatures en verlagen van inhuur(budgetten). De besparing werd gerealiseerd door natuurlijk verloop €0,115 mln, vermindering van externe inhuur ten laste van inhuurbudgetten €0,785 mln en een bijstelling van het budget bovenformatieven €0,1 mln.

Basispakket plus - Afschrijvingstermijnen verlengen

Realisatie en prognose

De structurele kapitaallasten van een investering zijn afhankelijk van de afschrijvingstermijn (hoe langer een investering mee gaat, hoe lager de afschrijvingslast per jaar) en de rente. Door de afschrijvingstermijnen (daar waar verantwoord) te verlengen, verlaag je de lasten per jaar. Dit resulteert in structurele financiële ruimte.

In 2026 en ook in de jaren daarna wordt de taakstelling ruimschoots behaald. In 2026 worden de afschrijvingslasten in totaal structureel circa € 600.000 verlaagd, bij een taakstelling van € 50.000. De structurele doorwerking is opgenomen in de programmabegroting 2027.

Basispakket plus - Kostendekkendheid leges

De actuele stand eind 2025 wijst uit dat met het toepassen van een overheadpercentage van 60% (voorheen 50%) het eerste gedeelte, de in de Programmabegroting 2025 genoemde € 450.000, van de taakstelling is gehaald. In 2026 wordt de raad geïnformeerd over de kostendekkendheid per legescategorie. In de programmabegroting 2027 is eveneens een overheadpercentage van 60% toegepast.

Basispakket plus - Contractmanagement

Er is een p.m. post opgenomen voor deze taakstelling. Zoals ook in de Jaarverslaglegging 2025 is aangegeven leidt de doorontwikkeling van contractbeheer en -management tot meer grip op contracten, zowel wat betreft tijdige verlenging als betere afspraken met leveranciers. Het meer centraal en onder regie structureel werken aan beheer en management van contracten draagt bij aan het meer 'in control' zijn op het gebied van kosten en rechtmatigheid. Deze ontwikkeling is in 2025 opgepakt en wordt in 2026 en de jaren daarna doorgezet.

Het is op dit moment lastig om concrete financiële uitspraken te doen over de uiteindelijke opbrengsten van deze ontwikkeling.

Aanvullend pakket - Belastingen

De (extra) verhoging van de gemeentelijke inkomsten is ongewijzigd in de Programmabegroting 2027 opgenomen. In het bestuursprogramma staat dat de extra 2,5% verhoging OZB en forensenbelasting gehandhaafd blijft tot en met 2028.

Aanvullend pakket - Ombuigingen

Begin 2025 heeft het proces plaatsgevonden, waarbij een participatietraject is doorlopen om de besparingsmaatregelen verder de concretiseren. Uiteindelijk zijn taakstellingen opgenomen: € 1,1 miljoen voor 2026, € 2,1 miljoen voor 2027, € 2,7 miljoen voor 2028 en € 3,2 miljoen voor 2029. In totaal zijn 66 concrete maatregelen uitgewerkt. Hier zijn eigenaren aan gekoppeld. Een deel van de ombuigingen is inmiddels financieel verwerkt en gerealiseerd. In de komende periode voert de taakgroep een nadere analyse uit naar de voortgang, realisatie en haalbaarheid van de afzonderlijke ombuigingen. De uitkomsten van deze analyse worden betrokken bij de verdere uitwerking van de Kadernota 2028-2031.

Hervormingsagenda Jeugd

De gemeente heeft in 2025 een lokaal plan van aanpak ontwikkeld om de kostenstijging verder te beteugelen: Lokaal Plan Hervormingsagenda Jeugd 2025-2028. Onderdeel van dit plan betreft een besparing op de kosten voor jeugdzorg van structureel 1,6 mln in 2027. De realisatie van deze taakstelling staat momenteel onder druk door de aanhoudende kostenstijging, onder andere als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen en de toenemende intensiteit van jeugdhulp. Daarnaast kost het tijd voordat de mogelijke financiële effecten op de ingezette maatregelen zichtbaar worden. De voortgang wordt nauwgezet gemonitord, zowel lokaal als regionaal. De komende jaren wordt de uitdaging om de taakstelling te halen steeds groter, doordat de hogere kosten van 2026 ook voor een groot deel doorwerken in de toekomstige jaren (indexatie op indexatie). Dit is een landelijk probleem. Vooralsnog blijft de taakstelling voor 2027 en verder ongewijzigd in de begroting.

9. Meerjareninvesteringsplan (MIP)

Meerjareninvesteringsplan: grip op keuzes

Investeringsplafond

In het bestuursprogramma is voorgesteld te werken met een jaarlijks investeringsplafond van gemiddeld € 35 miljoen. Dit plafond geldt voor de komende 10 jaar waarbij een maximale piek van € 45 miljoen in een jaar kan worden gerealiseerd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de ambitie om de gemeentelijke investeringen beheersbaar te houden en de financiële positie van de gemeente duurzaam gezond te houden.

De groei van Barneveld en de omvang van de investeringsopgaven maken echter dat de totale beoogde investeringsbehoefte de komende jaren groter is dan het beschikbare investeringsplafond. Dit betekent dat niet alle investeringen direct kunnen worden uitgevoerd en dat keuzes noodzakelijk zijn. Daarbij moeten investeringen worden afgewogen op onder meer maatschappelijke meerwaarde, wettelijke noodzaak, urgentie, uitvoerbaarheid en financiële gevolgen.

Om tot een zorgvuldige en integrale afweging te komen, is meer tijd nodig. Daarom worden bij deze begroting nog geen inhoudelijke keuzes gemaakt over individuele investeringen. De raad wordt met deze begroting gevraagd het investeringsplafond van € 35 miljoen per jaar vast te stellen.

De inhoudelijke besluitvorming over de prioritering van investeringen vindt vervolgens in twee stappen plaats. In februari 2027 wordt een voorstel aan de raad voorgelegd voor de investeringen die binnen het plafond in 2027 en 2028 kunnen worden uitgevoerd. Vervolgens wordt bij de Kadernota 2028 een integrale meerjarige afweging voorgelegd, waarbij ook de investeringen voor de daaropvolgende jaren in samenhang worden beoordeeld.

Deze werkwijze biedt de mogelijkheid om investeringen zorgvuldig te prioriteren en tegelijkertijd de financiële gevolgen voor de meerjarenbegroting beheersbaar te houden.

10. Werkprogramma's

Inleiding

Een werkprogramma is een tijdelijke werkvorm die zich richt op het behalen van (verander)doelen bij een maatschappelijke opgave. Het werkprogramma omvat een aantal samenhangende inspanningen (activiteiten, projecten, ontwikkelingen) die samen moeten leiden tot het realiseren van doelen die te beïnvloeden zijn, maar niet af te dwingen. Daarbij kan één werkprogramma bijdragen aan de doelstellingen van meerdere begrotingsprogramma's.

Waar de programmabegroting is ingericht rondom de door de raad vastgestelde begrotingsprogramma's, zijn de werkprogramma's georganiseerd vanuit een programmaplan. In dit programmaplan staat de maatschappelijke veranderopgave centraal. De visie en strategische doelstellingen (en eventueel aanvullende kaders zoals leidende principes) van het programmaplan zijn vastgesteld door de raad.

Jaarlijks stelt de stuurgroep van het werkprogramma een Voortgangsrapportage en Jaarplan voor het volgende jaar vast. In het jaarplan zijn inspanningen opgenomen die in het betreffende jaar worden uitgevoerd. De werkprogramma's hebben een integraal karakter en werken over beleidsvelden en organisatieonderdelen heen. Daarmee vormen zij een belangrijk instrument voor sturing, prioritering en verantwoording van de meerjarige inzet van mensen en middelen.

De huidige lopende werkprogramma's zijn respectievelijk Duurzaamheid, Bestaanszekerheid en Waardevol landelijk gebied. Deze volgen allen een eigen tijdlijn. Waarbij het werkprogramma Duurzaamheid afloopt in 2026 en mogelijk herijkt zal worden, de werkprogramma's Bestaanszekerheid en Waardevol landelijk gebied zijn beide in de uitvoerende fase.

Werkprogramma's

De werkprogramma's kennen een andere cyclus dan de reguliere Planning & Control-producten. Voor de looptijd van het werkprogramma wordt een programmaplan opgesteld. Hierin staat de basis voor het werkprogramma: de visie, strategische doelstellingen en operationele doelstellingen. Jaarlijks stelt de stuurgroep van het werkprogramma een Voortgangsrapportage en Jaarplan voor het volgende jaar vast. In de Voortgangsrapportage wordt gerapporteerd over de voortgang van het werkprogramma. In het jaarplan zijn inspanningen opgenomen die in het betreffende jaar worden uitgevoerd.

Vanwege deze afwijkende cyclus worden in de programma's van de begroting de activiteiten meer op hoofdlijnen geformuleerd. De verdere detaillering en concretisering van de inspanningen vindt plaats in het jaarlijkse jaarplan. Hierdoor sluiten de begroting en de werkprogramma's op hoofdlijnen op elkaar aan, terwijl het jaarplan ruimte biedt om de inspanningen gedurende de looptijd van het werkprogramma jaarlijks nader uit te werken en waar nodig bij te stellen.

Werkprogramma 1: Bestaanszekerheid	Terug te vinden in programma
Strategische doelstellingen	
A. Meer inwoners hebben financiële zekerheid en minder geldzorgen	2
B. Meer inwoners voelen zich gezonder	3
C. Meer inwoners hebben de zekerheid van een betaalbare en passende woonruimte	4
Operationele doelstellingen	
A. Minder kinderen ervaren negatieve gevolgen van financiële problemen thuis	2
A. Minder inwoners komen in financiële problemen als gevolg van een life event	2
A. Meer inwoners komen rond en hebben een inkomen op of boven de gehanteerde armoedegrens	2
A. Minder inwoners gaan van beginnende naar problematische schulden	2
A. Minder inwoners ervaren stress van beperkte financiële middelen	2
B. Minder inwoners ervaren een drempel tot goede gezondheidszorg en ondersteuning	3
B. Meer inwoners hebben gezondheidsvaardigheden en kunnen voldoende leze, schrijven, rekenen en zich digitaal redden	3
B. Meer sociale cohesie (ontmoeten en meedoen) in aandachtswijken	3
B. Minder gezondheidsverschillen tussen inwoners	3
C. Meer inwoners wonen in een passende woning	4
C. Meer passend woningaanbod voor kwetsbare inwoners	4
C. Meer doorstroom naar passende woonruimte binnen de wijk	4
Activiteiten / Inspanningen	
De activiteiten voor het jaar 2027 die bijdragen aan het vergroten van financiële zekerheid en minder geldzorgen worden opgenomen in de Voortgangsrapportage en Jaarplan Programma Bestaanszekerheid 2027.	2,3,4
Budget:	
De volgende budgetten zijn gekoppeld aan het werkprogramma binnen begrotingsprogramma 3 (genoemd budget opgenomen voor het jaar 2027):	
6237 Bestaanszekerheid - € 138.000	3

Werkprogramma 2: Duurzaamheid	Terug te vinden in programma
Strategische doelstellingen	
Energie: energie – en CO2 neutraal in 2050	6
Duurzame mobiliteit: klimaatneutraal in 2050	6
Klimaatadaptatie: klimaatadaptief – en bestendig in 2050	6
Biodiversiteit: behouden en versterken van de biodiversiteit	6
Circulaire Economie: 100% circulaire economie in 2050	6
Operationele doelstellingen (monitoring jaarlijks via voortgangsrapportage en jaarplan programma duurzaamheid)	
Energie: - De CO_2-uitstoot binnen de gemeente neemt af. - Het energieverbruik van woningen neemt af. - Het energieverbruik van bedrijven en instellingen neemt af. - De opwekking van duurzame elektriciteit neemt toe. - De gemeentelijke organisatie vermindert haar eigen CO_2-uitstoot	6
Duurzame mobiliteit: - De CO_2-uitstoot van mobiliteit binnen de gemeente neemt af. - De beschikbaarheid van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer neemt toe. - De gemeentelijke organisatie vermindert de CO_2-uitstoot van haar eigen mobiliteit.	6
Klimaatadaptatie: - Meer buurten beschikken over voldoende groen om klimaatverandering op te vangen. - Meer buurten beschikken over voldoende koelteplekken tijdens perioden van hitte. - De hoofdwegen zijn beter bestand tegen wateroverlast bij hevige neerslag. - Meer buurten zijn bestand tegen wateroverlast aan gebouwen en panden bij hevige neerslag.	6
Circulaire Economie: - De hoeveelheid huishoudelijk restafval neemt af. - Op dit moment beschikken wij nog niet over voldoende kwantificeerbare gegevens om de ontwikkeling van circulaire economie jaarlijks te monitoren met een betrouwbare KPI. Daarom zijn er naast het meten van restafval geen operationele doelstellingen geformuleerd.	6
Biodiversiteit: - Op dit moment beschikken wij nog niet over voldoende kwantificeerbare gegevens om de ontwikkeling van biodiversiteit jaarlijks te monitoren met een betrouwbare KPI. Daarom zijn voor biodiversiteit nog geen operationele doelstellingen en streefwaarden geformuleerd.	6
Activiteiten / Inspanningen	
Het Programma Duurzaamheid loopt af in 2026. Dit betekent dat we werken aan het borgen van activiteiten in de lijnorganisatie. Daarnaast onderzoeken we of een herijkt programma bij kan dragen aan de veranderkundige opgave rondom ‘gezond en toekomstbestendig’ onder de omgevingsvisie. De uitkomsten hiervan bepalen later welke activiteiten er in 2027 plaats zullen vinden.	
Budget:	
De volgende budgetten zijn gekoppeld aan het werkprogramma binnen begrotingsprogramma 6 (genoemd budget opgenomen voor het jaar 2027):	
6238 Programma Duurzaamheid (werkbudget)	
6290 Capaciteit klimaat en energiebeleid CDOKE - € 1.484.000	6
6733 Sisa K28 Capaciteit klimaat en energiebeleid CDOKE	
6949 Circulaire Economie - € 100.000	6
6986 Biodiversiteit - € 50.000	6

Werkprogramma 3: Waardevol Landelijk Gebied	Terug te vinden in programma
Strategische doelstellingen	
A. Stimuleren van een duurzame en toekomstbestendige landbouw, in balans met de omgeving, waarin ondernemers de ruimte krijgen om passend te ondernemen.	9
B. Behouden en versterken van waardevolle landschappen, biodiversiteit en de identiteit van het buitengebied.	9
C. Geen toename van emissies uit de veehouderij op en rond de Veluwe.	9
D. Een evenwichtiger gebruik van de ruimte met ruimtelijke kwaliteit, waarin landbouw, natuur, wonen, recreatie en leefbaarheid samenkomen.	9
E. Herstellen van het bodem- en watersysteem (in de beekdalen en natte flanken rond de Veluwe)	9
Kwantitatieve en normatieve doelen	
A. In 2030 hebben alle agrarische bedrijven een plan voor de toekomst.	9
B. Realiseren van 10% gebiedseigen groenblauwe dooradering in het agrarisch buitengebied in 2050	9
C. Structurele reductie van de ammoniakemissie via het gebiedsemissieplafond uit de Aanpak Veluwe: circa 3,0 kton per jaar in 2035 voor het Veluwegebied (circa 60% reductie ten opzichte van 2019), met tussendoelen richting 2030 en normen op bedrijfsniveau.	9
D. Ontwikkelen en toepassen van beleidsprogramma Landelijk Gebied onder de Omgevingswet	9
E. Water vasthouden in het stroomgebied, ruimte voor natuurlijke beekprocessen en waterberging, en herstel van grondwaterafhankelijke natuur.	9
Activiteiten / Inspanningen	
De activiteiten voor het jaar 2027 die bijdragen aan de realisatie van de doelen van het programma Waardevol Landelijk Gebied worden opgenomen in de Voortgangsrapportage en het Jaarplan Programma Waardevol Landelijk Gebied 2027.	
Budget:	
De volgende budgetten zijn gekoppeld aan het werkprogramma binnen begrotingsprogramma 9 (genoemd budget opgenomen voor het jaar 2027):	
6877 Waardevol landelijk gebied - € 945.000	9

11. Vergelijking programmastructuur oud/nieuw

Toelichting

bedragen x € 1.000

Vergelijking programmastructuur oud/nieuw	Beleidsproduct	Saldo begroting 2027
Programma 1 Verbondenheid in groeiende gemeenschappen		
1.1 Cultuur: basisvoorzieningen en spreiding	334 Kunst en cultuur	- 1.567
1.3 Informele zorg en zelfredzaamheid	123 Volksgezondheid en preventie	- 25
1.4 Inclusie	113 Maatschappelijke zorg	- 30
1.5 Leefbaarheid en verbinding in de wijk	113 Maatschappelijke zorg	- 125
	122 Sociaal-cultureel werk	- 1.787
1.6 Taal, informatie, ontwikkeling en dialoog (bibliotheekvoorziening)	333 Bibliotheek	- 1.233
1.8 Maatschappelijk werk	113 Maatschappelijke zorg	- 4.078
Totaal programma 1 Verbondenheid in groeiende gemeenschappen		**- 8.844**
Programma 2 Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen		
2.1 Taal, informatie, ontwikkeling en dialoog (basisvaardigheden)	111 Lokaal onderwijsbeleid	- 112
2.2 Publieke gezondheid: Jeugd	111 Lokaal onderwijsbeleid	- 150
	123 Volksgezondheid en preventie	- 2.256
2.3 Preventief jeugdbeleid - onderwijskansen	123 Volksgezondheid en preventie	- 3.052
2.4 Geïndiceerde jeugdhulp (ambulant)	123 Volksgezondheid en preventie	- 25
	132 Voorzieningen inwoners met beperking	- 20.960
2.5 Passend onderwijs	111 Lokaal onderwijsbeleid	- 2.406
2.6 Schuldhulpverlening	113 Maatschappelijke zorg	- 414
2.7 Armoedebestrijding en inkomen	113 Maatschappelijke zorg	50
	131 Inkomensvoorziening	- 3.282
2.8 Inburgering en integratie	111 Lokaal onderwijsbeleid	- 127
2.9 Werk en participatie	112 Reïntegratie	- 1.689
	132 Voorzieningen inwoners met beperking	- 2.562
Totaal programma 2 Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen		**- 36.985**
Programma 3 Gezondheid, vitaliteit en weerbaarheid		
3.1 Weerbare samenleving	121 Sportstimulering	- 475
3.2 Publieke gezondheid algemeen	123 Volksgezondheid en preventie	- 1.323
3.3 Cultuur (educatie, participatie)	334 Kunst en cultuur	- 992
3.4 Sport en bewegen (educatie, participatie)	121 Sportstimulering	- 84
3.5 WMO domeinoverstijgend samenwerken medisch en sociaal domein	123 Volksgezondheid en preventie	- 33
3.8 Programma Bestaanszekerheid: meer inwoners voelen zicht gezonder	132 Voorzieningen inwoners met beperking	- 138
Totaal programma 3 Gezondheid, vitaliteit en weerbaarheid		**- 3.045**
Programma 4 Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning		

bedragen x € 1.000

4.2 Geïndiceerde jeugdhulp (verblijf)	132 Voorzieningen inwoners met beperking	- 6.684
4.3 Zorg en veiligheid en bemoeizorg	123 Volksgezondheid en preventie	- 597
4.4 Vangnetvoorzieningen WMO	132 Voorzieningen inwoners met beperking	- 14.413
4.5 Maatschappelijke opvang	113 Maatschappelijke zorg	- 229
	132 Voorzieningen inwoners met beperking	- 242
Totaal programma 4 Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning		**- 22.165**
Programma 5 Veilig samenleven		
5.1 Veiligheid	321 Veiligheid	- 7.018
Totaal programma 5 Veilig samenleven		**- 7.018**
Programma 6 Gezond en toekomstbestendig Barneveld		
6.1 Groen en gezond	326 Milieu & ruimtelijke ordening	- 793
6.3 Energietransitie	326 Milieu & ruimtelijke ordening	- 449
6.4 Water	325 Riolering & water	1.630
	328 Reiniging en vuilbeheersing	- 129
6.5 Grondstoffen	324 Afvalinzameling en -verwerking	2.823
6.6 Openbare Ruimte en Groenbeheer	311 Volkshuisvesting	- 32
	322 Groen	- 5.356
	326 Milieu & ruimtelijke ordening	- 117
	328 Reiniging en vuilbeheersing	- 280
	335 Sportaccommodaties	- 404
	337 Speelvoorzieningen	- 372
	421 Beheer overige eigen gebouwen en gronden	- 194
6.7 Begraven	323 Begraven	- 145
6.8 Werkprogramma	326 Milieu & ruimtelijke ordening	- 1.635
Totaal programma 6 Gezond en toekomstbestendig Barneveld		**- 5.453**
Programma 7 Prettig leven in vitale dorpen		
7.1 Wonen en volkshuisvesting	311 Volkshuisvesting	- 10
7.2 Bouwen en vergunningverlening	311 Volkshuisvesting	- 1.103
	326 Milieu & ruimtelijke ordening	- 5.370
	436 Werken voor derden	- 0
7.3 Voorzieningen	111 Lokaal onderwijsbeleid	16
	321 Veiligheid	- 214
	332 Huisvesting onderwijs	- 6.814
	334 Kunst en cultuur	- 310
	335 Sportaccommodaties	- 4.876
	336 Overige accomodaties	- 243
	421 Beheer overige eigen gebouwen en gronden	- 1.700
	422 Ondersteuning organisatie	- 6
7.4 Cultuurhistorie en erfgoed	334 Kunst en cultuur	- 330
	336 Overige accomodaties	- 476
	422 Ondersteuning organisatie	- 302
Totaal programma 7 Prettig leven in vitale dorpen		**- 21.739**
Programma 8 Ruimte voor ondernemerschap		
8.4 Dorpseconomie, detailhandel en recreatie	211 Promotie economie	- 1.874
	221 Economisch structuurbeleid	- 58
	336 Overige accomodaties	- 44
	432 Belastingen	2.748
Totaal programma 8 Ruimte voor ondernemerschap		**772**

bedragen x € 1.000

Programma 9 Waardevol landelijk gebied		
9.3 Toekomstbestendige landbouw	211 Promotie economie	- 30
9.4 Werkprogramma Waardevol Landelijk gebied	211 Promotie economie	- 452
	311 Volkshuisvesting	- 798
Totaal programma 9 Waardevol landelijk gebied		**- 1.280**
Programma 10 Bereikbaar, nu en in de toekomst		
10.2 Veiligheid in de fysieke leefomgeving	232 Parkeren	- 94
10.3 Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling	311 Volkshuisvesting	- 2.024
	422 Ondersteuning organisatie	- 12
10.4 Verkeer en vervoer/mobiliteit (toegespitst op wijken en dorpen)	231 Verkeer	- 2.562
	232 Parkeren	- 541
	322 Groen	- 129
	327 Wegen	- 7.813
	328 Reiniging en vuilbeheersing	- 664
	436 Werken voor derden	- 257
Totaal programma 10 Bereikbaar, nu en in de toekomst		**- 14.096**
Programma 11 Bestuur, organisatie en financiën		
11.1 Raad en college	411 Raad	- 1.958
	412 B&W	- 1.204
	413 Bestuurlijke samenwerking	- 716
11.3 Communicatie en dienstverlening	331 Publiekszaken	- 982
	422 Ondersteuning organisatie	- 28.596
	436 Werken voor derden	890
11.4 Algemene middelen en belastingen	232 Parkeren	1.191
	422 Ondersteuning organisatie	- 275
	431 Treasury	51
	432 Belastingen	19.842
	433 Algemene uitkering	128.195
	434 Overige baten en lasten	1.358
	441 Mutaties reserves	- 451
Totaal programma 11 Bestuur, organisatie en financiën		**117.344**
Resultaat		**- 2.509**

12. Definitielijst afkortingen

AI: Artificial Intelligence (kunstmatige intelligentie)

AOK: Anterieure Overeenkomst

AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming

AZC: Asielzoekerscentrum

AZWA: Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord

BBP: Bruto Binnenlands Product

BBV: Besluit Begroting en Verantwoording

BCF: BTW-compensatiefonds

BIO: Baseline Informatiebeveiliging Overheid

BO MIRT: Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport

BRC: Brede Regeling Combinatiefuncties

BT: Beschermd Thuis

BW: Beschermd Wonen

CAO: Collectieve Arbeidsovereenkomst

CBS: Centraal Bureau voor de Statistiek

CDOKE: Decentrale middelen klimaat en energiebeleid

CEH: Clean Energy Hub

CJG: Centrum voor Jeugd en Gezin

COA: Centraal Orgaan opvang Asielzoekers

COELO: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

CRM: Customer Relationship Management

DBA: Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties

DFR: Doorfietsroute

DIV: Documentaire Informatievoorziening

DUO: Dienst Uitvoering Onderwijs

DVO: Dienstverleningsovereenkomst

ECB: Europese Centrale Bank

EMU: Economische en Monetaire Unie

ENSIA: Eenduidige Normatiek Single Information Audit

FG: Functionaris Gegevensbescherming

GALA: Gezond en Actief Leven Akkoord

GBO: Gemeente Barneveld Ontwikkeling

GGD: Gemeentelijke Gezondheidsdienst

GGU: Gemeentelijke Gemeenschappelijke Uitvoering

GLI: Gecombineerde Leefstijlinterventie

GREX: Grondexploitatie

GRP: Gemeentelijk Rioleringsplan

GVVP: Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan

HLO: Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg

HVC: Huisvuilcentrale

I&A: Informatievoorziening en Automatisering

ICT: Informatie- en communicatietechnologie

IFLO: Inspectie Financiën Lokale en Provinciale Overheden-methode

IV: Informatievoorziening

IVP: Integraal Veiligheidsplan

IZA: Integraal Zorgakkoord

JGZ: Jeugdgezondheidszorg

KCC: Klant Contact Centrum

KPI: Key Performance Indicator

LISA: Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen

LPO: Loon- en prijsontwikkeling

MDO: Multidisciplinair Overleg

MER: Milieueffectrapportage

MIP: Meerjareninvesteringsplan

MPG: Meerjarenprognose Grondexploitaties

NBI: Nota Bovenwijkse Investeringen

NHG: Nationale Hypotheek Garantie

NIS2: Network and Information Security 2-richtlijn

OAB: Onderwijsachterstandenbeleid

ODDV: Omgevingsdienst de Vallei

OM: Openbaar Ministerie

OMVV: Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken

OVA: Overheidsbijdrage in de Arbeidskosten

OZB: Onroerendezaakbelasting

P&C: Planning- en Controlcyclus

PAGO: Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek

PGB: Persoonsgebonden Budget

PM: Pro Memorie / nog niet bekend

PMD: Plastic, Metaal en Drinkpakken

PPC: Prijsindexcijfer Particuliere Consumptie

PPS: Publiek-Private Samenwerking

RIVM: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

SVn: Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten

UVP: Uitvoeringsplan Veiligheid

VGGM: Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

VGRP: Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan

VIC: Verbijzonderde Interne Controle

VIOS: Veilig in en om Scholen

VNG: Vereniging van Nederlandse Gemeenten

VO: Voorlopig Ontwerp / Voortgezet Onderwijs (contextafhankelijk)

VWS: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

WMO/Wmo: Wet maatschappelijke ondersteuning

WOZ: Waardering Onroerende Zaken

WSW: Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Woo: Wet open overheid

ZAT: Zorgadviesteam